

Glasilno Mestne občine Ljubljana, številka 10, 11, 12, I. del poročila o opravljenem delu, letnik XIII, 9. december 2008, ISSN 1318-797X

Ljubljana

31
Poročilo o dogajanju
v prvi polovici
mandata župana
Zorana Jankovića

26
Pogledi 47 študentov
ljubljske univerze
na razvoj mesta

4
Njeno veličanstvo
kraljica Elizabeta II.
v Ljubljani

48
Izziv za povečanje
kakovosti vzgoje
in izobraževanja
vseh generacij

Foto: Dunja Wedam

Kraljica Elizabeta II. s soprogom vojvodom Edinburškim z obiskom počastila Ljubljano	4
Pogovor z županom Zoranom Jankovičem	6
Pogovor s podžupanom Alešem Čerinom	10
Pogovor s podžupanjo Jadranko Dakić	12
Namesto pogovora s podžupanom prof. Janezom Koželjem	14
In memoriam Tomažu Bratetu	15
Pogovor s podžupanom Janijem Möderdorferjem	16
Tržnice in Kolizej	18
Za ugled Ljubljane in njenega vodstva v domači in mednarodni javnosti	19
»Mesto delamo, ne pa največje vasi v Sloveniji!«	20
Za moderno evropsko metropolo in varnost dóma	23
Študent naj pove!	26
Poročilo o dogajanju v prvi polovici mandata župana Zorana Jankovića	31
Strategija vzgoje in izobraževanja v Ljubljani	48
Stoji učilna zidana	50
60 let AFS France Marolt	52
Veseli december	54
Znak izbor kakovosti	56
Nagradna igra Ločuj&zmaguj	58
Izbrana fotografija Matica Goloba	59

Fotografiji na naslovnici:

Zgoraj: Dunja Wedam, Dedek Mraz med navdušenimi otroki
spodaj: Miha Fras, Kraljica Elizabeta II. na Tromostovju maha navdušenim Ljubljančanom

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Jankovič. Uredniški
odbor: Mitja Meršol
(predsednik), Vesna Kos-
Bleiwais, dr. Jožef Kunič,
Eva Strmljan Kreslin, Marija
Šterbenc. Odgovorna
urednica in lektorica: Nada
Šumi, kontakt: 041/737 863,
glasilo.ljubljana@ljubljana.
si. Avtorica logotipa: Petra
Černe Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo Ljubljana,
Dalmatinova 1, Ljubljana.
Tisk, grafična priprava,
prelom, fotoliti in trženje
oglasnega prostora:
Schwarz d.o.o., Koprška
106 D, 1000 Ljubljana,
kontakt: 051/669 233.
Naklada: 117.500 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

Dobre novice prve polovice mandata

Pesnik Boris A. Novak je pred časom o svojem prijatelju v sonetu zapisal: »Se mu kdaj kdo zahvali / za vsa besedila, podporo, nasmeh? O ne, pri Slovencih / to ni v navadi.« Na to oceno našega narodnega značaja bi se bilo dobro spomniti pri prebiranju povzetka dosežkov prve polovice mandata župana Zorana Jankovića in ekipe njegovih prodornih sodelavcev. Med njimi podžupanja Jadranka Dakić kot varuhinja mestne zakladnice poudarja, »kako bi nam bilo lahko lepo, če bi vsi začeli razmišljati in delovati pozitivno«, saj bi si tako v Sloveniji in Ljubljani »z dobro voljo in pozitivnim pristopom lahko naredili raj na zemlji«.

Stvarni podatki ne govorijo le o gladkem poteku večine 22 pred volitvami napovedanih projektov, ampak o že skoraj nepregledni vrsti novih, ki sledijo jasno začrtanim razvojnim vizijam. Prostorski načrt, ki ga je po več kot dvajsetih letih ustvarila ekipa 250 strokovnjakov različnih področij prostorskih ved, sruje mesto »na temeljih planetarne solidarnosti in soodgovornosti«, o kateri je na letošnjih piranskih mednarodnih dnevih arhitekture govoril prof. Janez Koželj, in gradi »mesto, ne dolge vasi«, kot poudarja področni načelnik. mag. Miran Gajšek; v našem glasilu pa je pred časom o tem razpravljala vrsta vidnih slovenskih humanistov. Prvi mestni strateški dokument o ljubljanski kulturi je v široki javni razpravi prežl vsako razvojno potezo mesta. V konkurenci svetovnih mest je Trubarjevo leto Ljubljani prineslo naslov svetovne prestolnice knjige 2010, z njim pa vrelc novih idej, kako v Ljubljani kot mestu kulture sprožiti še vse skrite ustvarjalne potencialne, začeni pri najmlajših na prvem festivalu kulturne vzgoje prihodnje leto.

V tem duhovnem okolju je nastal tudi prelomen strateški dokument o vzgoji in izobraževanju, ki z udejanjenjem ideje medgeneracijskega sožitja in vseživljenjskega izobraževanja namesto zapiranja šol in izgube delovnih mest učiteljev odpira nove vzgojno-izobraževalne možnosti in nova obzorja ustvarjalne družbe znanja, v katerih bo vednost o svetu rasla iz vzgoje srca in duha in pot nikomur ne bo zaprta v nobenem življenjskem obdobju in socialnem položaju. Takemu razumevanju pomena vzgajanja in izobraževanja so na pobudo župana sledila številna podjetja, ki so darovala sredstva za obnovo vrtcev in šol, vsebinsko pa dokument v vzgojno-izobraževalni proces vnaša tudi strpno sožitje in pozornost do okolja že od najzgodnejših let.

V sproženi kritični masi prevlade dobrega v Ljubljani se svetovni recesiji navkljub povečuje število najemnih neprofitnih stanovanj in se znižuje tudi cena stanovanj na trgu, mesto razpisuje vedno več denarja za nevladne programe na področju socialnega varstva in kulture, z gospodarskimi talenti župana in njegove ekipe pa storitve javnih podjetij tudi v času krize ostajajo nespremenjene - izjema je pri tem strošek za vodo, ker sicer ne bi bilo mogoče obnoviti infrastrukture -, saj se s povezovanjem poslovnih procesov tako v gospodarstvu kot v kulturi ustvarjajo pomembni prihranki.

Lepo bo, če bodo s podatki opremljene dobre novice o upravljanju mesta v prvi polovici sedanjega mandata dobro sprejete. V januarski številki bo razgrnjenih še več pridobitev, predstavljeni bodo še drugi nosilci odgovornih nalog in bližnji načrti. Prvi kritični preizkus doživljajo že na tem mestu, kjer Ljubljani postavlja ogledalo 47 mladih izobraženek in izobražencev, ki jim bo dediščina tega obdobja razvoja Ljubljane pomagala oblikovati življenje po meri njihovih sanj. Zagotovo pa ni več sile, ki bi dobrim novicam, kot jih rojevajo veliki dosežki v Ljubljani, zaprla njihovo nezaustavljivo pot v čas, ko se bomo znali s takim spoštovanjem kot angleški kraljici prikloniti vsem tistim »kraljicam in kraljem«, ki v srcu dobro mislijo in tako delujejo.

Naj bo dobrih novic polno tudi leto 2009!

Nada Šumi, odgovorna urednica

Kraljevska počastitev

Njeno veličanstvo kraljica Elizabeta II.

Mitja Meršol

»Veš, nisem si predstavljal, da je Ljubljana ne samo tako lepo mesto, ampak tudi nisem pričakoval, da bodo Ljubljančani s takšnim navdušenjem in zanimanjem prišli pozdravit našo kraljico. Nekajkrat sem že spremljal takšne obiske drugod in moram reči, da so minevali sicer vedno lepo, a rutinsko protokolarno. Tokrat pa je bilo v zraku čutiti pravi drget vznemirjenja, pričakovanja,« mi je razlagal novinarski kolega z Otoka, s katerim se že dolgo pozna, a sva se vedno srečevala le v Londonu.

Kraljica Elizabeta II., (pravljici) simbol države in narodne enotnosti

Iz svojih londonskih časov se spominjam tudi kraljice Elizabete II. same. Pokončno in vzvišeno, kot se za kraljico spodobi, postrani sedeč v sedlu, je v londonskem Westminsteru na svoj uradni rojstni dan na junijsko soboto pozdravljala zastave svojih polkov. Slovesnost, ki se imenuje Pozdrav zastavam (*Trooping the Colour*) sem kot mlad reporter BBC-ja z mikrofonom v roki spremljal s strehe britanske admiraltete. Bilo je pred 35 leti in kraljici je bilo tedaj 47 let. Noge praporščakov so ritmično topotale, oglasile so se fanfare. »*God save the Queen.*« Bog obvaruj kraljico. Kraljica kraljuje, toda ne vlada in ima predvsem tri pravice: da svetuje, spodbuja in opozarja. Sicer pa je kraljica simbol države in narodne enotnosti in ima skladno s tem kopico ceremonialnih dolžnosti, med drugim tudi obiske v drugih državah.

Režijsko-dramaturške priprave na obisk

A nazaj v Ljubljano. - Prijazni britanski veleposlanik Tim Simmons mi je že precej pred kraljevskim obiskom v Ljubljani razlagal, da kraljica Elizabeta II. in njen soprog, vojvoda Edinburški, po tradiciji opravita dva državniška obiska na leto. Priprave na to pa trajajo dolge mesece, tudi leta. V okviru tega igra pomembno vlogo stanje dvostranskih odnosov med državama in pa dramaturško izbran čas obiska. In tako je bilo odločeno, da kraljica pride na obisk v Slovenijo potem, ko ta preneha predsedovati Svetu Evropske unije. Z obiskom naj bi kraljica potrdila in se zahvalila Sloveniji za odlične britansko-slovenske odnose in sodelovanje obeh držav na področju gospodarskih reform EU, lizbonske agende za gospodarsko rast in

Fotografije: Miha Fras

Zlato mestno knjigo je pozlatil podpis Njenega veličanstva kraljice Elizabete II.

zaposlovanje, odnosov z državami Zahodnega Balkana, v Natu itd.

Prolog: pristanek Njenega veličanstva na letališču Jožeta Pučnika

Potem je napačil lep oktobrski dan, ko je na brniškem letališču Jožeta Pučnika pristalo letalo British Airways z Njenim britanskim veličanstvom. Kraljico in soproga je potem na Brdu sprejel predsednik dr. Danilo Türk. Program obiska se je tako začel uresničevati.

Prvo dejanje: Večerja na Brdu

In medtem ko so se na večernem sprejemu na Brdu gostje morali ukvarjati s protokolarno nošnjo ustreznih frakov in klobučkov in je bilo tudi veliko značilnih slovenskih preprirov o tem, kdo je bil povabljen, kdo pa ne, je bilo ozračje med kraljičinim obiskom v Ljubljani bolj sproščeno. Znanci so me sicer kar malce zaskrbljeno spraševali, kako je s protokolarnimi pravili, kaj je treba obleči, če je človek povabljen na sprejem pri kraljici, kako je z rokami in s kolena ... A treba je reči, da je v Ljubljani šlo bolj nekako v slogu: Kaj klobuček, kaj frak, tu je Ljubljančan vsak.

Drugo dejanje: Povabilo na Grad

Ljubljanski grad na sončno sredo. Postajali smo v grajski dvorani, klepetali in se ogledovali med seboj, kako smo napravljeni. Biti na kraljevskem kosilu, hm, ni kar tako. Seveda smo se vedli povsem vsakdanje, brez živčnosti in treme. A ves čas smo s prikrito nestrpnostjo upirali poglede skozi visoka okna na grajsko dvorišče in čakali na trenutek, kdaj bo prišla. Med čakanjem sem se spraševal, kakšen vtis bo naš Grad naredil na kraljico.

Didaskalije

Njena uradna rezidenca je Buckinghamska palača sredi Londona. (Mimogrede: kraljici je bolj všeč grad v Windsorju, zahodno od Londona.) V njej je 775 sob in salonov, ki jih britanske kraljevske družine uporabljajo od leta 1837. Od tega je 19 banketnih dvoran, 52 spalnic za dvor in goste, 188 spalnic za osebje, 92 pisarn in 78 kopalnic. Palača je tudi administrativno središče ustavne monarhije. V njej so številni uradi, ki skrbijo za vse dnevne uradne dejavnosti kraljice, njenega moža, vojvode Edinburškega, in drugih najožjih članov rodbine. Palačo vsako leto uradno obišče več kot 50 tisoč ljudi, ki so povabljeni na razne sprejeme, bankete, kosila, večerje in seveda tudi na slovite kraljevske vrtno čajanke. Oseba, ki je povabljena v palačo, najprej stopi v Veliko dvorano in se nato povzpne po krožnem Velikem stopnišču iz marmorja.

Tretje dejanje: Šola visokega sloga

Tudi v Ljubljani je kraljico čakalo krožno grajsko stopnišče. Da bo kraljica kmalu prišla, smo lahko sklepali po rahlo bolj naglih in ihtavih korakih varnostnikov, protokolašev in po tem, ko je pred nas stopila simpatična dama z britanskega veleposlaništva in nam dala nekaj bontonskih navodil o tem, kako se vesti, ko pride Njeno veličanstvo. Kozarce je treba odložiti. Moški se lahko rahlo priklonijo, vendar z naklonom glave ne od vratu, ampak od zgornjega dela prsnega koša navzdol, ženske pa še s kolenskim pripogibom. Če kraljica ponudi roko, ji sezone vanjo. Če ste vprašani, jo naslovite najprej z Vašim kraljevskim veličanstvom, v morebitnem nadaljevanju pa z »madame«. Vojvodo Edinburškega pa z Vaša kraljevska visokost, v morebitnem nadaljevanju pogovora pa le še s »sir« ... Jasno? Jasno.

Ljubljane

s soprogom vojvodom Edinburškim v Ljubljani

Pozdrav iz angleške resnične pravljice med navdušeno množico na Plečnikovem Tromostovju.

Vojvoda Edinburški si je poznavalsko ogledal žametno črno znamenite grajske trte, ki mu jo je daroval župan.

Povedano nam je tudi bilo, da se moramo potem - ko se bo kraljica prikazala in v spremstvu župana Zorana Jankoviča obšla zgornji del stopnišča in nato obstala pri vходу v Stanovsko dvorano - postaviti v vrsto in drug za drugim podajati posebna rumeno-rjava vabila gospodu, ki bo kot glasnik kraljici glasno najavljal naša imena. Pokazan nam je bil tloris oštevilčenih omizij z razporedom vseh - kakih 80 - povabljenih. Ugotovil sem, da bom sedel pri mizi tako, da bom lahko zelo dobro opazoval kraljico. Gostitelj, britanski veleposlanik, je tudi prijazno poskrbel, da sva drug poleg drugega pri kosilu sedela skupaj z mladim britanskim zunanjim ministrom Davidom Milibandom, s katerim sva potem klepetala o Sloveniji v EU, o Kosovu in Zahodnem Balkanu, o odnosih z ZDA pod novim predsednikom ...

Četrto dejanje: In potem je prišla

Rahlo sklonjena si je dala poslušati, kaj ji pripoveduje župan, s pogledom je zaokrožila po nas, se hotela napotiti proti nam, vendar so jo galantno preusmerili proti nasprotnemu vходу v jedilnico. Tam nas je pričakala. In potem smo se o protokolarnem najavljanju, priklonu in rokovanju zvrstili v jedilnico, poiskali svoje mize in sedeže ... Potem smo jedli. Tako modro kot rdečekrvni pod kožo smo slastno naskočili koščke marinirane postrvi z zelenjavno blazinico.

Kraljičina glava je med jedjo izgubila značilni podbradek in njeno prikimavanje poleg sedečima gospodoma Türku in Jankoviču (podobno odobravojoče je pri sosednji mizi svojim sosedama, prvi dami Slovenije Barbari in prvi dami Ljubljane Miji, prikimaval tudi vojvoda Edinburški) je dajalo vtis, da kraljica uživa v hrani. Le vina, ki je bilo na mizi, se ni dotaknila,

ampak je iz nevinke čaše pila neko posebno temnordečo pijačo.

Veliko smo seveda govorili o lipicancih, ker je kraljica - navdušena ljubiteljica konj - na grajsko kosilo prišla naravnost iz Lipice.

Peto dejanje: Njeno veličanstvo med navdušeno množico pod Prešernovo glavo

Po kraljevskem mljasku je župan pospremil kraljico in soproga h grajski vzpenjači, ki ji je s tem zgodovinskim obiskom in kraljevskim spustom zagotovo močno poskočil turistični ugled. Kraljica in soprog sta se potem ločeno sprehodila do Tromostovja. Vreme je bilo pravišno, britansko (zmerno toplo in rahlo oblačno). Prešernov trg je bil nabit poln z večtisočglavo množico, ki jo je kraljica prijazno obhodila, ji večkrat pomahala, se posvetila otrokom ... Prijetno.

Kot je bilo tudi prisrčno v hotelu Union, kjer so učenci britanske šole kraljici priredili glasbeni recital *Jungle Jangle* in v kostumih raznih divjih živali odpeli pesmi o tigru in levu. Kraljica je bila navdušena, prav tako je bil navdušen tudi njen soprog, ki je 26 slovenskim srednješolcem podelil priznanja mednarodnega programa MEP, ki mlade spodbuja k predanemu ustvarjalnemu delu, oče tega programa pa je prav vojvoda Edinburški.

Epilog

Kraljica je potem odletela še na obisk na Slovaško, toda obisk v Sloveniji, Ljubljani, ji bo zagotovo ostal v lepem spominu. Slovenija in Ljubljana pa sta zaradi obiska zgodovinsko ugledne in svetovno najbolj veličastne kraljevske osebnosti zagotovo veliko pridobili na svoji prepoznavnosti. In kraljica je ob odhodu zagotovo dobro vedela, kje je Slovenija in kje Slovaška.

Kraljevski stisk roke direktorja Mladinske knjige Milana Matoza in podžupanje Jadranke Dakić.

Mestni svetnik Mitja Meršol in Njeno kraljevsko veličanstvo nista mogla skriti, da jima je bogvekatere ponovno srečanje v resnično veselje.

Naše osnovno poslanstvo je

Pogovor z županom Zoranom Jankovičem

Foto: Jakše&Jeršič

Župan Mestne občine Ljubljana Zoran Janković

Za sedanjo ekipo Mestne občine Ljubljana je polovica mandata zaznamovana s peštrim dogajanjem. Odločen in energičen župan se je v tem obdobju skupaj s svojimi sodelavci vztrajno in učinkovito odzival na številne izzive ter poskrbel za novosti, ki spreminjajo podobo mesta in življenje v njem. Kljub slabši komunikaciji s prejšnjim predsednikom vlade je Ljubljana maja letos z organizacijo mednarodne konference doživela svoj vrhunec slovenskega predsedovanja Evropi, jeseni pa jo je obiskala še angleška kraljica. Z županom Zoranom Jankovičem, ki ga je pariški Libération letos poleti razglasil za eno izmed 36 najbolj talentiranih osebnosti, ki ustvarjajo evropsko prihodnost, smo se pogovarjali o uresničevanju zastavljenega programa in življenju v Ljubljani.

Kljub temu, da nekateri vaši kritiki zmajujejo z glavo, še zmeraj vztrajate, da bo uresničenih vseh 22 projektov vašega ambicioznega programa, ki ste ga zastavili na volitvah pred dvema letoma. Se zna zgoditi, da bo kateri izmed projektov zaključen pred rokom?

Provokativno vprašanje, na katero pa lahko že zdaj pritrdim. Pri nekaterih projektih se je to namreč že zgodilo. Promenada med Tivolijem in Ljubljanskim gradom je prenovljena in oživljena: od galerije na prostem v Jakopičevem sprehajališču in urejenega območja Tičstana do Wolfove ulice, Mestnega in Prešernovega trga, kjer smo obnovili celotno infrastrukturo in mestno središče zaprli za promet, pa do obnovljene Plečnikove poti na Ljubljanski grad in zgrafitov v Razglednem stolpu. Obljubili smo gradnjo novih stanovanj in s sprejemom prostorskih aktov smo samo v letošnjem letu omogočili gradnjo čez štiri tisoč stanovanj. Uredili in pomladili smo tudi nabrežja Ljubljanice, zdaj izvajamo vse potrebno za postavitve mostov. Še nekaj projektov je, za katere verjamem, da bodo končani pred rokom, a jih ne bom povedal na glas.

Nekateri projekti pa kljub temu že nekoliko zamujajo.

Res je, zamujajo štirje projekti, vendar sem prepričan, da mi Ljubljanci ne bodo zamerili nekajmesečne ali celo letne zamude, če bodo projekti izvedeni kvalitetno in celo z dodano vrednostjo, ki je pred nastopom mandata še nisem načrtoval. Športni stadion v Stožicah se bo tako odprl skupaj z večnamensko športno dvorano in parkiriščem po sistemu P+R za 1.300 avtomobilov, tam bo nastala nova Štajerska vpadnica, ki bo pripomogla k razbremenitvi prometa na severnem delu Ljubljane. Predvideno vsebino Centra mladinske kulture v Šiški smo nadgradili, v letošnjem letu pa smo za ureditev prejeli tudi skoraj milijon evrov evropskih sredstev, zaradi česar bo ponudba še boljša. Zamujata še dva projekta: nova cesta Roška - Njegoševa, za ureditev katere so bile potrebne zunajsodne poravnave, in garažna hiša pod Tržnico, ki jo je prejšnji minister za kulturo tik pred svojim odhodom razglasil za spomenik državnega pomena in na celotnem območju preprečil kakršnokoli dejavnost ali spremembo. Drugi projekti potekajo skladno s programom. In kot rečeno, še zmeraj stojim za tem, da bomo v mandatu naredili vse, kar sem napovedal.

Za mnoge Ljubljance bo ocena vašega županovanja zelo verjetno odvisna od športnega stadiona v Stožicah, o katerem je v javnosti veliko govora. Kateri projekt pa je po vašem mnenju najpomembnejši?

Po velikosti investicije je zagotovo največji Športni park Stožice, ampak Ljubljana potrebuje veliko več kot le stadion in preostalih 21 obljubljenih

Fotografije: Dunja Wedam

Z županovo podporo in veliko zavzetostjo področnega podžupana in načelnika oddelka za kulturo je Ljubljana v pičlega pol leta dobila prenovljeni Kinodvor, ki je postal tudi prvovrstno družabno središče filmofilov vseh generacij.

večja kakovost življenja Ljubljančanov, zato vala podražitev v Ljubljani ne bo

projektov. Potrebuje dodatna stanovanja, urejeno infrastrukturo in prometno razbremenitev, predvsem pa so Ljubljančanke in Ljubljančani upravičeni do kakovostnega življenja na vseh področjih. In prav to je osnovno poslanstvo, ki mu s sodelavkami in sodelavci sledimo. Kljub temu, da je v javnosti največ govora o vrednostno največjih projektih, so slednji samo nadgradnja našega rednega dela, pri katerem smo po moji oceni zelo uspešni. V letošnjem letu smo tako, kljub krivično zmanjšanim prihodkom s strani prejšnje vlade, za področja izobraževanja, zdravstva in socialnega varstva, kulture, športa in varovanja okolja namenili več sredstev kot v preteklih letih ter na vseh omenjenih področjih oblikovali in sprejeli tudi nove razvojne strategije. Seznam izvedenih nalog je zelo dolg in ob prebiranju letnih poročil naših oddelkov, služb in podjetij sem ponosen na vse svoje sodelavce, ki so s svojim znanjem in delom k temu pomembno prispevali.

Če bi moral izpostaviti samo en dosedanj projekt, pa sem izjemno vesel ureditve parka pri Žalah. Neugledno in neurejeno področje smo oživili v enega lepših delov našega mesta. Včasih za šalo rečem, da bo to županov park.

Omenili ste svoje sodelavce. Kakšni so rezultati reorganizacije mestne uprave, ki ste jo izvedli v preteklem letu?

V letošnjem letu smo jo še nadgradili z ustanovitvijo Oddelka za šport, pravkar poteka tudi reorganizacija Javnega holdinga Ljubljana. Sicer pa sem s spremembami zelo zadovoljen. V ekipi je veliko dobre energije in želje po uspehu. Okrepili smo medsebojno sodelovanje in timsko delo. Verjamem, da so pravi ljudje na pravih mestih. Nekateri oddelki so po spremembi predstojnikov resnično oživili in spremembe so vidne tako v odnosih med sodelavci kot tudi pri naših storitvah občanom.

Sicer pa še zmeraj zagovarjam *management by walking around*, z veseljem se nenapovedano sprehodim med sodelavci in spremljam dogajanje na lastne oči. Takšno vodenje bo seveda lažje, ko bo celotna mestna uprava na skupni lokaciji, zato skupaj z Društvom arhitektov Ljubljana iščemo rešitve za preureditev Cukrarne. S selitvijo v skupne prostore bodo pridobili tudi Ljubljančani, saj bodo sprejemni prostori mestne, državne in morebitne pokrajinske uprave združeni na enem mestu, prihranili bodo čas in marsikatero pot.

Kakšna je v Ljubljani dediščina letošnjega predsedovanja Slovenije Svetu Evropske unije?

Večina uradnih dogodkov na državni ravni se je žal zgodila zunaj Ljubljane, zato smo dediščino v glavnem ustvarili sami. Kot izjemen uspeh ocenjujem konferenco županov evropskih prestolnic, ki smo jo organizirali 8. in 9.

Letos so mladi v Ljubljani pridobili dva nova prostora za popoldanske dejavnosti in druženje: Četrtni mladinski center Šiška (na sliki) in Četrtni mladinski center Bežigrad.

Spoštovane Ljubljančanke, spoštovani Ljubljančani!

Naše lepo mesto smo s prižigom množice lučk odeli v praznično vzdušje, ki naj bo radostno, prijazno, strpno in s toplino v srcih.

Decembrske dneve preživite v objemu najdražjih. Naj odsevajo srečo, prijateljstvo in ljubezen preteklega leta.

V prihajajoče leto 2009 vstopite pogumno in odločno, verjemite v svoje sposobnosti in sledite svojim sanjam. Naj bo zdravo, uspešno in zadovoljstva polno.

Srečno, Ljubljana!

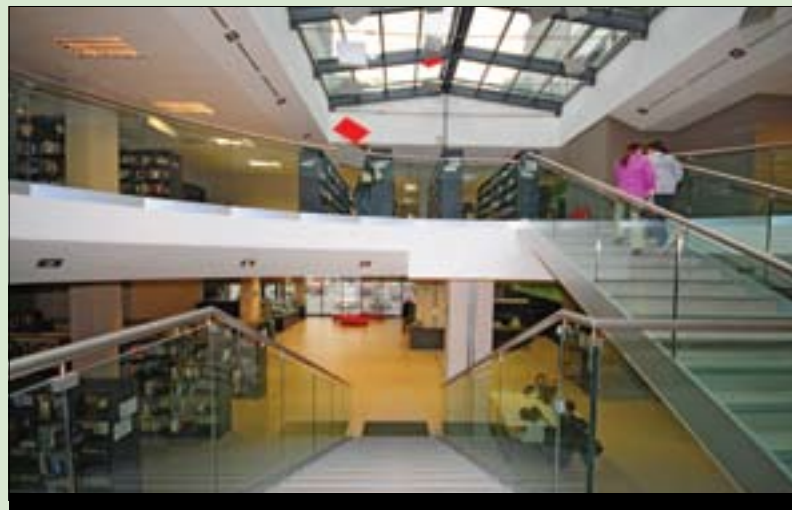
Zoran Janković
župan

maja. Udeležba je preseгла naša pričakovanja, saj so v Ljubljano priprtovali najvišji predstavniki 18 glavnih mest. Podpisali smo deklaraciji o odnosih med glavnim mestom in državo ter o vlogi prestolnic v medkulturnem dialogu. Ugotovili smo, da Ljubljana o medkulturnem dialogu ne samo govori, temveč ga živi. Veliko lepih besed o našem mestu in gostoljubju prebivalcev so povedali tudi najvišji predstavniki Evropske unije, ki so se na Ljubljanskem gradu udeležili odmevne prireditve *Forum 2008*, na obisku v Mestni hiši nas je pohvalil Javier Solana. Prepoznavnost Ljubljane v Evropi in svetu se je vsekakor povečala, kar v prvi vrsti čuti naš Zavod za turizem. Izjemen mednarodni dogodek v letošnjem letu pa je bil seveda obisk kraljice Elizabete II. z vojvodo Edinburškim. Prepričan sem, da sta uživala v dobri energiji, ki je ob njunem sprehodu vladala v mestu.

In koliko vplivajo na vašo energijo civilne iniciative?

Sprejemam jih kot legitimne, borijo se za svoje interese. Razumem tudi čustven odziv nekaterih, recimo vrtičkarjev - vikendašev za Savo. Ampak pod črto vedo, da imamo prav, ker ne dovolimo črnih gradenj. Poleg tega smo v novih prostorskih planih že določili območja za vrtičke in oblikovali podobo vrtičkarskih naselij, ki jih bomo postavili. Najprej bomo projekt predstavili četrtnim skupnostim, nato bomo postavili prvo takšno naselje. To bo prihodnje leto spomladi. Čustveno razumem tudi iniciativo v Dravljah, kjer bo zasebnik na svoji zemlji, kjer je zelenica in po kateri se bližnji stanovalci zdaj sprehajajo, zgradil stanovanjske bloke. Pozabljajo pa,

Ena največjih pridobitev tega mandata je prenovljena in posodobljena knjižnica Šiška, ki ima na razkošnih 2468 m² še čitalnico, pravilni prostor za otroke in prostor za internet.

Naše osnovno poslanstvo je večja kakovost življenja Ljubljančanov, zato vala podražitev v Ljubljani ne bo

Pogovor z županom Zoranom Jankovičem

Stadion za Bežigradom in večnamenska športna dvorana arhitektov Sadarja in Vuge bo odprt 30. junija 2010, za kar investitor jamči z bančnima garancijama v vrednosti 25 milijonov evrov. V sklopu ureditve Športnega parka Stožice bo zgrajena tudi Štajerska vpadnica in 1300 parkirnih mest po sistemu P+R, med športno dvorano in stadionom pa bo tudi trgovski center.

Aprila prihodnje leto bo urejena brv za pešce čez Gruberjev kanal, samski dom na Špici, ki je že izpraznjen, pa bo porušen na začetku novega leta.

da so nekoč tudi sami s svojim prihodom nekemu zastrli pogled in morda skrajšali sprehajalne poti.

V tem letu smo se srečali tudi z iniciativami, ki pod pretvezo, da jih skrbi Ljubljana, nagajajo. Takšne so bile *Solzice*, ki so se zgražale nad podražitvijo ljubljanskih vrtcev, čeprav so v resnici ti med najcenejšimi v državi. In takšna je civilna iniciativa *Tržnice ne damo*, ki je res ne razumem. Tudi sam ne dam Tržnice. Želim si, da postane še lepša in da bo obiskovalcem nudila več.

Kdaj boste torej začeli z gradnjo garažne hiše pod Tržnico?

Ko se bomo z novo ministrico za kulturo dogovorili, da umakne nesmiselno zaščito, za katero je poskrbel njen predhodnik Vasko Simoniti, ko je širše območje Tržnice razglasil za kulturni spomenik državnega pomena. Zaradi tega stoji tudi obnova Mahrove hiše in projekt Mesarskega mostu, za katerega je bil že izveden arhitekturni natečaj.

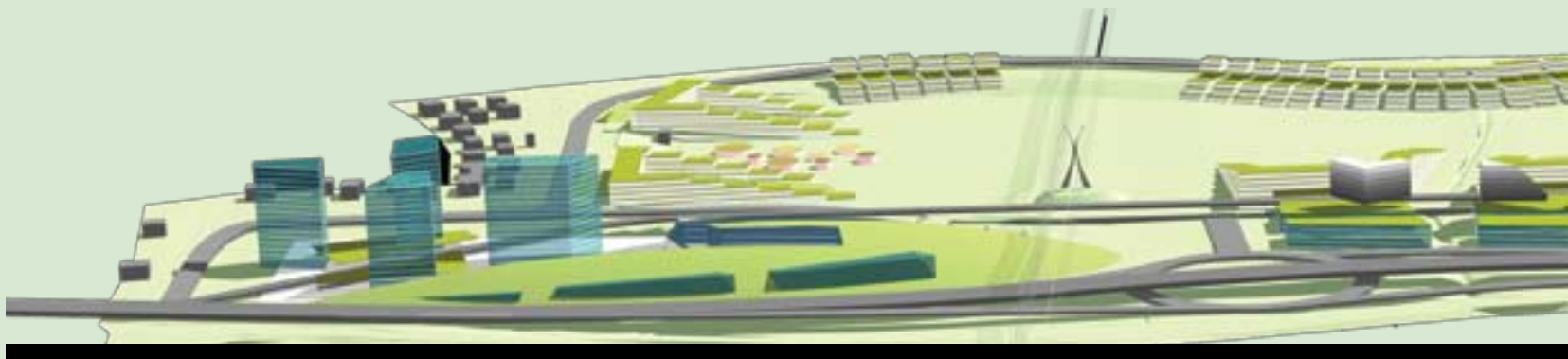
Pod noge ste dobili kar nekaj polen. Bi rekli, da je bilo zaradi njih to leto manj uspešno?

Tudi slučajno ne. Preteklega leta ne ocenjujem po tem, kar so naredili drugi, temveč po tem, kar delamo mi. In v Mestni občini Ljubljana smo letos več kot zadovoljivo odgovarjali na številne zunanje izzive. Dovolj hitro smo se pripravili na izjemno povečan vpis otrok v vrtnice in zagotovili več kot tisoč dodatnih prostih mest. Prostor v vrtcih so zato dobili vsi pravočasno prijavljeni ljubljanski otroci. Po nenadnem zaprtju Kinodvora smo ga v šestih mesecih prenovili in ustanovili nov javni zavod. Ljubljana ima ponovno mestni kino. Pravočasno smo pripravili vse potrebno za prehod na nov plačni sistem. Na izjemno veliko potrebo po neprofitnih stanovanjih smo se odzvali z odločitvijo, da kupimo dodatna stanovanja, ki jih bomo

lahko oddajali v najem, pa čeprav smo se zaradi tega morali dodatno zadolžiti. In seveda, pripravili smo nove kratkoročne in dolgoročne prostorske akte, ki prinašajo na marsikateri »zakaj« svoj »zato«. Z njimi smo opredelili razvoj in prihodnjo podobo Ljubljane, za strokovne podlage pa jeseni v Dublinu celo prejeli posebno *nagrado Evropskega sveta prostorskih načrtovalcev*. Z izjemnim programom na področju kulture smo se dokazali celo v svetovnem merilu, ko je komisija Unesca Ljubljano izbrala za *svetovno prestolnico knjige v letu 2010*.

Ljubljančani vas poznajo tudi po tem, da ste v mestu zmeraj navzoči. »Na terenu« pogosto kar osebno poskrbite za red. Ali vas ljudje zmeraj ubogajo?

Res je, da sem veliko na ljubljanskih ulicah. Nisem človek, ki bi urejal zadeve iz svoje pisarne, raje grem med ljudi. Vsak teden namenim nekaj ur ogledom in obiščem tiste, ki me pokličejo, ker so se na neki način znašli v pat položaju, največkrat zaradi zemljiških sporov med sosedi ali neurejene infrastrukture. Skoraj nemogoče je, da bi se obrnil stran, če vidim nekoga, ki parkira na zelenici ali pločniku, predvsem pa ne morem razumeti tistih, ki iz avtomobila mečejo cigaretno ogorke. Ali to počnejo tudi doma, v svoji dnevni sobi? Takšna srečanja z menoj res niso najbolj prijetna, ampak tisti, ki jih opozorim, me poslušajo. V novo zastavljeni strategiji izobraževanja smo predvideli tudi posebne programe za vrtnice in osnovne šole, s katerimi bomo otrokom še bolj približali pomen ekologije in skrbnega odnosa do okolja. Želimo si, da bi takšno zavest najmlajši nato prenesli tudi na svoje starše, da bi jih opomnili na ločevanje odpadkov in opozarjali na onesnaževanje zelenic in gozdov. Podobni programi za otroke so namenjeni tudi spodbujanju prijateljstva in strpnosti. Da bi živeli skupaj in spoštovali različnost. Krepite je potrebno medkulturni dialog.

Za stanovanjsko naselje Stanežiče, ki bo urejeno po načelih trajnostnega razvoja in bo prineslo 3000 novih stanovanj s celotno družbeno infrastrukturo, v tehnološko-poslovni coni pa omogočilo 1000 do 2000 novih delovnih mest, je v pripravi prostorski akt in dokumentacija za gradnjo primarne infrastrukture.

Center mladinske kulture v Šiški je dobil gradbeno dovoljenje za potrebno rekonstrukcijo in spremembo namembnosti avgusta letos; ker dela intenzivno potekajo, bo odprla vrata mladim umetnikom že v prvi polovici prihodnjega leta.

Če že govoriva o dialogu, ali bo z novo vlado Ljubljana dobila vrnjen odvzeti denar?

Srčno upam. Obstajata dve možnosti. Da bomo v dogovoru z novo vlado našli poti, po katerih bodo odvzeta sredstva Ljubljani nadomeščena. Ali da bomo čakali razplet po sodni poti. Po naravi sem zaupljiv do svojih sogovornikov in njihovih danih besed, zato verjamem, da bomo s pogovori našli rešitev. Dejstvo je, da je Ljubljana do teh sredstev upravičena in tudi, da jih potrebuje. Mestne srebrnine v nepremičninah, ki ni potrebna za razvoj mestne infrastrukture in bi jo lahko prodali, bo namreč prej ali slej zmanjkalo.

Ali se bo življenje v Ljubljani zaradi finančne krize z novim letom podražilo?

Ob sedanjí finančni krizi obstaja velika nevarnost, da se preseli v realni sektor, zato menim, da mora vsaka lokalna in tudi državna skupnost poskrbeti za podporo vseh investicij, tako mestnih in državnih kot tudi zasebnih. Pri slednjih se to lahko izkazuje v vzdrževanju t. i. malih *new dealov*. V ljubljanski mestni občini zaenkrat ne bomo popustili sicer več kot upravičenim in argumentiranim nameram po podražitvah. Naša podjetja bi svoje storitve morala podražiti, vendar smo se v dobro občank in občanov odločili, da bomo vsako povišanje cen trikrat preverili, preden ga bomo odobrili. Tako bomo dvig cene ogrevanja zadržali do konca kurilne sezone, razliko v ceni pa bo Energetika pokrivala iz dobička preteklih let, pa tudi TE-TOL bo prispeval svoj delež. Po koncu kurilne sezone bomo pred morebitno spremembo ponovno preverili, če je le-ta upravičena. Podobno je s Snago, kjer je podražitev skoraj nujna, pa jo bomo vseeno zadržali, dokler bo le mogoče. Edino področje, kjer podražitve ne moremo več zadržati, je oskrba z vodo, za katero se cena v zadnjih petih letih kljub inflaciji ni povečala, so pa potrebna zelo velika vlaganja v

Za izvedbo Mesarskega mostu in širšega območja Tržnice z garažno hišo bo pridobljeno gradbeno dovoljenje na začetku leta 2009, saj uprava pričakuje, da bo nova ministrica za kulturo spomeniško zaščito celotnega območja umaknila.

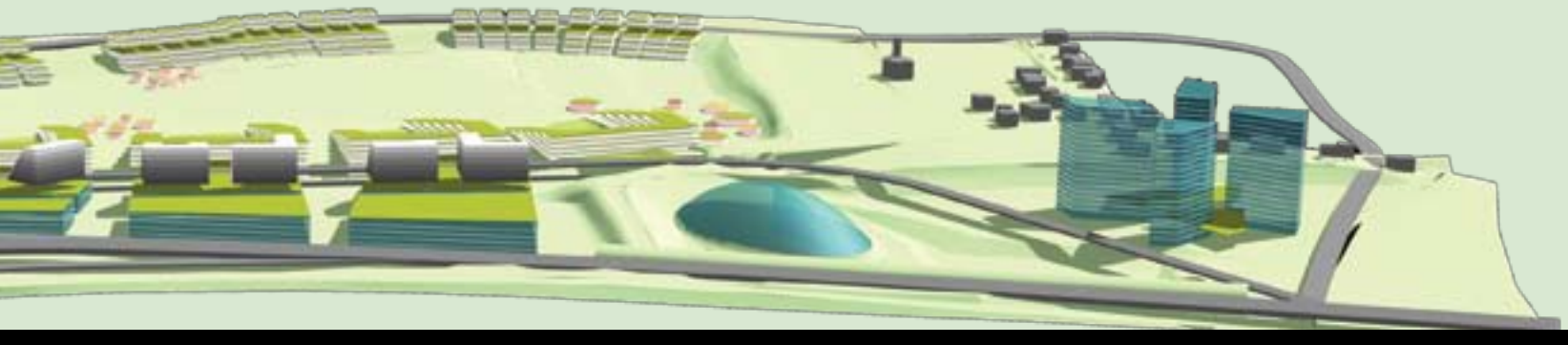
obnovo dotrajanega vodovodnega omrežja. Do vala podražitev v naših podjetjih torej ne bo prišlo, ne na področju javnega prevoza in pogrebnih storitev, tudi ne ogrevanja in kanalizacije. Dvig cene bo samo na področju vodovoda, kjer pa bomo stanje vsako trimesečje preverjali in poskušali delovati čimbolj racionalno.

Kaj pa cena stanovanj?

Še vedno vztrajam pri svoji napovedi izpred dveh let, da bo v Ljubljani do konca leta 2010 tržna cena stanovanj padla pod dva tisoč evrov za kvadratni meter. Takrat se je zdelo to marsikomu smešno. S sprejetjem prostorskih izvedbenih aktov pa smo v Ljubljani samo letos omogočili gradnjo več kot štiri tisoč stanovanj in s tem že vplivali na znižanje cene. Poleg tega bo svoje zagotovo naredila tudi finančna kriza in neugoden čas za najem posojil. Sicer pa je v Ljubljani tudi velika potreba po neprofitnih stanovanjih, saj se na razpise za 300 stanovanj prijavi več kot 2 000 prosilcev. Letos smo tako razpisali skupaj 419 stanovanj, za kar je bil potreben tudi rebalans. Tokrat bomo prvič v najem oddali 60 oskrbovanih stanovanj.

Ljubljano ste odeli v decembrske lučke in praznično vzdušje. Sprehod po mestnem središču je pravo doživetje. Kje boste dočakali prihajajoče leto in s kakšnimi željami?

Ob prelomu leta si raje kot želje zastavim cilje. Prihodnje leto bo to zagotovo ureditev odnosov z državo in statusa glavnega mesta, izvajanje zastavljenih projektov v korist Ljubljančanov, predvsem pa uspešno delo in dobro sodelovanje s sodelavkami in sodelavci. Kot ponavadi, bom tudi letos praznike dočakal v meni najlepšem mestu na svetu, ki ga v teh tednih krasi še posebno dobra energija. Najdaljšo noč pa bom preživel s tistimi, ki so mi blizu in jih spoštujem.

Ljubljana oživljena v državi,

Pogovor s podžupanom Alešem Čerinom

Foto: Jakše&Jeršič

Podžupana Aleša Čerina je župan pooblastil za področje razmerja do države, za kadrovske zadeve in urejanje odnosov v Mestnem svetu ter za vodenje Svetniškega kluba Liste Zorana Jankovića.

Kako bi, spoštovani gospod podžupan, sredi mandata ocenili delo sedanje vodstvene ekipe?

17. novembra je minilo dve leti, odkar smo prevzeli vajeti, in mislim, da smo lahko, v celoti gledano, zelo zadovoljni s tem, kar smo naredili. Temelj našega dela je program, ki smo ga predstavili pred volitvami. Praktično ni projekta, ki je tam predviden, da ga ne bi vsaj zastavili. Res smo se ujeli v zanke nekaterih rokov, vendar se nam to zdi manj pomembno. Če bi izvajanje teh projektov potekalo po predpisih, ki veljajo v gospodarstvu, ne pa po togih pravilih razpolaganja z javnimi financami, ob tem pa bi imeli na voljo toliko sredstev, kot Ljubljani pripadajo, bi se lahko držali tudi rokov. Gre za vrsto izrednih projektov, v katere je bilo prek odzivov na javne razpise vključene izjemno veliko strokovne javnosti. Pomembno je predvsem to, da se na vsakem koraku čuti, kako je Ljubljana dobesedno zaživela. Pri tem pa ne gre le za področja investicij, ampak še zlasti za kulturo, šolstvo, zdravstvo, otroško varstvo in druge oblike (socialne in fizične) varnosti meščank in meščanov. Gre tudi za veliko manjših pridobitev na področjih posameznih četrtinskih skupnosti, kot so napeljava vodovoda, asfaltiranje ulic, ureditev pločnikov, razsvetljave, uličnega pohištva ipd., ki vse kažejo, da Ljubljana živi na vseh področjih.

Kateri dogodki so v vaših očeh, ki vodite najzahtevnejša področja v upravi, najbolj zaznamovali Ljubljano v letu 2008?

V letu 2008 je Ljubljano – poleg uresničevanja glavnih projektov – zaznamovalo troje dogajanj. Najprej je bilo mesto v znamenju iskanja ustreznih razmerij med mestom in državo oz. borba za protiučustavno in krivično odvzetih 60 milijonov evrov.

Naslednje dogajanje, ki je zaznamovalo Ljubljano in tudi Slovenijo, je bil 9. maj, pa ne samo zato, ker je to praznik Evrope in praznik Ljubljane, na katerem smo podelili tudi dva naslova častnih meščanov, nagrade in plakete, ampak zato, ker sta se 9. maja v Ljubljani odvijala dva pomembna dogodka. Prednost dajem Forumu Evrope ob predsedovanju Slovenije Evropski uniji, neformalnemu srečanju evropskih voditeljev v organizaciji Evrovizije; tokratna organizatorica je bila nemška nacionalna televizija. Foruma se je udeležila vrsta zelo pomembnih državnikov, na čelu s predsednikom Evropske komisije Barossom. Ne samo, da je prišlo veliko število tujih novinarjev, ampak smo pripravili tudi vrsto promocijskih spotov iz obstoječih filmov o Ljubljani, ki smo jim dodali nove posnetke. Nemška televizija jih je v času, ko je posamezen dogodek prenašala, predvajala po vsej Evropi. Prav tako pomembno je bilo tudi srečanje županov evropskih prestolnic, pri čemer moram povedati, da je bilo na njem navzočih toliko županov kot še na nobenem tovrstnem srečanju doslej. Na njem smo podpisali tudi obe ljubljanski deklaraciji: o odnosu med lokalno skupnostjo in državo ter o medkulturnem dialogu. Čeprav se je vlada odločila, da se bo vse dogajalo na relaciji treh B (Brnik, Brdo, Bled), smo v Ljubljani obdobje predsedovanja Slovenije EU s pridom izkoristili. Tu je bila vrsta strokovnih srečanj in kongresov, prek katerih smo promovirali naše glavno mesto. Prav za to priložnost smo natisnili tudi dve čudoviti publikaciji. Ob tem smo Ljubljano tudi zelo lepo ozaljšali: od Slovenske ceste z urejanjem fasad do tega, da smo v spomin na predsedovanje postavili Hologram Evrope in ga umestili blizu središča Ljubljane. Festival Ljubljana je pripravil tako bogat in raznolik program, kot ga doslej še ni bilo, ki se je

začel že sredi junija. Tako smo z majhnimi vlaganji svoje poslanstvo ob predsedovanju Slovenije v celoti uveljavili in ponesli glas mesta po vsem svetu. Pokazali smo, da je Ljubljana v očeh sveta čisto, varno in urejeno mesto.

Zadnje pomembno dogajanje pa je bil referendum o pokrajinah in same volitve. Pri obeh političnih dogodkih je imela Ljubljana ključno vlogo. Ker se tako Ljubljana kot tudi dobršen del Slovenije ni strinjal s predlagano pokrajinsko zakonodajo, je bil poziv Ljubljane, da se na volitve sploh ne gre, uspešen. Vidi se, da so Ljubljancanke in Ljubljanci dobro razumeli, kakšen predlog je ponujala prejšnja vlada. Tudi volitve so potem pokazale, da je bil glas Ljubljane odločilen pri volilnih rezultatih v Sloveniji, da je SDS izgubila primat, ki ga je dobil trojček, s socialnimi demokrati na čelu.

Koliko pa je v tem letu ostalo nerazrešenih pravnih vprašanj, zaradi katerih morda nekateri projekti zaostajajo?

Teh zadev je bilo kar nekaj, ampak glavne, ki so nam ležale na duši, smo v večstransko zadovoljstvo razrešili: PCL, Šumi, SCT, žal pa ne dokončno Trga republike in sporov z Gipossom kljub poskusom poravnave; pogajanja o poravnavi so obstala na mrtvi točki. Giposs je neprijetna stvar tako za mesto kot za vrsto Ljubljancank in Ljubljancanov, ker jim ne moremo pomagati razrešiti marsikaterega zapleta. Nismo tudi zadovoljni, da se postopki vrste denacionalizacijskih zahtev Cerke do mesta nikamor ne premaknejo.

Kaj pa je v sedanjih okoliščinah svetovne recesije realno pričakovati od nove vlade glede vračila 120 milijonov evrov, ki bi jih morala država, če se tožba na sodišču izkaže za upravičeno, vrniti Ljubljani?

Zgodba je naslednja. Vložili smo tožbo, medtem pa je na podlagi odločbe Ustavnega sodišča vlada predlagala, parlament pa sprejel modificiran zakon o financiranju občin, ki pa ima po našem mnenju samo kozmetične popravke. Na te spremembe zaenkrat nismo ponovno vložili zahteve za presojo ustavnosti pred Ustavnim sodiščem, ker smo od vseh strank nove vladne koalicije, s katerimi smo se pogovarjali pred volitvami in načeli to pomembno vprašanje, dobili zagotovila in ideje, kako je mogoče ta problem urediti. Z novo vlado imamo tako popolnoma drugačno upanje in tudi realno podlago, da se bodo zadeve uredile. Seveda to ne bo mogoče kar takoj, ampak je naš namen, da se naglo pričnemo dogovarjati. Dogovor s prejšnjo vlado je bil namreč v veliki večini od 80 točk zaprt, razen financiranja.

Je bil tudi v pogovorih s prejšnjo vlado dosežen kakšen večji uspeh?

Z nekaterimi resorji je bilo sodelovanje zelo korektno, celo vzorno, kot na primer z ministrstvi za javno upravo, okolje in prostor, promet in obrambo. Eden od redkih uspehov v materialnem smislu, ki smo jih dosegli odnosu do prejšnje vlade, je podpis aneksa, s katerim smo z Darsom uredili več kot 10 let odprta vprašanja v znesku okoli

Evropi in svetu

25 milijonov evrov, ki ga dolguje Dars mestu oz. mora za vrednost tega zneska izvesti štiri cestne projekte.

Kakšni so učinki reorganizacije mestne uprave?

Mislím, da brez reorganizacije projekti ne bi bili v stanju, kot so, ker mestna uprava ni prilagojena za izvajanje investicij in projektov, ampak za izvajanje predpisov. Učili smo se na projektu javno-zasebnega partnerstva pri stadionu v Stožicah. Učinkov ni mogoče pričakovati čez noč, prav tako ne spremembe mentalitete vseh zaposlenih, da namreč delujejo za en cilj, da gledajo na svoje delo menedžersko, ne pa birokratsko. Če ne bi ustanovili na primer nove Službe za razvojne projekte in investicije, projekti zanesljivo ne bi stekli. Seveda se jezimo sami nase in tudi na sodelavce, ker gre vse skupaj še vedno prepočasi. Dobri učinki pa so v tem, da so sodelavci, ki vodijo oddelke in službe, začeli med sabo intenzivno sodelovati, saj je vsak projekt odvisen od več služb, medtem ko je bila za obdobje pred tem značilna razdrobljenost; vsaka služba je bila samozadosten resor.

Lahko koga od sodelavcev ali katero področje dela v upravi posebej pohvalite?

Zelo nerad naštevam, ker bi zlahka na koga pozabil, s tem pa naredil veliko napako, saj je verbalna stimulacija pri našem delu zelo pomembna. Katero koli področje pogledamo, deluje dobro, so pa razumljivo razlike med oddelki in službami v njihovi kvaliteti, odvisno predvsem od vodij, ki smo jih izbrali, in koliko sodelavcev, ki so zares pravi, premore.

Z internim glasilom Urban, ki ga v tem mandatu prejemajo vsi uslužbenci mestne uprave, vsakoletnim srečanjem velike mestne družine in drugimi delovnimi in družabnimi stiki ste močno izboljšali notranjo komunikacijo v mestni upravi. Imate v tem pogledu še kakšne nove načrte?

Začel bom pri 19. decembru. To je datum letošnjega novoletnega srečanja; prepričan sem, da se bo letošnjemu vabilu odzvalo še mnogo več sodelavk in sodelavcev kot ob koncu lanskega leta. Internemu komuniciranju dejansko posvečamo veliko pozornosti, tako da vse leto potekajo srečanja med županom oz. vodstvom in posameznimi oddelki, in imamo stalne povratne informacije, kaj se dogaja. Seveda to komunikacijo izboljšuje tudi glasilo, daleč največ pa bo k temu, da bo mestna uprava kompaktna, prispevala skupna lokacija.

Kako daleč pa je pripravljen projekt mestne uprave na enem mestu?

Novemu skupnemu objektu na lokaciji Cukrarne dobro kaže. Pred kratkim je Društvo arhitektov Ljubljana organiziralo natečaj za idejno rešitev za to področje. Vabljenih je bilo šest arhitekturnih birojev in moram reči, da smo bili navdušeni nad vsemi prispelimi projekti. Idej, kako bi se ta skupna stavba umestila na tem prostoru, je

ogromno. Stavba vsekakor ne bi pomenila samo pridobitve za zaposlene, ampak predvsem za občane in državljane. Parkirni prostori bodo omogočali enostaven dostop, da bodo meščani in državljani vse upravne zadeve opravili na enem mestu. Res pa je, da je projekt izredno zahteven tudi s pravno formalnega vidika, s katerim se sam dvik avtorjam, drugi pa so mu predlagali drugačno namembnost: bodisi galerijsko dejavnost ali celo dvorano za seje mestnega sveta. Glede spomeniške zaščite garažne hiše je strokovna javnost razdvojena. Eni se zavzemajo, da se objekt ohrani, čeprav z drugo programsko vsebino, drugi pa so za rušenje.

Kakšna usoda pa čaka v natečajnih rešitvah spomeniško zaščiteni garažo Savina Severja?

Za garažo sta sedanjí garažni objekt predvidela samo dva avtorja, drugi pa so mu predlagali drugačno namembnost: bodisi galerijsko dejavnost ali celo dvorano za seje mestnega sveta. Glede spomeniške zaščite garažne hiše je strokovna javnost razdvojena. Eni se zavzemajo, da se objekt ohrani, čeprav z drugo programsko vsebino, drugi pa so za rušenje.

Seje mestnega sveta v tem mandatu potekajo že kar neverjetno gladko in konstruktivno. Ker ste zadolženi za bdenje nad delovanjem mestnega sveta, nam povejte, kako vam uspe zagotoviti tako učinkovito delo tega zakonodajnega telesa?

Ankete, ki jih za nas izvajajo specializirane organizacije, je eno od orodij preverjanja javnega mnenja o posameznih vprašanjih. Ni projekta, od Stadionu do Tržnice, da ne bi kar najširše javnosti povprašali za mnenje. Tako je vsaka pomembna odločitev podprta z večinskim mnenjem Ljubljančank in Ljubljančanov. Ko smo pred kratkim vprašali, kako so meščani zadovoljni z delom mestnega sveta, smo pri ocenjevanju od 1 do 5 dobili oceno 3,4, kar je boljše kot spomladi. Seveda opozicija trdi, da je Lista Zorana Jankovića glasovalni stroj, ki pač izglasuje, kar predlaga vodstvo. To je zlonamerno, ker smo praktično z vsemi svetniškimi skupinami našli simbiozo in se v mnogih vprašanjih dogovarjamo, da bi bile rešitve v dobrobit vseh. Župan sicer vlaga največ amandmajev, ki pa so posledica razprave na odborih in rezultat konstruktivnih predlogov vseh sodelujočih v razpravah o posameznem strokovnem področju. Zato ni mogoče pritrditi kritikam, da ni čutiti vpliva aktivnih svetnikov, pa naj bodo iz katere koli svetniške skupine. Dokaz za to je večina mestnih dokumentov, izglasovana s prepričljivo večino ali celo soglasno. Najlepši primer pa je osnutek Občinskega prostorskega načrta, ki je bil sprejet z aklamacijo. Kadar vidimo, da kakšna stvar ni dovolj prediskutirana, jo tudi umaknemo in je ne vsiljujemo, ampak iščemo rešitve naprej. Posebej navdušuje izjemna discipliniranost svetnic in svetnikov z Liste Zorana Jankovića, ki so ob tem, da se redno udeležujejo sej, v veliki večini kreativno vpeti v nastajanje dokumentov. Dokumenti tako niso le delo mestne administracije, ampak tudi njihov ustvarjalni prispevek. V mestnem svetu so samo trije svetniki, za katere menimo, da zaradi svojih osebnostnih lastnosti kvarijo vzdušje in

ne prispevajo h konstruktivnemu delu, z vsemi drugimi pa dobro sodelujemo ne glede na njihovo politično pripadnost. Zato je mestni svet lahko v ponos mestu, saj dela dobro in učinkovito.

Kako sodelujete v dialogu s civilnimi iniciativami, ki nasprotujejo kar nekaj projektom, posebej garažni hiši pod Tržnico?

Tisti, ki res hoče delati v dobro večine, je vesel vsake take civilne iniciative, če ni zlonamerna in če ne zasleduje strogo osebnih interesov. Zato so te pobude dobrodošle in marsikatera med njimi je upoštevana, so pa tudi take, ki ščitijo zelo parcialne interese. Največ je bilo komunikacije s civilno iniciativo prav glede Tržnice. Pobudnikom smo dali na voljo raziskave, na podlagi katerih smo dokazovali, zakaj je rešitev, ki jo predlagamo, boljša, smotrnejša in cenejša od tiste, ki jo zagovarjajo oni. Zanimiva pa so glede Tržnice tudi pred kratkim pridobljena mnenja ankete, ki gredo prepričljivo v podporo temu projektu. Podobno velja tudi za druge projekte, o katerih smo še povpraševali: za vrtičke, džamijo, Kolizej, vrtce, garažno hišo pod Kongresnim trgom, Stadion; vsi ti projekti so dobili prepričljivo javnomnenjsko podporo.

Ali ste kot že preizkušeni mojster peresa v času, odkar ste podžupan, postali tudi kronist dogajanja v mestni hiši? Pred časom je, kot je povedala za poroko zadolžena sodelavka protokola, na primer župan kandidata za poroko napotil, naj najprej dokonča študij, potem pa šele stopi v zakonski stan. Fant je to upošteval in na zagovoru njegove diplome se je potem na splošno presenečenje med študentskim občinstvom pojavil župan osebno. Imate podobno simpatične zgodbe v zalogi tudi vi?

Sam imam svoj način zbiranja podlag za morebitno pisanje. Zapisujem si nič, ker o vsakem dogodku obstaja dokumentacija, ki jo je mogoče uporabiti pri pisanju. Podobnih dogodkov, kot ste ga opisali, je nešteto in najbolj sočne si seveda zapomnim. Tudi sam imam nenavadno zgodbo s poroko. Lani so me prosili, da poročim par, ki ga nisem poznal, a se je napovedal prek prijateljev. Na prošnjo sem z veseljem pristal, žal pa je 10 dni pred svečaním dogodkom prišlo do tega, da se je par, žal ali pa tudi na srečo, pravočasno razšel ...

Želite ob koncu someščankam in someščanom položiti na srce kakšno posebno sporočilo?

Ob tem, ko je Ljubljana vsestransko zaživela, mesto slovi tudi po treh izjemnih športnih prireditvah: Ljubljanskem maratonu, Pohodu ob žici in po kolesarskem Maratonu Franja, ki smo ga letos v veliko zadovoljstvo več tisoč udeležencev prvič pripeljali skozi center Ljubljane. Kolesarji so na to čakali 27 let, kolikor maraton živi. Ljubljana je, skratka, tudi športno mesto, v katerem ima vsakdo možnost teči, kolesariti ali se sprehajati v zeleni naravi. Tako bi ob koncu leta zaželel vsem Ljubljančankam in Ljubljančanom veliko zdravja, ki ga prinaša tudi ukvarjanje s športom.

»Obrnimo zgodbo in začnimo Pogovor s podžupanjo Jadranko Dakić

Foto: Jakše&Jeršič

Prva mestna finančnica podžupanja Jadranka Dakić ima poleg mestnih financ na skrbi tudi mestna gospodarska javna podjetja in zavode.

V trinajstletni zgodovini Mestne občine Ljubljana smo prvič dobili dveletni proračun. Kakšne prednosti, morda tudi tveganja prinaša tako načrtovanje?

Verjamem, da znajo proračunski uporabniki svoje naloge načrtovati tudi za dve leti vnaprej. Osnova za poslovanje in organizacijo dela v mestu so namreč županovi cilji, ki so definirani dovolj jasno, da v tem pogledu ne bi smelo biti večjih težav. Res pa je, da je ob načrtovanju dveletnega proračuna lahko tudi več neznank, še posebej v teh nejasnih časih, zato jemljemo vnaprej v zakup, da bo potrebno kakšne stvari tudi popraviti in se prilagajati aktualnim razmeram. Velika prednost dolgoročnejšega načrtovanja pa je v tem, da je tako zagotovljeno nemoteno poslovanje na vseh področjih že v začetku leta. Rebalansi so seveda ob vsem tem nujni.

Kako pa vsebinsko ocenjujete proračun za leti 2008 in 2009?

Mestni proračun je naravnano predvsem razvojno in sledi vsem napovedanim županovim projektom, pa tudi tistim, ki glede na potrebe mesta nastajajo sproti. Temelji na zadovoljevanju vseh potreb meščank in meščanov, s poudarkom na področjih zdravstva, socialnega varstva, vzgoje, izobraževanja, športa in kulture; za vse to je bilo v letošnjem letu namenjenih precej več sredstev kot leta poprej. Po zagotovilih načelnikov, ki so odgovorni za ta področja, smo v celoti pokrili vse potrebe, ki so bile letos izvedljive. To je bilo tudi izhodišče za pripravo drugega rebalansa za leto 2008, saj smo tako načrtovanje lažje prilagodili trenutnim razmeram na trgu.

Kot je znano, se je predvsem v drugi polovici letošnjega leta sesul nepremičninski trg, zato smo se odločili, da mestnih nepremičnin ne

prodajamo pod ceno, ampak čakamo, da se položaj umiri, kljub temu da tretjina proračuna temelji na prihodkih iz prodaje nepremičnin. Slednja je predstavljala tudi glavni vir, s katerim smo nadomestili izpad 60 milijonov evrov letno, ki jih je Ljubljani odvzela prejšnja vlada. Ko smo videli, da teh sredstev ne bomo mogli zagotavljati s prodajo nepremičnin v taki višini, kot smo načrtovali, smo predvideli rebalans proračuna, ki vsebuje vsa pričakovanja proračunskih uporabnikov do konca leta, skupaj z novo oceno prihodkov. Predvidevamo dodatno zadolžitev v višini 27 milijonov evrov, skupaj z že predvideno zadolžitvijo to za letošnje leto pomeni 50 milijonov evrov. Tak znesek zadolžitve je na prvi pogled morda visok, a če pogledamo tista evropska mesta, ki so imela v preteklosti močne investicijske cikle, je bilo zadolževanje potrebno povsod. Iz izkušenj v gospodarstvu vemo, da brez zadolžitve pomembnih velikih investicij ni mogoče izpeljati in sedaj smo v tem položaju tudi v mestni občini.

S kakšnima konkretnima vsotama proračuna za leti 2008 in 2009 razpolagata v številkah?

Za leto 2009 je predviden proračun v višini 305 milijonov evrov, proračun za leto 2008 po drugem rebalansu pa znaša 309 milijonov evrov. S prvotno zastavljene višine 325 milijonov evrov je namreč znižan za vse tisto, kar v tem trenutku vemo, da ne bo moglo biti realizirano do konca letošnjega leta. Prav tako je pomembno, da smo v drugem rebalansu predvideli tudi porabo sredstev za nakup dodatnih približno 120 neprofitnih stanovanj.

Kaj pa je s tistim preostankom 30 milijonov evrov, ki se v očitkih opozicije pojavlja kot neporabljen proračunski denar, ki naj bi ga

uprava ne bila sposobna porabiti in se potem iz leta v leto prenaša naprej?

To vprašanje me veseli zato, ker se v javnosti potencira. Ta problem velja predvsem na državni ravni za ministrstva, ki imajo, če sredstev ne porabijo v tekočem letu, nižjo osnovo za naslednje leto. V občinah to ni tako zelo pomembno, saj nam teh sredstev nihče ne odvzame, ampak so na voljo za naslednje leto. V času krize je še kako dobrodošlo, da imamo nekaj sredstev iz prejšnjega leta, saj nam pridejo močno prav zdaj, ko se je situacija obrnila popolnoma na glavo. Sredstva bomo vsekakor znali zelo dobro porabiti. Na to, da denarja v letu 2007 nismo porabili v celoti, je vplivala vrsta nepredvidljivih okoliščin na področju investicij, obenem pa smo kot gospodarstveniki bistveno pozornejši na stroškovno plat občine in nismo potrdili vsega, kar so predlagali oddelki. Zato je bila poraba manjša in bolj racionalna.

Je uprava v tem mandatu že zadovoljivo usposobljena za črpanje evropskih sredstev? Se kje morda pojavljajo ovire?

Usposobljenost uprave za črpanje evropskih sredstev se je bistveno povečala z ustanovitvijo Službe za razvojne projekte in investicije, prav tako pa tudi z novo organizacijo in novim vodstvom Regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije, da usposobljenosti po posameznih javnih podjetjih ne omenjam. V tem času smo pridobili približno 10 milijonov evrov sredstev. Za projekt Regijskega centra za ravnanje z odpadki (RCERO) pa organov v Bruslju nikakor ne moremo zadovoljiti. Zatikalo se je na državni ravni, ko za to zadolžena ministrstva temu niso dala dovolj poudarka, saj imajo premalo usposobljenih ljudi za pregled dokumentacije. Nazadnje je bila dokumentacija dopolnjena pred dobrim mesecem, vendar še nimamo odgovora, imamo pa upanje, da bo projekt na začetku prihodnjega leta dobil soglasje, saj je ocenjen na kar 140 milijonov evrov.

Mesto je izjemno veliko investicij izpeljalo s sponzorskimi in donatorskimi sredstvi? Lahko poveste, koliko teh sredstev se je nabralo in kako je sploh lahko prišlo do dogovora, če vemo, da podjetja že zelo racionalizirajo stroške glede na napovedi o recesiji?

Ko se je župan na začetku mandata s tem namenom srečal z gospodarstveniki, se je izkazalo, da se tudi ljubljanska podjetja zavedajo, da velja nekaj prispevati za projekte, ki so pomembni za Ljubljančanke in Ljubljančane, pa tudi za obiskovalce mesta. Podjetja smo k sodelovanju najprej povabili pri obnovi Ljubljanskega gradu, za katero se je izkazalo, da imamo sami premalo sredstev. V letošnjem letu je bila aktualna pomoč pri obnovi vrtcev in šol ter pri ureditvi njihove okolice. Odziv podjetij je bil zelo velik, skupaj doslej znaša približno 3 milijone evrov. Tako smo zamenjali azbestne strehe in ustanovili nove oddelke vrtcev, saj smo bili soočeni z vprašanjem, ali bomo lahko z novim šolskim letom vsem ljubljanskim otrokom zagotovili prosto mesto v vrtcih. Uspelo nam je

gledati, kaj je bilo narejeno dobro»

vpisati vse otroke z ljubljanskega področja, ki so bili pravočasno prijavljeni, ob tem pa smo z novimi ograjami zagotovili tudi večjo varnost šol in vrtcev.

Kolikšno dodatno finančno obremenitev za mesto pomeni prenos dela službe Javne razsvetljave na mesto?

Vsa infrastruktura je občinska in sredstva, ki smo jih prej namenjali koncesionarju za upravljanje te infrastrukture, bodo odslej ostala v mestu. Ker bo službo opravljalo naše javno podjetje, bomo del sredstev prihranili, smo pa za to službo v proračunu za naslednje leto rezervirali sredstva v enaki višini, kot so bila letos predvidena za koncesijo, zato pričakujemo še bolj kvalitetno delo. Kakšen bo dejanski prihranek, bomo videli po prvem letu. Pričakujemo, da bo za enaka sredstva opravljenega več dela ali enak obseg del z manj denarja. Pri sodelovanju prek koncesijske pogodbe nismo imeli nadzora nad delom, ki je bilo dejansko opravljeno. Zdaj bo to drugače.

Ker v upravi posebej skrbite za gospodarske javne službe in gospodarski razvoj mesta v celoti, morda lahko poveste, do kakšnih premikov je prišlo v tem mandatu na tem področju?

Med drugim smo pričeli z reorganizacijo Javnega holdinga Ljubljana. Proces smo poimenovali *Povezovanje in poenotenje delovnih procesov javnih podjetij*. Računsko sodišče namreč ugotavlja, da sedanja organizacija Holdinga ni primerna, zato ga želimo preoblikovati v strateški holding, ki bo enotno uresničeval strategijo javnih podjetij v povezavi z mestno upravo. Z reorganizacijo skušamo delovanje Holdinga racionalizirati in javna podjetja razbremeniti vseh funkcij, ki niso primarne za njihovo delovanje. Na Holding s 1. 1. 2009 prenašamo službo javnih naročil, skupaj s pravno službo, kasneje še nabavno, kadrovsko in finančno-računovodsko službo. Tukaj se bodo odslej sprejemale odločitve o investicijah, kar je še posebej pomembno pri posegih v prostor, ki se morajo izvajati sočasno. Prek Holdinga bodo vsa podjetja informacijsko povezana. Danes ima namreč vsako javno podjetje drugačno informacijsko tehnologijo ali pa je ponekod ta še na začetni stopnji razvoja. Zato je reorganizacija močno povezana z informatizacijo vseh procesov, ki morajo biti na novo definirani in informacijsko podprti. Tako bomo poenotili pregled nad podatki, tudi zbirnimi, česar zdaj še nimamo. Pri tem seveda računamo, da bo poslovanje vseh podjetij racionalnejše.

Pomeni to tudi odpuščanja sodelavcev?

Nikakor. Proces bo potekal na mehke, zaposlenim prijazne način, ko samo po naravni poti zmanjšujemo število zaposlenih: z upokojitvami ali pa z odhodi na lastno željo. Vse skupne službe se selijo na Holding, prav tako tudi skupne službe javnih podjetij Žale ter Ljubljanska parkirišča in tržnice. Kasneje bomo tudi za vsa preostala podjetja preverili, katere njihove funkcije bi bilo smiselno prenesti na Holding. Ker so za izvedbo postavljeni zelo kratki roki, nam bodo pri reorganizaciji

pomagali tudi zunanji svetovalci. Za potrebe vseh podjetij bo potreben enoten informacijski sistem, ki bo združljiv z informacijskim sistemom mestne uprave. Vzpostavljane obeh informacijskih sistemov poteka sočasno.

Kako pa poteka vaše oz. mestno sodelovanje s Tehnološkim parkom Ljubljana glede na to, da je občina 70-odstotna lastnica tega ključnega razvojnega podjetja?

Zelo aktivno, saj Tehnološki park zaključuje zadnjo etapo I. faze izgradnje. Osebnostno poskušam pomagati pri samem racionalnejšem poslovanju in vzpostavljanju odnosov z oddelki mestne uprave, česar prej praktično ni bilo. Tehnološki park je zdaj bolj vezan na občino, slednja pa se dejavno vključuje v nadaljnji razvoj Tehnološkega parka na tej in tudi drugih lokacijah, ki so še predvidene. Moja ideja je bila, da imajo skupni sedež z Regionalno razvojno agencijo Ljubljanske urbane regije, ker obe podjetji opravljata podobne funkcije in lahko dnevno usklajujeta projekte.

Center za razvoj malega gospodarstva se po sklepu mestnega sveta ukinja; kam prenašate njegove naloge?

Center za razvoj malega gospodarstva zaenkrat formalno še obstaja, a je z vzpostavitvijo Tehnološkega parka in Regionalne razvojne agencije na enem mestu pravzaprav izgubil svojo osnovno funkcijo, zato smo predlagali, da se vse naloge prenesejo na Tehnološki park, skupaj s sodelavci in projekti, ki še niso zaključeni. To delno že poteka, a bo zaradi dolgotrajnih postopkov Center formalno prenehal obstajati šele v prihodnjem letu. Večina zaposlenih, ki so skupaj s projekti prešli v Tehnološki park, se je že dobro vključila v tamkajšnjo ekipo. Podobno smo naloge nekdanjega Oddelka za turizem in gospodarske dejavnosti smiselno prenesli v Tehnološki park, v Regionalno razvojno agencijo, v Službo za razvoj in investicije in deloma tudi na Oddelek za gospodarske javne službe in promet. Organizacija dela namreč nikoli ne more biti statična, ampak se mora prilagajati novim razmeram, tudi v javni upravi, ki je sama po sebi bolj toga.

Občina je tudi lastnica Gospodarskega razstavišča. Kako poteka sodelovanje z njim?

Tudi Gospodarsko razstavišče poskušamo čim bolj vključiti v aktivnosti občine; s podjetjem smo v rednih stikih in skupaj pripravljamo razvojne projekte. Uprava je zdaj tako enoten organizem tudi s podjetji, ki ne opravljajo javnih služb, prav gotovo je tudi zanje pomembno, da imajo sogovornika, da niso prepuščeni sami sebi. Od države smo tudi želeli odkupiti 30-odstotni delež Gospodarskega razstavišča, vendar nam to ni uspelo.

Zelo rentabilno mestno podjetje je zagotovo Lekarna Ljubljana, katere dobiček ste lani prerazporedili v mestni proračun. Je vodstvo to razumelo?

Menim, da je bil na začetku prisoten predvsem strah ostati brez presežkov, ki so jih kopičili kar

nekaj let in kar jim je pomenilo tudi nekakšen občutek varnosti. Do prihoda sedanjega župana so bili tudi v tem zavodu zelo prepuščeni sami sebi.

Pod prejšnjim vodstvom je uprava Lekarne za svojo dejavnost iskala primerne prostore in jih želela kupiti tudi s prej omenjenimi sredstvi. Potem ko smo presežek njihovih sredstev prenesli v proračun, smo jim prostore za upravo zagotovili na Komenskega 11, ki jih Lekarna Ljubljana pravkar prenavlja. Sočasno smo postavili novega direktorja, ki zelo dobro opravlja svojo funkcijo, tako da poslovanje poteka nadzorovano in racionalno. Obenem vodi zelo dobro investicijsko politiko.

Kako vidite napovedano recesijo s stališča mesta? So razvojni projekti, ki so v teku, krizo prehiteli ali to prinaša tudi upočasnjevanje izvedbe?

Po naravi sem realna optimistka in me ta recesija skrbi, vendar upam, da na sam razvoj mesta in na načrte, kot so postavljeni in deloma že izvedeni, to ne bo bistveno vplivalo. V bistvu imamo zastavljene že vse projekte, teže bi bilo, če bi morali v tem trenutku z njimi šele začeti. Zagotovo lahko ponekod pričakujemo upočasnitev za leto ali dve, a bolj me skrbijo socialni problemi, ki se bodo pojavili v tem času. Ljudje, ki jih v določenih gospodarskih panogah recesija bolj prizadene, bodo ostali brez služb. Socialni problemi pa se bodo potem odrazili tudi v mestu in pričakujemo lahko več zahtev po socialni pomoči, večji bo pritisk na neprofitna stanovanja in še kaj.

V prvem intervjuju za glasilo ste malo v šali napovedali, da prav kmalu ne boste več spotikali petk na dotrajanem mestnim tlaku. Zdaj sta ves Mestni trg in Stari trg zgledno prenovljena. Je bil strošek ekonomsko upravičen?

Ugotovili smo, da je mesto tudi v preteklosti odlagalo tlakovanje zato, ker je bila celotna komunalna infrastruktura pod njim dotrajana in je bila pglavitna naloga, obnoviti predvsem komunalne vode, zato je bilo prekrivanje le še zadnja zunanja preobleka na sanirano notranjost, ob tem pa smo v tem predelu mesta za povrh dobili še prve podzemne zbiralnice za ločeno zbiranje odpadkov. Več kot upravičena nalozba torej.

Nam lahko zaupate, kaj piše v vašem letošnjem pismu Dedku Mrazu?

Predvsem pričakujem pozitiven odnos do življenja. Vsa leta namreč ugotavljam, da je pri nas vse preveč negativizma, preveč iskanja krivcev, slabih strani, tega, kaj je nekdo naredil slabo ... Obrnimo zgodbo in začnimo gledati, kaj je bilo narejeno dobro, kaj se je zgodilo dobrega, kdo med nami je nekaj naredil dobro. Res vsi delamo tudi napake, a delamo tudi in predvsem dobre stvari. Kako bi nam bilo lahko lepo, če bi vsi začeli razmišljati in delovati pozitivno. V Sloveniji in Ljubljani bi si z dobro voljo in pozitivnim pristopom lahko naredili raj na zemlji.

»Skratka, preveč je dela«

Namesto pogovora s podžupanom prof. Janezom Koželjem

Foto: Jakše&Jeršič

Podžupan prof. Janez Koželj, županova srčna roka, je prvi mestni urbanist pri vseh največjih, pa tudi najmanjših urbanističnih projektih.

Po več kot dvajsetih letih ima Ljubljana vizijo prostorskega razvoja do leta 2025 in osnutek občinskega prostorskega načrta mesta, dva dokumenta, ki jima je podžupan prof. Janez Koželj namenil vso skrb in vse svoje znanje. Posvetil se jima je z isto energijo, kakršno prenaša tako na svoje sodelavce kot na študente, predvsem pa z veliko ljubeznijo do Ljubljane. Z mestom živi kot oblikovalec, projektant, planer, raziskovalec, pedagog, pisec, še posebej pa kot poznavalec Fabianija in Plečnika. Podobno kot veliki mojster je pozoren do najmanjše podrobnosti pri izvedbi majhnih in velikih projektov, nad katerimi bdi s svojimi izkušnjami in strogimi estetskimi zahtevami. Ob tem pa profesor Koželj, kot je že večkrat povedal, Plečnikovo dediščino razume kot sporočilo, da je treba identiteto mesta oblikovati v vsakem času na novo in jo dodati k zgodovini, zato se zdi najsrečnejši, ko lahko s svojimi študenti in kolegi raziskuje različne urbanistično-arhitekturne rešitve, ko snuje zazidalne preizkuse ali pri tem pomaga z nasveti svojim kolegom, sodeluje pri izbiranju rešitev na mednarodnih in domačih natečajih. Mnogo teže mu je, ko se dan za dnem trudi mehčati toge in pogosto nesmiselne upravne postopke, ki jih morajo strokovne službe spoštovati, medtem ko se mu, vselej v dialogu s prav tako novih vizij polnim županom, mudi uresničevati številne zamisli tako, kot da je vsak dan njegov zadnji.

Zdi se, kot da bi hotel profesor Koželj zdaj, ko lahko neposredno vpliva na to, da Ljubljana ne bo več zaspano, zanemarjeno mesto, ampak sodobna in živahna metropola 21. stoletja, v enem samem mandatu izbrisati vse sramote, ki so ga vsa leta tako zelo bolele, da je dal že pred časom s satelitskimi posnetki evidentirati na tisoče črnih odlagališč, ko se je razburjal nad neuglednimi mestnimi vpadnicami in razpadajočo podobo Slovenske ceste, nad

izgubljeno Tivolsko promenado, nad pozabljeno reko v koritu, nad stavbnimi škrbini v samem središču mesta, podrtijami ob reprezentativnih stavbah, nad dolga leta opuščeni industrijski območji, propadajočimi mestnimi spomeniki, nad uličnim pohištvom, znesenim z vseh vetrov, itn. Spomnimo se njegove odločne kritike o tem, da se v Ljubljani vsaka zamisel o novem poskuša po vsej sili preprečiti, kako raste odpor pred napredkom in budi strah pred vsakršno novostjo, kako se namesto k vizijam prihodnosti dogajajo pozivi na neponovljivo zgodovinsko skušnjo in se vselej obujajo le zamisli iz preteklosti.

Dobronameren opazovalec, ne tisti, ki mu je naročeno, naj pikolovsko povpraša, kako da kakšen od napovedanih projektov, ki jih je skupaj z županom obljubil volivcem, ni tudi že končan v napovedanem roku, lahko že na daleč vidi, da so mnoga smetišča pospravljena, da je Slovenska, četudi vsaka stavba še ni dobila nove preobleke, postala vredna svojega imena, da je Jakopičevo sprehajališče, še preden bo nekoč poglobljena tudi železnica, postalo živahno shajališče meščanov, da so trge in ulice prekrile nove granitne preproge, pod katerimi je obnovljena komunalna infrastruktura, da je z novimi drevesi ozelenel celo najtrdovratnejši asfalt, da se prenavljajo parki, da se življenje vse bolj vrača k reki, da bomo vsak čas dobili novi center mladinske kulture v Šiški in mogoče še center sodobne umetnosti v Rogu, da bo nad podzemno garažo prenovljena Plečnikova preproga Kongresnega trga, da bo kmalu sklenjen obroč z novim mostom pri Cukrarni, kjer bo zgrajena nova stavba mestne uprave. Pa tudi, da zagotovo prav nobena razvojna pobuda v novem prostorskem načrtu ne bo prezrta, če bo ustrezala ciljem in zasnovi mesta ter postavljenim strokovnim merilom. Prednost bodo vsekakor imele tiste

večje in zaokrožene namere investorjev, ki so bile preverjene s številnimi natečaji in variantnimi rešitvami iz znanih arhitekturnih birojev. Od teh lahko Ljubljani največ prispeva preobrazba velikih predelov opuščene industrije v okviru projektov javno-zasebnega partnerstva Šmartinka, Celovška, Brdo in kdove kje še vse, da se ne bo Ljubljana lepšala le v svojem središču. In prof. Koželj bo imel pri vsem tem poleg vidnih predvsem tiste nevidne zasluge, ob katerih bo le zamahnil in hitel naprej ... Profesor je umetnik kompromisa, ki je najbolj ustvarjalen prav v pogajanjih, v iskanju srednjih poti med skrajnimi zahtevami, v sintezi med izključujočimi se, radikalno nasprotnimi stališči in sodbami. Mislimo pa si lahko, da so odločitve, kot je rušenje Kolizeja, ki naj bi ga nadomestila moderna operna hiša na mestu stare stavbe, prav gotovo najtežji del njegove sedanje vloge podžupana-mestnega arhitekta na eni in profesorja na drugi strani. Je že tako, da volje po novih gradnjah, ki gori v srcu vsakega arhitekta, ki žene investitorje in ob katerih se praviloma spopadejo prav arhitekti, sami željni naročil, pač ni mogoče kar zaustaviti ali celo prepovedati, da ni lahko dan za dnem razlagati predstavnikom civilnih iniciativ, da na primer garažna hiša pod Tržnico nikakor ne pomeni propada, ampak prepored tega edinstvenega družabnega središča, da Plečnikova arhitektura ne bo v ničemer okrnjena, ampak bo njegova ideja Mesarskega mostu oživljala reko s svojimi odbleski tudi v sodobni obliki in modernih materialih, ki bi jih morda želel preizkusiti celo veliki mojster. Da ne omenjamo Koželjevih prizadevanj za prenavo Plečnikovega stadiona za Bežigradom, ki bi bila brez novih programov in primerne dozidave le neuresničljiva utvara.

Tako se na prošnjo za tokratni pregled opravljenega dela ni odzval kljub cukanju za rokav na razstavi nagrajenih projektov za center sodobne umetnosti v Rogu, kjer je prof. Koželj neopazno stal čisto v ozadju, kot da bi ne bil spiritus agens tega podviga. Pomagala niso niti pisno zastavljena vprašanja niti predlog, da bi morda napisal pismo svojim someščankam in someščanom o tem, kaj vse je postoril v prvi polovici mandata ali pa vsaj zadnje leto; profesorja očitno ne zanima tisto, kar je opravljeno oziroma zastavljeno, prevzema ga tisto, kar je še pred njim. V tej in naslednji številki glasila te podatke tako ali tako izčrpno navajajo njegovi sodelavci, vendar bomo kljub temu pogrešali njegova strokovna stališča, ki so vselej glavni čar pogovora z njim.

Upam, da se ne bo jezil, ker namesto tega objavljamo pismo urednici v zadnjem trenutku, ki naj *pars pro toto* prikaže vsaj skromen vpogled v delavnik podžupana prof. Janeza Koželja, ene od tistih redkih osebnosti, ki vidijo svoje poslanstvo v razdajanju za javno stvar. V e-nabiralnik so na zadnjo možno nedeljo ob 22. uri in 18 minut prispela naslednja pojasnila: »... za analizo polovice mandata bi potreboval vsaj teden miru, tega časa pa nimam. Začel sem že z razlago svojega prispevka k Izvedbenemu prostorskemu načrtu, to je tistih 137 pripomb, ki sem vam jih zadnjič omenil, pa k temu prištevja še formulacije urbanističnih pojmov, kategorij, parametrov za odlok o IPN, da ne omenim zazidalnih pretzkusov, ki sem jih izdelal na lastno pobudo, in k temu še vrsta usmeritev za

Zadnje poletje s Tomažem Bratetom

Foto: Miha Fras

Srečeval sem ga več kot dvajset let, na fakulteti, razstavah, na Piranskih dnevih arhitekture. Bil je eden od redkih kritikov in spremljevalcev sodobne arhitekture, pisec in kustos. V svetu arhitekture je gojil velika pričakovanja, v vlogi uradnika državne in nato občinske uprave si ga nisem dobro predstavljaj. Zadnje mesece je bil videti hudo bolan. O tem ni govoril, o tem ga nisem spraševal, imela sva veliko drugih tem. Urejala sva javni prostor, konkretno, na kraju samem, na gradbiščih, z vodji del, z delavci. To delo ga je veselilo, reševati probleme, opozarjati na napake, skrbeti za podrobnosti, spremljati, kako dela napredujejo. Dobro sva se ujela, se pogosto dobivala, posvetovala, tehtala možne rešitve, spodbujala izvajalce. Kot da bi po dolgem iskanju odkril, kaj je njegovo pravo poslanstvo, kaj lahko zares prispeva k lepšemu mestu, kako se da običajne stvari spreminjati na boljše. Videti, povezovati, voditi, preverjati, težiti k popolnosti, to, kar dela arhitekt-graditelj. Začela sva s postavljanjem količkov, skrbel je za zamenjavo korit za rože z bolj prijaznimi konfini, pomagal pri vgradnji podzemnih zbiralnikov, od primera do primera, sistematično in dosledno. Skrbel je za tlakovanje Mestnega trga, izbrala sva nove konzole svetilk, naredil je predlog preoblikovanja podobe trga, zamenjave izveskov, napisov in opreme. Bil je prizadeven v Svetu za javni prostor, vesten na sestankih kolegija, kjer smo se dogovarjali, kako bolj učinkovito, bolj odgovorno skrbeti za javni prostor. Tolažil me je, da tudi v Philadelphiji, kjer je bil poleti, nimajo zgledno urejenih tlakov, klical me je na morje, da svetilke na najinem trgu že montirajo, razveselil me je, da obnovo Hrvatskega trga lahko končno začnemo izvajati. Na zadnji sestanek v ponedeljek ga ni bilo več. Škoda. Poslovala sva se pravzaprav na začetku.

Prof. Janez Koželj

zazidalne predloge in popravke pobud. Že samo naštevanje bi izpadlo kot samohvala. Na drugi strani bi moral opozoriti na neučinkovito, učasih medlo sodelovanje in celo odkrito nasprotovanje nekaterih uslužbencev uprave, pa kompliciranje in iskanje pravnih ovir, nerazumljiv strah pred izvedbo itd. itd. Samo prejšnji teden sem moral prisostvovati izredni seji Mestnega sveta, nato voditi zahtevno sejo Odbora za urejanje prostora in urbanizem v Veliki sejni dvorani, opraviti številne sestanke in tri kolegije z oddelki, dokončati pravilnik o vrtičkarstvu z načrti ureditev in ilustracijami, usklajevati besedilo odloka o vrtičkarstvu. Usklajevanje sem končal v soboto dopoldne, vmes imel v petek dve predavanji za študente v seminarju, nato sem bil v soboto in nedeljo na mednarodnih dnevih arhitekture v Piranu, sestavil govor; ki sem ga imel ob podelitvi nagrad Piranesi, vmes se

pogovarjal in dogovarjal s prisotnimi arhitekti in organizatorji, se ob 8. uri zvečer v nedeljo vrnil domov, pripravljaj na jutrišnjo sejo Mestnega sveta, obnovil dve predavanji, ki jih imam vsak ponedeljek ob 9. uri, vmes pregledal v biroju projekte v nastajanju, dal sugestije za nadaljnje delo, kje naj torej najdem čas za vaš intervju? Skratka, preveč dela, preveč zadolžitve. Čakajo me še ocene okoli 150 kolokvijev, pisanje strokovne ocene za habilitacijo, priprava dopolnitve odloka o mestnem grbu, priprava razpisa natečaja za novo upravno stavbo MOL, pregled gradiva in sklic žirije mednarodnega natečaja za prenavo Plečnikovega stadiona, ki je že v teku, odgovor na javno pismo stanovalcev Fondovih blokov, ki predvideni prenovi stadiona z dozidavo komercialnih programov odločno nasprotujejo, ne boste verjeli, vendar je vse res. Lep pozdrav, Janez Koželj.«

Arhitekturni manifest ob zaključku 26. Piranskih mednarodnih dnevov arhitekture in razstavi za nagrado G. B. Piranesi 2008

Prof. Janez Koželj

Arhitektura je bila vselej najbolj statična in konservativna oblika umetnosti. Namesto da bi sprejemali novosti in spremembe za kvaliteto, sta stalnost in negibnost med arhitekti še vedno bolj priljubljeni načeli od spremenljivosti in gibljivosti. Takšna drža postaja v času individualizma in globalizacije, ki ustvarjata različne pojave množične kulture, vedno bolj zagatna.

Demokracija dobiva v prostoru obliko nepovezane celote, ki zavrača možnost uveljavitve enega gledišča. Naročnik se ne zadovolji več s položajem, da bi bil zgolj potrošnik arhitekture, ampak hoče arhitekturo sooblikovati. Arhitektura tako postaja vse bolj sredstvo za izražanje razlik.

Poleg tega nas okoljska kriza opozarja, da ima prav gradnja zaradi množične uporabe surovin, energije in kapitala ter onesnaževanja in degradacij, ki jih povzročata, največji in najbolj neposreden vpliv na okoljsko tveganje.

Sodobna arhitektura se zato sooča s povsem novimi nalogami, kot so podnebne spremembe, varčevanje z energijo in uporaba obnovljivih virov, trajnostna družba in participacija. Na prvo mesto se postavlja varovanje okolja, na drugo socialni problemi in šele na tretje odnos do fizičnega konteksta. V teh razmerah postajajo estetska vprašanja umetniške oblike vedno manj pomembna. Med arhitekti tako želena umetniško avtonomnost vedno bolj nadomeščata socialni angažma, interdisciplinarni pristop k trajnostni gradnji in vključevanje porabnika v proces oblikovanja in gradnje.

Na kakšen način torej ustvariti pogoje za obvladovanje razdrobljenosti, kako obvladati naraščajočo entropijo in hkrati ohraniti mnogoterost razlik, ki so gibalno razvoja. V pluralistični družbi postaja arhitekt vedno bolj posrednik v usklajevanju med različnimi interesi, potrebami in predstavami. S pomočjo arhitekture lahko prispeva k širjenju raznolikosti in množenju raznovrstnosti. Ne postavlja se proti stvarnosti, ne izogiba se problemom in nasprotjem, ki jih razvoj poraja, ampak poskuša razumeti naravo delujočih sil in procesov sprememb ter se zna odzvati na različne okoliščine, s katerimi se srečuje, s primernimi taktikami in načini, ki jih uporablja arhitektura.

Nove oblike delovanja stroke se usmerjajo k iskanju alternativnih rešitev, k razširjanju možnosti izbire in možnih scenarijev prihodnosti, ki se ne opirajo več na koncepte iz preteklosti. Nekdaj poudarjen odnos do zgodovine se zdaj preusmerja k odgovornosti do prihodnosti. Tako v arhitekturi kot tudi v urbanizmu. Tudi urbanist, ki dejavno posega v urbane procese in jih poskuša uravnati v smeri dolgoročnih učinkov, se vedno bolj ukvarja s problemom, kako se odzivati na številne pobude, kam jih usmerjati in kako jih povezati, kako organizirati akterje, kako uskladiti prioritete, s katerimi instrumenti uravnati razvojne projekte in kako zagotoviti njihovo součinkovanje. Upravljanje sodobnega mesta temelji na strateškem povezovanju javnih in zasebnih interesov, v katerem se lahko izkažejo vsi deležniki: politika, uprava, lobisti, mediji, investitorji, različne javnosti, civilna družba.

Namesto s svojimi miti in izgubljenimi iluzijami naj se začne arhitektura ukvarjati s kompleksnimi problemi sodobnosti, z naraščajočo okoljsko in socialno krizo, in se vpletati v njihovo razreševanje. Z zaupanjem v svoje poslanstvo mora opravljati kulturno in civilizacijsko vlogo, ki ji je imanentna.

S tem ciljem moramo arhitekti sprejeti vlogo javnega razumnika in pri tem uporabljati sodobna dognanja, nove tehnološke možnosti, razpoložljiv politični in medijski prostor. Prizadevati si moramo oblikovati pogoje, v katerih se lahko arhitektura dejavno vplete v sodobne procese gradnje in se razvija na temeljih planetarne solidarnosti in soodgovornosti. Ta zahteva zavestno odpovedovanje, spreminjanje navad, kakršne poraja globalna potrošniška družba, uveljavljati vrednote skromnosti in socialne pravičnosti.

Dolgoročno strateško začrtana svetovne prestolnice knjige 2010

Pogovor s podžupanom Janijem Möderndorferjem

Foto: Jakše&Jeršič

Podžupan Jani Möderndorfer, županov mojster za področje kulture, izobraževanja, predšolske vzgoje in četrtnih skupnosti.

Kultura, izobraževanje, predšolska vzgoja, šport in četrtne skupnosti kot področja dela, za katera ste zadolženi, so se letos izkazala s toliko dosežki, da vas prosim, če lahko v glavnih potezah ocenite, kakšne pridobitve pomenijo za mesto?

Najbolj bleščeč je seveda naslov svetovne prestolnice knjige, ki ga je komisija Unesca Ljubljani podelila za leto 2010, nadvse pa sem zadovoljen s tem, da je že na polovici tega mandata Mestna občina Ljubljana zaključila s pripravo skoraj vseh področnih strateških dokumentov, razen strategije za zdravje. Strategije so pokazale kar nekaj sprememb, predvsem pa veliko dodanih vrednosti, s čimer smo dali jasno vedeti, kaj pravzaprav v upravi hočemo. To smo povedali na področju kulture, športa in socialnega standarda. Pravkar smo sprejeli strategijo predšolskega varstva in izobraževanja mladostnikov in odraslih in prepričan sem, da je ta strategija boljša od tiste na državni ravni.

Izredno sem zadovoljen s četrtnimi skupnostmi, ki vsako leto vedno bolj prevzemajo celotno primarno lokalno raven nadzora nad tem, kaj se v resnici v Ljubljani dogaja z izvajanjem proračuna. Če smo se pred leti spraševali, ali je četrtna skupnost sploh potreben organ in ali ni samo prenašalka neke pošte, lahko danes zagotovo trdim, da tako župan kot mestna uprava reagirata praktično na vsak odziv, na katerega opozori četrtna skupnost. Nikoli seveda ni mogoče vseh stvari rešiti čez noč, zanesljivo pa je vedno mogoče doseči kompromis. To se kaže v vseh četrtnih skupnostih, posebej pa v tistih, iz katerih prihaja največ opozoril. To so Šiška, Moste, Dravljah, kjer se tudi dogaja največ sprememb.

Kako odgovarjate na pritožbe nekaterih četrtnih skupnosti, da komunikacija med upravo in četrtnimi sveti ni vselej taka, kot bi si jo želeli, da so odgovori na posamezna

vprašanja preveč formalni in brez zavzetosti, da bi posamezne probleme res razrešili?

Sam si upam trditi, da je ta komunikacija v primerjavi s tisto pred petimi leti danes bistveno boljša, se pa srečujemo z večnim nezadovoljstvom, ki ga jemljem v zakup. Dobro se še spomnim, kaj je pred petimi leti pomenilo, če je predsednik četrtne skupnosti poklical kogarkoli na katerikoli oddelek, ko ga praktično ni upošteval nihče. Danes si vsi prizadevajo, da bi takoj našli odgovor ali rešitev. Zame je to bistven preskok v odnosu do četrtnih skupnosti, je pa res, da predsedniki svetov pričakujejo, da se bo nekaj zgodilo čez noč in so pogosto nestrpni. Prav v tem pogledu so zelo pomembno vlogo odigrali zaposleni v četrtnih skupnostih znotraj Službe za lokalno samoupravo, zato se stvari resnično spreminjajo zelo na bolje. Poudarim naj, da so s spremembo poslovnika mestnega sveta in statuta četrtne skupnosti pridobile bistveno večjo vlogo in s tem tudi odgovornost za svoje delo. Res pa je, da mora mestni svet gledati na problematiko in razvoj Ljubljane kot celoto, medtem ko četrtne skupnosti zastopajo zgolj interese v okviru svojih meja. Na koncu je potreben dogovor, kompromis, saj vsi živimo in delamo za boljšo in še lepšo Ljubljano.

Kako mesto odgovarja na pritožbe krajanov, da v četrtnih skupnostih pravzaprav ni nadzora redarjev nad mirujočim prometom in zato razpoložljive zelenice ali celo intervencijske poti zasedajo avtomobili?

Gre za zelo velik problem, ki se pojavlja v vseh četrtnih skupnostih, predvsem v vseh velikih spalnih naseljih. Ta naselja so bila grajena tako, da je na eno stanovanje prišlo eno motorno vozilo, danes pa ima eno stanovanje po dva ali rajši še več avtomobilov, kar pomeni, da je parkirnih mest premalo. Mesto bi ta trenutek potrebovalo vsaj od 18.000 do 23.000 novih garažnih mest v vseh naseljih, da bi bistveno

olajšalo mirujoči promet. Z novim prostorskim načrtom bomo zagotovili ogromno lokacij, na katerih bo z javno-zasebnim partnerstvom mogoče graditi podzemna garažna mesta, ki bodo bistveno cenejša, kot če bi jih stanovalci kupovali po tržni ceni. Mesto bo na večini lokacij omogočilo brezplačno stavbno pravico in s tem ne bo potreben nakup zemljišča, etažni lastniki pa se bodo pojavili kot investitorji in bodo zainteresirani, da postanejo etažni solastniki teh garaž, čeprav ne bodo lastniki zemljišč. Mesto bo sprožilo gradnjo s svojim vložkom brezplačne stavbne pravice, etažni lastniki pa z denarjem za izgradnjo garaže. Garaže bodo last etažnih lastnikov, ker pa bo mesto lastnik zemlje, bo pogojevalo, kako investitorji lahko postanejo lastniki. Glavna skrb mesta je pri tem zagotovilo, da lastniki ne bodo mogli preprodajati garaž.

Ker v stanovanjskih naseljih živijo tudi ljudje, ki niso finančno sposobni take naložbe, jim bo mesto omogočilo, da pridobijo bistveno bolj ugodne kredite, kar pomeni, da bi lahko nekdo, ki bo postal soinvestitor, vzel kredit na deset ali dvajset let in odplačeval kredit kot neke vrste najemnino, sočasno pa bo lastnik garažnega boksa. Vse četrtne skupnosti so že dobile predloge za gradnjo garaž in nekatere so že podale možne lokacije. Z njimi zdaj potekajo dogovori. Lokacije za garaže so tako že predlagane v Mostah, v četrtni skupnosti Golovec, v Šiški, Dravljah, Posavju, na Rudniku in v Jaršah.

Znamenitih 22 županovih projektov, ob katerih se je pojavilo še več kot sto novih, in očiten gradbeni razcvet mesta nepoučenim daje vtis, da je sedanje mestno vodstvo usmerjeno v gradbeni in gospodarski razvoj mesta, za ljudi in njihove življenjske težave pa ima premalo poslušna. Slišimo in beremo lahko celo, da je vse manj denarja za socialne in zdravstvene programe, to drži?

Res je prav nasprotno. Če smo lahko kdaj govorili o socialnem čutu, potem lahko zdaj, ko imamo župana, ki ni zaprt v svojo pisarno, ampak je neposredno dosegljiv za vsak pogovor in poskuša pomagati na vsakem koraku. Sam lahko iz prve roke povem, da je bila prav strategija socialnega varstva sprejeta med prvimi strateškimi dokumenti v tem mandatu in da se število nevladnih organizacij, ki jih vsako leto z razpisi vabimo, da k skrbi za vse generacije in socialne skupine prispevajo svoje programe, iz leta v leto povečuje. Ker sklepamo triletno pogodbo, vrsta prejšnjih programov še teče, ko objavimo nov razpis, potem pa slišimo vprašanje, zakaj so razpisana sredstva skromnejša od leta poprej. V resnici pa vsako leto sredstva dodajamo. Pravkar v načrt razvojnih programov vnašamo tudi namero, da bomo posamezne programe sofinancirali s petletnimi pogodbami.

Kako pa kaže napovedani negovalni bolnišnici?

S pobudo za nujno potrebno negovalno bolnišnico, ki naj bi jo zgradili na mestu stare pediatrične klinike, smo zelo aktivni. Na tem prostoru smo jo predvideli v izvedbenem prostorskem načrtu, saj je gradnja stavbe na Vrazovem trgu nesolidna in zato neuporabna. Na novi vladi je, da nam prisluhne,

prihodnost življenja Ljubljane,

saj s prejšnjo nismo imeli sreče. Obenem pa poleg negovalne Ljubljana nujno potrebuje tudi mestno bolnišnico, saj je Ljubljana edino mesto, ki je še nima, in je zato Ljubljančanom bolnišnična zdravstvena oskrba težje dostopna kot prebivalcem drugih krajev Slovenije. Seveda pa je nosilec zdravstvenega varstva v Ljubljani Zdravstveni dom Ljubljana, ki so mu v podporo koncesionarji v primarni zdravstveni mreži. Ker vedno več ljudi potrebuje tudi pomoč na domu in naš javni Zavod za oskrbo na domu ne zmore več zadostiti vsem potrebam, sem zelo vesel, da je mestni svet na novembrski seji podprl razpis za koncesije na tem področju v vrednosti 400.000 evrov.

Obenem se lahko pohvalimo, da Svetovna zdravstvena organizacija z vsemi svojimi strogimi kriteriji Ljubljano uvršča visoko med zdrava mesta. Cilj zdravih mest in sedanje mestne oblasti pa je prav spodbujanje ljudi k zdravemu in socialno varnemu življenjskemu slogu. V ta namen je tik pred odprtjem pisarna Zdravo mesto, kjer se bo lahko vsakdo opremil z informacijami, kako naj ohrani dobro in dolgo zdravje, obenem pa pri tem aktivno sodeloval s svojimi predlogi.

Kako pa ocenjujete združitev vseh športnih objektov v enem zavodu in z enim upraviteljem, je ta poteza prinesla zelene učinke?

Zdaj ima uprava prvič dober pregled nad tem, kaj je bilo narejenega na športnih objektih v preteklosti, kaj je vzdrževanega in kaj je potrebno še naprej vzdrževati z vidika načrtovanja proračunskih sredstev za najbolj nujne naložbe v obstoječih športnih objektih. Predvsem v nevladnih športnih organizacijah je vladal strah in v marsikaterih vlada še vedno, da se bo športna infrastruktura pri takem načinu upravljanja sesula. V resnici pa je strategija kot neke vrste varovalka onemogočila prav to. Že danes je jasno, da se bo v trenutku, ko bo končan Športni park Stožice, se pravi, ko bomo dobili večnamensko dvorano in stadion, začela spreminjati tudi namembnost športnega objekta Tivoli. Ko zdaj z enega mesta urejamo vsa lastninska razmerja, ki so nastajala po dvehletnem moratoriju oz. nacionalizaciji športnih objektov za uveljavljanje lastninskih deležev posameznih društev v letih 1998 in 1999, je kar nekaj društev ugotovilo, da nima smisla uveljavljati lastništva teh objektov, ker morajo takoj, ko postanejo lastniki, sami zagotavljati sredstva, tega denarja pa nimajo. Zadnji večji objekt, ki še ostaja in je odprt, je samo Strelšče d.o.o., ki pa ga še letos nameravamo pridružiti Tivoliju. Res je, da je še nekaj objektov, glede katerih potekajo preverjanja in ustreznosti postopki ugotavljanja lastništva ali deležev vlaganja oz. spori. Vendar verjamem, da bo večina v tem mandatu zaključenih v korist občine.

Ponosem sem na to, da se nam je posrečilo oblikovati jasna merila, kako koga financirati, ter prvič zelo jasno določiti, katere panoge so prednostne in jih bo Mestna občina Ljubljana še dodatno podpirala. Eno so veliki športni objekti, drugi so manjših razsežnosti in jih Tivoli neposredno upravlja s svojimi službami, tretji pa so tisti, ki so neke vrste športna igrišča v naseljih, ki pa jih je prav tako potrebno vzdrževati. Prav slednja so, kakorkoli so majhna, tudi zelo pomembna, ker tvorijo mini športne otoke, kjer

imajo Ljubljančani in Ljubljančanke prost dostop do športnega objekta brez plačila.

Zadnjih nekaj let je v Ljubljani krožil strah, da bo potrebno kar nekaj šol zapreti in veliko učiteljev odpustiti, številne nove gradnje v šolah in predvsem vrtcih v zadnjih dveh letih, pa tudi pravkar sprejeta nova strategija predšolskega varstva in izobraževanja mladostnikov in odraslih pa kažejo neverjetno spodbudno sliko. Na podlagi katerih ugotovitev je prišlo do tako radikalnega preobrata?

Do preobrata je prišlo zaradi celovitega razumevanja izobraževalnih potreb vseh generacij in potrebe po medgeneracijskem sožitju, ki v ta proces vključuje tako imenovano tretjo modro moč in pamet. Ponosen sem na številne pridobitve v šolah in predvsem vrtcih, tudi z donatorskimi sredstvi, ob tem pa opažam, da bomo morali staršem v prihodnje znati še boljše kot doslej razložiti, da je pravica do predšolskega varstva pred pravico do izbire lokacije varstva, saj se po vsem sodeč, tega prednostnega reda mnogi še ne zavedajo.

Morda premalo ljudi ve, da je Mestna občina ustanoviteljica treh različnih izobraževalnih centrov: Centra Ceneta Štuparja, Miklošičevega središča in Zavoda za tehnično izobraževanje odraslih. Ta tri središča je smiselno vsebinsko, ne pa tudi lokacijsko združiti, da s tem okrepimo programe. Smisel tovrstne izobraževalne ponudbe je v tem, da konkurira komercialni, ki je običajnim ljudem pogosto že nedostopna.

Ob tem bi izrecno rad poudaril, da je zelo velik poudarek tudi na medkulturnem dialogu, na katerega v tem letu in v prihodnje poudarjeno opozarjamo in je v strategiji še posebej opredeljen. Prepričani smo, da nas to kot prebivalce glavnega mesta države samo še dodatno bogati.

Komur so vsaj malo znani mlini upravnih postopkov, se lahko samo prikloni bliskoviti vzpostaviti Kinodvora. Kako je bilo mogoče tako zahteven projekt izpeljati v manj kot pol leta?

Tukaj bi v prvi vrsti pohvalil dve strani: vse mlade filmske ustvarjalce, zanesenjake in ljubitelje filma, ki so bili dovolj vztrajni, da so opozarjali na problematiko tega področja, ki je bilo v zadnjih letih zanemarjeno in neurejeno. Pohvalil bi naš oddelek za kulturo, ki je problemu filmske kulture in vzgoje znal prisluhniti. Naredili smo proračunske prerazporeditve, za katere smo ocenjevali, da jih je smiselno izvesti takoj. Marsikdo, ki tudi na državni ravni pozna postopke, je bil nad tem izjemno presenečen. Treba pa je seveda poudariti, da tega cilja ne bi mogli doseči, če ne bi imeli županovega razumevanja in podpore. Od 1. aprila, ko je prišlo do zaprtja Kinodvora, smo potrebovali le pet mesecev, da smo vzpostavili vse pogoje, da Kinodvor lahko deluje.

Zakaj se zapleta pri že težko pričakanem centru za kulturo mladih v nekdanjem kinu Šiška?

Ko smo v županovem programu načrtovali, da

bomo za to potrebovali samo eno leto, da bi lahko začeli z gradbenimi deli, smo predvidevali, da potrebujemo samo sredstva za adaptacijo. Iz tega je bistvu nastala rekonstrukcija objekta, ob tem pa smo naleteli tudi na celo vrsto ovir pri zagotavljanju požarne varnosti, kakor je ugotovila inšpekcija, pa tudi na uradniško pregovarjanje z eno in drugo stranjo. Prostor bo namreč popolnoma spremenjen. Prostore smo si že ogledal in ugotovili, kaj vse je še potrebno za dokončanje del, da bo kino Šiška kot center v prvi polovici leta 2009 odprt po več kot desetih letih želja in sanj, da bi Ljubljana imela tak prostor. Že zdaj pa vemo, da je samo en tovrstni center za mesto premalo, ampak potrebujemo najmanj dva. Center ne bo samo kraj, kjer se bo ob večerih nekaj dogajalo za mlade ali za vse tiste, ki jih ta kultura zanima, ampak bo to tudi prostor, ki ga bodo lahko uporabljale nekatere nevladne organizacije za vadbo, ker prav tovrstnih prostorov najbolj primanjkuje.

Svetovna prestolnica knjige, ki je tako rekoč pred vrati, čeprav se formalno začne aprila 2010, ima izjemno ambiciozen program. Kako bo mogoče zanj zagotoviti dovolj sredstev?

Sam sem prepričan, da bomo pridobili za program evropska sredstva, navsezadnje pa tudi državna. Če je država pripravljena sodelovati pri Univerzijadi in pri Evropski prestolnici kulture, potem se zdi udeležba pri svetovni prestolnici knjige že kar samoumevna. Idejo je sprožil načelnik oddelka za kulturo dr. Uroš Grilc, ker se je sam s knjigo ukvarjal na drugem področju in predlagal, da se prijavimo. Župan je idejo podprl in tudi sam sem bil navdušen. Prepričan sem, da se bomo zelo dobro predstavili kot prestolnica in izkoristili to možnost, da poneseimo tako ime Ljubljane kot Slovenije v svet. Projekt je obsežen, pravkar je župan imenoval organizacijski in častni odbor in že z imeni, ki so v tem odboru, je zagotovljen uspeh.

Vsak mesec se županu pridružite na njegovem dnevu odprtih vrat, ki se pogosto zavleče pozno v noč ali včasih še v naslednji dan. Kaj bi iz te izkušnje želeli sporočiti someščankam in someščanom?

Predvsem to, naj verjamejo vase in v svojo prihodnost. Nikoli si nisem mislil, da je v Ljubljani skoncentrirane ob vsem lepem tudi toliko bede, žalosti, slabih izkušenj, medsosedskih sporov, človeških stisk. To so zame najtežji dnevi mojega dela. Če bi vsi politiki imeli možnost sodelovati na takih dnevih, bi bila marsikatera zakonodaja napisana popolnoma drugače. Žal pa se v teh pogovorih pogosto izkaže, da gre za probleme, na katere mesto nima vpliva, za sodne postopke, izterjave, finančne polome družin. Ker je svetovna finančna kriza na pohodu, se bojim, da utegne biti tega v naslednjih letih še več. Župan je k sreči že dve leti prej začel s svojimi projekti, ne vem pa, kako se bo nova vlada srečala z nastalim položajem. Župan in njegova ekipa je prepričana, da lahko izpolni vse programske cilje, ki si jih je zadala, in ker se večina dotika vseh meščank in meščanov, zaupam, da ima mesto vsem okoliščinam navkljub pred seboj lepo prihodnost.

Tržnice in Kolizej

Civilni iniciativi Tržnice ne damo na rob

Prof. dr. Peter Krečič

direktor Arhitekturnega muzeja Ljubljana

Ljubljana je že leta, desetletja hromela v svojem razvoju. Nekateri vrzeli in gradbene jame gledamo že predolgo, tako da sem pred časom zapisal, da smo se kar sprijaznili z za Ljubljano posebno značilnim »sindromom samoumevnosti luknje«. Novo izvoljeno mestno vodstvo je Ljubljano zdramilo iz dolgotrajne otrplosti, toda različne skupine, civilne iniciative in tako ali drugače motivirani posamezniki nekaterim načrtovanim posegom v ožje mestno središče nasprotujejo. »Tržnice ne damo!« je eno izmed gesel in naziv ene takšnih skupin, ki implicira grožnjo, da nekdo želi Ljubljančanom tržnico vzeti. Pogovori in pojasnjevanja pristojnih ne zaležejo; skupina vztrajno trdi, da bo ureditev podzemnih garaž pod Vodnikovem trgom tržnico uničila.

Takšne nevarnosti za okrnjenje tržnice ne vidim, kaj šele za njeno uničenje

Če strokovnjaki menijo, da bi bilo dobro urediti pod tržnico garaže, s čimer bi se dal promet v tem delu mesta bolje urediti – gre tako za rešitev parkiranja za obiskovalce tržnice kot za parkirna mesta, ki jih bodo uporabljali prebivalci tega dela Stare Ljubljane – zakaj bi bilo to v načelu sporno? Nekaj časa so nasprotniki podzemnih garaž trdili, da so ogrožene Plečnikove Tržnice, kar se je izkazalo za neresnično, saj se jih nameravana gradnja sploh ne bi dotaknila. Zdaj govorijo o Vodnikovem trgu kot nekakšni izjemni prostorski kvaliteti, ki da jo bodo garaže razvrednotile. A se je treba soočiti z dejstvi, takšna, kot so: Vodnikov trg je razmeroma velika površina, nastala po popolnem porušenju kompleksa starega Liceja, ki se je izoblikoval po podrtju stare frančiškanske cerkve in preureditvi frančiškanskega samostana v Licej na prelomu 18. in 19. stoletja. Prostor tržnice je torej nekaj naključnega in neoblikovanega. Njegova edina vsebina je zelenjavna tržnica, ki se je »pravim« Ljubljančanom zelo priljubila. Čustvena navezanost nanjo je razumljiva, ni pa mogoče razumsko sprejeti teze, da bo z ureditvijo garaž in z nekaj lepotnimi popravki ob Mahrovi hiši in v okolici izgubljena. Kdor pogleda Plečnikov načrt za novi Ljubljanski Magistrat iz leta 1939, lahko ugotovi, da bi dal arhitekt za potrebe umestitve stavb Magistrata okrog monumentalnega foruma podreti tako celotni kompleks ob Kopitarjevi z Mahrovo hišo, prav tako semenišče, razen vogala s semeniško knjižnico, kar pomeni, da je hotel iz prostora skromnih kvalitet napraviti bleščeč prostor za razmeroma že tedaj obsežno mestno upravo. Kaj bi denimo današnja civilna inciativa porekla šele ob takšnem predlogu? Danes se je lahko strinjati s pozidavo Plečnikovih Tržnic, pa se je denimo tedanja »civilna inciativa« z njimi strinjala? Ni se, in tudi z njegovimi žalami se ni. Pogledati je treba samo napade nanj v časniku Slovenski narod po odprtju Žal julija 1940. Plečnikov načrt za novi magistrat torej sporoča, da je mogoče biti tudi pri posegih v staro mestno jedro dovolj pogumen za kaj velikega. Zdajšnji predlog rešuje komaj nekaj življenjsko pomembnih vprašanj za funkcioniranje tega dela mesta pa toliko

nasprotovanja! Bo treba za kaj velikega počakati na kakšno bolj ambiciozno civilno iniciativo?

Tudi pri Kolizeju smo priče nekaterim iskrenim, zvečine nekritičnim prizadevanjem za ohranitev stare stavbe

Kakor spremlja priprave na gradnjo podzemnih garaž pod živilsko tržnico veliko iskrenega(?) nezaupanja pa tudi sprenevedanja, se zdi, da je to drugo še bolj navzoče pri načrtih za novi Kolizej. Investitor je jasno naznanil, da namerava staro zgradbo podreti in pozidati novo s prevladujočo kulturno vsebino, torej v jedru veliko dvorano, namenjeno predvsem uprizoritvenim dejavnostim. S tem je vznemiril neko drugo civilno inciativo, a nekatera imena srečujemo v obeh. In spet smo priče nekaterim iskrenim, zvečine nekritičnim prizadevanjem za ohranitev starega Kolizeja, pa hkrati neverjetnim zavajanjem, ki naj vnmemo v inciativi in širši javnosti še podžgejo. Nekateri strokovnjaki so prepričani, da gre za stavbo izjemnih kvalitet, kar za »Cankarjev dom 19. stoletja«. V isti sapi pa omenjajo Plečnikov Stadion kot prav tako ogroženo arhitekturo in namigujejo, kot da gre pri obeh objektih za primerljivo arhitekturno kakovost. A to z resno strokovno presojo nima nič skupnega. Kolizej je delo malo pomembnega arhitekta, ki je zasnoval stavbo za potrebe občasnega bivanja vojaštva ter temu dodal še nekaj funkcij za širše občinstvo, kot so kavarne in podobni lokali, »kulturna vsebina« tega »Cankarjevega doma 19. stoletja« pa so bili nedeljski plesi in prireditve, primerne pretežno vojaštvu in širšemu občinstvu. Ti so se neredko končali z izgredi in to vse dotlej, dokler ni stavba prišla pod policijsko pristojnost leta 1866. V vsem 19. stoletju nimamo izpričane niti ene prireditve, ki bi jo lahko imeli za kulturno. Mimogrede, graški Kolizej, ki je bil precej kakovostnejša stavba, vendar s podobno vsebino, so naši severni sosedje, menda bolj občutljivi za spomeniške vrednote, podrli že pred več kot sto leti. Ljubljanski Kolizej pa je ves ta čas polagoma izgubljal svoje spomeniške lastnosti, tako da jih danes skoraj ne vsebuje več. Zasnovan je bil kot cenena zgradba z mešanim programom brez enotnega koncepta, sezidan na hitro (gradili so ga celo pozimi), da

bi lastniku kar najhitreje prinesel pričakovani dobiček. Leto po odprtju je deloma pogorel, ob potresu naj bi izgubil vzhodno nadstropno arkadno fronto, pozneje še mnogo drugega, del stavbe se je pred dobrim desetletjem podrl. Svoje je storilo obzidavanje kompleksa ob robu jame, v katero so ga postavili, in ga tako rekoč zadušilo. Investitor je prepričan, da bi bili stroški za prenovo zelo veliki, učinki, tudi če bi šlo samo za kulturne, pa nesorazmerno skromni. Porušenje stare stavbe in na njenem mestu gradnja nove z novim ambicioznim kulturnim programom (ob še drugih poslovnem in stanovanjskem) se mu zdita razumna rešitev. Temu torej nasprotuje civilna inciativa in z njo še država, ki jo je zastopalo ministrstvo za kulturo. Vprašanje je, na kakšni strokovni podlagi ji je nasprotovalo. In če je bilo že tako prepričano, da je treba Kolizej ohraniti, bi lahko dalo pobudo, da država Kolizej odkupi od sedanjega lastnika ter preuredi tako, kot misli, da je prav; morda poruši še okoliške stavbe, da bi Kolizej pridobil nekdanji potrebitni prostor za vstopa in stik z zelenim okoljem. Lastnikova pobuda v tej smeri je ostala brez odgovora. Če bi morala Kolizej prenavljati sama, bi se najbrž najprej vprašala o smotnosti prenove, torej kolikšna sredstva za kakšen (kulturni) učinek. Dokler se lahko sklicuje na lastnika in njegov denar, se lahko spreneveda še naprej. Pri vsem tem pa se nihče ni zares vprašal o strokovnih merilih, ki jih nekateri tako zlahka trosijo v javnosti. Kakšna vrednota je v resnici Kolizej, denimo vsaj v primeri s topniško vojašnico za Bežigradom, ki je bila neprimerno bolj kakovostna, pa se nihče ni oglasil v njeno bran, ko so se odločili, da jo bodo podrli. In takih primerov je še kar nekaj. Še zlasti pa je depasirana primerjava Kolizeja s Plečnikovim Stadionom, ki je delo velikega, svetovno pomembnega arhitekta in neogibna sestavina njegovega koncepta Ljubljane kot novih Aten. Tega (in seveda celotni Plečnikov opus) pa je država dolžna štiti!

Dokler bo toliko strokovnega ribarjenja v kalnem in sprenevedanja visokih državnih uradnikov, bo raslo nezaupanje v javnosti in bodo vsakovrstne civilne iniciative priročno orodje tudi za politično spotikanje vsakršnih zamisli o urejanju mesta, velikih in malih.

Foto: Jakše&Jeršič

Pogled na Tržnico.

Foto: Dunja Wedam

Razpadajoči Kolizej v pričakovanju prerojenja.

Za ugled Ljubljane in njenega vodstva v domači in mednarodni javnosti

Fotografiji: Jakše&Jeršič

Županova prva glasnica, komunikologinja Tjaša Ficko, vodja Odseka za odnose z javnostmi.

Vodja Odseka za odnose z javnostmi

Tjaša Ficko:

Vsak »zakaj«
ima tudi svoj »zato«

Kaj vas motivira pri delu, ki je zagotovo med najbolj občutljivimi in odgovornimi v upravi, in katero je vaše vodilo pri predstavljanju dela župana in uprave javnosti?

Poleg informiranja je naše poslanstvo predvsem ohranjanje in krepitev pozitivne podobe in ugleda Mestne občine Ljubljana ter njenega vodstva v najširši javnosti. Ker župan poudarja pregledno in transparentno delovanje mestne uprave, se to seveda odraža tudi v slogu komunikacije, ki temelji na dostopnosti in odprtosti. Vsak »zakaj« ima tudi svoj »zato«. Zame je najpomembnejša spodbuda razgibano delo s sposobno in motivirano ekipo sodelavk in sodelavcev, med katerimi vlada zaupanje in medsebojno sodelovanje. In da se lahko vsak dan naučim kaj novega.

Kakšen je vaš urnik, odkar vodite Odsek za odnose z javnostmi?

Delovnik je predvsem dinamičen in pogosto tudi nepredvidljiv, zato mine zelo hitro, po drugi strani pa se nikoli ne konča. Osnovno ogrodje urnika so tedenski sestanki, odbori in kolegiji ter seveda županove redne novinarske konference, ki so največkrat osrednji torkov dogodek. Seznanjam se z aktualnim dogajanjem v mestni upravi, skupaj s sodelavci in sodelavkami izbiramo dejavnosti in dogodke, ki so zanimivi za javnost, in jih sporočamo predstavnikom medijev. Pridobivamo in oblikujemo odgovore na vprašanja novinarjev, zanje organiziramo dogodke, spremljamo medijske objave in urejamo vsebino spletnega portala. Redne delovne naloge se popoldne marsikdaj nadaljujejo z udeležbo na katerem od protokolarnih dogodkov in s številnimi manjšimi in večjimi dodatnimi projekti, zaradi katerih je delo zanimivo in razgibano.

Kaj štejete za največji delovni uspeh v zadnjem letu?

S tem, ko spodbujamo in krepimo notranjo komunikacijo in pretok informacij tako med oddelki in službami mestne uprave kot tudi z javnimi podjetji in zavodi Mestne občine Ljubljana, je bistveno bolj usklajena in uspešnejša tudi komunikacija navzven. Vztrajno povečujemo delež proaktivne komunikacije po različnih komunikacijskih kanalih, spletni portal pa smo s prvo fazo prenove še bolj približali občanom in drugim uporabnikom naših storitev. Odnose z novinarji gradimo na zaupanju in spodbujamo vzajemno korektnost, kar se v večini primerov obrestuje z obojestranskim zadovoljstvom. Osnova za uspeh je zagotovo tudi dobro uigrana PR ekipa, kjer nam nepričakovani izzivi ne pomenijo ovire, temveč dodaten motiv in zagon.

Zaupajte nam kakšen lep dogodek, povezan z vašim delom v hiši, in prijazno izkušnjo v stikih z občani.

Prijetnih spominov je veliko, najlepše in najbolj ljube pa so zagotovo pohvale, še posebej, če pridejo od naših najbolj strogih kritikov – novinarjev. Takšnih se je v zadnjem letu nabralo kar nekaj, v našem odseku jih hranimo na posebnem mestu in smo nanje vse sodelavke zelo ponosne.

Vodja Odseka za mednarodne odnose in protokol Tanja Dodig Sodnik:

V protokolu
ni popravnega izpita

Funkcijo vodje Odseka za mednarodne odnose in protokol ste prevzeli 1. julija: kakšne novosti ste vpeljali v delovanje tega delovnega telesa v tem času, za koliko sodelavcev ste se kadrovsko okrepili in kakšne načrte imate v bližnji prihodnosti?

Bistvenih novosti v delovanje odseka za mednarodne odnose in protokol v tem času nismo vpeljali, saj menim, da niti niso potrebne. Kup novosti in izzivov nam prinaša vsak dan posebej. Na novo smo si razdelili delovna področja in dobili dve novi sodelavki, ki nadomeščata sodelavki na porodniškem dopustu. V bližnji prihodnosti nas čaka predvsem priprava letošnjih sprejemov župana, ki pomenijo kar velik zalogaj, ter seveda načrt dela za prihodnje leto. Župan prejema vedno več prošenj za poroke, kajti vsaka je posebna in vsi sodelavci, skupaj z županom, se ji posvečamo z vso pozornostjo. Narava našega dela pa nam dolgoročnih načrtov ne dopušča, saj se dogodki in sprejemi dnevno dopolnjujejo v urniku župana.

Kako pa vidite v novi vlogi Ljubljano na mednarodnem prizorišču?

Ljubljana je ena od evropskih prestolnic, ki je s številnimi projekti in usmeritvami lahko zgled marsikateri drugi. To smo letos med drugim dokazali tudi s srečanjem županov prestolnic Evropske unije, ki je potekalo maja. V Ljubljano je prišlo 18 delegacij iz evropskih prestolnic, od tega smo imeli na srečanju kar deset županov. Izkazali smo se kot vrhunski, in to ne le v organizacijskem, ampak tudi vsebinskem smislu. Podpisali smo dve

Županova prva gostiteljica, komunikologinja Tanja Dodig Sodnik, vodja Odseka za mednarodne odnose in protokol.

deklaraciji – *Deklaracija o odnosih med glavnim mestom in državo in Deklaracija o vlogi prestolnic v medkulturnem dialogu*. Deklaraciji smo po dogodku poslali v podpis tudi županom, ki se konference iz različnih razlogov niso udeležili, in štiri prestolnice so nam podpisane že vrnile.

Šlo je za organizacijsko izredno zahteven dogodek, kjer se je izkazalo, da je hitro reagiranje in dobro sodelovanje zelo pomembno. Vse občudovanje gre moji predhodnici Zdenki Šimonovič, ki je izvrstno skrbela, da je bilo vse pod nadzorom in nismo pozabili na nobeno malenkost. Velik uspeh je bila tudi letošnja udeležba na nepremičninskem sejmu MIPIM, kjer je Ljubljana predstavila nekatere svoje največje projekte. Izvrstno smo izpeljali slavnostno sejo na Ljubljanskem gradu in številni udeleženci so se čudili, da za tovrstne dogodke ne najemamo agencij.

Kaj vas motivira pri delu, ki je zagotovo najbolj na očeh in zato temu primerno stresno, in kaj vas vodi pri pripravi praviloma zahtevnih dogodkov na najvišji ravni prestolnične lokalne samouprave?

Največja motivacija je uspešno izpeljan dogodek, pa naj bo to manjši sprejem ali velika konferenca, in seveda dobro počutje med sodelavci. Veliko mi pomeni dobro sodelovanje in razumevanje znotraj odseka in v celotni občinski upravi. Glavno vodilo pri pripravi dogodkov pa je, da morajo biti vsi na najvišjem nivoju in izkazovati spoštovanje do gosta. Popravnega izpita namreč ni.

Bo novoletni program župana in njegove najožje ekipe letos posebej obsežen ali pa boste sebi in njim iztrgali tudi nekaj časa za praznično druženje doma?

Zagotovo bo nekaj časa tudi za praznovanje v krogu družine, novo leto je namreč čas, ko se posvetimo predvsem tistim, ki jih imamo najraje in nas osrečujejo. Za vse nas pa so to tudi meščani, za katere se trudimo delati po svojih najboljših močeh.

»Mesto delamo, ne pa Trije strateški ključi za razvoj Ljubljane

Mag. Miran Gajšek, načelnik Oddelka za urejanje prostora:

Predvidoma spomladi 2009 bo sprejet prvi del občinskega prostorskega načrta MOL, jeseni pa celota

Dopolnjen osnutek Občinskega prostorskega načrta, ki je bil 21. aprila javno razgrnjen in je do konca maja doživel izjemen odziv, je zagotovo največji dosežek letošnjega leta ne le na področju, ki ga vodite, ampak pomeni tudi uspeh mestne uprave kot celote. Opazili so ga tudi v Evropi, kjer je dobil ugledno nagrado. Lahko o tem priznanju poveste kaj več?

Najprej bi povedal nekaj o planiranju nasploh. Prostorski plan predstavlja in svojem bistvu na papirju zarisani in v Uradnem listu napisani javni interes. Prostorsko in urbanistično načrtovanje pa je orodje in predstavlja strokovno delo v javnem interesu. Javni interes pomeni gospodarski in socialni razvoj, negovanje kulture, varovanje okolja in še in še ... V bistvu govorimo o kulturi in tehniki bivanja v prostoru in času. V tej zvezi pa ugotavljam, da se v Ljubljani dogaja katarza. Množica civilnih in političnih iniciativ, napovedani referendum, protesti krajanov predstavljajo v bistvu prastrah nekaterih pred novim in neznanim, pred urbanim. Dobro, nekaj je vmes seveda tudi politike in politikanstva. V bistvu pa na trdnih temeljih stare Ljubljane načrtujemo novo Ljubljano, center Ljubljanske

urbane regije, glavno mesto Slovenije, pomembno evropsko metropolo. Skratka, mesto delamo, ne pa največje vasi v Sloveniji!

Ravno zaradi težavnih sociokulturnih, včasih prav patoloških razmer v Ljubljani, je posebno priznanje za strokovne podlage Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Ljubljana, ki jo je naročilo mesto, izdelal pa Ljubljanski urbanistični zavod, še toliko več vredno. Evropski svet urbanistov, *European Council of Spatial Planners, ECTP*, namreč vsaki dve leti organizira nominacijo za evropsko načrtovalsko nagrado in letos je bilo iz Slovenije predlagano to delo. V Sloveniji pa imamo urbanistično nagrado organizirano tako, da Upravni odbor nagrade Maks Fabiani najprej podeli slovensko urbanistično nagrado Maksa Fabianija, ki jo je dobila ta študija letos, s tem pa je bila nominirana za evropsko planersko nagrado. To za nas pomeni, da je ljubljanski, pa tudi slovenski urbanizem na visoki ravni. Urbanisti smo kot posamezniki pa tudi prek našega društva in zbornice zelo vključeni v evropsko strokovno dogajanje. Tako je Društvo urbanistov član Evropskega sveta urbanistov in sva s kolegom Petrom Bassinom delegata v njem že osem let, sam pa sem eden od podpredsednikov od leta 2003, zato smo organizacijsko povezani. Če ostanemo na ravni urbanizma, je pomemben na primer podatek, da je v urbanističnem natečaju za Šmartinko zmagala ekipa iz Züricha, konkretno iz biroja Hosoya Schaefer Architects AG in oni zdaj izdelujejo strokovne podlage za predlog IPN za območje 230 hektarjev. Na ta način smo tudi pridobili sodelovanje zelo kvalitetne ekipe iz Švice. Priznani urbanist Jan Vogelij iz Nizozemske je konzultant za strateški

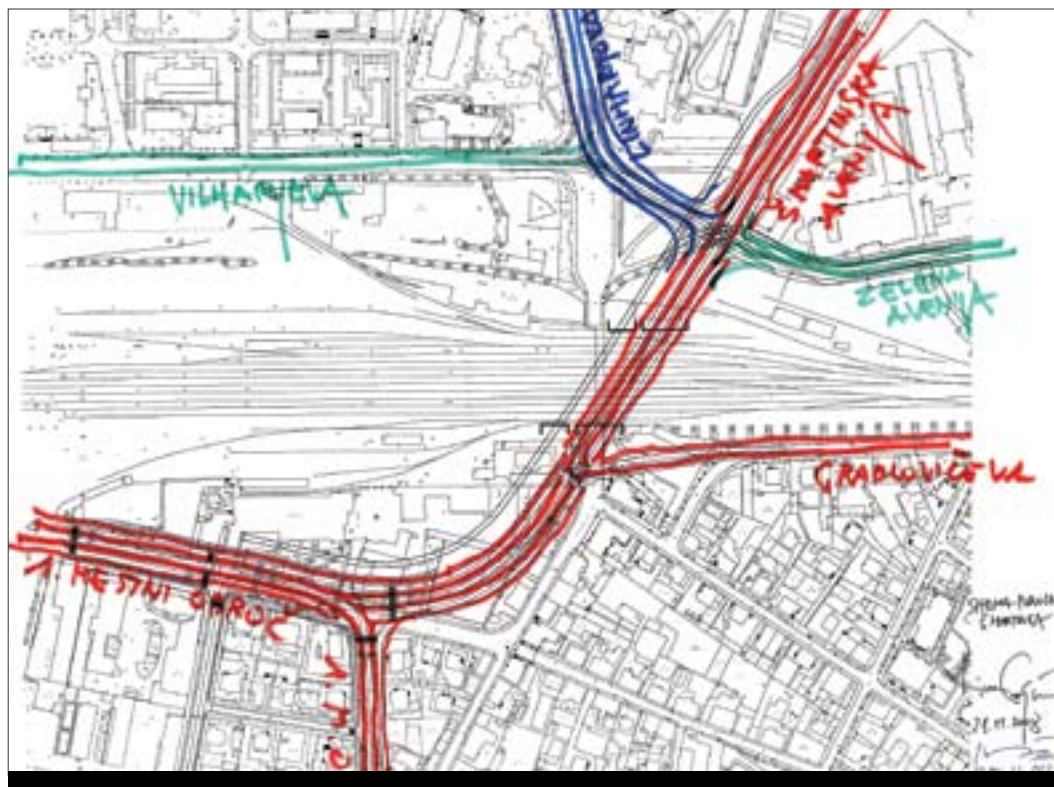
in izvedbeni prostorski načrt. Slovenski urbanisti smo člani evropskih združenj, urbanisti in arhitekti prihajajo k nam in sodelujemo predvsem v tem smislu, da z njimi soočimo naše poglede, naše znanje in izkušnje.

Na tem mestu bi, glede tolikokrat poudarjene vloge kapitala v razvoju mest poudaril, da je v evropskem urbanizmu eno izmed vodil, da kapitalu ne rečemo ne, temveč povemo, na kateri lokaciji in pod katerimi urbanističnimi pogoji. Seveda pa mesta razvijamo na način, da v največji možni meri tudi ohranjamo zaščitene urbanistične predele in arhitekturne objekte.

Ker vaše strokovno delo zahteva pogoste poti v tujino, morda lahko poveste, katere evropske zglede vidite kot vzorčne primere, uporabne tudi za načrtovalsko prakso v Ljubljani?

Ko hodim po svetu, se mi zdijo najpomembnejši veliki projekti. Na primer prenova pristanišča v mešano rabo, stanovanja, poslovne prostore, novo gledališče, nov most. Docklands v krajih, kot so Dublin, Swansea in seveda London, so eden takih primerov, od katerega se lahko nekaj naučimo tudi za Ljubljano. Ljubljana nima pristanišča, čeprav sam trdim, da je Koper ljubljanska luka, kar ne pomeni nič slabšalnega za Koper, ampak s tem samo poudarjam, da je iz Ljubljane do Kopra le ura vožnje; ko bomo imeli drugi tir in ko bodo vlaki rekonstruirani na hitrost 160 kilometrov na uro, se bo tudi z vlakom dalo v eni uri doseči morje. Skratka, v Ljubljani je od 50. let do leta 1991 nalogo blagovno transportnega centra za vso nekdanjo Jugoslavijo igral BTC, saj je bila Ljubljana izredno pomembno prometno vozlišče, ko pa so se ti tokovi preusmerili, so spretni gospodarstveniki iz tega naredili nakupovalno središče, kar je tudi prav. Zdaj pa smo se tako posamični lastniki kot tudi mesto odločili, da to nadgradimo s projektom Partnerstvo Šmartinka.

Partnerstvo Šmartinka obsega 230 hektarov, za tako velike projekte pa lahko pridobimo sredstva tudi iz EU! Ta hip je na primer nemogoče dobiti podatek, koliko smo v Republiki Sloveniji porabili sredstev iz kvote, ki jo je Slovenija izpogajala za finančno perspektivo od 2007 do 2013, ko smo dobili približno 4,5 milijarde evrov. Po moji presoji smo jih porabili 800.000 milijonov ali milijardo, 3,5 milijarde evrov, kolikor jih predvidoma ostaja, je težko porabiti in velik škandal bo, če nam tega denarja ne bo uspelo izčrpati od leta 2009 do 2013. Ljubljana seveda pripravlja projekte, ki so povezani z ljubljanskim železniškim vozliščem, z novim potniškim centrom, z novo avtobusno postajo, z novo komunalno opremo, ki jo Ljubljana potrebuje, ker je prometna problematika v Sloveniji prav v Ljubljani in v ljubljanski urbani regiji največja. Sam sem sodeloval pri avtocestnem programu in je prav, da smo naredili avtoceste po vsej državi, tudi pomursko in štajersko avtocesto. Zdaj pa je potrebno začeti z železnicami, pri tem pa je ključna Ljubljana, saj je naprej treba razrešiti ljubljansko železniško vozlišče. Upam si napovedati, da bo reševanje ljubljanskega železniškega vozlišča, vključno s cestami in drugimi komunalijami okoli Potniškega centra Ljubljana, znotraj Partnerstva

Skica Partnerstva Šmartinka, ki sta jo sopodpisala podžupan prof. Janez Koželj in načelnik Oddelka za urejanje prostora mag. Miran Gajšek

največje vasi v Sloveniji!«

Fotografije: Jakše&Jeršič

Načelnik Oddelka za urejanje prostora mag. Miran Gajšek, vodja priprave dokumentov in široke javne razprave o novem občinskem prostorskem dokumentu

Šmartinka, tudi Dunajska cesta, Njegoševa cesta, Vilharjeva cesta, podvoz in vse, kar je še treba narediti, tisto, s čimer se bomo lahko potegovali za evropska sredstva. Nihče namreč ne more reči, da ureditev železniške in avtobusne postaje v Ljubljani, ki je nedostojna glavnega mesta neke države, ni v javnem interesu. Eden od ključnih kriterijev za pridobivanje evropskih sredstev pa je poleg pripravljenih zemljišč in projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja prav javni interes.

Na dopoljnjeni osnutek prostorskega načrta je prišlo 3800 pripomb. Koliko sodelavcev to obravnava in v kolikšnem času je sploh mogoče na vse pripombe verodostojno odgovoriti?

Zakon pravi, da moramo do prav vsake pripombe zavzeti stališče in ga objaviti na krajevno običajen način; tako bomo tudi naredili. Seveda je obdelati 3800 pripomb dolgotrajen proces, ki pa poteka že od junija, saj je bil konec maja zaključen rok za oddajo pripomb. Vsa spoznanja, ki jih tako pridobivamo, vključujemo v nastajajoči predlog. Decembra podajamo na mestnem svetu informacijo o predlogu strateškega in izvedbenega prostorskega načrta. Na tem mestu poudarjam, da novi zakon o prostorskem načrtovanju namreč še zdaleč ne pomeni hitrejših postopkov, ampak nam je celoten postopek še podaljšal. Ugotovili smo, da obstajajo tri variante, ki jih bomo, upam, skupaj z mnenjem Ministrstva za okolje in prostor predstavili mestnim svetnikom. Od izbora ene variante dokončanja pa je odvisno, kdaj in na kakšen način bomo strateški in izvedbeni prostorski načrt MOL dokončali. Napovedujem, da bo to jeseni naslednje leto, lahko pa bo del plana sprejet že spomladi 2009.

Kaj imate v mislih, ko navajate tri variante občinskega prostorskega načrta?

En del načrta je okoljsko problematičen. Poglejte, kaj se na primer dogaja v Lipici. Igrišče za golf je okoljsko problematično, zdaj civilna iniciativa argumentira, zakaj tam tega ne bi naredili. Tudi

Načelnik Oddelka za kulturo dr. Uroš Grilc, vodja dokumenta in široke javne razprave o prvi strategiji razvoja kulture v Ljubljani

del ljubljanskega prostorskega načrta je z vidika varstva okolja problematičen. Lahko bi preprosto rekli, da bomo to črtali in bi bil plan sprejet, vendar se želimo soočiti z okoljevarstveniki in potem razrešiti ta vprašanja, se pogajati, medirati, postaviti argumente, zakaj Ljubljana to potrebuje, ne da bi okoljevarstvenike k temu prisilili, ampak dokazali, da to ni tako problematično, kot menijo oni. Če želimo to narediti, moramo ponovno odpreti postopek javne razgrnitve, sicer plan pade na ustavnem sodišču v tistem delu, kjer lahko nekdo dokaže, da smo nekaj naredili narobe. Če se odločimo za ponovno razgrnitev, pa bo plan sprejet jeseni. Kombinacija prvega in drugega pa pomeni, da neproblematičen del plana sprejmemo spomladi, tistega, ki terja ponovno javno razgrnitev, pa jeseni, kar bomo predstavili mestnim svetnikom. Osebnostno verjamem v to tretjo možnost. Če je Vlada RS lahko to naredila v Lipici poleti 2008, zakaj ne bi mogli v Ljubljani v letu 2009 na enak način?

Kako pa logistično poteka obdelava tako številnih pripomb na dopoljnjeni osnutek prostorskega načrta?

Na oddelku smo vse pripombe evidentirali, skenirali in opremili z atributi ter jih poslali na Ljubljanski urbanistični zavod, kjer pripravljajo osnutek stališča, potem pa ga na oddelku dokončno dopolnimo. Vendar je to delo ves čas v procesu, saj je treba posamezna stališča po potrebi spreminjati, če se tako izkaže v kontekstu drugih rešitev, zato je to dolgotrajno in zapleteno delo, čeprav je za zdaj vse pod nadzorom. Ne glede na to pa si upam napovedati, da bo plan naslednje leto sprejet. Pri tem je treba reči, da zaradi nejasnosti zakona v postopkovnem smislu še nobena občina ni sprejela občinskega prostorskega načrta po sedanjem zakonu. Tudi država, ki bi morala po zakonu narediti novo strategijo prostorskega razvoja Slovenije, tega ni naredila, medtem ko smo v Ljubljani ob občinskem začeli izdelovati tudi regionalnega v okviru Regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije, za kar smo dobili sredstva Evropske

Načelnica Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje, vodja prelomne strategije vzgoje in izobraževanja vseh generacij

unije. Zdaj poteka izdelava osnutka strokovnih podlag za regionalni prostorski načrt, ki je sofinanciran s strani Evropskega sklada za regionalni razvoj; iz tega sklada je sofinanciran tudi projekt javni potniški promet v regiji, s katerim bomo drugo leto do poletja pridobili osnove za mehke ukrepe, se pravi za sinhroniziran motorni promet, enotno vozovnico, za katero v upravi že potekajo postopki, zdaj še za celotno regijo, in pa osnove za to, da se načrtuje in zgradi omrežje javnega železniškega ali avtobusnega prometa v regiji. Kakšna bodo vozila čez štiri ali pet let, pa se bomo spraševali, ko bo čas za to. Prag rentabilnosti javnega prometa je šele v ljubljanski urbani regiji in še širše, nekje pri 500.000 prebivalcih.

Kaj bi rekli občanom na koncu tega uspešnega dvehletja na področju mestnega urbanizma?

Prosil bi, naj počakajo še nekaj mesecev, da delo, ki nas še čaka do sprejetja prostorskega načrta, opravimo do konca. Že januarja oddajamo predlog prostorskega načrta na Ministrstvo za okolje in prostor, ki bo za naš prostorski načrt pridobivalo soglasja.

Dr. Uroš Grilc, načelnik oddelka za kulturo:

O kvaliteti kulturnega življenja govori raznovrstnost kulturnih vsebin

Odkar ste postali načelnik Oddelka za kulturo, se zdi, da je kultura tudi z dejanskimi potezami postala nosilka razvojnih vizij prestolnice. Kako vam je to uspelo?

Oddelek za kulturo je spodbudil zelo široko javno razpravo o stanju in perspektivah kulture v Ljubljani, ki je naletela na velik odziv. Strategija razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2008-2011 je rezultat te javne razprave. Po drugi strani

»Mesto delamo, ne pa največje vasi v Sloveniji!«

Trije strateški ključni za razvoj Ljubljane

pa je prispevek in kvaliteta omenjene strategije tudi v tem, da kulture ne obravnava kot ločenega področja, temveč v tesni povezavi s šolstvom, turizmom, stanovanjsko politiko, urbanizmom itd., se pravi, da k razvoju kulture v mestu pristopamo izrazito medresorsko.

Kateri od številnih projektov, ki se ta čas uresničujejo, vam je osebno najbolj pri srcu?

Za razvoj kulture v prestolnici je pomembna celota kulture, vse umetniške zvrsti in vsa področja kulture, saj prav raznovrstnost kulturnih vsebin v prestolnici govori o kvaliteti kulturnega življenja in o dostopnosti kulture za prebivalce in obiskovalce mesta. Pomembni so vsi projekti, z vidika manka v kulturni infrastrukturi v Ljubljani pa bržkone najbolj željno pričakujem odprtje Kina Šiške.

Priča smo številnim reorganizacijam v kulturnih javnih zavodih. Na kakšen odziv ste naleteli pri vodstvenih delavcih teh ustanov?

Preoblikovanje javnega sektorja je vselej zelo občutljiva tema, a glede na podane razloge za ta korak mestne kulturne politike in glede na pripravljeno gradivo, predvsem pa z vidika odpiranja novih dejavnosti, ki jih bodo izvajali preoblikovani javni zavodi, prevladuje pozitiven odziv. Tu je bistveno, da se odvija javna razprava o prihodnji organiziranosti javnih zavodov in o njihovem področju dela nepretrgoma, ne le ob dejavni udeležbi vodstev javnih zavodov, temveč tudi zaposlenih. S takim pristopom smo letos združili ljubljanske knjižnice v en javni zavod, pripojili Gledališče za mlade in otroke Lutkovnemu gledališču Ljubljana in spojili Mestni muzej in Mestno galerijo.

Kateri letošnji projekti pa vas navdajajo s posebnim ponosom?

Nedvomno odprtje Kinodvora, kjer smo v manj kot šestih mesecih ustanovili nov javni zavod, zbrali ekipo, delno obnovili dvorano, nakupili novo tehnično opremo ter ga z novo programsko zasnovano 1. oktobra odprli za obiskovalce. Pa seveda pridobitev naslova *Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010* v izredni konkurenci svetovnih mest.

Kje pa so bile težave?

Pridobivanje gradbenega dovoljenja za Kino Šiška in uskladitev projekta z zahtevami požarne inšpektorice je zavleklo začetek investicije, ki pa zdaj poteka zelo intenzivno. Predlagana selitev Šentjakobskega gledališča je sprožila precej javne polemike, vendar so prevladali argumenti za celostno programsko in prostorsko ureditev Mestnega doma v lutkovno in igrano dramsko gledališče za otroke.

Koliko in katere dodatne projekte ste vključili med svoje delovne naloge?

Ob ustanovitvi javnega zavoda Kinodvor se je uprava postavila v vlogo, da prevzame nove obveznosti na področju filmske umetnosti in filmske vzgoje, veliko dodatno nalogo nam prinaša tudi svetovna prestolnica knjige. Nove investicije v Trubarjevo literarno hišo in obnova doma Španskih borcev bodo v letu 2009 bistveno obremenile delo

oddelka. Povsem nove izzive pa pomeni obnova Ljubljanskega gradu, kjer bo skrb za vsebino programa zaupana oddelku za kulturo.

Kaj vse še načrtujete v bližnji prihodnosti?

Načrtovane naložbe bodo omogočale boljšo dostopnost kulture vsem njenim uporabnikom v kulturi, izvajalcem pa boljše pogoje za ustvarjanje, pa tudi možnost za večje in ambicioznejše projekte. Naj tudi napovem, da bo na pobudo Mestne občine Ljubljana v letu 2009 prvič izveden *Ljubljanski festival kulturne vzgoje*, nov festival, s katerim bomo predšolske in osnovnošolske otroke spodbujali k ustvarjanju. Nasploh je Ljubljana mesto festivalov, zato jim bomo namenili v prihodnje več pozornosti tako v promocijskem kot koordinativnem smislu.

Marija Fabčič, načelnica oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje:

Z največjo zavzetostjo zagotovljenih tisoč novih mest v vrtcih

Izziv za povečanje kakovosti vzgoje in izobraževanja otrok, mladine in odraslih za obdobje 2009-2019, tako ste podnaslovili strateški dokument na področju, ki ga vodite in pomeni radikalen preobrat v odnosu do vzgoje in izobraževanja. Kako ga komentirate?

Štejem ga za izjemen dosežek. Posebej me veseli, da smo našli nove programe za šole namesto prej predvidenega zapiranja šol, kot bi se nam lahko zgodilo, če ne bi razmišljali v duhu medgeneracijskega sožitja. V enem dokumentu nam je uspelo povezati vsa štiri področja – predšolsko vzgojo, osnovno šolo, kakovostno preživljanje prostega časa in izobraževanje odraslih z vključevanjem vrhunskih strokovnjakov pedagogov, ravnateljev, metodikov, poznavalcev predšolskih in šolskih sistemov, financ in upravljanja. Po uspešno zaključeni javni razpravi je Mestni svet strategijo sprejel, zdaj pa se pripravljamo na začetek izvajanja.

Za več kot tisoč novih mest v vrtcih si zaslužite iskrene čestitke. Kako se je odvijal ta neverjetni podvig?

Spomladi smo ob povečanem vpisu otrok v vrtnice ugotovljali, da bo potrebno zagotoviti dodatnih 600 mest in staršem obljubili, da bomo do septembra poskrbeli za 300 dodatnih mest, do konca jeseni pa za nadaljnjih 300. Obljubo smo ne le izpolnili, ampak smo septembra in oktobra začeli z dodatnimi 960 mesti, do zime pa bomo uredili še nadaljnjih 134 mest v javnih vrtcih. To je bil resnično izredno zahteven in garaški podvig, saj je bilo potrebno v kratkem času adaptirati ali na novo urediti 40 oddelkov za otroke. Garali smo tako na oddelku kot v vrtcih, osnovnih šolah in na drugih mestnih lokacijah in zdaj se lahko javno zahvalim vsem, ki so v projektu sodelovali in pripomogli k uspešnemu zaključku. Začeli smo tudi akcijo II. faze zamenjave azbestnih streh: s sodelovanjem več

oddelkov mestne uprave smo do začetka šolskega leta zamenjali 6 streh na šolah in vrtcih, do konca novembra pa še 19. Prihodnje leto pa bodo v okviru II. faze nove neazbestne kritine dobili tudi vsi preostali vrtci in šole.

Ker je letos mestni svet na novo imenoval predstavnik mesta v svete javnih vrtec in šol, smo zanje ob začetku mandata organizirali seminar z vrhunskimi predavatelji, ki so zelo dobro predstavili različne vidike upravljanja javnih vrtec in šol. Na seminarju se je izkazalo, da si tudi naši predstavniki v svetih želijo večjega sodelovanja z upravo, zato bomo z njimi nadaljevali in tako še poglobili medsebojno sodelovanje.

Kako pa so predšolski otroci in prvošolčki sprejeli podarjene slikanice iz projekta Ljubljana bere in kako boste morda projekt še nadgrajevali?

V okviru projekta *Ljubljana bere* smo obdarili vse ljubljanske prvošolčke z izvirno slovensko slikanico *Klobuk gospoda Konstantina* Petra Svetine z ilustracijami Petra Škerla, 3-letni malčki pa so dobili ob rednem sistematskem zdravniškem pregledu pri svojem pediatru knjigo *Sto ugank* Anje Šefman in ilustratorke Jelke Reichman. Ker so bile slikanice med otroki zelo dobro sprejete, jih bomo v sodelovanju z Oddelkom za kulturo podarili tudi vrtcem in prvim razredom v šolah kot prispevek k obogatitvi oddelčnih knjižnic v vrtcih in šolah. Eden pomembnejših ciljev nove strategije izobraževanja je namreč prav povečanje bralne kulture in z njo pismenosti. Otrokom sporočam: Prosite starše, naj z vami berejo!

Kaj bi prednostno dodali obstoječim programom, če vam ne bi bilo potrebno upoštevati strogih proračunskih omejitev oz. bi imeli na voljo več sredstev?

Poskrbela bi za brezplačno malico in osnovni šoli za vsakogar in za večjo podporo tako nadarjenim otrokom kot otrokom s posebnimi potrebami. V vrtcih bi zmanjšala število otrok v posamezni skupini. V vrtcu in šoli bi poskrbela za več brezplačne športne vzgoje – med 8. in 16. uro, za ureditev igrišč v vrtcih s sodobnimi večfunkcionalnimi igrali ter drugih igrišč po mestu. Moja želja je, da bi imela vsaka četrtna skupnost vsaj po eno izredno lepo urejeno igrišče, varovano in varno, prilagojeno tako predšolskim otrokom kot otrokom med 6. in 10. letom ter navsezadnje tudi mladostnikom.

Kaj bi ob koncu letošnjega leta oz. na polovici sedanjega mandata želeli sporočiti občankam in občanom v zvezi z delom vašega oddelka?

Rada bi povedala, da smo na oddelku za predšolsko vzgojo in izobraževanje usposobljeni sodelavci, ki s skupinskim delom in skupaj z vrtci in šolami zelo zavzeto rešujemo majhne in velike težave, da bi bilo našim otrokom in mladostnikom odraščanje lepo in jim nudilo dobro vzgojo in izobrazbo. Odprti smo za sodelovanje z meščani in znamo prisluhniti pobudam in predlogom; upoštevamo jih, kolikor nam dopuščajo možnosti. Gospodarstvenike in velika podjetja pa pozivam, naj sprejmejo izziv in za otroke svojih zaposlenih uredijo vrtec.

Za moderno evropsko metropolo in varnost dóma

Fotografije: Jakše&Jeršič

Direktorica Službe za razvoj in investicije, arhitektka Darja Lesjak, zaslužna za pogon izvedbenih projektov mestne uprave.

Direktorica Javnega holdinga Ljubljana, pravnica Zdenka Grozde, na čelu mestnih javnih podjetij, ki skrbijo za naše mirno spanje in udobje.

Direktorica Javnega stanovanjskega sklada, arhitektka Jožka Hegler, zavzeta borka za streho nad glavo vsem, ki si sami ne morejo kupiti stanovanja.

Darja Lesjak, direktorica Službe za razvojne projekte in investicije:

Rojeva se Ljubljana tretjega tisočletja

Glede na to, da je župan Zoran Jankovič napovedal 22 nosilnih projektov, ob tem pa zastavil na desetine nenapovedanih drugih razvojnih projektov, je področje vašega dela med najbolj vznemirljivimi v upravi. Kako poteka vaše delo z vodji posameznih projektov in ali sploh lahko vse projekte prestežete?

S samimi vodji je za zdaj kar nekaj težav, ker niso vsi zaposleni v upravi, tisti pa, ki so v upravi na vodilnih mestih in vodijo tudi posamične projekte, so tako zelo zasuti z delom, da jim pogosto zmanjkuje časa. Zato je bilo treba za spremljanje teh projektov iznajti trdno organizacijsko in tehnično podporo. Projekti so razdeljeni na 22 prednostnih z oznako A, nadaljnjih 30 pa z oznako B. V Centru za informatiko so na internem spletu izdelali računalniško podporo, kamor lahko sodelavci v posameznih fazah sproti vnašajo podatke o sklenjenih pogodbah z roki dokončanja del oz. oddaje projektne dokumentacije, o pridobljenih upravnih dovoljenjih z navedbo rokov veljavnosti in o spremljanju dokumentov finančnega poslovanja, v sodelovanju s Službo za pravne zadeve pa smo pripravili tipske pogodbe za izvajanje gradbenih del, projektiranje, strokovni nadzor in investicijski inženiring oziroma vodenje projekta. Projektov, ki jih vodi naša služba in za katere sem izrecno odgovorna, pa praktično res ne morem več prešteti, saj ima naša služba na skrbi tudi vse naložbe v vrtnice in osnovne šole in poleg velikih projektov toliko manjših, ki se jim mesečno pridruži še veliko novih, da bi morali v program vnesti še števec za pregled nad vsakokratnim obsegom projektov. Končani namreč takoj preidejo v skrb upravljavcu.

Uprava je zaradi upoštevanja številnih upravnih postopkov vsekakor počasnejša pri

uresničevanju zastavljenih ciljev, kot je lahko podjetje, od koder ste prišli. Kakšnega načina dela se poslužujete, da vendarle projekti potekajo z nenavadno naglico, ki smo ji priča, če se sprehodimo po mestu?

Predvsem sem pritegnila v svoj delokrog tiste sodelavce mestne uprave, ki so imeli največ izkušenj pri vodenju in spremljanju izvajanja projektov in vrsto projektov dobro poznajo že od prej. Srečna okoliščina pa je, da iz svoje dosedanje delovne prakse vse postopke poznam do podrobnosti, prav tako pa tudi številne konkretne ljudi v javni upravi in gradbenih in drugih podjetjih, ki z dobro voljo pospešijo postopke, če se kje zatakne. Zagotovo pa je eden večjih premikov storjen z uvedbo javno-zasebnega partnerstva, ko uprava velik del postopkov lahko prepusti zasebnemu investitorju, ki ni zavezan dolgotrajnim proceduram izvedbe javnih naročil, ki jih pogosto zavlačujejo tudi pritožbe neizbranih izvajalcev ipd. To je pravzaprav model, ki je že dobro preizkušen v mednarodnem prostoru in ki sploh edini omogoča izvajanje velikopoteznih projektov v načrtovanih rokih.

Kako pa je s pridobivanjem evropskih sredstev za projekte? Se v vaši službi zbirajo usposobljeni kadri za oblikovanje zahtevnih prijav ali so raztreseni po vsej upravi kot pred nastopom sedanjega mandata? Imate dovolj specializiranih ljudi, ki znajo pridobiti sredstva?

Čeprav je naša služba za zdaj kadrovsko še nepolno zasedena in za obseg dela tudi za naprej nima dovolj sistemiziranih delovnih mest, se lahko v tem delu vseeno pohvalimo, saj smo bili uspešni pri pridobivanju sredstev za projekt urejanja nabrežij Ljubljane, pa za delno ureditev Grajskega hriba in še posebej za projekta *Civitas Mobilis* in *Civitas Elan*, ta na primer s kar 1,5 milijona evrov evropskih sredstev samo za Ljubljano; pogodba je pravkar v podpisu. Ta pomemben del naše službe, ki poteka v okviru odseka za razvojne projekte, ima dobre obete za prihodnost s tem, ko smo pridobili

sodelavko, ki je imela že doslej izvrstne izkušnje in uspehe pri kandidiranju za ta sredstva. Poleg tega moram reči, da moji sodelavci opravljajo svoje delo s posebno odgovornostjo in tisto, kar me posebej veseli, je, da ob tem, ko na novo organiziramo projektno delo, čutijo zadoščenje in strokovno in osebnostno rastejo. Ob trajno veliki zatrapanosti z delom pa to motivira tudi mene samo.

Kaj vse je posredi, kadar prijava v Bruslju ne uspe: premalo prepričljiva oz. vsebinsko in formalno nekvalitetna prijava, nepripravljenost države na sodelovanje ali kaj tretjega?

O tem težko verodostojno presojam, morda gre za kombinacijo vsega naštetega, morda tudi za premalo usposobljenih ljudi, ki zmorejo pripraviti zahtevne prijave kandidaturne, prepričana pa sem, da vsak dober projekt prej ali slej uspe, treba je samo vztrajati, nabor idej za nove projekte pa je v tem mandatu tako ali tako neizčrpen.

Razvojni projekti so tako veliki, da je precej neprimerno pričakovati, da bi se uresničili ob uri in minuti, kot je bilo napovedano – nekajmesečne ali tudi nekoliko daljše zamude pravzaprav ne pomenijo nič, pomembno je, da vsi potekajo. Vseeno pa bo zanimivo, če poveste, kakšni vse so razlogi, ki se postavljajo kot ovire pri izvajanju projektov?

Največja ovira pri izvajanju naših projektov so neurejena lastninska razmerja zemljišč, na katerih projekte izvajamo, ki se pogosto izkažejo tudi sredi izvajanja projektov, in pa seveda spremembe projektne dokumentacije, ki se včasih pokažejo šele v fazi upravnih postopkov, in izhajajo iz pogojev lastnikov sosednjih zemljišč, ipd. Dinamika del pa je seveda odvisna od tudi od proračunskih sredstev, kjer je velika ovira znana zgodba z odvzemanjem tretjine proračunskega denarja, ki si ga je privoščila prejšnja vlada, pa tudi njeno nenaklonjeno razglašanje nekaterih objektov za spomeniško dediščino tik pred začetkom del.

Za moderno evropsko metropolo in varnost dóma

Kaj bi v zvezi s projekti, ki pravkar potekajo, želeli reči občanom ob koncu leta?

Lepo bi bilo, če bi bilo delo mestne uprave, ki je vloženo v posamezne projekte, nagrajeno s prijaznim pričakovanjem meščank in meščanov, ker se pred njihovimi očmi rojeva Ljubljana tretjega tisočletja, ki s spoštovanjem ohranja vse plasti svoje dolge zgodovine na tem prostoru.

Zdenka Grozde, direktorica Javnega holdinga Ljubljana:

Skrito delo za miren vsakdan 365 dni v letu

Kateri letošnji projekti so potekali po načrtu in kateri opazno izboljšujejo naš vsakdan?

V letošnjem letu so se vsi projekti izvajali po načrtu oziroma smo nekatere nadgradili še z dodatnimi vsebinami. Omenim naj prvi del reorganizacije Javnega holdinga, ki vključuje izločitev treh javnih podjetij, ki delujejo le na območju Mestne občine Ljubljana, nadalje pripojitev dveh v enega, to so Ljubljanska parkirišča in tržnice, ki so nemudoma sprejele še dodatne vsebine, kot je na primer upravljanje vzpenjače na Grad. V ta del reorganizacije spada tudi odprodaja deležev dveh primestnih občin družbenic, in sicer občine Ig in Velike Lašče. Zagotovo pa je to tudi projekt enotne mestne kartice, za katere izdelavo in implementacijo smo po zahtevnem razpisnem postopku oktobra podpisali pogodbo. Implementacijo pričakujemo spomladi 2009. Ker bo meščankam in meščanom prinesla vrsto različnih ugodnosti, jo štejem med projekte, ki bodo vsak čas nepogrešljivi ter se veselim njihove uresničitve v prihodnjem letu.

Kako pa poteka II. faza reorganizacije Holdinga?

Nadaljevanje reorganizacije Javnega holdinga v tem trenutku prehaja iz reorganizacije v zunanji sestavi Holdinga na postopke, ki se nanašajo na notranjo organiziranost. Zavedam se, da so ti postopki še posebej zahtevni, saj se dobra notranja organiziranost in s tem dobro opravljeno delo vsekakor kaže tudi navzven. Verjamem, da bomo s skupnimi močmi prišli do dobrih rezultatov.

Kaj si osebno najbolj želite, da bi kot holding javnih podjetij v prvi vrsti ponudili občanom?

Veliko je projektov, ki izboljšujejo kvaliteto urbanega življenja naših uporabnic in uporabnikov, ki pa so večkrat očem skriti, vendar zaradi tega nič manj pomembni za njihov miren vsakdan. To so obnove na vodovodni in kanalizacijski infrastrukturi, izvedba novih investicij tako na področju oskrbe z vodo kot oskrbe s toploto in plinom ter urejanja okolja na področju zbiranja in odlaganja odpadkov, kjer se lotevamo izgradnje Regijskega centra za ravnanje z odpadki, ki bo tehnološko napreden in zato velika pridobitev za okolje. Prav gotovo pa bi si najbolj želela, da bi imeli vsi predeli Ljubljane tako komunalno infrastrukturo, kot pripada evropski prestolnici 21. stoletja, najmanj pa vodovod in urejeno kanalizacijo, in da bi se, še preden bo dovolj denarja za poglobitev železnice ali nemara celo za brezplačen prevoz z javnim potniškim prometom po mestu, pravočasno oprijeli trajnostnega odnosa do okolja tako z varčevanjem z energijo kot z opuščanjem voženj z avtomobilom, ko imamo na voljo javni prevoz.

Kaj bi želeli občankam in občanom sporočiti ob koncu leta?

Ker smo s svojimi storitvami prisotni vse dni v letu, dajem obljubo, da bodo naše službe delovale zavzeto, učinkovito in kakovostno vseh 365 dni

v letu. Hkrati naj ob tej priložnosti pozovem vse, ki živijo v Ljubljani, da po svojih najboljših močeh pripomorejo k temu, da bomo skupaj ustvarili urejeno, čisto in srečno Ljubljano. Vsem Ljubljančankam in Ljubljančanom pa v letu, ki prihaja, želim tudi obilo osebnih uspehov, sreče in zadovoljstva.

Jožka Hegler, direktorica Javnega stanovanjskega sklada MOL

Vsako leto večje število razpisanih neprofitnih stanovanj

Ljubljana bo v gradbenem razcvetu pridobila na tisoče novih stanovanj. Kako pa je z neprofitnimi najemniki, ki jih zagotavlja vaš sklad in s tem rešuje tiste, ki si sami stanovanja ne morejo kupiti na trgu? Ima ta mandat tudi tukaj ključ za hitrejše reševanje te najbolj primarne potrebe po strehi nad glavo?

Ker imamo toliko projektov v razvojni fazi in zaradi izjemne angažiranosti župana za stanovanjsko področje, verjamem, da bo tudi v Ljubljani stanovanjska oskrba vedno boljša in bo po vsakem javnem razpisu vedno manj razočaranih pričakovalcev.

Po načrtih poteka gradnja 126 neprofitnih najemnih stanovanj v Zeleni jami. K temu projektu smo kot investitorja (kupca 63 stanovanj) pritegnili Stanovanjski sklad RS. Gradnja bo končana v začetku naslednjega leta. Približno sočasno bo končana gradnja 31 stanovanj na Viški cesti. Konec naslednjega leta pa bo končana gradnja stanovanj v Celovških dvorih, kjer je Javni stanovanjski sklad MOL kupec 225 stanovanj, Stanovanjski sklad RS kot soinvestitor pa kupec 75 stanovanj, torej bomo

Fotografije: Dunja Wedam

Po novo pregrnjenem Prešernovem trgu kroži okolju prijazen električni voziček s sesalcem za smeti, porisan z zimzelenimi lističi in opremljen z logotipom Javnega podjetja Snage.

Pravi tihi preskok v Ljubljano tretjega tisočletja je prvih 8 podzemnih zbiralnic odpadkov v središču mesta.

na tej lokaciji lahko oddali skupno 300 stanovanj. Če povzamem, poteka skladno s terminskimi plani gradnja 457 bodočih neprofitnih najemnih stanovanj. Pridobivanje projektne dokumentacije oz. dovoljenj za gradnjo poteka za nadaljnjih 233 neprofitnih najemnih stanovanj, urbanistična dokumentacija pa se pripravlja za nadaljnjih 300 do 500 neprofitnih najemnih stanovanj. Centru Dolfke Boštjančič smo predali v uporabo stanovanjsko stavbo Na Herši za stanovanjsko skupnost oseb s posebnimi potrebami, hkrati pa že pridobivamo projektno dokumentacijo za naslednjo stanovanjsko stavbo za stanovanjsko skupnost – Hišo Sonček na Vinčarjevi cesti. Konec oktobra 2009 bo pod streho Center starejših Trnovo, ki bo sprejel oskrbovance doma in najemnike oskrbovanih stanovanj konec prihodnjega leta oz. v začetku leta 2010. Med vsemi projekti v gradnji mi je prav slednji morda najbolj zanimiv, ker z njim posegamo na novo področje stanovanjske oskrbe za starostnike in ustvarjamo družbeni center širšega območja Trnovega, saj bodo v tem sklopu tudi prostori četrtna skupnosti.

Ste si zadali še kakšne nove delovne naloge?

S prenosom vseh stanovanj v lasti MOL, tudi tistih, ki so bila doslej v pristojnosti drugih oddelkov), v namensko premoženje JSS MOL oz. v naše upravljanje, smo prevzeli tudi nalogo zagotavljanja stanovanj za »rušence« ter preselitev stanovalcev - tako najemnikov kot lastnikov - iz objektov, ki se bodo prenavljali kot mestni projekti. Tu sta predvsem pomembna prenova Švicarije za ateljeje ter nadomestna gradnja Centra barje na Izanski 305. Naloženo mi je bilo vodenje projekta Papir servis, kjer gre za zelo kompleksno nalogo umestitve dejavnosti obdelave določenih odpadkov - sekundarnih surovin na primerno lokacijo, izgradnje novih objektov, preselitve dejavnosti ter revitalizacije območja Pod ježami.

Kakšen je vaš pogled oz. vaša vizija dolgoročnega reševanja stanovanjskih problemov iskalcev neprofitnih stanovanj, od katerih kar dve tretjini vsako leto ostaneta na javnem razpisu vašega sklada zavrtnjeni?

Eden izmed temeljev boljše stanovanjske oskrbe je prav gotovo regulacija zasebnega trga najemnih stanovanj, kar bi seveda morala narediti država. Predvsem bi morali stimulirati lastnike praznih stanovanj, da bi jih bili pripravljene oddajati v najem. Zagotoviti bi morali varnost najemnih razmerij tako za najemnike kot najemodajalce. Majhen korak k temu cilju je bil narejen letos z novelo stanovanjskega zakona, ki je predpisala subvencioniranje tržne najemnine tistim najemnikom, ki so se uvrstili na listo upravičencev do najema neprofitnega stanovanja, vendar jim le-to zaradi premajhnega števila razpoložljivih stanovanj ni bilo dodeljeno.

V okviru MOL pa smo si zadali za cilj, da vsako leto razpišemo večje število stanovanj in tako zmanjšujemo primanjkljaj, ki se je nakopičil v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja, ko je potekala predvsem privatizacija stanovanj tako po stanovanjskem kot po denacionalizacijskem zakonu. Pri uresničevanju tega cilja pa se že soočamo s težavo, kako zagotoviti finančna sredstva, saj je najprej država z Zakonom o financiranju občin Ljubljani odvzela denar ter nato z Zakonom o javnih skladih onemogočila JSS MOL nadaljnje zadolževanje. Sredstva, ki jih v sofinancerske projekte vlaga SSRS, pa znašajo na letni ravni manj kot 100 stanovanj za celotno Slovenijo.

V katerih projektih pa vidite največji izziv kot arhitektka?

Poleg Centra starejših Trnovo so mi zelo pri srcu projekti energetske varčnosti in rabe alternativnih virov energije in to iz več razlogov, ker sem osebno

prepričana v nujnost trajnostnega razvoja, saj želim, da bi tudi zanamci lahko uživali kakovostno življenje. S temi ukrepi znižujemo obratovalne stroške našim najemnikom, katerih dohodki so praviloma nizki in s svojo dobro prakso na področju večstanovanjskih stavb kažemo pot tako drugim javnim kot zasebnim investitorjem. Novi Pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah nas vsekakor ni presenetil.

Kaj bi ob koncu letošnjega leta oz. na polovici sedanjega programskega mandata želeli sporočiti občankam in občanom v zvezi z delom Sklada?

V mojem značaju in značaju zaposlenih na Javnem stanovanjskem skladu je, da se ne znamo hvaliti z doseženim in ne želimo obljubljeni nerealnega, smo pa pripravljene trdo delati, da bi čim več občanom in občankam zagotovili varen dom. Ob tem bi želela povedati, da tožb proti nezakonitim uporabnikom in kršiteljem najemnih pogodb, najpogosteje neplačnikom, ne vlagamo zato, ker bi bili brezčutni, temveč zato, ker želimo omogočiti najem stanovanja tistim, ki se vsako leto znova prijavljajo na javne razpise in so pripravljene plačevati najprej položnice in šele v okviru možnosti najem posojil za pohištvo ali avto ali denar za dopust. Pred vsako deložacijo, seveda če je najemnik pripravljen komunicirati z nami, opravimo pogovor in iščemo rešitev, da bi prišlo do prostovoljne izpraznitve tudi z dodelitvijo bivalne enote za ljudi v najtežjih socialnih stiskah.

In prav na koncu bi želela vsem občankam in občanom sporočiti, da so vsi obravnavani na enak način, da »veze in poznanstva« nič ne zaležejo in smo pripravljene prekiniti pogodbo o zaposlitvi z vsakomer, ki bi se želel okoristiti s podkupnino. En tak ukrep je pravnomočno potrjen na delovnem sodišču, drugo odpoved nam je delovno sodišče zaradi procesnih razlogov razveljavilo, vendar smo vložili revizijo in čakamo na izid.

V Zeleni jami Javni stanovanjski sklad MOL gradi 126 neprofitnih najemnih stanovanj.

Študent naj pove!

Sogovorniki z idejami in argumenti

Sredi mandata, ki se že zdaj zapisuje v zgodovino Ljubljane kot vredno nasledstva županovanja znamenitega Ivana Hribarja, dajemo besedo mladim, študentom in diplomantom različnih študijskih smeri, ki jih prerajanje mesta navdaja z optimizmom, jasno pa znajo argumentirati tudi svoje kritične poglede in predlagati rešitve, ki jih sedanja mestna oblast vselej sprejema z odprtimi rokami in jim bo v okviru svojih možnosti zagotovo znala prisluhniti.

Samo Ačko

absolvent oblikovanja na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje

Ko sem se pred leti selil v Ljubljano, je mesto dajalo vtis, da deluje po samoumevni inerciji srednje velikega mesta. Kot prestolnica je delovalo bolj na deklarativni ravni, dejansko pa so se ljubljanski arhitekturni, kulturni in drugi programski vidiki zdeli komaj proporcionalno obsežnejši od domače Nove Gorice. Bonusa glavnega mesta ni bilo zaznati.

Danes me Ljubljana v tem smislu že pozitivno preseneti. Kako, niti ni potrebno naštevati. Dogajanje preprosto občutimo, pa naj bo v obliki več kulturnih programov, bolj odločne mestne politike ali pa številnih novogradenj. Slednje sicer zbuja skrb. Da se gradi, je dobro. Vendar gradnje dajejo vtis hitenja, da bi nadomestili zamujeno, posledično pa so zanemarjena programska in konceptualna vprašanja.

Krovni primer problematičnega projekta je, mislim, Nuk 2. Arhitekti so dobro argumentirali, zakaj bi bilo potrebno natečaj ponoviti. Z sogovorniki tega koraka in njihovimi razlogi o zastareli in nefunkcionalni arhitekturi se strinjam, čeprav kaj več kot nearhitekt h kritiki ne morem prispevati. Oblikovalci in arhitekti pa vendar uporabljajo skupno metodologijo ter proces konceptualiziranja in prav v konceptu (ki se odraža v arhitekturi) opažam velike pomanjkljivosti projekta. Danes se knjižnice gradijo za generacije, ki se bodo zaradi hitrega razvoja informacijskih tehnologij v smislu interakcije z informacijskimi viri bistveno razlikovale od današnjih. V desetletju ali dveh bo vsaka informacija, ki je bila kdajkoli v zgodovini zapisana, dostopna na svetovnem spletu. Iz ekonomskih razlogov in v znamenju trajnostnega razvoja se bo izdajanje knjig, revij in časopisov na papirju v glavnem preneslo na elektronske naprave, ki bodo papir izjemno dobro posnemale. Veliko nas je, ki verjamemo in si želimo, da knjige nikoli ne bi izumrle. Ne moremo pa prezreti navad novih generacij, ki informacije že zdaj raje pridobivajo z ekrana kot s papirja. Ta način bodo zaradi praktičnosti in hitrosti tovrstnega dostopa do informacij z golj utrdili. Nuk 2 se kot referenčna knjižnica že srečuje s tem problemom. Predvsem pa z vprašanjem, s kakšnimi programi bodo

knjižnice povedanemu v prihodnosti ljudi pritegnile v svoje prostore.

Projekt na tovrstne izzive ne odgovarja, mesto (in narod) pa takšen koncept potrebuje(ta).

Sicer se prav lahko zgodi, da bo Nuk 2 sčasoma po svoji funkciji postal zgolj muzej.

Anela Bešo

študentka politologije, teoretsko analitska smer, na Fakulteti za družbene vede

Ljubljana – evropska univerzitetna prestolnica?

Ljubljana je najstarejša univerzitetna središče v Sloveniji. In upam si postaviti drzno hipotezo, da Ljubljana ni le prestolnica države; zaradi prisotnosti Univerze je tudi – evropska metropola. Po eni od definicij je »metropola« mesto z mednarodnim značajem ter milijon ali več prebivalci. Da, trdim, da Ljubljana vsebuje obe komponenti, to pa zaradi te naše skoraj 90 let stare ustanove.

Mesto na račun Univerze letno gosti številne mednarodne konference tako študentov kot strokovnjakov iz različnih znanstvenih sfer. Zaradi organizacij, kot so Erasmus, Leonardo da Vinci, Gruntvig in še »free moversov«, je v Ljubljani vsako leto več tujih študentov in raziskovalcev iz vse Evrope. Različni znanstveni inštituti gostijo strokovnjake in raziskovalce iz vsega sveta, mnoga v Ljubljani delujoča podjetja pa tujim študentom omogočajo opravljanje prakse. Ljubljana je torej mednarodna ne le v času turistične sezone in ni bila le v času predsedovanja Svetu Evropske unije. Takšna je ves čas v letu. To pa po zaslugi mednarodnega značaja znanja, napredka in razvoja, kot ga posebej Univerza, ki komponento multinacionalnosti in multietničnosti goji v svojih temeljih.

Po mojem mnenju je Univerza v Ljubljani tista ustanova, ki je Ljubljano kot mesto skozi desetletja popeljala do statusa evropske metropole. Verjamem, da se v Ljubljani na leto obrne kakšen milijon ljudi, ki zaradi izobraževalnih ali raziskovalnih teženj za krajši ali daljši čas postanejo del prebivalstva in v času bivanja spreminjajo našo Ljubljano v mednarodno mesto. Zato si želimo, da bi se širše družbene pomembnosti Univerze zavedali vsi, tako tisti, ki kreirajo politiko na lokalni ravni, kot politični akterji na nacionalni ravni; in tudi vsi, ki Ljubljano izkustveno uživamo vsak dan. Očitno je, da je Univerza

družbeni dejavnik, ki zelo pomembno vpliva na razvoj naše družbe na vseh področjih. Ne gre torej le za to, kar se od te ustanove v tradicionalnem smislu pričakuje. Zato podelimo Univerzi v Ljubljani status, kakršnega si zasluži.

Branka Bratuša

študentka četrtega letnika Fakultete za varnostne vede

Tisto, kar presega zadeve politike, je šport in je umetnost. Sama verjamem, da oboje enako uspešno presega tudi povsem osebne stiske malih in velikih ljudi. Zato se moj poklicni interes osredotoča na umetnost. Natančneje na tisto zvrst, ki je videti podhranjena, vse manj navzoča v življenju mesta – na slikarstvo. Sprašujem se, zakaj je tako? Slovenija, predvsem Ljubljana, premore izjemno veliko slikarjev, kiparjev in ilustratorjev. Pa jih poznamo? Posameznike iz množice? Pravijo, da trg umetnin ne deluje; nanj se navezuje galerijska dejavnost. Ob učenju zgodovine umetnosti so nam povedali, da so slikarji navadno živeli v revščini in tako tudi umrli. Predstava o tem je tako izoblikovana, da se nadaljuje v tretje tisočletje, pa nas to žal ne vznemirja. Kot bodoča kriminalistka sem se odločila raziskovati oblike kriminala, ki se po obsegu uvrščajo na tretje mesto: na črni trg umetnin. Četudi ob drugih vejah utegne zveneti neresno, je zaradi uvrstitve na rang lestvico to polje kriminala treba obravnavati z vso pozornostjo. Razumeti pa je potrebno, da ima svoje posebnosti. Tako se na primer trg ukradenih umetnin razlikuje od drugih črnih trgov, saj so cene določene abstraktno. Hkrati pa se kraja umetnin povezuje z drugimi vejami organiziranega kriminala in jih napaja. Prav je, da to prenikne v zavest družbe, tudi služb, ki so odgovorne za varovanje. Vsekakor lahko Mestna občina Ljubljana pripomore k boljši zavarovanosti mestnih dragocenosti. Z ozaveščanjem in povečevanjem splošne stopnje prepoznavnosti se preprodaja ukradenega blaga oteži. Nekoliko se zmanjša tudi verjetnost za simbolično uničevanje umetnin in za vandalska dejanja.

Seveda smo govorili o zapuščini že davno preminulih umetnikov. Mene pa živo zanima, ali je mogoče z učinkovitim delovanjem zoper črni trg umetnin vpostaviti boljše razmere na trgu del še živečih naših ustvarjalcev. Morda celo

pravično trgovino ali vsaj pravičnejšo trgovino, ki poteka v prodajnih galerijah. Že misel sama vrača kanček optimizma. Optimizem pa bo mogoče tista sila, ki bo mestu – ljudem v mestu – vrnila slikarstvo in kiparstvo v vitalnejši podobi.

Jana Čander

absolventka Fakultete za šport

Ljubljana je zelo prijetno mesto. Predvsem center je lep, še najbolj v zimskem času, ves v lučkah. Ali vzdrži primerjavo z Mariborom? Vzdrži; lahko bi živela tu. Kajti Ljubljana je živa, tako podnevi kot ponoči. Maribor je lep, a nima te pozitivne energije. Pri nas »se dogaja« le na Lentu, le štirinajst dni, v Ljubljani pa ves čas. Odlična je lega v središču Slovenije, vse je hitro dostopno. Kot športnica opazujem življenje mesta skozi prizmo športa; športa kot rekreacijske oblike, ki izboljšuje psihofizično stanje ljudi. V takšnem kontekstu plavanje velja za eno najlepših in najkoristnejših disciplin, ker deluje na celoten organizem. S plavanjem se lahko ukvarja vsak – mlad ali star, s povečano težo, invaliden, slep ... Primerno je tudi za rehabilitacijo, ker ne obremenjuje sklepov. V Ljubljani lahko plavamo skozi vse leto, tudi cenovno je ta oblika rekreacije dostopna. A mestni bazeni so prezasedeni. Poleg kopalcev – rekreativcev jih uporablja še vrsta plavalnih in drugih klubov, to so triatlonci, potapljači in vaterpolisti; in uporabljajo jih šole. Zunaj sezone se vsi ti klubi drenjajo na Kodeljevem, pod balonom, saj je ta bazen edino, kar je pokritega in olimpijske dolžine v Ljubljani. V Mariboru takšen bazen obstaja, a mesto ga ne zna dovolj izkoristiti. Gosti le dva kluba. V Ljubljani, kjer je gostota tako rekreativcev kot aktivnih športnikov mnogo večja, je nov olimpijski bazen res potreben. Če pa bi Mesto dodobra razumelo pomen plavanja za vse ljudi vseh generacij, ta velik »plus« k splošni psihofizični kondiciji ljudi, ki v končni fazi pomeni tudi prihranek v zdravstveni blagajni, bi pohitelo in zgradilo še kaj več: najmanj dva nova bazena v mestu, meščane pa na vse mogoče načine spodbujalo k plavanju.

Nejc Černigoj

absolvent arhitekture na Fakulteti za arhitekturo

Gospodarska konjunktura in energično novo mestno vodstvo sta dala Ljubljani

Foto: Dunja Wedam

Zgledno prenovljeni Deželni dvorec, zdaj upravna stavba Univerze v Ljubljani in slovesni prostor podeljevanja univerzitetnih nazivov, Prešernovih nagrad študentom in drugih počastitev osebnosti v okrožju Univerze.

velik zagon, vsak dan lahko na ulicah opazimo nova gradbišča, prenovljene fasade, preurejene in celo nove javne prostore ... Po letih stagnacije se je končno pokazalo, da se s pravim pristopom in delovno vneto tudi v Ljubljani da marsikaj narediti. Med izvajanimi projekti so sicer tudi taki, s katerimi se ne strinjam ali sem do njih skeptičen; tu in tam bi lahko bilo več komunikacije z nekaterimi skupinami prebivalcev. Vendar je najpomembnejše, da smo presekali dolgoletno mrtvilo in miselni krč, da se v Ljubljani ne da nič izpeljati, spremeniti in oziroma izboljšati. Ljubljani še vedno manjka urbanosti – tako fizične kot v miselnosti prebivalcev. V fizičnem smislu bi pri gradnji novih sosesk morali izraziti antiurbani koncept vila-blokov zamenjati s tipom gradnje, ki ustvarja sodobno oblikovan ulični prostor. Gre za pozidavo ob ulicah, za javna prtiličja z lokali in trgovinami, za mestne parke. Tak pristop bi prispeval k nastajanju pravega mestnega vzdušja. Nujna je tudi prenova javnega prevoza in kolesarskega omrežja, sočasno pa omejevanje uporabe osebnih avtomobilov.

Poleg tega bi mesto lahko pogrnalo v višino, seveda na primernih točkah, dovolj daleč od centra, na primer ob križiščih obvoznice in vpadnic. Slednjih ne bi obravnaval kot zgolj prometne koridorje, temveč kot pasove zgoščene urbanosti. Predvsem Dunajska, Slovenska in Barjanska cesta so potencial za preoblikovanje v »linearni center«, vzdolž katerega bi se gradilo najpomembnejše državne, kulturne in druge javne stavbe. Med slednjimi bi rad opozoril na projekt za novo stavbo Narodne in univerzitetne knjižnice – Nuk 2, ki je bil izbran na natečaju pred 20 leti. V tem času so se bistveno spremenila programska, funkcionalna, tehnološka, estetska in vrednostna izhodišča. Navsezadnje se je zgodil odločen preskok v naši miselnosti in delovanju, govorimo kar o »informativski revoluciji«. Zato bi bilo potrebno projekt Nuk 2 v luči novih danosti ponovno premisliti in v novim natečajem poiskati najsoodobnejšo arhitekturno rešitev, ki si jo »hram« za slovenstvo tako pomembne knjižne dediščine nedvomno zasluži. Za krepitev urbane miselnosti pa se mi zdi pomembno spodbujati žarišča alternativne kulture, kot so Metelkova, K4, KUD France Prešeren, tovarna Rog ...

Prav »robne« kulturne prakse namreč skozi svoj kritičen, dvomeč in sprašujoč se odnos oživljajo tudi »institucionalno« kulturo, ki bi sicer hitro zaspala na svojih lovorikah. Za zelo uspešnega se je pokazal koncept začasne rabe opuščenih območij in objektov, kot so ga vzpostavili v Rogu, zato bi bilo dobro tako nadaljevati tudi v prihodnosti na drugih podobnih mestih.

Emina Djukić *univerzitetna diplomirana oblikovalka vizualnih komunikacij*

Džambomanija sem poimenovala pojav, ki je v zadnjih dvajsetih letih onesnažil naš javni prostor. Veliki oglasni panoji so Ljubljano poselili, kjerkoli se jim je zahotelo. Pardon, kjerkoli se je zahotelo njihovim lastnikom. Zunanje oglaševanje na državni ravni skoraj ni regulirano, zato je urejanje prepuščeno lokalnim veljakom, ki so v Mestni občini določili, da je dovoljeno število teh orjaških panojev 430; v celotni občini. Žal je realno stanje precej drugačno. Po neuradnih podatkih stoji v Ljubljani vsaj 2000 »zastiralcev pogleda«, za slabih 1500 pa je občina v letu 2007 dejansko podpisala pogodbe z njihovimi lastniki in jih torej uradno dovolila. Kako je to mogoče? Sprejeli so lokalni »zakon«, ki pa ga z lahkoto kršijo, ker jih pri tem nihče ne nadzoruje. Uradno opravičilo je vedno priročno »pomanjkanje kadra«; kajti inšpekcijske službe so preobremenjene z urejanjem parkiranja, črne gradnje imajo prednost itd. itd. Vse to je žal res, vendar je neuradna resnica nedvomno ekonomski interes. Ta je pohodil vsa etična in strokovna merila. Glavne krivce pa lahko prepoznamo v predvolilnem času, ko so se nam na vsakem koraku v brk smejali čez vsako mero retuširani obrazi politikov. Tisti, ki naj bi odločali o pojavu, ga vsaj enkrat na štiri leta krvavo potrebujejo sami. Začaran krog. Ob vseh strokovnih argumentih, ki opozarjajo na svetlobno in duhovno onesnaževanje zaradi neprimerne razraščeni tega pojava, vas danes v samem središču mesta ob nabrežju Ljubljaniče nagovarja orjaška pašeta. Mmm ... Ne morete se ji izogniti, je ne opaziti! In to je zame ključni protargument: džambo posamezniku ne daje izbire, ali želi biti mediju izpostavljen ali ne, tako kot to dopuščajo televizija, radio, časopis ... Ne, džambo brezkompromisno privatizira naš javni

prostor, ki naj bi bil naše javno dobro. Ljubljana se razvija. Vsekakor. Vendar v nekaterih pogledih tudi na slabše. Če se ne strinjate, si kot primer oglejte eno najlepših ljubljanskih vedut, vpadnico na Barjanski cesti.

Simona Dolinar *absolventka Fakultete za šport*

Ljubljano imam rada, ker v sebi vključuje toliko parkov, celo gozdov; ker mesto ni le beton. Pot spominov in tovarištva je neprecenljive vrednosti tako za sprehajalce kot za rekreativce. Smisel Poti potrjujejo številni kolesarji, tekači in sprehajalci že med tednom, predvsem pa množice ob dela prostih dneh. Opažam vse več mladih mamc z vozički; skupine in skupinice sporočajo, da *baby boom* traja že drugo leto. Vidite jih tudi v Tivoliju, na Gradu, Golovcu in Rožniku. Vse zelene površine so mestna dragocenost. Želim in upam, da jih bomo znali ohraniti. Dodana vrednost je bližina Šmarne gore, Krma, Polhograjskih dolomitov. Dobro je živeti v Ljubljani. Mesto ponuja izvrstne možnosti za rekreacijo v naravi. Le pomena rekreacije se moramo bolj zavedati. Vpliva namreč na psihofizični razvoj vsakogar. Sprošča napetosti, ki se ustvarjajo v šoli, v službi. Nudi možnosti druženja, povezuje družine. Ob krepitvi splošnega zdravja in dobrega počutja zmanjšuje tveganje za oblike sodobnih civilizacijskih bolezni. Z ozaveščanjem je odraslih, ki tečejo, plavajo ali obiščejo dvorane za fitness že pred službo, vse več. A medtem ko se starejši bolj zavedajo pomena rekreacije, je pri mladih prav nasprotno. Gibanja je manj že v šoli. Pomanjkanje gibanja v prostem času gre na račun računalnikov in televizije ter na račun vse več šolskih obveznosti in obšolskih dejavnosti. Opažam dve vrsti staršev. Prvi, preambiciozni, otroke vključujejo v vsemogoče programe, drugi, nekako otopeli, popuščajo. Prosti čas otroci razumejo po lastni presoji in še ne izoblikovani podlegajo vplivom družbe, ulice. Tu šport nima več vloge, ne pomena. Popoldan so igrišča prazna; uničujejo jih. Kar lahko storimo kot družba, je nezmanjševanje števila ur telovadbe v šoli, pač pa izboljšajmo kvaliteto. Z gibanjem velja zaposliti otroke tudi med odmori. Organizirajmo več družinskih ali skupinskih izletov v

naravo. Poskrbimo za dodatne oblike vadbe, namenjene starejšim. Vlagajmo v ozaveščanje, v obveščanje. Imamo veliko športnih objektov, razvijajmo jih naprej, predvsem pa temeljito izkoristimo, kar je na voljo. In meščani bomo bolj zdravi, veseli in polni energije, z več optimizma in volje do življenja. Kajti še vedno velja: zdrav duh v zdravem telesu!

Emil Džananović *študent četrtega letnika Fakultete za varnostne vede, UM*

Kriminološka perspektiva Ljubljane
Ljubljana je osrednje gospodarsko območje države z največjo koncentracijo kriminala. Glede na pojav kriminalitete, ki je tesno povezan z urbanim okoljem in socialno diferenciacijo mesta, je kriminalitetno najbolj obremenjeno ožje središče mesta in so območja z nižjim socialnim standardom prebivalcev. Menim, da bi v viziji razvoja mesta z varnostnega vidika bilo potrebno usmeriti pozornost prav na ta območja. Z višjo stopnjo kriminalitete se namreč večja strah pred pojavom, kar pomembno vpliva na kakovost življenja. Ena od rešitev bi lahko bila kriminalna prevencija z oblikovanjem okolja, ki daje vtis, da gre za območje z visokim tveganjem za možne storilce kaznivih dejanj. Za to je potrebno zagotoviti čistost in vzdrževanost prostora z večjim neformalnim družbenim nadzorstvom, ki medsebojno povezuje ljudi v soseski. Poleg tega dobra razsvetljava zmanjšuje možnost tatvin in drugih nasilniških dejanj v večernem času. Podhod pod Metalko je videti zanemarjen. Nekaj manjših trgovin in lokalov že zgodaj zaprejo, frekvenca ljudi pa se v večernih urah zmanjša. Oboje pomeni ugodne okoliščine za ulične roparje. Podobno velja za podhod proti Kongresnemu trgu, ki je sicer že nekaj časa estetsko urejen, toda še vedno nudi možnost hitrega pobega potencialnim deviantom. Poseben problem je tudi območje okoli zdravstvenega doma na Metelkovi, ki zaradi metadonskega programa postaja zbirališče odvisnikov. Zasvojenost z drogami pa je povezana tudi z dejavniki, ki vplivajo na pojav kriminalitete. Pri odpravljanju omenjenih težav bi po mojem mnenju učinkovala navzočnost večjega števila mestnih redarjev ali »mestnih varuhov«, kot jih poznajo v Aucklandu na Novi Zelandiji. Varuhi nimajo policijskih pooblastil, delujejo pa kot pozorni

Foto: Emi Vega

Jernej Stritar, Luka Umek, Robert Ilovar

opazovalci in ob morebitnih kaznivih ravnanjih storilca zadržijo do prihoda policije. S tem bistveno prispevajo k varnosti ter javnemu redu in miru. Večje število kaznivih dejanj je pogojeno tudi z anonimnostjo okolja, ki je značilna predvsem za manjša območja z večjo gostoto prebivalstva. Mislim, da se v zadnjem času v to kategorijo uvršča tudi BTC. Taka območja nudijo možnost izvajanja neopaznih tatvin in ropov. V tem primeru menim, da skrb za varnost ni samo naloga policije, ampak tudi ljudi samih. Medsebojno sodelovanje prvih in drugih pa je z vidika varnosti ključnega pomena.

V viziji razvoja naše prestolnice je potrebno posebno pozornost usmeriti v zagotavljanje sistema, ki bo ustrezno reševal socialne probleme, ljudem zagotovil ustrezne stanovanjske razmere in nudil možnosti zaposlovanja ter zdravega načina življenja. Pri tem vidim tudi dejavno vlogo centrov za socialno delo v okviru dela z mladimi. Na koncu pa je le varen meščan lahko tudi svoboden meščan.

Klemen Filipič

absolvent na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo

Ljubljano tako kot vsa večja mesta pesti promet. Število osebnih vozil strmo narašča; inštrumentov za omejevanje rasti ni. Splošen problem reši le skladen razvoj, za katerega že velja, da je bolje omejevati pri izvoru in reševati v ciljnih točkah. Če pa se vpadnice vendarle širijo, je treba prej ustrezno načrtovati parkirišča. Sam dajem prednost načelu omejevanja prometa tako na vstopu v mesto kot znotraj. A za to je potreben gibljiv sistem javnih prevozov. Na Dunaju in v Pragi hitro in udobno premikanje omogoča sistem podzemne železnice ter sistem tramvajev in avtobusov. Ob tem sta mesti dooblikovani tako, da je dostopanje do ciljev mogoče brez dežnika! Celostna infrastruktura deluje, na avto niti ne pomislimo. V Ljubljani je drugače. Dokler bo medkrajevni in mestni javni prevoz počasen in celo dražji, se bodo tako dnevni migranti kot meščani vozili z avtomobili. Od spremembe načina nas torej loči hitrost, cena, udobnost in dobra pokritost javnega prevoza. Ko nam uspe prestopiti ovire, je čas za izločanje prometa iz mestnega jedra. Ko to spet postane prostor za ljudi, je čas za spodbujanje k pešačenju. In ko bo shema kolesarskih

stez zadostna in varna, bo kolesarjenja več, saj bo prijetnejše in privlačnejše. Mesta, ki »gledajo naprej« v načrtovanju prometne infrastrukture, dajejo prednost pešcem in kolesarjem.

Živim na Trubarjevi in se po mestu vozim s kolesom. Slika je znana. Zaradi pomanjkljivega sistema kolesarskih stez se v peš conah medsebojno ogrožamo kolesarji in pešci, štirinožci in kavopivci – po protikadilskem zakonu so se lokali vsak po svoje razširili navzven, ker hočejo preživeti – ob jutranjih urah pa nas vse ogroža vse več dostavnih vozil. Na stezah za kolesarje se vzajemno ogrožamo kolesarji in razpuščeni sprehaljci in cele gruče, ki vse zasedejo ob šolskih odmorih, a predvsem nas ogrožajo mimo vozeči avtomobili, ko se izogibamo parkiranim na rdečih stezah. Ljubljana ima dvojen problem. Ob dolgoletni razvojni stagnaciji raste nedisciplinarnost. Vozniki vozijo prehitro, parkirajo, kjer je mogoče, redarska obvestila pa – saj veste ... Zato razveseljujejo vsi očitni in načrtovani premiki v smer preseganja tega problema. Dragocena je slehernna ped prostora brez avtomobilov. Podzemne garaže so potrebne, najprej za rezidente, vendar po dostopni ceni; sicer bodo, tako kot Kapitelj, prej prazne kot polne. Verjamem, da bomo prej ali slej dobili izpopolnjen sistem kolesarskih poti. Več doslednosti si želim na področju vzpostavljanja reda. Predlagal bi dosledno odvajanje krsiteljev s pajki. Da bi se izognili drugim oblikam tegob, pa predlagam: bolj pikolovsko nad vse oblike izogibanja predpisom!

Jure Grohar

absolvent arhitekture na Fakulteti za arhitekturo

Narodna in univerzitetna knjižnica drugič, že skoraj zamujena priložnost!

Naša država od osamosvojitve ni uspela zgraditi večjega javnega objekta državnega pomena, torej palače, ki bi bila vrelišče ter simbol intelektualnih in kulturnih potencialov slovenskih državljanov.

Tovrsten objekt *par excellence* je Nuk 2, je zgradba, ki naj bi rešila prostorsko in programsko stisko Plečnikove Narodne in univerzitetne knjižnice, zgrajene leta 1936, ter simbolno nadaljevala poslanstvo te pomembne ustanove. Na natečaju za Nuk 2 je pred dvema

Foto: Sara Tušar

Ana Kreč, Nejc Černigoj, Jerica Živa Puterle

desetletjema prvo nagrado za projekt, ki že prav tako dolgo čaka na realizacijo, dobil arhitekt akademik Marko Mušič. Velik del strokovne javnosti pa upravičeno dvomi, ali bo projekt iz osemdesetih let prejšnjega stoletja uspešno odgovoril na programske in simbolne zahteve sodobne nacionalne in univerzitetne knjižnice.

Natečajna naloga je namreč predvidevala le novo stavbo Nuka, zdaj pa so v stavbi združeni Nuk, CTK, Osrednja humanistična knjižnica ter Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo Filozofske fakultete. Poleg tega natečajni projekt ni upošteval arheoloških ostankov rimske Emone na lokaciji, četudi se jih je dalo predvideti že takrat. Poskusi poznejše vključitve in prikaza arheologije ter dve desetletji prilagajanja stalno spreminjajočim se programskim zahtevam so rodili projekt, ki je poln funkcionalnih, konstrukcijskih in arhitekturnih zadržev, kar se kaže tudi v podobi načrtovane stavbe. Sodobne knjižnice so hibridi. Poleg funkcije klasične knjižnice vključujejo javne prostore, kjer se srečujejo, izražajo in ustvarjajo uporabniki najrazličnejših profilov in zanimanj. Presegajo torej izposojajo knjig in študij knjižnega gradiva.

Na ravni mesta mora biti knjižnica prijeten, spodbuden, odprt in prilagodljiv prostor. Generirati mora sodobno intelektualno produkcijo. Na ravni države pa mora kot eden izmed najpomembnejših kulturnih projektov, poleg izpolnjevanja osnovnega namena tovrstne ustanove, to tudi simbolizirati! Prav tu se pojavi dvom o ustreznosti simbolnega sporočila, ki ga nosi predlagani projekt. Dobra arhitektura mora na arhitekturni in simbolni ravni presežati svoj čas, tako kot je to uspelo Plečnikovemu Nuku. Predlagani projekt pa po dvajsetih letih, kolikor čaka na gradnjo, jasno izkazuje, da tej zahtevi ni uspel odgovoriti. Če se bo resnično udeležil, bo postal večni simbol zamujene priložnosti – priložnosti za pomembno stavbo, ki mora na funkcionalni in simbolični ravni utrjevati kulturni nabor, razvoj, moč in napredek naše države.

Večinoma narode ocenjujemo po kulturnih dosežkih. Neizbrisne beremo pretežno iz dveh medijev; iz ohranjene pisane besede ter fizične – grajene substance. Prvo in drugo go združeval bodoči Nuk 2. Zato po dveh desetletjih

čakanja dodatni dve leti za razpis novega natečaja in pridobitev boljše rešitve, ki bo o slovenski kulturi govorila še stoletja, pomenita dobro naložbo.

Robert Ilovar

univerzitetni diplomirani oblikovalec, solastnik studia IlovarStritar, soustanovitelj dmagazin.si

Soodgovorni za vidno podobo mesta smo – vsi!

Vidna podoba mesta se ne konča pri znaku za turistično znamko Ljubljana in pri silhueti novih severnih mestnih vrat, ampak pri napisu »vlec« na slehernih vratih v mestu. Vmes je množica področij, ki vplivajo na vidno podobo mesta, od arhitekture, ulične opreme, oglasnih panojev, informacijskih in navigacijskih tabel, publikacij, letakov, vstopnic, cenikov in izveskov. Nekatera izmed naštetih področij so lahko regulirana s strani mestnih služb, pri večini pa mesto in mestna oblast nimata pristojnosti nad tem, kaj se sme in kaj ne. Odločitve so v rokah tistih, ki imajo priložnost in kapital, da sooblikujejo podobo mesta. Ob tem velika odgovornost pade tudi na oblikovalce. Vse prevečkrat se pozablja, da so v načrtovalskem procesu soudeleženi trije - poleg naročnika / investitorja in oblikovalca tudi »nenavzoči« tretji. To so ljudje, ki jim je končni izdelek ali sporočilo namenjeno, in tudi tisti, ki jim ni namenjeno, pa vendar se z njim srečujejo. Odgovornost za slednje morata tako prevzeti oblikovalec in naročnik.

Lahko sicer sklepamo, da zaradi pomanjkanja zavedanja tega dejstva mesto preplavlja narodnozabavno oblikovanje, katerega edini namen je večanje prodaje ob čim nižjih stroških izvedbe. Izpostavljanje oglasnih sporočil nad prometno navigacijo je ne samo nekulturno, ampak tudi nevarno. Uporaba cenene estetike, kjer je glavni argument »hitro in poceni«, ne kaže sodobnega mesta. In mesto, kjer se kakovostno oblikovanje skriva v galerijah, nikoli ne bo postalo najlepša prestolnica, ne glede na dobre namene mestne uprave.

Za začetek bi si lahko ob vsakem posegu zastavili dve vprašanji:

- Ali je informacija obiskovalcu jasna in ne zmanjšuje učinka obstoječih informacij?

- Ali bi se kot turist zares ob tem fotografiral?

Fotografiji: Emi Vega

Branka Bratuša, Emil Džananović, Tanja Ipavec

Tanja Ipavec

študentka četrtega letnika varstvoslovja na Fakulteti za varnostne vede, UM

Ljubljana se preraja, o tem ne gre dvomiti. Osrednje jedro brez prometa privablja vse več ljudi na promenado, v poletne kavarne z vse očarljivejšo opremo, v vse globlje in mehkejše naslonjače in zofe.

V parkih na lesenih klopeh spijo brezdomci, klošarji so zasedli podhode, okajeni beračijo za mestnimi vogali. Brezdomci so. Vse več jih je. So del mestne scene, so mestni posebnosti. Če bi jih ne bilo, bi se realna slika naše »socialne« države zameglila še bolj, tako v zastrtih pogledih meščanov kot v raziskujočih očeh tujcev. Brezdomci pač; kot opozorilo, da v našem mestu, v državi marsikaj ne deluje. Ljudje imamo do njih večinoma odklonilen odnos. In jih s tem oddaljujemo od resocializacije. Zmotno je mnenje, da so kriminalno dejavni. So pa sociopatološki pojav. Z odvrinjanjem prek robov družbenega življenja bomo problem le poglobili. V Ljubljani sicer deluje poddimenzionirano zavetišče za brezdomce. A menim, da bi ustrežna strokovna pomoč morala biti na prvem mestu. Kako se rešiti statusa klošarja? Kako do zaposlitve pomanjkljivo izobraženim, z ne veliko delovnih izkušenj? Predvsem pa, kako do premika v glavah? V primeru brezdomcev: ne vem, ali je mogoč. Vem pa, da iz popolne nekoristnosti ne raste sreča. V primeru nas, ostalih, ljudi z domovi: prav je, da jih oblačimo. Je prav, da jim dajemo drobiž, ki ga poženejo po grlu in v ciroze? Vprašanja za druge strokovne profile. Slabo razvozlana.

Zato ta subkultura ostaja na ulicah. Sobiva s »prerajajočo se« prestolnico. In pomeni čudno protiutež vse lepši mestni podobi.

Petra Klepac

študentka šestega letnika Medicinske fakultete

V Ljubljani me predvsem navdušuje pestrost kulturnih okolij. Živo začutim vzdušje na Metelkovi, v Cankarjevem domu, v Mladinskem gledališču, v Drami. Privlačna je dimenzija mesta – vse je dosegljivo. Dovolj je zelenih površin in zanimivih koticov, kamor se je mogoče skriti pred betonom. Živim na Ilirski in opazujem okoliške bloke; delujejo sivo, unificirano. Nova arhitektura je videti veselejša, deluje bolj spodbudno.

Tudi utrip življenja v mestnem jedru je živahnejši.

A slika je varljiva. Vse bolj smo vpeti v hitenje med obveznostmi, obremenitve porajajo stiske, vse manj je časa za sprostitve. Za udobje, ki ga nudita tehnika in denar, plačujemo davek: v porastu so oblike psihosomatskih bolezni in kroničnih obolenj. Družbeni zdravstveni fenomeni, kot so debelost, sladkorna bolezen, bolezni srca in ožilja, zmanjšana splošna odpornost in alergije, so odraz načina življenja v času, so odraz daljšanja življenjske dobe in so odraz stanja okolja.

Ljubljancanom je zagotovljena dobra dostopnost do medicinske pomoči, zagotovljena so ustrežna znanja in kar izpopolnjene tehnologije. Časa za obravnavo posameznika kot celostno biopsihosocialno bitje ni. Zato pa se sodobna medicina vse bolj usmerja v preventivo. Vse več je presejalnih programov, namenjenih odkrivanju obolenj v zgodnji fazi. Vsekakor bi bilo potrebno za starostnike storiti več. Daljša življenjska doba ne pomeni tudi višje kvalitete življenja.

Zagotavljanje manjkajočega za starejšo populacijo ter zagotavljanje sodobnih medicinskih tehnologij ostaja v domeni Mesta. Zato upam, da se bo s proračunskim denarjem ravnalo razumno (nič več Grajskih vzpenjač!) in bo naš KC vzdržal korak s časom. Ob tem pa želim poudariti, da je skrb za zdravje vendarle odgovornost posameznika. Napotila so znana: več gibanja! Pešačimo, kolesarimo, vzemimo si čas za naravo.

Danes živimo udobneje, a hitreje – pogosto na račun zdravja. Življenje je lažje zaradi tehničnih pridobitev, kvalitetnejše je – a na račun entropije okolja. Z denarjem lahko marsikaj storimo za telo. A etike in empatije si z denarjem ne moremo kupiti. Empatija pa je ključno sredstvo za premagovanje obolenj, kakršnih ljudi, nekoč povezani z zemljo in nebom, domala niso poznali. In je ključno sredstvo zoper entropijo okolja.

Ana Kreč

absolventka na Fakulteti za arhitekturo

Študenti arhitekture redno spremljamo vsak prostorski premik, ki se zgodi v Ljubljani, saj nam ni vseeno, kakšna arhitektura se projektira. Navadno podpremo vsak kvaliteten projekt, ki se bo udeležil v mestu. Vendar žal

Eva Tušar Suhadolc, Marjan Peternel, Živa Loštrek

mного dobrih natečajnih rešitev konča le na papirju, kar se je dogajalo tudi preteklih dvajset let. Prav zaradi tega se širša javnost večkrat negativno odzove na večje urbane spremembe. Ker se v Ljubljani predolgo ni zgradilo nič, imamo danes konkreten zalogaj projektov, ki se morajo realizirati: nov kulturni center Rog, ljubljanski stadion, kompleks osrednje tržnice, Kolizej, kopališče Ilirija, prenova Cukrarne, novi domovi za ostarele ... Projektiramo za nazaj! Kot primer pozitivnih sprememb bi navedla zaprtje prometa v ožjem mestnem središču in ureditev Wolfove.

Ta je danes postala krajša promenadna ulica z novo ozelenitvijo, osvetlitvijo in urejenimi pločniki, na katere so se razširili tudi gostinski lokali. Zdaj je to ulica dogajanja, posedanja in sproščenega sprehajanja ter nakupovanja.

Zato se mi zdi bistveno, da se v mestnem središču postopoma uvaja čim več peš in kolesarskih poti ter vzporedno (skoraj neopazno) odstranjuje avtomobilski promet. Zelo uspešen je primer Kopenhagen, kjer so s postavitvijo kolesarskih postaj ter z načrtovanjem funkcionalne javne prometne mreže uspešno zmanjšali promet z osebnimi vozili na najmanjšo možno mero. Ko bo javni potniški promet pri nas učinkovitejši, hitrejši in cenejši, ga bodo ljudje s pridom uporabljali.

Živa Loštrek

študentka četrtega letnika Akademije za glasbo

Kot glasbenica imam občutek, da je Ljubljana zelo odprta za različne glasbene festivale in druge oblike koncertiranja. Res je, da nam še vedno primanjkuje prostorov, primernih za tovrstne dogodke. Imamo namreč le Cankarjev dom; nato pa nekaj manjših dvoran. Kljub temu gre ljubljanskemu glasbenemu festivalu in podobnim prireditvam dobro. To dokazuje, da Ljubljana premore izjemno publiko, dojemljivo za glasbene dogodke na zelo visoki ravni, kar je spodbudno za izvajalce, za nas mlade in tudi pohvalno za mesto. Poleg tega pa imamo tudi vrhunske umetnike, slovenske in gostujoče, samo pri pogojih za ustvarjanje že nekaj časa škriplje. Kar pomislimo na ljubljansko Opero. In raje ne pomislimo na Akademijo za glasbo... Ljubljana se postopoma spreminja v prestolnico. Mesto z bogato kulturno

in umetniško tradicijo pa je že dolgo. Ljubljanska Filharmonija je ena najstarejših v Evropi. Glasbena matica je vzdržala skozi viharje zgodovine. Vzdržimo še v sedanosti. Za prihodnost. Študenti glasbene akademije resnično potebujemo boljše pogoje za delo.

Nino Lovrek

univerzitetni diplomirani filozof in študent 1. letnika podiplomskega študija filozofije na Oddelku za filozofijo Filozofske fakultete

Samopreseganje

Minili sta že dve leti, odkar so Ljubljancanke in Ljubljanci Zoranu Jankoviću zaupali vodstvo Mestne občine Ljubljana. Na sredini njegovega mandata se je smiselno panoramsko ozreti na čas dosedanega županovanja in hkrati premisliti o smernicah prihodnosti Ljubljane.

Ni dvoma, Janković se pogumno trudi izpolnjevati predvolilne obljube kot le malokdo. Veliko zadanih širokopoteznih projektov je ali že končanih ali pa so v polnem zagonu. Mnogi na udejanjenje še čakajo. Res je, da Janković rad govori o natančnih časovnih rokih in se pri tem včasih tudi malo ušteje. Vendar so nekateri projekti tako obsežni ter zahtevni, da že zapletena birokracija, v katero so vpeti, preprosto ne dopušča pravočasnosti prvotno zamišljene izvedbe. Četudi Janković lahko uresniči marsikaj, pa torej ne more biti vsemogočen in prehiteti časa. Ljubljana je, z eno oznako rečeno, velika ustvarjalnica. O tem se lahko na lastne oči prepričamo kar na sprehodu po njej. Prenavljanja in novogradnje se vrstijo kot že dolgo ne. Ni mogoče spregledati dejstva, da se Ljubljana v splošnem vsekakor dobro razvija.

Katere smernice naj pri tej preobrazbi upošteva? Živahno prerajanje naj bo naklonjeno varovanju naravne in kulturne dediščine ter vodeno v koraku s časom na način, ki ne bo zadušil pridiha starodavnosti mesta. Po eni strani naj bo prijeten, topel in varen dom prebivalcem, po drugi pa prav tak postanek domačim in čedalje številnejšim tujim popotnikom. Usmerjanje moči v odprtost za srečevanje medkulturnosti na najrazličnejših ravneh lahko, po mojem mnenju, bistveno oplemeniti življenje nas vseh. Raznolikosti, ki se medsebojno strpno dopuščajo, so za razvoj prdnost, ne slabost. Ne gre pozabiti, da so mesto v prvi vrsti ljudje,

Foto: Sara Tušar

Gaja Zornada, Emina Djukić

zato razvoj mesta posledično ne sme zapostaviti ali celo zavreti razvoja ljudi. Mesto polno zaživi šele, ko v njem polno zaživijo ljudje. V nasprotnem primeru smo namreč priče kvečjemu životarjenju. Samopreseganje mesta mora imeti posluš za samopreseganje ljudi, saj se pravi ključ za razcvet mesta in ljudi skriva prav v uravnoteženi enotnosti njunega samopreseganja. Kdo ne (u)vidi, da se lepemu mestu še kako lepo poda lepo življenje v njem? Prepričan sem, da je nakazani kažipot nujno potreben pri načrtovanju mestnih pridobitev, če naj bodo le-te res vredne svojega imena. Ljubljana ni le glavno mesto Republike Slovenije, temveč tudi ena od pomembnejših prestolnic Evrope, o kateri se dober glas širi po vsem svetu. Sloves ljubkega prostora pod soncem naj ohrani in nadgradi tudi v prihodnje, pri tem pa še posebej tenkočutno prislusne potrebam ter problemom ljudi, ki upravičujejo njen obstoj.

Aleksander Lužnik

absolvent arhitekture na Fakulteti za arhitekturo

V Ljubljani že nekaj časa spremljamo urejanje in vzdrževanje mestnega prostora; kar bi moralo biti stalnica in ne izjema. Gradnja garažnih hiš v mestnem središču je že dolgo potrebna; vsaj za stanovalce, saj moramo pospraviti avtomobile iz predragocenih trgov in nabrežij Ljubljane, tudi izključiti promet osebnih vozil s Slovenske ceste. Ljubljana je s svojim obsegom in topografijo idealna za kolesarjenje, zato bi bilo treba vzpostaviti celovito mrežo kolesarskih poti in jim, poleg javnega prevoza, dati prednostno vlogo na cestah. Nujno potrebno je tlakovanje površin za pešce v ožjem centru in dograditev urbane opreme ter primerne osvetljave. Samo tak prostor spodbuja kvalitetnejšo ponudbo mestnih prtiličij in soustvarja urbanost. Predvsem pa moramo biti zahtevnejši pri urejanju in rabi prostora. Biti moramo kritični in hkrati odprti za nove rešitve, ki oblikujejo naša življenja. Vprašanje razvoja mesta je preširoko, da bi nanj lahko odgovoril v nekaj besedah, kolikor jih imam na voljo. Zato bi se rad osredotočil na problem, od katerega je po mojem mnenju odvisen nadaljnji razvoj Ljubljane. Ob premišljenem pristopu vključuje rešitev skoraj vseh težav mestnega središča. Tovrstna razrešitev bi posledično dvignila kvaliteto

celotnega mesta. Govorim o potniškem centru ljubljana, o Emoniki in nujni poglobitvi železniških tirov. Prednostna naloga Slovenije s področja prometa bi morala biti železniška infrastruktura, na katero smo popolnoma pozabili in od katere je odvisna, če že ne zamujena, trasa evropske hitre železnice. Pretežno razsuti tovor iz koprškega pristanišča bi lahko spet vozili po tirih in ne po avtocestah, s tem pa odločilno zmanjšali škodljive vplive na okolje. A za to bi bilo potrebno zgraditi obvod za tovorni promet do Črnuča. Poglobitev železnice ta poseg predvideva; visoki ceni navkljub je upravičen. Poglejmo. Za začetek bi zainteresiranega bralca pozval, naj si ogleda zemljevid mesta in ugotovi, koliko dragocenega prostora v čistem mestnem središču bi Ljubljana s tem pridobila. Tivoli bi lahko spet povezali z mestom, na sprošeni trasi železnice pa lahko ustvarimo paviljonske prostore, ki Tivolsko cesto spremenijo v mestno ulico z drevoredom. Tudi podhode in podvoze lahko ukinkemo. Bežigrad in Šiško lahko priključimo mestu tako, da med Celovško in Dunajsko cesto ter vzdolž Masarykove ustvarimo nove mestne prostore s trgi in ulicami, s parki in državnimi ter kulturnimi ustanovami. Pet ulic v samem mestnem središču povežemo z njihovimi nastavki na drugi strani zdaj poglobljene železnice, s tem pa prerazporedimo promet na širše območje. Prostor lahko uredimo kot kulturen, napreden in ponosen narod, ki verjame v presežke in si želi kvalitetno bivalno okolje. Takšno okolje, ki spodbuja domišljijo, nas ustavi, nas vodi k temu, da se zamislimo, nas osrečuje, nas sprošča, nam omogoča živeti in pravih mestnih ulicah. Ne v nakupovalnem središču. Kar lahko postavimo na tem prostoru, je izkaz naše družbe, je njeno ogledalo; to bo naš simbol ob vstopu v mesto, s tem bomo pokazali, kakšno je naše sporočilo svetu, kdo smo in česa si želimo. Zato se moramo do tega opredeliti.

Anita Marovt

študentka tretjega letnika Fakultete za socialno delo v imenu skupine študentov tretjega letnika s področja skupnostne skrbi

Osredotočili smo se na vprašanje razlik med spoloma. Razdelili smo se v dve podskupini, na moške in na ženske. Opazovali bomo življenje v Ljubljani skozi objektiv varnosti. Statistično gledano je Ljubljana

Foto:

Gregor Požar, Igor Požar

razmeroma varno mesto. Vendarle gre za zorni kot: moški menijo, da so zelo varni, ženske pa mislijo, da so manj. Kljub temu pogosto slišimo in zaznamo: nasilje je vsepovsod. Ženske so pretežno izpostavljene spolnim napadom. Fantje se soočajo z nasiljem drugačnih oblik, doživijo ga iz drugih razlogov. Dolgolasi študent, ki je bil že trikrat pretepen, se ne more strinjati s trditvijo, da imajo moški že po naravi večji občutek varnosti. Torej: kliše. Tudi feministični slogan »vzemimo si mesto nazaj« ima šibke točke. V Ljubljani sta najmanj varna Rožnik in Tivoli ponoči. Najprej pomislimo, da bi moralo redno krožiti več policistov. Kar sproži dilemo. Kdaj policija pomeni pomoč, zaščito in kdaj nadzor? Liberalneje naravnani menijo, da je na cestah policije preveč. Več uniformirancev v mestu – policije in vojske, sproži občutek negotovosti. Tako vprašanje, kako zaščititi ženske, kako moške in kako otroke, ostaja odprto. Na začetku enainvajsetega stoletja so v vrste policije začele vstopati ženske. Ženske varovanje razumeje drugače. Ob vprašanju, ali je pomembneje loviti pijane kolesarje in voznike, ki za nekaj kilometrov na uro prekoračijo dovoljeno hitrost, ali pa se osredotočiti na preprečevanje nasilja, bodo pritrldile slednjemu. Naš odgovor je zato naslednji: ne več policajev, pač pa policaji z več širine, več empatije in sposobnostjo razlikovanja. Verjetno ni težko razločiti, ali potencialno nevarnost predstavlja fant s čepico Che Guevare ali skinhead. Še ena kategorija je, ki jo moramo omeniti. Varnostniki v diskotekah in klubih, ki naj bi varovali ... Sami poznamo znanega pretepača; zdaj v recepciji kluba. Vemo za primer študenta, ki jih je krepko skupil samo zato, ker je spustil pline iz črevesja. In vsi vemo, kaj se je zgodilo v Globalu. Če je vprašanje organiziranja učinkovitejših policije kompleksno in se ga ne da rešiti z nekaj potezami, je vprašanje varnostnikov problem, ki ga je treba razrešiti tako rekoč čez noč.

Sinan Mihelčič

absolvent arhitekture Fakultete za arhitekturo

Pred dvema letoma me je obiskal prijatelj iz Istanbula. Zelo slikovito se je izrazil: Ljubljana je ena ulica vzdolž in dve počez, da je sicer lepa, da ima dve hiši in veliko bujnega zelenja in da se pravzaprav v njej nič ne dogaja. Če hočem ocenjevati prerajanje

Ljubljane, se moram najprej vprašati, kaj mi to pomeni. Zame je Ljubljana centralno: mesto - krog, kjer se srečujemo, se izobražujemo in delamo. Celo vlogo identifikacije prevzema: ko potujem, vedno rečem, da prihajam iz Ljubljane, pa nisem Ljubljančan. Tak je čustveni aspekt. Če pa pogledam s kritičnejšim očesom, se mi zazdi, da razvoj caplja. Ob intenzivni gradnji stanovanjskih kompleksov in poslovnih zgradb se le malo premika v vrsti projektov, ki bi mestu dali nov zagon, dodano identiteto. Gre za Plečnikovo Tržnico, za Plečnikov Stadion, za Nuk 2 in Rod ... Prestolovati Evropi, zveni dobro, a prestol velja podpreti še s čim materialnim. Zbiri stanovanjskih kubusov ne zadoščajo. Ljubljana je središče države. Načrti že kažejo v pravo smer, a mislim, da mestu manjka poguma. Zgraditi, česar - na primer v Komendi - ne bi. A upam, da bom nekoč svojim prijateljem iz tujine s ponosom pokazal: Poglej, to je najboljši stadion v Evropi! Poglej, to je najodobnejša knjižnica na svetu! Če potipam po vzrokih, lahko rečem, da se je mesto začelo razvijati, čutiti je pozitiven premik po predolgi etapi stagniranja. Brez dvoma je težko začeti vse naenkrat, toda bistveno je, da se je začelo. Mislim, da bi se moral predvsem velik delež Ljubljančanov začeti zavedati, da živi v mestu, nič več na deželi, da živi v prestolnici. V zavesti je bistvo. Vse drugo se iz tega nadgrajuje. Dokler bomo verjeli, da vrt z gerberami mora biti, okrog lastne hiše namreč, dokler bo nujnejši odkup zemljišč za vrtičkarje od razvojnih projektov, bo Ljubljana komajda velika vas. Če bi sam lahko, bi se najprej zavzel za reševanje resne prometne zagate in za krepitev mestnega središča: kajti trenutno, kljub vsemu, je za nas, okolčane, središče Ljubljane - v Beteceju.

Simona Muršec

študentka četrtega letnika Fakultete za družbene vede - mednarodni odnosi

V Ljubljani živim že šesto leto. Sprva sem mesto doživljala zgolj kot prehodno postajo med rojstnim krajem in bodočim delovnim okoljem v osrčju neke velike evropske prestolnice. V zadnjih dveh letih pa se je moje dožemanje tako spremenilo, da si Ljubljano vse bolj predstavljam kot »svoje mesto«. Preobrat gre na račun več dejavnikov in zagotovo na račun opaznih premikov na bolje.

Poročilo o dogajanju v prvi polovici mandata župana Zorana Jankovića

Velika družina Mestne občine Ljubljana je pravkar prestopila polovico poti v prvem mandatu župana Zorana Jankovića. Poleg tekočega izvajanja javnih zadev, odločanja v upravnih zadevah in drugih rednih nalog, ki jih brez posebnosti vsakodnevno opravljajo v oddelkih, službah, podjetjih in zavodih, sodelavke in sodelavci uspešno izvajajo tudi projekte, opredeljene v volilnem programu župana ter številne dodatne in izjemne naloge, zastavljene in uresničene v dobro Ljubljank in Ljubljančanov. Za lažji pregled doslej izvedenega vam predstavljamo z roki opredeljene županove projekte in njihov presek stanja po prvih dveh letih županovanja, navajamo pa tudi izbor drugih dosežkov preteklega leta, ki še dodatno dokazujejo znanje, izkušnje, motivacijo in medsebojno sodelovanje zaposlenih v Mestni občini Ljubljana.

Foto: Stane Jeršič

Prizor iz vrtca na Galjevici, kjer se bodo otrokom kmalu pridružili še vrstniki stanovanjskega naselja, ki ga v soseščini gradi Givo.

I. Sledimo začrtani viziji

Ljubljana bo sodobna evropska prestolnica, prepoznavna po svoji gospodarski in družbeni uspešnosti, kulturni raznolikosti, urejenosti, čistem okolju, varnosti, prijaznosti in gostoljubnosti. Na odprto, sproščeno in ustvarjalno mesto bomo vsi skupaj upravičeno ponosni, saj bo imelo posluš za vse svoje prebivalke in prebivalce.

II. Sprememba filozofije zaposlenih

Obljubili smo, da bomo v tem mandatu: Na polovici mandata (do 17. 11. 2008) smo naredili naslednje:

- Modernizirali mestno upravo, ki mora postati najučinkovitejša servisna služba v državi, ter jo preselili na skupno lokacijo.
- Reorganizirali Javni holding Ljubljana (JHL) v uspešno gospodarsko družbo.

● Skladno s sprejeto Strategijo športa v Mestni občini Ljubljana do leta 2012 smo v Mestni upravi ustanovili **Oddelek za šport**.

● Pet skupin arhitektov nam je predstavilo predloge za prihodnjo ureditev Cukrarne, kjer bi uredili prostore za celotno mestno upravo, v pritličju pa za občane sprejemne prostore mestne, pokrajinske in državne uprave.

S selitvijo na skupno lokacijo bodo Ljubljančani dobili najboljšo storitev.

● **Reorganizaciji Mestne uprave, ki je bila izvedena v letu 2007, je sledila reorganizacija JHL v dveh fazah:**

V letu 2007 začeta faza zunanjega preoblikovanja se je letos nadaljevala:

● Javno podjetje Parkirišča smo pripojili k javnemu podjetju Ljubljanske tržnice in ga preimenovali v Javno podjetje Ljubljanska parkirišča in tržnice.

● Racionalizirali smo delovanje nadzornih svetov javnih podjetij in število članov zmanjšali z 9 na 6. Faza notranjega preoblikovanja:

● Po opravljeni analizi stanja smo potrdili model strateškega holdinga, ki združuje vse podporne službe v JHL (pravna služba, služba za javna naročila, nabavna služba, kadrovska služba, planiranje in kontroling, računovodstvo in finance, odnosi z javnostmi, informatika), medtem ko osnovne in razvojne dejavnosti obdržijo javna podjetja. Pravne službe in službe za javna naročila bodo združene s 1. 1. 2009. Reorganizacija bo v celoti zaključena s 1. 1. 2010.

● Število zaposlenih zmanjšujemo postopoma z zaposlenim prijaznimi metodami in brez odpuščanj.

III. Sodelovanje z državo

Poudarili smo:

- Pomen sodelovanja mestne in državne uprave, ki je pogoj za aktivni razvoj obeh.

V drugem letu mandata (17. 11. 2007 – 17. 11. 2008) smo:

- Dogovor med Mestno občino Ljubljana in vlado Janeza Janše ni bil mogoč, ker ga slednji ni želel podpisati, čeprav so se ministri in podžupani ter direktor MU MOL dogovorili glede 80 točk, pomembnih tako za državo kot njeno glavno mesto. Pričakujemo podpis dogovora z vlado Boruta Pahorja in vračilo neupravičeno odvzetih sredstev.

Poročilo o dogajanju v prvi polovici mandata župana Zorana Jankovića

IV. 22 projektov

Projekt	Rok izvedbe, zastavljen pred volitvami 2006	Stanje na dan 17. 11. 2008
1. Dokončanje Barjanske vpadnice z mostom čez Gradaščico	Leto 2007	Projekt zaključen, otvoritev je bila 4. decembra 2007.
2. Sklenitev notranjega cestnega obroča z ureditvijo Njogoševe ceste z mostom čez Ljubljano in garažno hišo na Bohoričevi	Leto 2008	Za gradnjo povezovalne ceste med Roško in Njogošovo cesto smo od denacionalizacijskih upravičencev z izvensodnimi poravnkami pridobili vsa zemljišča v območju Cukrarne. Izdelani so PGD projekti za most. Pridobivamo zemljišča za razširitev Bohoričeve ceste, gradnja se bo začela v drugi polovici leta 2009.
3. Parkirna hiša pod mestno tržnico	Leto 2008	Izveden je bil javni arhitekturni natečaj za ureditev Vodnikovoga, Pogačarjevega in Krekovega trga ter Mahrovo hišo. Ministrstvo za kulturo je oktobra 2008 širše področje tržnice razglasilo za kulturni spomenik državnega pomena, s čimer je preprečilo začetek del za gradnjo parkirne hiše. Pričakujemo, da bo nova ministrica nesmiselno zaščito umaknila. Pridobitev gradbenega dovoljenja je predvidena v prvi polovici leta 2009.
4. Parkirna hiša pod Kongresnim trgom	Leto 2010	Izdelan in sprejet je prostorski ureditveni plan za obravnavano območje, začeli smo z arheološkimi izkopavanji, v pridobivanju je gradbeno dovoljenje. Začetek gradnje bo v prvi polovici leta 2009.
5. Gradnja Potniškega centra Ljubljana	Leto 2010	Sklenjeni sta bili pogodbi o opremljanju, na osnovi katerih bo investitor zgradil komunalno opremo, skladno z zazidalnim načrtom, projekti in soglasji pristojnih soglasodajalcev. Investitor je septembra 2008 na lokaciji pričel s pripravljalnimi deli. Ob začetku del se je družba TriGranit s predajo bona Mestni občini Ljubljana zavezala zgraditi nov vrtec v Podutiku v vrednosti 1,4 mio evra.
6. Oživitev promenade med Tivolijem in Ljubljanskim gradom	Leto 2008	Promenada je urejena. V Jakopičevem sprehajališču je urejen stalni razstaveni prostor oz. galerija na prostem. Prenovljeno in urejeno je območje za ptice in za ljubitelje ptic Tičistan. Os Cankarjeva-Čopova-Prešernov trg-Stritarjeva je prizorišče številnih programov in prireditev skozi vse leto. V najem smo oddali prve gostinske lokale na Ljubljanskem gradu, kjer se izvajajo tudi restavratorska dela, obnova fresk in sgrafitov. Zaključili smo obnovo sgrafitov v Stolpu strelcev, sledi restavriranje fresk v Jurijevi kapeli. Obnovili smo Plečnikovo pot na Ljubljanski grad in uredili grajsko pobočje, urejamo muzej na Gradu in obnavljamo Razgledni stolp.
7. Obogatitev programov v Tivoliju, realizacija projekta Ilirija	Leto 2010	Rešili smo spor z ZIL inženiringom, d.d., in pripravljamo dokumentacijo za izvedbo projekta po načelu javno-zasebnega partnerstva.
8. Prenova Plečnikovega stadiona za Bežigradom	Leto 2010	V izdelavi je nov OPPN, ki bo omogočal prenovo. V pripravi je gradivo za razpis arhitekturnega natečaja. Projekt vodi družba BŠP, d.o.o., ki pripravlja vse potrebno za začetek gradnje.
9. Stadion in večnamenska športna dvorana v Stožicah	Leto 2008	Izdelan in sprejet je bil OPPN. Po obstoječem gradbenem dovoljenju se opravljajo izkopi, gradbeno dovoljenje za gradnjo stadiona in športne dvorane bo pridobljeno januarja 2009. Otvoritev obeh športnih objektov bo 30. 6. 2010, za kar izvajalec jamči z bančnima garancijama v vrednosti 25 mio evrov. V sklopu ureditve Športnega parka Stožice bo zgrajena tudi Štajerska vpadnica in 1300 parkirnih mest po sistemu P+R, med športno dvorano in stadionom bo trgovski center.
10. Oživitev nabrežij Ljubljane z mostovi	Leto 2010	V sklopu prenove Trnovskega pristana je bilo 17 najstarejših dreves, ki so bila nevarna za sprehajalce, nadomeščenih z 21 večjimi vrbbami. Ureditvena dela so bila izvedena skladno z načrti prenove prostorskih prvin Ljubljane po Plečnikovih predlogah. Gasilska ploščad na Petkovškovem nabrežju je preurejena in je priljubljena točka za oddih in druženje. Pridobili smo gradbeno dovoljenje in izbrali izvajalca za ureditev brvi za pešce čez Gruberjev kanal na Špici, ki bo dokončana aprila 2009. Izpraznili smo stavbo Samskega doma na Špici, ki bo porušena v začetku leta 2009. Končana je sanacija mostu čez Gruberjev kanal na cesti Hradskega. Za projekt Mesarskega mostu je bil izveden arhitekturni natečaj. Gradbeno dovoljenje bo pridobljeno v začetku leta 2009. Izvedba projekta bo možna, če bo ministrica za kulturo umaknila nesmiselno zaščito celotnega območja Plečnikove tržnice. Otvoritev je predvidena do konca leta 2009. Za ureditev Petkovškovega nabrežja je bil izveden arhitekturni natečaj. Gradbeno dovoljenje bo pridobljeno do januarja 2009. Otvoritev je predvidena konec leta 2009.
11. Oživitev bregov Save z rekreativnimi površinami in izletniškimi točkami	Leto 2010	V sodelovanju z Inšpektoratom RS poteka akcija odstranjevanja nelegalno postavljenih objektov za Savo v Črnučah. Pripravljena sta sanacijski načrt za odpravo nedovoljenih odlagalšč odpadkov na vodovarstvenih območjih vodarne Jarški prod in poskusni projekt za izvedbo. Z Vlado RS je bilo dogovorjeno, da bo za realizacijo projekta pripravila poseben akt, na podlagi katerega bo mogoče realizirati ta in bodoče tovrstne projekte. Ministrstvo za okolje in prostor je obljubilo udeležbo v višini 11 mio evrov. Na podlagi novih dogovorov se bodo dela pričela v letu 2009.

Projekt	Rok izvedbe, zastavljen pred volitvami 2006	Stanje na dan 17. 11. 2008
12. Obnova kanalizacijskega sistema v središču mesta (Rakova Jelša)	Leto 2010	V izvedbi je prva faza kanalizacijskega sistema – čistilna naprava, v letu 2009 bo potekala gradnja kanalizacije. Z ureditvijo celotne infrastrukture bo Ljubljana postala bolj čista reka. Pred začetkom projekta je bilo legaliziranih le 60 objektov, zdaj imajo gradbena dovoljenja lastniki 300 hiš. Od skupaj 500 stanovanjskih hiš s postopki legalizacije niso pričeli samo lastniki treh objektov.
13. Nadgradnja Regijskega centra za ravnanje z odpadki (RCERO) Ljubljana na območju odlagališča nevarnih odpadkov Barje	Leto 2010	Gradbena dela za izgradnjo 3. faze enotnega IV. in V. odlagalnega polja potekajo in bodo zaključena v letu 2009, ko bo tudi pričetek rednega obratovanja. Gradnja infrastrukture za čistilno napravo za izcedne vode se je pričela novembra 2008 in bo zaključena avgusta 2009. Redno obratovanje čistilne naprave je predvideno v letu 2011. Vloga za pridobitev finančnih sredstev iz kohezijskih skladov EU je bila zaradi zahtev EU nekajkrat novelirana. Potrjena je s strani pristojnih ministrstev in posredovana EU, čakamo njihovo končno odločitev. Skupna vrednost projekta znaša 141 mio evrov.
14. Mestna negovalna bolnišnica	Leto 2010	Januarja 2008 je MOL oblikovala delovno skupino za pripravo predloga lokacij, finančne ocene in strokovnih podlag izvajalcev, v katero so bili poleg predstavnikov in predstavnic mesta vključeni predstavniki in predstavnice Državnega zbora, Ministrstva za zdravje, Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana ter civilne družbe. Prizadevanja MOL za vzpostavitev negovalne bolnišnice v Ljubljani so pripomogla, da je ideja vključena v Resolucijo o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2008 – 2013. Predlog MOL za ureditev negovalne bolnišnice na Vrazovem trgu Vlada RS preučuje. Pričakujemo pozitivno stališče in realizacijo.
15. Gradnja 3000 novih stanovanj v Stanežičah	Leto 2010	S sprejemom prostorskih izvedbenih aktov smo v letu 2008 omogočili stanovanjsko gradnjo v Novih Stožicah (150 stanovanj), na Brdu (130 stanovanj), v Korotanskem naselju (600 stanovanj), na območju nekdanje Tobačne (600 stanovanj), v Hrušici (130 stanovanj), Kašlju (60 stanovanj), ob Dunajski cesti (130 stanovanj), na Parmovi (300 stanovanj), na območju nekdanjih Severjevih delavnic za Astro (160 stanovanj), v Stari Šiški (320 stanovanj), v Črnučah (200 stanovanj) in v Šiški (900 stanovanj). Skupaj gre za 3680 stanovanj. V preteklih dveh letih skupaj smo tako omogočili gradnjo približno 5000 stanovanj in s tem že vplivali na znižanje tržne cene stanovanj. Za Stanežiče se pripravljajo prostorski akt in dokumentacija za gradnjo primarne infrastrukture. Načrtovani del mesta bo več kot samo spalno naselje, saj bo urejeno po načelih trajnostnega razvoja s svojo tehnološko in poslovno cono in s prostorskimi možnostmi za 1000 do 2000 delovnih mest. Zagotovljene bodo vse oskrbne storitve, družbena infrastruktura (šole, vrtci, zdravstvo, šport in rekreacija, pokopališče itd.) in komunalna infrastruktura. JSS MOL je v letu 2007 dodelil 294 neprofitnih stanovanj, letos pa smo razpisali 419 neprofitnih stanovanj in prvič tudi 60 oskrbovanih stanovanj.
16. Obnova Roga	Leto 2010	Potrjena je bila programska zasnova Centra sodobnih umetnosti in izveden urbanistično-arhitekturni natečaj (na katerem je sodelovalo 15 skupin arhitektov) ter izbrana najboljša rešitev. V letu 2009 bo sklenjeno javno-zasebno partnerstvo in izdelana projektna dokumentacija, gradnja je predvidena v letu 2010.
17. Dom za starejše občane z varovanimi stanovanji (Trnovo, Šiška)	Leto 2009	Gradbena dela v Centru starejših Trnovo potekajo skladno s terminkim načrtom, vselitev stanovalcev je predvidena poleti 2009. Po razrešitvi premoženjskopравnih razmerij med MOL in državo za zemljišča doma starejših v Šiški je pripravljen akt o prostorski umestitvi oskrbovanih stanovanj. Nepremičninskemu skladu PIZ, d.o.o., smo predlagali, da ustanovi skupno družbo za gradnjo in upravljanje oskrbovanih stanovanj v Dravljah, MOL pa bo v projekt vložila zemljišče. Cene za uporabnike doma se zaradi tega ne bodo zvišale.
18. Gradnja dodatnih vrtcev	Leto 2010	V letu 2008 smo odprli 40 novih oddelkov in s tem zagotovili prostor v vrtcih za dodatnih 1094 otrok. V vrtcih MOL so tako dobili prostor vsi pravočasno vpisani ljubljanski otroci. Pridobili smo zavezo o donaciji – gradnji novega vrta v Podutiku, ki bo svoja vrata odprl v letu 2010.
19. Študentski domovi ob Vojkovi	Leto 2010	Arhitekturni natečaj za študentski kampus je bil zaključen aprila 2008. Sprejet je bil program za opremljanje območja. V pridobivanju je gradbeno dovoljenje, gradnja je predvidena v letih 2009/10. V kampusu bo 1853 študentskih postelj in 522 študentskih stanovanj, omogočili bomo gradnjo dodatnih 400 parkirnih mest za okoliške stanovalce.
20. Nadaljevanje naložb v tehnološke parke	Leto 2010	Otvoritev Tehnološkega parka Brdo je bila 7. decembra 2007. Preverjamo možnosti za podobne naložbe na področju Litostroja in Stanežič.
21. Kulturni kare na Metelkovi in akademije na Roški	Leto 2010	Po ureditvi lastništva v septembru 2008 smo začeli z aktivnostmi za legalizacijo objektov in dejavnosti na Metelkovi. Vsebinsko bodo oblikovali uporabniki sami, MOL pa bo zagotovila protihrupno zaščito za okoliške stanovalce. Sprejet je bil prostorski akt, ki omogoča gradnjo umetniških akademij na Roški.
22. Center mladinske kulture v Šiški	Leto 2007	Gradbeno dovoljenje za rekonstrukcijo in spremembo namembnosti je bilo izdano avgusta 2008. Dela na objektu potekajo in bodo zaključena v prvi polovici leta 2009. Za projekt smo na razpisu prejeli 800.000 evrov.

Poročilo o dogajanju v prvi polovici mandata župana Zorana Jankovića

V. Dodatni projekti in dejavnosti

Poleg naštetih županovih projektov smo v preteklem letu izvedli tudi številne druge projekte in dejavnosti, s katerimi želimo, da bo naša Ljubljana še lepša in prijaznejša:

1. Sprejeli smo Strategijo razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2008-2011, ki je prvi strateški dokument MOL s področja kulture ter zajema organizacijske, programske in infrastrukturne vidike prihodnje kulturne politike v Ljubljani.

2. Odprli smo prenovljen **Kinodvor** in ustanovili nov javni zavod z izjemno kakovostno programsko zasnovano ter podpisali dogovor o sodelovanju med MOL, Kinodvorom in slovenskimi filmskimi distributerji, kar daje filmski kulturi v občini nov zagon.

3. Komisija Unesca je na podlagi kakovostnega, pestrega in celovitega programa, ki smo ga pripravili, v konkurenci Dunaja, Lizbone, Rige, St. Peterburga, Wellingtona in Guadalajare Ljubljano izbrala za **Svetovno prestolnico knjige 2010**.

4. Šest ljubljanskih knjižnic smo združili v enotno splošno knjižnico - **Mestno knjižnico Ljubljana** in zagotovili podlago za enotne in kvalitetne knjižnične usluge na celotnem območju MOL.

5. Na 2468 m² uporabne površine smo odprli prenovljeno in posodobljeno knjižnico Šiška s čitalnico, pravljničnim prostorom za otroke in prostorom za internet.

6. Sanirali smo streho v Mestnem gledališču ljubljanskem in kupili funkcionalno opremo za Mestno knjižnico Ljubljana, Slovensko mladinsko gledališče in Festival Ljubljana.

7. Zaznamovali smo 500. obletnico rojstva Primoža Trubarja, v sklopu katere smo pripravili razstavo **Primus** v Mestnem muzeju Ljubljana in vrsto drugih prireditev. Sofinancirali smo 25 tematskih projektov ljubljanskih vrtcev, osnovnih in srednjih šol.

8. Pripravili smo programsko vizijo za ureditev **Trubarjeve hiše literature**, v kateri bo kulturno in intelektualno središče, knjižni klub, sedež spletnega portala o književnosti in knjigi, galerijski prostor in informacijsko središče. Otvoritev je predvidena v letu 2010.

9. Izdelali smo nov sistem oddajanja umetniških ateljejev vrhunskim in likovnim ustvarjalcem, z uporabniki že podpisujemo nove pogodbe.

10. Za povečanje zavesti o pomenu branja, pripovedovanja in vizualnega branja v najzgodnejšem otroštvu ter spodbujanje družinskega branja in ustvarjalnosti pri otrocih smo izvedli razpis **Ljubljana bere** in na njem izbrali izvorni slovenski leposlovnih slikanici, ki so ju prejeli vsi tri- in šestletniki v Mestni občini Ljubljana.

11. Sprejeli smo Strategijo razvoja izobraževanja v MOL - Izziv za povečanje kakovosti vzgoje in izobraževanja otrok, mladine in odraslih za obdobje 2009 - 2019.

12. Zaradi izjemno povečanega vpisa otrok v vrtnice smo pripravili program zagotavljanja dodatnih prostih mest v vrtcih in tako **v novem šolskem letu zagotovili prostor za dodatnih 1094 otrok**. Prostor v vrtcih Mestne občine Ljubljana so dobili vsi pravočasno prijavljeni ljubljanski otroci.

13. V letu 2008 smo z adaptacijami odprli 40 novih oddelkov vrtcev, od tega je 19 oddelkov financiranih z donatorskimi sredstvi.

14. Zaradi socialne nepriviligiranosti so starši **300 otrok** plačila vrtca **oproščeni**. Za več kot **1800** otrok starši za vrtec vključno s prehrano plačujejo največ **37 evrov mesečno**. V letu 2008 smo 1492 družinam priznali dodatno znižanje plačilnega razreda. Dosegli smo **82,5-odstotno** vključenost otrok v vrtnice, s čimer se uvrščamo na **prvo** mesto v državi.

15. Za **2 457** predšolskih otrok smo v šolskem letu 2007/2008 financirali nadstandard v višini **75 evrov** na otroka.

16. Za investicijsko vzdrževanje šol in vrtcev, intervencije in adaptacije smo v letu 2008 namenili **16,6 mio evrov** proračunskih sredstev.

17. Delovni čas vrtcev smo prilagodili potrebam in željam staršev. Večinoma so odprti do 17. ali 17.30 ure, 11 popoldanskih oddelkov deluje celo do **19. ali 21. ure** zvečer. Otroci preživijo v vrtcih največ 9 ur dnevno.

18. V celoti smo uredili športna in otroška igrišča pri naslednjih osnovnih šolah: Spodnja Šiška, Savsko naselje, Nove Jarše, Trnovo, Oskarja Kovačiča, Kolezija, Valentina Vodnika, v podružnični šoli Rudnik in v vrtcu Pedenjped Zalog.

19. V projektu **zamenjave azbestnih kritin** smo zamenjali kritine na **20** objektih vrtcev in osnovnih šol, na **5** objektih dela še potekajo in bodo zaključena do konca leta.

20. V **počitniškem domu** v Piranu so bila zamenjana okna; v Zambrajti je bila končana 1. faza in poteka 2. faza prenove, v Pacugu je v teku nadomestna gradnja počitniške enote.

21. V Zgornjem Kašlju poteka gradnja prizidka k Podružnični šoli Zgornji Kašelj.

22. Na javnem razpisu za **predšolske in osnovnošolske dejavnosti** smo namenili skupaj **528.000 evrov** za: prostočasne in preventivne dejavnosti za otroke do 15. leta starosti, ki jih je izvajalo 48 društev, ustanov in zavodov;

- dopolnilne dejavnosti za učence, v katerih je sodelovalo 43 osnovnih in glasbenih šol s 172 projekti in dejavnostmi;
- dopolnilne dejavnosti in vsebine s področja tehnike in eksperimentiranja, ki so jih izvajale 4 organizacije.

23. Na področju **mladinske raziskovalne dejavnosti** je 361 učencev in dijakov pod vodstvom 125 mentorjev izdelalo 201 raziskovalno nalogo za **21. srečanje mladih raziskovalcev**.

V poletnih mesecih je bilo izvedenih 59 mladinskih raziskovalnih taborov, raziskovalnih projektov in projektov usposabljanja za metodike mladinske raziskovalne dejavnosti.

24. Na letošnjem razpisu **štipendij za nadarjene dijake in študente** smo podelili 45 štipendij: 10 za dijake in 35 za študente (18 štipendij za dodiplomski in 4 za podiplomski študij v Sloveniji ter 5 za dodiplomski in 8 za podiplomski študij v tujini).

25. V letošnjem šolskem letu smo nadaljevali z zagotavljanjem enotnega šolskega prevoza za osnovne šole v MOL.

26. Odprli smo novi središči popoldanskih dejavnosti za mlade - **Četrtni mladinski center Bežigrad** in **Četrtni mladinski center Šiška**. S širitvijo mreže varnih in ustvarjalnih prostorov za mlade bomo nadaljevali v centru mesta, Črnučah, na Viču in v Šmartnem pod Šmarno goro.

27. Sofinancirali smo 160 lokalnih in mednarodnih mladinskih projektov, mrežo za informiranje in mrežo proti nasilju. Sodelujemo z več kot 90 mladinskimi organizacijami na področju Mestne občine Ljubljana.

28. V 20 vrtcih, 26 osnovnih šolah in na 10 dodatnih lokacijah izvajamo šole za starše, kjer pomagamo staršem prepoznati sodobne vzgojne vzorce in preprečujemo zasvojenost, hkrati pa prepoznavamo neustrezne vzgojne vzorce v družinah, kjer je do zasvojenosti že prišlo.

29. Zagotovili smo dodatna izobraževanja za pedagoške delavce osnovnih šol in vrtcev s področja komunikacije s starši in novosti v zvezi s preprečevanjem zasvojenosti.

30. Sprejeli smo Strategijo razvoja socialnega varstva v Mestni občini Ljubljana za obdobje 2007 -2011.

31. Sofinancirali smo več kot 120 različnih programov s področja socialnega varstva in varovanja zdravia v skupni vrednosti **2.160.014 evrov**.

32. Odprli smo nove lekarne na Trgu komandanta Staneta v Šiški, v City Parku v BTC in Supernovi na Rudniku, poleg tega smo prenovili lekarni na Fužinah in v Kosezah.

33. Sodelovali smo pri vzpostavitvi nove **varne hiše** za ženske in otroke, ki so žrtve nasilja.

34. Vzpostavili smo novo obliko namestitve za brezdomke in brezdomce, namenjeno podpori pri prehodu v samostojno bivanje, in hkrati individualno pomoč strokovnjakov pri vključevanju v vsakdanje življenje.

35. Pripravili smo **Akcijski načrt za izenačevanje in uresničevanje enakih možnosti oseb z oviranostmi**, ki je osnova za pridobitev listine **Občina po meri invalidov**. Podeljuje jo Zveza delovnih invalidov Slovenije.

36. Do konca leta bodo v prilitičnih prostorih Kresije urejene sanitarije za gibalno ovirane Ljubljančane.

Spoštovani donatorji Mestne občine Ljubljana!

V letošnjem letu smo z vašo pomočjo:

- z adaptacijami uredili 19 dodatnih oddelkov ljubljanskih vrtcev
- zamenjali azbestne kritine na 5 ljubljanskih vrtcih in osnovnih šolah
- obnovili in uredili večnamensko šolsko športno igrišče v OŠ Spodnja Šiška, OŠ Savsko naselje, OŠ Valentina Vodnika, OŠ Trnovo in OŠ Nove Jarše
- namestili zaščitno ograjo v OŠ Savsko naselje
- uredili kletke za volkove in šimpanze v Živalskem vrtu Ljubljana ter zamenjali streho na objektu v Gmajnicah
- teniško igrišče v Šiški pokrili z balonom in tako omogočili celoletno uporabo športnega objekta

S tem smo za vse pravočasno prijavitelne otroke Mestne občine Ljubljana zagotovili prostor v ljubljanskih vrtcih ter izboljšali pogoje izobraževanja naših najmlajših.

Za vaš prispevek okolju, v katerem delujete, se vam najlepše in iskreno zahvaljujem!

Zoran Janković
župan

37. Dokončali smo in predali v uporabo stavbo za oskrbo mladostnikov s posebnimi potrebami Na Herši. Začeli smo z gradnjo hiše Hospic (paliativni center).

38. Z dodelitvijo 27 bivalnih enot smo preprečili brezdomstvo 62 osebam, ki so v najtežjih socialnih stiskah. Oddanih je 138 bivalnih enot, v katerih živi 351 ljudi. Na čakalni listi je 93 upravičencev oz. 177 posameznikov.

39. Obnovili in posodobili smo 200 neprofitnih najemnih stanovanj v lasti JSS MOL. Celovito prenavljamo 11 bivalnih enot na Savski cesti.

40. Aktivno sodelujemo v EU projektu promocije varčne rabe energije in uporabe alternativnih virov ter dajemo zgled na tem področju pri gradnji večstanovanjskih objektov.

41. Subvencije najemnine v neprofitnih stanovanjih smo dodelili 537 upravičencem.

42. Po požaru večstanovanjske hiše smo izredno pomoč dodelili 3 upravičencem.

43. Začeli smo s postopkom celovite prenove Švicarije, kjer bo 8 ateljejev, 5 bivalnih ateljejev ter skupni razstavni in družabni prostori.

44. Pridobivamo projektno dokumentacijo in dovoljenja za gradnjo dodatnih 230 neprofitnih najemnih stanovanj, v pripravi pa so tudi prostorski dokumenti za gradnjo še 300 neprofitnih najemnih stanovanj.

45. Za leto 2009 smo objavili 14 razpisov za sofinanciranje programov in projektov s področja kulture, socialnega varstva in varovanja zdravja ter šolstva, otroških, mladinskih in raziskovalnih dejavnosti, varstva okolja in razvoja podeželja. Njihova skupna vrednost znaša **3.896.010 evrov**.

46. V letu 2008 smo izvedli javni razpis za sofinanciranje letnih programov športa v MOL. Sofinancirali smo 2703 programov 247 športnih društev in zvez v skupni vrednosti **2.709.685 evrov**.

47. Tri največje množične športno-rekreativne prireditve Mestne občine Ljubljane so bile v letu 2008 rekordno obiskane: na *52. Pohodu ob žici* 2008 je sodelovalo **24.949** udeležencev, na *13. Ljubljanskem maratonu* **15.371** udeležencev, letošnjega *Maratona Franja* pa se je udeležilo **3550** kolesarjev.

48. Obnovili smo atletsko stezo in kupili opremo za metališče v Športnem parku Ljubljana ter rolbo za Halo Tivoli.

49. Zgradili smo prizidek k športni dvorani Slovan in obnovili garderobe ter hodnik športne dvorane Krim.

50. Postavili smo tribune in uredili notranjost ter okolico drsališča Zalog. Teniška igrišča v Dravljah smo pokrili z balonom.

51. Sprejeli smo Strategijo na področju športa v Mestni občini Ljubljana za obdobje 2008-2012.

52. Odpri smo nove kolesarske steze: na Zaloški med Grablovičevo in Njegoševo, na Černetovi, ob Savski cesti do pokopališča Žale in ob Flajšmanovi.

53. Vzpostavili smo portal kolesarskih poti (www.gremonapot.si), v letu 2009 ga bomo nadgradili s portalom pešpoti.

54. Prenovili smo Mestni trg, Wolfovo ulico, Nazorjevo ulico in Prešernov trg ter uredili Argentinski park in Hrvatski trg.

55. Na področju Mestne občine Ljubljana smo posadili 500 novih dreves.

56. Odpri smo vodovod in biološko čistilno napravo na Šmarni gori ter vodovod na Rožniku.

57. Komunalno opremljanje mesta (kanalizacija, vodovod, plinovod, vročevod, ceste s kolesarskimi stezami in pločniki) poteka v območjih: Nove Stožice in Smelt (ob Dunajski cesti), Tribuna (med Tesarsko in Zvonarsko ulico), Šumi (Slovenska cesta), Avtomontaža (med Celovško cesto in Cesto ljubljanskih brigad), Mercator center v Šiški (Cesta ljubljanskih brigad, Ulica Jožeta Jame in del Ceste v Kleče), območje Litoostroja itd.

58. Uredili smo del mestne infrastrukture:

- Zgradili krožišče Letališka-Bratislavka.
- Zaključili I. fazo prve etape ureditve Koseškega bajerja s kolesarsko stezo in pešpotjo, poteka ureditev priobalnega pasu.
- Asfaltirali Ramovševo cesto.
- Uredili povezovalno industrijsko cesto Rudnik na Dolenjski cesti.
- Uredili 200 m pločnika in asfaltirano cestišče na Cesti ob dolenjski železnici.
- V Murglah uredimo meteorni kanal in javno razsvetljava.

59. S pločnikov v središču mesta smo umaknili klasične zabojnike za odpadke in jih nadomestili s **podzemnimi zbiralnici** za odpadke na Cankarjevi ulici, Mali ulici, Rožni ulici, Miklošičevi ulici, Trubarjevi ulici, Ribjem trgu, Mestnem trgu, Levstikovem trgu in Trgu Francoske revolucije.

60. Uredili smo 205 zbiralnic za ločeno zbiranje odpadkov z ustreznimi podstavki.

61. Sprejeli smo Program varstva okolja v Mestni občini Ljubljana za obdobje 2007-2013.

62. Izdali smo publikacijo *Program varstva okolja za MOL* in pripravili razstavo *Dejanja so glasnejša od besed*, s čimer opozarjamo na pomen skrbnega odnosa do okolja.

63. Skladno z nalogami Programa varstva okolja smo izdelali **Karto hrupa** za cestni in železniški promet MOL.

64. Od Ministrstva za okolje in prostor smo v skladu z direktivo IPPC pridobili okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje odlagališča nenevarnih odpadkov Barje. To je **prvo odlagališče s takšnim dovoljenjem v Sloveniji**.

65. Rezultat poostregega nadzora ločevanja odpadkov v mesecu maju je bilo kar 10-odstotno povečanje količine ločeno zbranih odpadkov.

66. Odstranili smo več kot 350 vrtičkarskih lop v bližini Žal, kjer smo dokončali drugo fazo ureditve **Šmartinskega parka pri Žalah**.

67. Pričeli smo s prvo širitvijo žarnega dela na pokopališču Žale. Gradnja poteka od avgusta 2008 in bo končana v začetku leta 2009.

68. V sodelovanju z Inšpektoratom RS odstranjujemo nelegalno postavljene objekte za Savo v Črnučah. Lastnikom objektov, ki takšne objekte odstranjujejo sami, pomagamo z brezplačnim odvozom kosovnih in gradbenih odpadkov.

Poročilo o dogajanju v prvi polovici mandata župana Zorana Jankovića

69. Aprila in maja 2008 smo javno razgrnili dopolnjena osnutka **Strateškega prostorskega načrta (SPN) MOL** in **Izvedbenega prostorskega načrta (IPN) MOL**, organizirali javne razprave v vseh **17 četrtnih skupnostih** in **tri javne okrogle mize** o poselitvi in oblikovanju mesta, prometnem urejanju in načrtovanju javnih površin. Strokovno smo obdelali 3800 prejetih pripomb in predlogov.

70. Z elektronsko razgrnitvijo novih prostorskih aktov smo širši javnosti omogočili sodelovanje v razpravi pred sprejetjem Strateškega prostorskega načrta MOL in Izvedbenega prostorskega načrta MOL.

71. Na letošnjem srečanju Evropskega sveta prostorskih načrtovalcev, ki je oktobra potekalo v Dublinu, smo za projekt *Ciljne raziskave kot osnove za pripravo novega prostorskega načrta mesta Ljubljane* prejeli posebno priznanje.

72. Sodelovali smo na nepremičninskem sejmju MIPIM, na katerem smo se predstavili z Vizijo Ljubljana 2025 ter s projekti Športni park Stožice, Novi Kolizej in s prestrukturiranjem Tobačne tovarne.

73. Z izvedbo projekta **Partnerstvo Šmartinska** pripravljamo regeneracijo nekdanjega industrijskega mestnega območja v velikosti 228 hektarov. Izvedli smo mednarodni urbanistični natečaj, projekt bo sklenjen s sprejetjem novih prostorskih aktov.

74. Z izvedbo projekta **Partnerstvo Celovška** pripravljamo regeneracijo nekdanjega industrijskega mestnega območja med Celovško cesto in železniško progo Jesenice – Ljubljana.

75. Z Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji smo podpisali aneks k pogodbi o sofinanciranju izgradnje avtocestnih odsekov Malence-Šentjakob in Zadobrova- Tomačevo. Za izgradnjo cest, kjer mora MOL pridobiti zemljišča in izdelati projekte, bo DARS MOL-u plačal **25.313.642 evrov**.

76. S Slovenskimi železnicami smo podpisali dogovor o sodelovanju pri reševanju dvajsetih skupnih odprtih zadev in način njihovega reševanja v korist Ljubljančanov. Tri zadeve so že rešene, preostale so v izvajanju.

77. V okviru projekta *Ljubljana, moje mesto* smo sofinancirali obnovo **20 stavbnih lupin**, s spomeniško pomembnih stavb smo odstranili najbolj moteče grafite ter obnovili poslikavo na pročelju Gimnazije Vič.

78. Za nakup zemljišča na Parmovi je bila kot edina ponudnica izbrana Islamska skupnost, ki namerava na lokaciji zgraditi Islamski verski in kulturni center. Sprejeli smo predlog OPPN za džamijo.

79. Za selitev proizvodnih objektov Papir Servisa, ki posluje v Zeleni jami v Ljubljani smo opredelili novo lokacijo na območju bodočega Poslovnega centra Dobrunje, ki je po prostorsko ureditvenih aktih primerna za opravljanje te dejavnosti. Na sedanji lokaciji je v načrtu gradnja neprofitnih najemnih stanovanj.

80. Strokovno usposabljanje z obveznim preizkusom znanja bo do konca letošnjega leta opravilo skupaj 33 mestnih redarjev. Mestni redarji so od letošnjega leta neposredno telekomunikacijsko povezani z Operativno komunikacijskim centrom Policijske uprave Ljubljana.

81. Javna gasilska služba je opravila 1950 intervencij in s hitro odzivnostjo zmanjšala posledice nesreč. Za prostovoljne operativne gasilske enote smo kupili 49 gasilskih zaščitnih oblek, 81 parov zaščitnih rokavic, 72 parov gasilskih zaščitnih škornjev in 65 gasilskih čelad. Kupili smo novo gasilsko vozilo z lestvijo in sofinancirali nakup gasilskih vozil za PGD Stožice in PGD Zgornja Šiška. Kupili in opremili smo prvo vozilo za zveze in informacijsko podporo za potrebe sistema zaščite in reševanja v MOL.

82. Vsem članom štabov Civilne zaščite smo zagotovili osebno opremo, Gasilskemu društvu Rudnik smo v celoti nadomestili dotrajano opremo v vozilu za tehnično reševanje, kupili smo 2000 postelj za prebivalstvo v izrednih razmerah.

83. Na področju zaščite in reševanja smo izvedli 12 vrst usposabljanj, ki se jih je udeležilo skupaj 641 posameznikov. Na področju informiranja in usposabljanja prebivalstva smo izvedli usposabljanje predstavnikov osnovnih šol in vrtcev za izvajanje evakuacije.

84. Da bi bil javni prevoz prijetnejši, smo kupili 28 novih klimatiziranih mestnih avtobusov; od tega 20 namenjenih mestnemu potniškemu prometu in 8 primestnemu potniškemu prometu.

85. Uvedli smo novi progi javnega potniškega prometa 6 B Črnuče – Vnanje Gorice in 24 Bizovik – Kodeljevo. Progo 26 smo nadomestili s podaljšanjem proge 8 z Broda do Gameljn ter od Ježice do Brnčičeve ter uvedli progo 21 Beričevo – Ježica. Progama 11 in 13 smo spremenili potek trase.

86. Na javnem razpisu je bil izbran ponudnik za izvedbo projekta enotne mestne kartice MOL. Pogodbo, ki določa šestmesečni rok za implementacijo kartice, smo z izvajalcem podpisali oktobra letos.

87. Z nadgradnjo projekta *Skupna kuverta* občani za plačevanje storitev javnih podjetij namesto treh kuvert prejmejo enotno kuverta za storitve podjetij Snaga, Energetika Ljubljana in JP Vodovod-Kanalizacija.

88. Prostore za lažje izvajanje dejavnosti zagotavljamo 188 različnim četrtnim društvom (društvom upokojenecv, Rdečega križa, tabornikov, krajevne organizacije ZB NOV, športnim, kulturnim, planinskim društvom ...). Letos smo zagotovili prostore tudi za več kot **10.000** občasnih uporab različnim organiziranim in neorganiziranim skupinam občanov in posameznikom.

89. V program brezplačnega računalniškega usposabljanja za starejše prebivalce MOL smo vključili 1200 občanov. Organizirali smo tudi prilagojen program usposabljanja za udeležence s posebnimi potrebami.

90. Na sedežih vseh 17 četrtnih skupnosti smo vzpostavili e-točke (računalnik z dostopom do spleta in tiskalnik), kjer omogočamo prebivalcem Mestne občine Ljubljana brezplačen dostop do elektronskega medija.

91. Vzpostavili smo interaktivno spletno storitev *Pobude meščanov*, s katero prebivalce MOL spodbujamo k aktivnemu sodelovanju pri ustvarjanju še lepše podobe našega mesta. Nova storitev omogoča hitrejšo in preglednejšo reševanje pobud meščanov in dodatno transparentnost delovanja strokovnih služb MOL in javnih podjetij.

92. Župan Zoran Janković je na dnevu odprtih vrat v letošnjem letu sprejel **1500** občanov in občanov. Od začetka mandata do zdaj pa skupaj več kot **2700**.

93. V Mestni hiši smo sprejeli prebivalce Korotanskega naselja in predstavnike podjetja Westbrook ter omogočili ureditev medsebojnih razmerij in stanovanjske problematike ter s tem rešili problem 32 družin.

94. Junija 2008 je zaživel nov spletni portal turističnega cilja Ljubljana www.visitljubljana.si

95. Živalski vrt Ljubljana je bogatejši za 3 nove žirafe. Poleg tega smo obnovili kletke za volkove in opice ter zamenjali streho na objektu zavetišča v Gmajnicah.

96. Skladno z novo plačno zakonodajo smo julija in avgusta 2008 opravili vse potrebno za prehod na nov plačni sistem za vse sodelavke in sodelavce mestne uprave.

97. Pričeli smo s šolo vodenja Mestne občine Ljubljana, namenjeno predstojnikom organov MU MOL in direktorjem javnih podjetij ter zavodov, katerih ustanoviteljica ali večinska lastnica je MOL.

98. Med predsedovanjem Svetu EU smo 8. in 9. maja 2008 organizirali **konferenco županov evropskih prestolnic**, ki so se je udeležili najvišji predstavniki 18 prestolnic. Ob tej priložnosti sta bili podpisani **Deklaracija o odnosih med glavnim mestom in državo** ter **Deklaracija o vlogi prestolnic v medkulturnem dialogu in ustvarjanju aktivnega sožitja**.

99. Župana Zorana Jankovića je v ljubljanski mestni hiši obiskal visoki predstavnik EU za skupno zunanjo in varnostno politiko dr. Javier Solana.

100. Župan, podžupanja in podžupani Mestne občine Ljubljana so se v Ljubljani srečali z britansko kraljico Elizabeto II. in vojvodom Edinburškim, ki sta na povabilo predsednika RS dr. Danila Türka obiskala Slovenijo. Ob svojem obisku sta se visoka gosta vpisala v Zlato knjigo mesta Ljubljane.

101. Ob križišču Slovenske, Dunajske in Tivoljske ceste smo ob zaključku predsedovanja Slovenije Svetu EU postavili umetniško delo Marka Pogačnika *Hologram Evrope*, ki ga radi obiščejo tako Ljubljančani kot obiskovalci Ljubljane

Zadovoljstvo Ljubljančank in Ljubljančanov z delom župana

Telefonska anketa

MODRA ŠTEVILKA

080 29 22

VI. Pridobljena državna in evropska sredstva

1. Za projekt Hidravlične izboljšave kanalizacijskega sistema mesta Ljubljana smo prejeli kohezijska sredstva EU v vrednosti **5.405.131 evrov** in državna sredstva v vrednosti **4.805.117 evrov**.
2. Projekt Nadgradnja Regionalnega centra za ravnanje z odpadki Ljubljana (RCERO), katerega skupna ocenjena vrednost znaša **141 milijonov evrov**, bo sofinanciran tako s kohezijskimi sredstvi (**69,19 odstotka**) kot z državnimi sredstvi (**20,81 odstotka**). Čakamo na dokončno potrditev.
3. Za regionalni razvojni program projekta Kino Šiška smo na razpisu za evropska sredstva Regionalnega razvojnega sklada pridobili **800.000 evrov**.
4. Mestna občina Ljubljana je v projekt 37 partnerjev petih evropskih mest Civitas Elan vključena kot vodilno mesto in koordinatorica, za kar je prejela evropska sredstva v vrednosti **1,6 milijona evrov**, skupaj z ljubljanskimi partnerji pa kar **5,5 milijona evrov**.
5. Za projekt MOBILIS je MOL v letu 2008 prejela **25.732 evrov** sredstev EU. Za uvedbo čistega biodizelskega goriva v avtobusih mestnega prometa smo prejeli **81.030 evrov**.
6. Za gradnjo prizidka k športni dvorani Slovan in ureditev parkirišča smo z Ministrstvom za šolstvo in šport RS podpisali pogodbo o sofinanciranju v vrednosti **163.900 evrov**, za prizidek k športni dvorani Slovan s Fundacijo za financiranje športnih organizacij v RS pa še pogodbo o sofinanciranju v višini **147.000 evrov**.
7. Za gradnjo Drsaljšča Zalog smo s Fundacijo za financiranje športnih organizacij v RS podpisali pogodbo o sofinanciranju v vrednosti **123.300 evrov**.
8. Ministrstvo za šolstvo in šport RS je sklenilo v načrt razvojnih državnih programov vključiti projekte Mestne občine Ljubljana:
 - a. Osvetlitev PST; odsek Koseze – Cesta na Brdo: sofinanciranje v vrednosti **88.950 evrov**
 - b. Gradnjo Drsaljšča Zalog: sofinanciranje v višini **94.060 evrov**
 - c. Prenovo kopališča Kolesija: sofinanciranje v višini **142.170 evrov**
9. Po vloženi tožbi proti Ministrstvu za kulturo RS je slednje Javnemu podjetju Žale, d.d., v okviru javnega razpisa za izbor kulturnih projektov na področju nepremične kulturne dediščine, odobrilo sofinanciranje projekta obnovitvenih del v kompleksu Plečnikovih Žal v vrednosti **22.272 evrov**.
10. Uspešni smo bili na razpisu za pridobivanje evropskih sredstev za regionalne razvojne programe - za gradnjo Hrdeckega (Mrtvaškega) mostu v okviru projekta oživljanja nabrežij Ljubljane je Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko odobrila sofinanciranje projekta v vrednosti **950.000 evrov**.
11. Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko je odobrila sofinanciranje projekta Delna ureditev grajskega griča v vrednosti **202.613 evrov**.
12. Evropski sklad za regionalni razvoj sofinancira projekt RRA LUR *Strokovne podlage za urejanje javnega prometa v regiji* v vrednosti **440.000 evrov** in projekt *Strokovne podlage za pripravo Regionalnega prostorskega načrta* v vrednosti **360.000 evrov**.
13. Za projekt Regijske štipendijske sheme Ljubljanske urbane regije za šolsko oz. študijsko leto 2008/09 je RRA LUR v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013 pridobila sredstva sofinanciranja iz Evropskega socialnega sklada in državnega proračuna v vrednosti **822.000 evrov**.
14. Okoljevarstveni projekt INCOME je sofinanciran iz evropskega finančnega mehanizma LIFE+. Celotna vrednost projekta znaša **1.804.915 evrov**, s strani Evropske Komisije pa je odobrenih **834.860 evrov**. V projektu sodelujejo slovenski in nemški projektni partnerji. Ključni cilj projekta je vzpostavitev kakovosti vodnih virov mesta Ljubljane.
15. Stanovanjski sklad Republike Slovenije je soinvestitor nakupa neprofitnih najemnih stanovanj: 75 stanovanj v Celovških dvorih v vrednosti **10.407.471 evrov** in 63 stanovanj v Zeleni jami v vrednosti **7.840.723 evrov**.

Župan Zoran Jankovič se je ob prevzemu županske funkcije pred dvema letoma odločil, da svojo redno mesečno plačo zamrzne in višino svojih prejemkov vsako leto prepusti oceni Ljubljančank in Ljubljančanov. Slednji svoje mnenje o uspešnosti županovega delovanja vsako leto izrazijo v telefonski anketi, ki jo agencija Ninamedia izvaja v mesecu decembru. Če je delež zadovoljnih Ljubljančank in Ljubljančanov v anketi manjši od deleža tistih, ki so župana Zorana Jankoviča podprli na lokalnih volitvah (63 odstotkov), si župan izplača le 50 odstotkov svoje letne plače.

Konec lanskega leta so rezultati ankete pokazali kar 86-odstotni delež zadovoljnih prebivalcev Ljubljane. Župan je prejel celotno plačo, od katere je 14 odstotkov (ki predstavlja delež nezadovoljnih) podaril v dobrodelne namene.

Letošnja telefonska anketa bo med polnoletnimi državljani v gospodinjstvih Mestne občine Ljubljana potekala med 9. in 15. decembrom 2008. Za popolno transparentnost postopka se lahko raziskovalcem v prostorih agencije Ninamedia letos ponovno pridruže vsi tisti, ki bi to želeli. K sodelovanju vabimo tudi vse mestne svetnike.

Sočasno s potekom telefonske ankete (med 9. in 15. 12. 2008) bomo vaše mnenje o županovem delu sprejemali tudi na brezplačni telefonski številki 080 29 22. Pokličite nas vsak delovni dan od 8. do 16. ure, zunaj delovnega časa pa bo vaš klic sprejel telefonski odzivnik. Poleg vaše ocene, pripomb ali predlogov, ki jih boste sporočili, vas bodo izvajalci raziskave povabili tudi k sodelovanju v anketi.

Vprašalnik telefonske ankete, ki bo potekala med 9. in 15. decembrom 2008:

1. **Kako zadovoljni ste z delom ljubljanskega župana Zorana Jankoviča v letu 2008? Njegovo delo ocenite na lestvici šolskih ocen od 1 do 5, pri čemer je 1 nezadostno in 5 odlično (kot »zadovoljni« bomo upoštevali ocene od 3 do 5, kot »nezadovoljni« pa oceni 1 in 2).**
 1. nezadostno
 2. zadostno
 3. dobro
 4. prav dobro
 5. odlično
 6. ne vem, ne morem oceniti
2. **Po osamosvojitvi Slovenije je imela Ljubljana 2 županji in 3 župane. kateri med njimi je (bil) po vašem mnenju pri svojem delu najuspešnejši?**
 1. Jože Strgar
 2. Dimitrij Rupel
 3. Viktorija Potočnik
 4. Danica Simšič
 5. Zoran Jankovič
 6. Ne vem
3. **Prejšnja vlada je z novelo zakona o financiranju občin Mestni občini Ljubljana vzela 57,6 milijona evrov letno. Ali soglašate, da nova vlada Ljubljani ta sredstva vrne?**
 1. da
 2. ne
 3. ne vem
4. **Župan Zoran Jankovič pri svojem delu sprejema tudi odločitve, s katerimi se nekateri posamezniki in skupine ne strinjajo (zapora mestnega jedra za promet, odstranitev vrtičkov pri Žalah in vikendov za Savo, gradnja parkirnih hiš za stanovalce in obiskovalce mestnega jedra pod Kongresnim trgom, Tržnico in Arhivom Slovenije ...). Gledano v celoti, ali menite, da župan dela v korist mesta in meščanov?**
 1. da
 2. ne
 3. ne vem
5. **Ali imate kakšne predloge, pohvale in graje za sedanjega župana?**
(vpiši) _____

Demografija:

- Spol
- Starost
- Izobrazba
- Zaposlitveni status
- Četrtna skupnost

Rezultate ankete in končno poročilo raziskave bomo skupaj z izvajalci predstavili 23. decembra 2008. Če bo delež zadovoljnih Ljubljančank in Ljubljančanov v anketi manjši od rezultata na lokalnih volitvah (63 odstotkov), si bo župan izplačal le 50 odstotkov svoje letne plače, neizplačani del pa bo podaril v dobrodelne namene.

Vljudno vabljeni k sodelovanju!

Poročilo o dogajanju v prvi polovici mandata župana Zorana Jankovića

Fotografije: Dunja Wedam

V sklopu celovite prenove Slovenske ceste je zažarela tudi Fabianijeva hiša legendarnega župana Ivana Hribarja.

Velika letošnja materialna in programska obogatitev mesta je Kinodvor.

V OŠ Savsko naselje je dobil tako lepe prostore tudi vrtec Jelka.

Mladi so bogatejši za svoj Četrtni center Bežigrad.

VII. Majhne in velike pridobitve v četrtnih skupnostih

ČS Črnuče

● Začelo se je rušenje črnih gradenj na območju Savskega brega, ● razširjene so semaforne naprave na obračališču LPP proge št. 6 v Črnučah, kjer je bil dodan še en semaforiziran peš prehod za varno prečkanje Dunajske ceste, ● postavljen je nadstrešek na postajališču LPP pri Osnovni šoli Maks Pečarja na Cesti Ceneta Štuparja v Črnučah.

ČS Posavje

● Popravljeni in zamenjani so bili poškodovani kovinski količki s polkroglo ob pločniku Ulice 7. septembra, ● urejen je bil nov prehod za pešce na Ulici 7. septembra, ● na semaforju pri prehodu za pešce na Dunajski cesti (pri Ruskem carju) je bil nameščen odštevalnik časa za pešce, ● na otroškem igrišču v parku med Glinškovo ploščadjo in Mucherjevo ulico so bile nameščene nove lesene klopi in miza ter nov košek za smeti, ● v parku 7. septembra je bil nameščen nov košek za smeti, ● pri prehodu za pešce, v bližini stavbe Dunajska 228, je bilo postavljeno svetilo javne razsvetljave, ● obnovljena je bila poslovilna (mrliška) vežica na pokopališču v Stožicah, ● urejena je bila aleja pri pokopališču Stožice (zasajena drevesa, postavljeni količki ob pešpoti), ● pri parkirišču pokopališča Stožice je bila na prometnem znaku za parkiranje postavljena dopolnilna tabla *dovoljeno za obiskovalce pokopališča*, ● zasajena so bila nova drevesa ob Slovenčevi ulici od obvoznice od Bratovševe ploščadi, ● pri izdelavi prostorskih načrtov so bile upoštevane nekatere pripombe krajanov v zvezi z zazidavo zemljišč, ● odstranjena so bila nekatera črna odlagališča, ● urejeno je bilo vzdrževanje okolice zabojnikov za ločeno zbiranje odpadkov pred Dunajsko 230, ● na križišču Čerinove ulice in ulice Ježica je bil na cestišču položen nov asfalt.

ČS Bežigrad

● Začela se je sanacija gramoznice in pripravljala dela za izgradnjo športno-rekreacijskega parka Stožice, ● postavljena je bila varovalna ograja in urejeno je bilo šolsko dvorišče osnovne šole Savsko naselje, ● odprta je bila nova enota vrta Jelka v OŠ Savsko naselje, ● prenovljena je bila enota vrta Mladi rod na Kržičevi ulici, ● urejeno je bilo območje vrtičkov ob Krajnčevi ulici, ● odstranjeni so bili vrtički in azbestne plošče z območja med Vojkovo cesto in PST, ● delovati je začel Četrtni mladinski center Bežigrad na Vojkovi cesti 73, ● začela so se pripravljala dela za prenovo Plečnikovega stadiona, ● začela se je gradnja objekta R-5 ob Vilharjevi cesti, ● urejena so bila otroška igrišča III. kategorije ob Samovi ulici, na Črtomirovi in Endliherjevi ulici in postavljeni dodatni koši za smeti in koši za pasje iztrebke, ● za večjo varnost učencev je bila izvedena zapora povezovalne poti pri OŠ Savsko naselje, ● urejena je bila brežina ob Baragovi ulici.

ČS Center

● Urejena je potka čez Ambrožev trg, ● urejeno je otroško igrišče Tabor in Prijateljevi 2, ● obnovljena je spominska tabla na Poljanski cesti, ● postavljeni so količki pred vrtcem na Hudovernikovi, ● opremljeno je otroško igrišče na Mesarski ulici, ● zabojniki za smeti so bili zamenjani z 8 novimi potopnimi zbiralnici v središču mesta, ● poteka obnova parka na Hrvatskem trgu, ● obnovljena je komunalna infrastruktura in talna ureditev peščevih površin na Mestnem trgu, ● rekonstruiran in urejen je Poljanski nasip, ● obnovljena je komunalna infrastruktura na Petkovškovem nabrežju in na Resljevi cesti od Komenskega ulice do Zmajskega mostu, ● postavljen je lesen podest in urejeno otroško igrišče v Parku reformacije, ● postavljena je replika Robbovega vodnjaka, ● ožje mestno jedro je zaprto za promet, ● postavljen je Hologram Evrope, ● obnovljenih je 20 fasad vzdolž Slovenske in Prešernove ceste, ● urejena in ozelenjena je Nazorjeva ulica, ● mestno središče je dobilo novo ulično pohištvo (raznobarvne klopi, oranžni in beli stolčki za posedenje), ozelenitve in zakritje zabojnikov Snage, ● z asfaltom so zamenjane plošče na pločniku pred Narodno galerijo, ● redno so vzdrževane zelene površine, ● poteka urejanje območja Gradu, ● obnovljen in odprt je Kinodvor.

ČS Jarše

● Na delu ulice med Kvedrovo cesto in Ulico Hermana Potočnika je zgrajen manjkajoči del pločnika, ● na igrišču za mali nogomet in košarko na Ulici Hermana Potočnika so ob klopih nameščeni štirje novi koši za smeti, ● na veliko lokacijah ekoloških otokov - zbiralnic so urejeni betonski podstavki, ● sanirana je kolesarska steza s protihrupnim obzidjem ob Clevelandski ulici, ● izboljšano je vzdrževanje in urejanje otroških igrišč III. kategorije, javnih zelenic in PST, ● določeni so bili urniki čiščenja igrišč, ● urejeno je območje umirjanja prometa na javni cesti pred Osnovno šolo Vide Pregarc s postavitvijo prometnih znakov, ● OŠ Nove Jarše je uredila zunanje igrišče in postavila ograjo, ● Vrtec Jarše je v enoti Mojca zamenjal azbestno streho z novo, ● v Vrtcu Zelena jama so adaptirali kurilnico in izvedli priključitev na vročevod ter zamenjali okna v igralnicah in telovadnici, ● pri Vrtcu Miškolin v enoti Sneberje so postavili prometni znak za območje kratkotrajnega parkiranja z označo šestih parkirnih mest in prometno ogledalo pri izvozu na Šmartinsko cesto, ● popravljene so pešpoti, poškodovane od razraslih korenin, pri otroškem igrišču na Kvedrovi cesti za Zdravstvenim domom Jarše, ● urejena je pešpot na zelenici med Clevelandsko ulico 15 in 17, ● postavljen je prometni znak za območje kratkotrajnega parkiranja pri Vrtcu Zelena jama z označo treh parkirnih mest, ● saniran je poškodovan asfalt in z urejena ponikovalnica za odvod meteorne vode na dovozni poti ob ograji športnega igrišča iz smeri Kajuhove ulice proti Vrtcu Jarše na Rožičevi ulici, ● sanirane so poškodovane asfaltne površine na Rožičevi ulici proti vrtcu, na cestišču pri Kvedrovi cesti 32 in na osrednjem parkirišču Ulice Hermana Potočnika, ● obnovljen je vodovod in nameščeni so hidranti na Cesti na

Brinovec, ● nameščena je nova tabla za označbo ulice Cesta na Brinovec, ● obnovljena je javna razsvetljava na ulici Snebersko nabrežje, ● obrezano je grmičevje na osrednji zelenici in ob poteh med Ulico Hermana Potočnika in Clevelandsko ulico, ● dokončno je urejena fizična zapora Žalske ulice z Jarško cesto.

ČS Moste

● Na ploščadi Preglovega trga 15 so bile popravljene in prebarvane ulične svetilke, ● popravljen je bil izrivan betonski količek na mostu s kapelico (čez Ljubljanico) na Chengdujski ulici, ● nevarno prevrnjen betonski nosilec na zelenici med voznimi pasovi na Zaloški je bil odstranjen, ● delno so bili popravljene robniki pločnikov na delu Ulice Jana Husa (razrast korenin drevja), ● sanirana je bila varovalna ograja na Povšetovi 65, ● odstranjeno je bilo nekaj zelo motečih divjih odlagalšč odpadkov: za transformatorjem Pod ježami, na Osenjakovi, ● sanirana so bila igrala na otroških igriščih III. kategorije: na Rojčevi 6-8, na Toplarniški, na Zaloški 78-98, ● v športni dvorani Slovan na Kodeljevem so začeli postopke za izgradnjo prizidka (ustreznejši garderobni prostori), ● v celoti je bilo odpravljeno parkiranje težkih tovornjakov na Osenjakovi (s preprosto postavitvijo nekaj cvetličnih korit), ● na Zaloški 51 se je začela gradnja novega stanovanjsko-poslovnega objekta s služnostno potjo od Proletarske čez športno površino proti Zaloški, ● dva nevarna ovinka sta postala varnejša za vožnjo z »narezkanjem« asfalta: na Povšetovi 65 in na Partizanski 1, ● postavljena je bila dolgo zaželeno varovalna ograja vzdolž otroškega igrišča I. kategorije v Parku Kodeljevo (med igriščem in železniško progo Ljubljana Metlika) in varovalna ograja ob Koširjevi ulici (pot v šolo) od igrišča do Povšetove, ● saniran je bil steber javne razsvetljave na stičišču Gortanove z Ulico Jana Husa, ● odprt in nevaren jašek na Osenjakovi je bil uničen in zasut (opuščen gradbeni jašek brez funkcije), ● s peščeve površine (pločnika) je bil umaknjen avtomat za pijače (oviral je gibanje pešcev pri postajališču MPP Selo), ● povečana je bila hitrost vožnje na Kajuhovi ulici (iz 50 na 60 km/h), pred tem pa znižani robniki pločnika (za invalide, vozičke) na zebri proti Domu starejših občanov v Štepanjskem naselju, ● v okolju ožjega središča Most (Partizanska, Vodmatska, Ul. 15. aprila itd.) se je nadaljevala sanacija komunalne infrastrukture, promet je bil ustrezno urejen (začasni semaforji, pritožb ni bilo), ● zelenice in okolice otroških igrišč v naselju Nove Fužine so bile poleti pokošene, ● brežino Ljubljance (od Zaloške 48) proti sotočju z Gruberjevim prekopom so začeli urejati, pri nekdanji tovarni Teol pa tudi utrjevati, ● na Koširjevi sta bila zarisana dva nova prehoda za pešce (varna pot v šolo), ● odstranjena so bila nevarna, trhla drevesa na suhozidu pred knjižnico Nove Fužine, ● postajališča MPP so primerneje označena z avtobusnimi progami, ● z novim prizidkom je lekarna Nove Fužine postala sodobnejša, večja in uporabnikom prijaznejša, ● Pošta Moste se je začasno preselila na Zaloško 65, ker dosedanje prostore (na Zaloški 57) obnavljajo, ● osnovne šole v Mostah se pohvalijo: z novimi okni (OŠ Vide Pregarc, ki bo kmalu imela še prizidek),

z novimi garderobnimi omaricami (ŠO Ketteja in Murna), z novo ograjo (OŠ Nove Fužine), ● priprave za obnovo mostu (čez Gruberjev prekop) na Hradeckega so v polnem teku, ● gradbena dela (optični kabli) potekajo v vsem okolju, zlasti na Kodeljevem.

ČS Polje

● Postavljeni so 3 koši za odpadke ob sprehajalni poti od Slap do PST, ● postavljeno je prometno ogledalo v križišču Pečinske ulice, ● ogledalo v križišču Cimermanove ulice z Vevško cesto ● in ogledalo v križišču Rjave ceste in Ceste VI, ● urejena je živa meja ob križišču Zadobrovske ceste in Zaloške ceste, ● postavljeno je prometno ogledalo v Novem Polju, Cesta VII, v križišču Ceste VII z Zadobrovsko cesto ● ogledalo v Novem Polju, Cesta VII, ob izteku Ceste VII na pešpot proti obvoznici, ● postavljeno je prometno ogledalo v in Cesti VI, ● postavljeno je prometno ogledalo Polje, Cesta XXVIII ● in ogledalo na Anžurjevi ulici, ● postavljena je grbina pred naseljem Podgrad v smeri proti Besnici, ● popravljeno je otroško igrišče na Hladilniški ulici, ● izdelana in popravljena so igrala na otroškem igrišču na Lovski in Nahtigalovi ulici, ● obnovljeno je otroško igrišče Vrtca Pedenjped Zalog, ● zgrajen je prizidek OŠ Polje - PŠ Zg. Kašelj, ● postavljen je preventivni radar na Hladilniški poti, ● na prehodu za pešce Zaloške ceste in Cerutove ulice je nameščen odštevalni prikazovalnik, ● na prehodu za pešce Zaloške ceste in Cerutove ulice je začasno postavljen preventivni radar na nekategorizirani cesti med Snebersko cesto in Zadobrovsko cesto, ● postavljen je prometni znak *šlepa ulica* na križišču Trtnikove in Krnčeve ulice, ● Cesta v Kresnice do občine Dol ima omejeno hitrost, ● prav tako zaselek Gradovlje in ● zaselek Gostinca, ● postavljen je ustrezen znak, ki označuje začetek naselja, Cesta v Kresnice v naselju Podgrad, ● zarisana je talna označba (zebra) na vozišču - Sneberska cesta 102 - pred gasilskim domom, ● nameščen je preventivni radar *Vi vozite* v križišču Pečinske in Beričičeve ulice, ● v Podgradu so postavljene hitrostne ovire pri tovarni Arbo, ● popravljen je krajevni znak *V Sige*, ● Cvetlična pot je asfaltirana, urejeno je odvodnjavanje, ● Agrokombinatsko cesto so rezkali in asfaltirali, ● asfaltirano je obračališče Zalog, ● prav tako Pot v Zeleni gaj in ● Snebersko cesta, ● sanirana je Vevška cesta, ● na Zadobrovski cesti so uredili podvoz (izdelava ponikovalnice, asfaltiranje, vzdrževanje betonske konstrukcije), ● nov asfalt sta dobili Polje, Cesta XVI in ● Cesta XII, Novo Polje, ● Cesto XXII/15, Novo Polje so obnovili, ● na Rosni poti pa popravili asfalt.

ČS Sostro

● Zgrajen je poslovno-logistični center Atropola, ● zgrajen je nov čistilni sistem za potrebe Papirnice Vevče, ● urejeno je odvodnjavanje in cestišče Gabrje - Vnajarje v dolžini 550 m, ● urejeno je odvodnjavanje in cestišče Gabrke - Vine v dolžini 600 m, ● urejeno je odvodnjavanje in cestišče v Repčah v dolžini 495 m, ● urejena je Gobarska pot, ● preplastili so cestišče v Malem Trebeljevem, ● asfaltirali posamezne odseke Ceste II. grupe

V Celovških dvorih, katerih gradnja se bliža koncu, bo Javni stanovanjski sklad MOL kupil 419 neprofitnih stanovanj.

V vrtcu Ciciban, enoti Ajda, so odstranili azbestno streho in vrtec na novo prekrili.

V vrtcu Koseze, enoti Tinkara, od letošnje jeseni otroci jedo še slastnejše jedi, saj jih kuharice pripravljajo v prelepi novi kuhinji.

Foto: Miha Fras

Skupina arhitektov se skupaj Ljubljančani veseli skorajšnjega dokončanja Doma starejših v Trnovem z oskrbovanimi stanovanji, v katerih bo dobil nove prostore za dobra dejanja tudi Četrtni center Vič.

Poročilo o dogajanju v prvi polovici mandata župana Zorana Jankovića

Foto: Jakše&Jeršič

Konec lanskega leta smo v Ljubljani dobili novo Barjansko cesto, ob tem pa še preurejeno in ponoči magično osvetljeno obrežje Gradašnice.

Foto: Miha Fras

Slovesna otvoritev vodovoda na Cankarjevem vrhu na Rožniku.

Foto: Dunja Wedam

Vičani se od letos lahko vozijo čez sosednjo občino Brezovica vse do Vnanjih Goric; zasluge za to ima župan, ki je prisluhnil dolgoletnim prošnjam članov sveta četrtne skupnosti Vič.

Foto: Dunja Wedam

Prijazen dom, ki ga je zgradil JSS MOL, je dobilo 18 starejših mladostnikov z motnjo v telesnem in duševnem razvoju, ki so tako postali enakovredni člani družine Ljubljančank in Ljubljančanov.

odredov, ● uredili in asfaltirali cesto v Dobrunjah in postavili dve hitrostni oviri, ● nasuli in planirali dovozne poti v Podmolniku, ● nasuli cestišče v Ravnem Brdu, ● nasuli cestišče na Brezjah, ● postavili svetilke na začetku odcepa v Malem Trebeljevem proti Malemu vrhu, ● postavili svetilke na Malem vrhu, ● postavili 7 svetilk na Vnajnarjih, ● postavili 3 svetilke v Gabrjah, ● namestili 15 novih klopi v parku na Urhu, ● postavili 2 prometni ogledali na križišču Sosrske ceste in Aličeve ulice ● in ogledalo na križišču Vidergarjeve ceste in Ceste 13. julija, ● uredili odvodnjavanje na cesti proti Selu pri Panchah, ● uredili makadamsko cestišče Mareška pot, ● postavili 10 opozorilnih tabel *prepovedano odlaganje odpadkov*, ● postavili nove prometne znake v dolini Besnice, ● namestili dodatni zabojnik za zbiranje odpadkov v Podlipoglavu, ● odstranili divja odlagališča smeti na Litijski cesti (Fajtov štant) in pod vasjo Javor, ● odstranili odpadne avtomobilске gume ob Papirniški cesti ● in začeli graditi športno igrišče na Prežganju.

ČS Golovec

● Postavljeni so bili zaporni količki na Jakčevi 43 pri OŠ KDK, na Jakčevi 5 (betonska korita) in pri baru Scania, ● postavljenih je bilo šest novih klopi na sprehajalni poti ob Ljubljani, ● urejeni so bili peskovniki (obrobe, nova mivka ...) na Jakčevi, Novosadski in Prištinski ulici, ● uvedena je bila nova linija MPP št. 24 do Bizovika, ● na pokopališču v Bizoviku je bila zamenjana dotrajana ograja, ● asfaltirano in urejeno je bilo parkirišče med poslovnim objektom TPC in bencinskim servisom OMV na Litijski in ● postavljeni zaporni količki, ki preprečujejo nepravilno parkiranje in vožnjo po kolesarski stezi in površinah za pešce.

ČS Rudnik

● Urejen je del ceste Ob dolenski železnici, ● zgrajena je mrliska vežica na pokopališču Rudnik, ● urejen je nov priključek iz nakupovalnega središča na Dolensko cesto (ki zaradi zapornic čez železniško progo še ni odprt), ● zaključena je I. faza komunalne ureditve območja Vinterce, ● postavljena je ograja okrog zunanega igrišča OŠ Oskarja Kovačiča, ● urejeno je šolsko igrišče pri podružnični šoli Rudnik, ● v teku je komunalno urejanje Dolinškove ulice, ● delno je urejen jarek ob Ižanski cesti, Volar, ● na več lokacijah so postavljeni količki za preprečitev parkiranja in prevoz avtomobilov čez zelenice in pločnike.

ČS Trnovo

● Poteka komunalno urejanje območja Rakove jelše, ● na območju Rakove jelše poteka legalizacija objektov, ● postavljene so hitrostne ovire na Cesti v Mestni log med OŠ Kolezija in Cesto pod lipami, ● izveden je hodnik za pešce na Mokriški cesti in ● popravljen hodnik za pešce na Cesti v Mestni log nasproti stanovanjskega bloka Trnovska vrata, ● zamenjane so odpadle marmorne plošče z betonskega stojala spomenika impresionistov pri Trnovski cerkvi ob Gradaščici, ● postavljen je prometni znak *prepovedano parkiranje* na cesti Pod topoli pred trgovino Mercator, ● prenova Trnovskega pristani se je začela z zasaditvijo

novih vrb, ● prenovljene so Plečnikove stopnice, zasajena trava, utrjene pešcene poti, urejena osvetlitev, postavljene nove klopi in koši za smeti, ● dokončana je izgradnja Barjanske ceste z mostom.

ČS Vič

● Uvedena je bila avtobusna proga 6 B - Dolgi most - Vnanje Gorice ● postavljen je prometni znak *prepovedano parkiranje* na Ramovševi ulici, ● postavljen je prometni znak *prehod za pešce* v podaljšku pešpoti čez Tomažičevo ulico, ● popravljen je vodovod in zaprt slepi rokav na Koprski ulici, ● urejen je plato pred sedežem četrtne skupnosti, ● popravljene so prane plošče na pešpoti med Tomažičevo in Tržaško cesto, ● nasut je makadam poti v podaljšku Ceste v Gorice.

ČS Rožnik

● Zgrajena je hidropostaja in vodovod na Cankarjevem vrhu - Rožniku, ● postavljeno je bilo prometno ogledalo na Cesti na Bokalce v neposredni bližini Gradu Bokalce, ● na otroškem igrišču v Sattnerjevem naselju je bilo odstranjenih 7 z lubadarjem napadenih smrek, ● na otroških igriščih so bili popravljene polomljeni nasloni klopi, ● na otroškem igrišču ob Žaucarjevi ulici je bila zamenjana mivka v peskovniku in zamenjan poškodovan koš, ● na otroškem igrišču Grba I je bila izvedena zamenjava poškodovane lesene površine pod gugalnicama, ● na križišču Poklukarjeve in Viške ulice je podjetje Tisa odstranilo bolno vrbo, ● na križišču Poklukarjeve in Viške ulice je bilo sanirano močno poškodovano cestišče in pločnik.

ČS Šiška

● Šiška je dobila novo knjižnico na Trgu Komandanta Staneta, ● novo lekarno v novem objektu na trgu Komandanta Staneta, ● zgrajena so varovana stanovanja na Trgu Komandanta Staneta, ● odprt je četrtni mladinski center Šiška.

ČS Dravlje

● Obnovljene so luči v podhodu pod Celovško pri Klopčičevi cesti, ● obnovljene stopnice v podhodu pod Celovško pri Klopčičevi cesti, ● asfaltirana je pešpot med Čebelarsko in Regentovo ulico, ● postavljeni so koši za smeti na športnem igrišču ob Kunaverjevi in ● koši za pasje iztrebke na zelenici med Kamnogoriško in Plešičevo, ob Brilejevi in ob Klopčičevi.

ČS Šentvid

● Razbremenjene so vpadnice z odprtjem Šentviškega predora, ● odprt je dom za otroke s posebnimi potrebami Na Herši, ● znižani so robniki na križiščih na Tacenski cesti, ki so zdaj prijazni gibalno oviranim in staršem z otroškimi vozički.

ČS Šmarna gora

● Urejene so talne oznake na glavni cesti skozi Gameljne (optične ovire, prehodi za pešce), ● postavljena so 3 prometna ogledala in 5 luči javne razsvetljave, ● odprt je vodovod in urejena kanalizacija na Šmarni gori, ● postavljene so table s hišnimi številkami v Gameljnah na začetku ulic.

Fotografiji: Emi Vega

Jana Čander, Darjan Vojin, Simona Dolinar

Pojavili so se potopni smetnjaki – sodoben pristop. Zdi se, da se mestna uprava začanja energično zoperstavljati problemu prometnega preplavljanja mesta v celoti. Ljubljana počasi spreminja svojo podobo za vse; za nas, ki tu živimo, za tiste, ki nas opazujejo od zunaj, za tiste, ki mesto začutijo mimogrede. Postaja pomemben turistični in poslovnih cilij.

Ker že pet let redno potujem v Berlin, mi ta prestolnica pomeni v veliko pogledih vzor, kako naj bi mesto dihalo, živelo, ustvarjalo in skrbelo za svoje prebivalce. Očitno je, da mora uspešno mesto imeti premišljeno in celostno strategijo razvoja. Zavedati se mora svojih šibkih točk in jih odpravljati ter svojih močnih točk, na katerih lahko gradi. Segmenti izgradnje neizogibno prinašajo spremembe.

Sleherna sprememba, ki bolj ali manj korenito posega v navade ljudi, sproža določeno mero odpora. Na tem mestu želim opozoriti na odgovornost mestnega vodstva. Če ciljno skupino prebivalstva ustrezno vključi v postopke pripravljanja in implementacije rešitev, bo odporov manj.

Kot bodoča politologinja želim osvetliti še odločilno vlogo politike. Za vsakim korakom napredka, nazadovanja ali stagnacije tiči politična volja – politična odločitev. Če nekateri projekti obtičijo v predalih, nekateri drugi pa se časovno in stroškovno zavlečejo čez vse meje dopustnega, gre v prvi vrsti za problem sprejetih oziroma nesprejetih odločitev vodstva. Veseli me, da danes lahko govorimo o spreminjajoči se podobi mesta. Celo o spreminjajoči se družbeni klimi, ki jo giblje dinamika prerajanja. Tudi za tem stoji politična volja. In moč, da se voljo uveljavljajo.

Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je veriga le toliko močna, kot vzdrži njen najšibkejši člen. Kar pomeni, da v toku sprememb ne smemo izgubiti občutka za socialne potrebe šibkejših, najšibkejših.

Teja Oblak

absolventka medicine na Medicinski fakulteti

Zdravstvena infrastruktura v Ljubljani

Po mojem mnenju je zdravstvena infrastruktura v Ljubljani ustrežna in dobro razvita. Velika prednost je strnjena bolnišnica Kliničnega centra, tudi bližina železniške postaje

in številnih avtobusnih prog. Stare klinike so med seboj povezane pod zemljo; povezovanje bi morali dosledno vzdrževati pri gradnji Onkološkega inštituta, nove ORL in Nevrološke klinike. Dobro je tudi, da Klinični center ni v samem centru mesta, da je v bližini nabrežje Ljubljane, kjer se bolniki in obiskovalci lahko sprehajajo in zaužijejo vsaj kanček narave. Domišljena je tudi dislokacija Psihiatrične klinike v Polju, saj duševni bolniki za okrevanje potrebujejo zunanji mir in umik iz domačega okolja; oboje bi seveda potrebovali tudi drugi bolniki.

Če bi sama imela vpliv, bi postajališče za helikoptersko prvo pomoč približala Kliničnemu centru, v kompleksu ob Zaloški pa bi povečala parkirne površine; ali pa znižala cene v parkirni hiši. Tudi revmatološki oddelek iz Šiške bi vključila v območje. Potrebna je posodobitev nekatere opreme tako za biomedicinske raziskave kot za diagnostiko in zdravljenje. Tu gre za izredno širok nabor, o katerem bi morali najbolj odločiti specialisti različnih področij.

Mnenja o zdravstveni ponudbi v Ljubljani in drugod po Sloveniji so pogosto pretirano vznemirjena ali prekričana. Menim, da se ljubljanski kompleks bolnišnic lahko kosa s tistimi na Zahodu, predvsem ko ocenjujemo usposobljenost osebja in kakovost obravnave bolnikov. Obstajajo pa še razlike glede sodobnosti in številčnosti diagnostične opreme, v razpoložljivih prostorih za delovanje osebja in še kje. Da bi se res lahko primerjali s tujino in hkrati zadostili potrebam meščanov, pa bi predvsem potrebovali več domov za starostnike, tudi negovalne bolnišnice, komplekse varovanih stanovanj in mnogo več oddelkov za paliativno oskrbo. Morda bi bilo prav organizirati del mesta kot samozadostno območje varovanih bivalnih enot s sodobno spremljajočo ponudbo, od trgovin, kinematografa, knjižnice, plesne dvorane, športnih naprav, do ustvarjalnih delavnic ... Tako bi starostnikom zagotovili visoko kakovost življenja. kakršno omogoča družjenje ob ustreznih dejavnostih. Morda ni napak soseščina vrtcev in šol; tako bi omogočili medgeneracijsko bližino in tudi oblike pomoči starostnikov najmlajšim.

Moja kritika gre na račun odnosa do starega in gradnje novega. V javnosti je dokaj hrupa zaradi dotrajanih stavb, kot

Andreja Rančigaj, Ana Tarman

sta Onko C in A. A ni vse v lepoti zgradb; pozabljam na kakovost opreme, na trud in prilagodljivost ljudi, ki tam delajo. Prav v Onko C in A sem v sklopu vaj spoznala enega najprijaznejših in prisrčnih ekip medicinskega osebja. V Onko C je še dve leti nazaj deloval tudi izredno pomemben oddelek paliativne oskrbe za bolnike z rakom, edini v Sloveniji, v kleti Onko A pa oddelek z najsodobnejšo opremo za zdravljenje rakavih obolenj z radioterapijo. Po drugi strani pa arhitekturna zasnova novih bolnišničnih stavb predvsem glede strukturiranja in dimenzioniranja prostorov pogosto ne upošteva mnenj stroke oz. zdravstvenega osebja, ki bo v prostorih delovalo. Na tem področju si želim več družbene odgovornosti in več kritičnosti do pomembnih naložb, ki se financirajo iz proračunov. Menim tudi, da se preveč denarja vlaga v oblike in fasade; zagotovo v našem primeru, ko je za sodobno opremo potrebno iskati donatorje. Čemu ta paradoks? Bolniki ne bodo ozdraveli zaradi pogleda na fasado, pač pa zaradi ustrezne diagnostike in zdravljenja, zaradi kvalitetnega dela osebja in ustreznih pogojev znotraj.

Aleš Paradiž

študent tretjega letnika Fakultete za socialno delo v imenu skupine študentov tretjega letnika s področja skupnostne skrbi

Naša naloga je poskus poistovetenja s hendikepiranimi. Ponotranjamo občutek: biti priklenjen na invalidski voziček, biti intelektualno hendikepiran. Nato opazujemo. Kako nas Mesto upošteva? Kaj nam nudi? In katere ovire za nas ostajajo nepremostljive?

Naša prva ugotovitev je, da si vsakdo želi dobro, lepo življenje. Ker so nas okoliščine prikrajšale, je za nas zelo pomembno, da smo opaženi. Sporočiti želimo, da nas tako v mestu kot v življenju še čaka veliko ovir, ki nam otežujejo enakopravno vključevanje v družbo. Opažamo, da je mestnih avtobusov z znižanim dostopom vse več. Kakih petdeset odstotkov baje. Vendar nas na njih ne boste videli. Vsaj pogosto ne. Zakaj? Sami ne zmoremo. Še vedno nas je treba dvigniti. Torej obstaja razkorak med normativnimi ravnimi in dejanskostjo. Omogočili ste nam osebne asistente. Z nami ostajajo do osmih zvečer. Kaj pa potem? Mi ne moremo na žur. Podobe večerne Ljubljane za nas domala ni. Vendarle je

asistenca dobrodošla. Organizacija YHD zagotavlja že 120 osebnih pomočnikov. Zaposluje ljudi, ki bi sicer delovali v javnih ustanovah. Organizirali ste tudi pomoč na domu. Morda ne veste. V primeru, ko svojec, ki je za invalida že skrbel in živi na istem naslovu, postane brezposeln, se lahko zaposli kot pomočnik na domu. Seveda le, če občina zmore zagotoviti potreben denar. Oboji nam pomagajo pri opravih, ki jim sami nismo kos. Sicer pa je prav, da nas navajajo na samostojnost. Najpomembnejše je, da ta možnost obstaja; sicer bi marsikdo moral v dom za ostarele.

Imamo tudi društva. Društvo za študente invalide omogoča stike s profesorji. Društvo za gluhe in naglušne prireja ples, kar nam pomeni veliko; tako si dokažemo, kaj vse zmoremo. Tudi razne športne dejavnosti organizirate za nas. Ali rekreativne; na primer pohod na Rožnik. Veseli nas, da razmišljate o načinih, kako nas zaposliti. Biti koristen, povečuje občutek človekove vrednosti. Po tem se od vas ne razlikujemo. Ločujejo nas fizične ovire. Marsikdaj ne moremo v nadstropja, ponekod so hodniki preozki. Posebne gradnje, prilagojene za naše potrebe, so dragocene. Pa vendarle diskriminatorne; samo naš svet je, »normalni« (?) ste zunaj. Če se vrnemo na ulice mesta, moramo priznati, da so poglobljeni pločniki v križiščih prej pravilo kot izjema. Slepim in slabovidnim ste omogočili varnejše prečkanje cest ob signalnih (?) semaforjih. A tudi tu je za kanček diskriminatornosti; za nas je čas, namenjen prečkanju, tu in tam prekratek. Načrtovalci parkirišč nas upoštevajo; široka parkirna mesta so blizu vhodov. Pa vi, meščani na dveh? Tisti, ki rumeno ikono na tleh spregledate, ne da bi trenili z očesom - poskusite ponotranjiti občutek, kako je na štirih kolesih.

Ali imamo kak predlog, kako zamisel, ki bi izenačevala naše možnosti z vašimi? Res, imamo jih. En sedež v parlamentu za enega od naših, ki bo zastopal naše interese tudi v prihodnje.

Marjan Peternel

absolvent kompozicije in študent drugega letnika klavirja na Akademiji za glasbo

Ob študiju glasbe sem se najprej temeljito seznanil s prostorsko stisko na Srednji glasbeni in baletni šoli. Ko

Foto: Stane Jeršič

Jure Štajnbaher

smo tekali čez Vegovo, tam so namreč imeli prave učilnice, sem – lepo ali ne, zavidal mladičem na sijajni domžalski glasbeni šoli, pa na vrhniški, pa ... Kako tudi ne bi, lačen, ob dirjanju sem in tja je časa za malico zmanjkalo. Zdam sem priča stiskanju in nezavidljivim pogojem, kakršne ponuja sicer častljiva, a za tretje tisočletje zastarela Akademiji za glasbo v starem delu Ljubljane. Naj zavidam srednješolcem, odrešenim v novi Srednji glasbeno-baletni šoli? Imajo se res razkošno, ampak – šment!, prostorov za vadbo spet ni, oziroma jih je – celih šest. Ne, ne bom jim zavidal, lepo je, da so se preselili, tudi Akademija za glasbo se bo – morda – nekoč ... Ampak kam? Če iz jedra, kjer so zgoščene vse koncertne dvorane in gledališča, galerije in muzeji, izginejo tri umetniške akademije, bodo z njimi odšli tudi mladi umetniški duhovi. Pa spet ne bo delovalo, kot bi lahko. Je pa sistem, ki deluje dobro. To so nižje glasbene šole, na Vegovi, v Mostah, na Viču, v Šentvidu. Baj se po uspešnosti uvrščajo na tretje mesto v Evropi. Slišim, da jih nameravajo zlepiti v eno!!? Saj ni res, kajne? Kdo pa bi načrtno prikrajšal malčke za prve korake v glasbeno umetnost, vse tiste, ki jih še utegnejo na krajše razdalje prevažati prezaposleni starši ali utrjene babice in dedki? Pa vse tiste nadebudneže, ki so še premajhni za samostojne spopade z ljubljanskimi krpani? To pa že ne, kaj? Mislim, da bo investicija v primernejšo Akademijo za glasbo, in to po možnosti v mestnem jedru, obrodila konkretnije sadove.

Anja Pirec

Študentka tretjega letnika Fakultete za socialno delo v imenu skupine študentov tretjega letnika s področja skupnostne skrbi

Smo študentje 3. letnika smeri skupnostna skrb, na predavanjih profesorice Darje Zaviršek se pogovarjamo o stvareh, ki jih drugi ne omenjajo kaj preveč. Razdeljeni v tri skupine, se skušamo živeti v občutke, doživljanje etničnih manjšin. Biti Rom, študent v Ljubljani. Biti Albanec, Bosanec, prihajati iz skupine prebivalstva, ki po mnenju večine ne spada sem ... Opazujemo ... Najprej zaznamo stisko stigmatiziranega, ki se z bivanjem v stigmatiziranih okoljih razrašča in z doživljanjem večine krepi. Skušajte pogledati skozi naše okno! Določene dele mesta označujete s »čefurskimi«, tudi nekaj

Foto: Stane Jeršič

Lucija Smerdel

lokalov, označujete naš način oblačenja, govora, izražanja in komuniciranja. Zato nas toliko bolj razveseli okolje, kjer se počutimo sprejete, celo enakovredne, kot ljudje z običajnim življenjem. Svoje mesto najdemo tudi na Fakulteti za socialno delo. Tu čestitajo in zaželejo vse dobro tako ob božiču kot ob ramadanu in drugih praznikih. Greje že občutek, da tamkajšnji študentje prirejajo delavnice, praznovanja za romske otroke. Še toliko bolj možnost same: tudi naši so deležni oblik raziskovanj in igranj, ki bi jih sicer ne mogli plačevati. Denar je kar praviloma naš problem, čeprav vi tega ne začutite. Zato tudi prosti čas preživljamo manj kvalitetno in tudi s tem smo izrinjeni iz običajnega življenja. Nimamo zvez in poznanstev, ki bi nam pomagali na poti. Več kot deset evrov za brucovanje je za nas astronomsko preveč – kako naj se torej počutimo del skupnosti? A tole nas preseneča: pogosto prirejate koncerte romske glasbe, koncerte balkanskih zvezdnikov ... nekaj »eksotičnega« iz vaše perspektive. Pozabljate, da je to za nas običajno, vseeno pa si ne moremo privoščiti niti tega, ker »eksotika« stane. Naša kulturna izročila vas torej privlačijo, le nas nočete. Iz vaših pogledov pogosto razberemo: Umazanci! Berači! Delomrnezhi! Tatovi in nasilneži! Morda ne veste – tudi mi ljubimo svoje korenine in potomce ... Včasih je res težko. Radi bi se nekako oprijeli svoje identitete, pa se nam vse to izmika. Esma Redžepova – predrago. Tečaj trebušnega plesa – sanje. Radi bi videli sorodnike iz rodne domovine; zaustavi jih draginja, vize, nesprejetost. Vendar dovolj. Svojo kulturo lahko ohranjamo v društvih, kjer se učimo folklorne, jezika in se versko izobražujemo. Vseeno pa muslimani nimamo dostojnega prostora, kjer bi opravljali verske obrede. Bomo dočakali džamijo? Bomo kdaj začutili iskrico v vaših očeh? Si dovolite stopiti v naše čevlje in si upate zadihati naš zrak? Bodite pozorni na nas. Smo res tisto, za kar nas imate? Veste, kako je biti stigmatiziran? Poglejte kdaj skozi okno drugega ...

Tjaša Pogačar

Študentka tretjega letnika slikarstva na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje

Po mojem mnenju se je preriranje Ljubljane s prihodom župana Zorana Jankovića precej pospešilo. Če ne

Foto: Sara Tušar

Nina Vidič, Aleksander Lužnik, Teja Zakrajšek

drugega, so spremembe bolj očitne in dajejo vtis, da se naše mesto spreminja v prijetno in urejeno prestolnico države. Osebo sem bila najbolj razočarana nad vizualno podobo sicer prelepih stavb v jedru mesta, ki so prepuščene same sebi propadale na oči domačinov in tujcev. Vesela sem, da je zdaj to drugače. Prav tako se mi zdi dobro, da se center mesta zapira za promet. Ne samo, da imajo navadno vse prestolnice neki »mestni« prostor - osrednji trg, pač pa ta prostor pomeni tudi javno površino za razne kulturne dejavnosti. Kot Ljubljančanka sem doslej imela občutek, da se kulturo drži ujeto za zidovi. Zato se mi zdi pomembno dejstvo, da se tudi Ljubljana počasi odpira za raznovrstne javne kulturne dogodke, katerih edini namen ni le privabljanje in zabavanje turistov ter mimoidočih. Poleg atraktivnosti ponujajo tudi kvaliteto; tako deluje Ulično gledališče Ana Desetnica, slikarska šola Modic na prostem, projekt Moderne galerije ... Umetnost prehaja na ulice. Upam, da se bo ta pristop, ki ga nekatere evropske države utečeno prakticirajo, ukoreninil tudi v Ljubljani, v celotni Sloveniji. Tako se bo umetnost, kultura, v naši zavesti zasedla kot eden ključnih dejavnikov družbenega sožitja. Morda bi bilo potrebno razmisliti o tem, katera varstva kvalitete kulturnih prireditev je primerna za strogo središče mesta. Povsem zgrešena izbira se mi je na primer zdela nogometna tekma naših politikov na Prešernovem trgu ter peka čevapčičev na istem mestu ob praznovanju Noči in stari Ljubljani. Mislim, da je prihodnost v dvigovanju ravni kakovosti, v kultiviranju prebivalstva, nikakor pa ne v opazni težnji po zadovoljevanju množic, in to za vsako ceno. Sicer pa v mestu pogrešam učinkoviteje povezano in urejeno mrežo kolesarskih stez. Tudi parkirišč ni dovolj, predvsem v okolici fakultet.

Gregor Požar

Študent tretjega letnika Fakultete za gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani

Ponudba zabave za mlade v Ljubljani

Glede na velikost mesta in Ljubljani klubov ne primanjkuje. A razen nekaj izjem so vsi v mestnem središču. Razlog je iskati v povezavi z javnim prevozom. Zvrst glasbe, ki klubom daje značaj, pa ni prav pestra. Prevladujoči tip klubov je zrcalo mladosti v Ljubljani.

Absolutno večinski delež gre pop klubom. Zaradi pop kulture, ki jo uspešno širi MTV. Mladi sledijo večinskemu vzorcu od zabave do izoblikovanja imidža, nato osebnosti, to pa pod omenjeno krovno znamko. Ti prepolni klubi zasledujejo zgolj profit; alkohol in podobne substance so dostopni v enormnih količinah, starostna lestvica užitcev različnih opiatov je osupljiva. Plesna kvaliteta se minimalizira z večanjem množice, kar v praksi pomeni majhno število ponavljajočih se gibov. Ponavlja se tudi glasbeni repertoar, obrazi so vedno isti, zato pa je vzdušje v klubih vse slabše. Alternativna glasba, ki se nekako veže na imidž posameznikov, na razmišljanje o sebi, o dogajanju v svetu in na kritično mnenje, je s strani mladih bistveno slabše sprejeta. Alternativci so v manjšini. Izobčeni so s strani vrstnikov in odraslih, včasih zaradi splošno sprejetih predsodkov tudi napadeni. In klubov z alternativno glasbo je malo. Nekateri se rešujejo s predvajanjem popa ob vikendih. Alternativci namreč v klubih puščajo le malo denarja; pridejo, da bi poslušali, razmišljali, razpravljali. Maloštevilni so tudi klubi z jugoglasbo. V teh se zadržuje mladina, ki s svojim odnosom preprečuje vstop drugačnim vrstnikom in radovednežem. Predvsem pa v Ljubljani primanjkuje plesnih klubov. Kdor bi rad resnično plesal v nekem civiliziranem okolju, lahko to počne – doma. Trend evropskih mest se kaže v velikih centrih, kjer se predvaja različna glasba na različnih plesiščih. Ljubljana je za kaj takega premajhna. Recimo, da jo rešujejo alternative zabave na različnih lokacijah. Predvsem gre za zapuščena večja poslopja, ki vabijo že s svojo mistiko. Noben dogodek ni enak prejšnjemu. Vendarle velja razmisliti. Kajti večinska ponudba ne zrcali tega, kar bi navduševalo.

Igor Požar

absolvent na Filozofski fakulteti, smer filozofija in zgodovina

Arhitekturna forma Ljubljane

Arhitekturno obliko mesta skozi zgodovino bistveno določata dva načina razvoja. Če so razmere dopuščale, se je mesto širilo. Sicer je mesto doživljalo notranje preobrazbe. V ta okvir lahko umestimo aktualne dileme o razvoju Ljubljane. Kapital je v današnjosti tisti akter, ki odloča o formi novih arhitektur.

Foto: Sara Tušar

Samo Ačko, Andraž Tarman

Problem, ki ga mora razrešiti Mesto, pa je v tem, kako kapitalu omogočiti, da izrazi svoj potencial, v katerem bo tudi mesto ohranilo identiteto. Nevarnost vsakokratne novodobnosti je namreč samopoveljevanje, ob katerem je staro videti že preseženo in je kot odvečno odpravljeno. Bistveno pri razvoju Ljubljane, ki je segmentacija zgodovinskih plasti, pa je prav razumevanje teh plasti; šele ob tem je rušenje in nadomeščanje sprejemljivo. Prvorsten primer tovrstnega pristopa predstavlja Plečnik, ki je za uresničitev lastnih zamisli dobršen del mesta dejansko izbrisal. Toda kot izvrsten arhitekt je razumel pomen umesčenosti objektov v prostor. Plečnik ni oblikoval zgolj stavbe, vrasel jo je v okolje, s katerim je stavba prisiljena živeti. S tem moramo soočiti tudi glavnega akterja sodobne gradnje – kapital. Tudi kapital ima namreč neko tradicijo, iz katere ne sme izstopiti.

Mnogi tuji arhitekti cenijo Ljubljano pred Slovenijo. Vtisne se v spomin, ker v svojem središču skoraj v celoti ohranja oblikovno skladnost. Osredju vlada grajski grič in temu je podrejena izoblikovanost rasti. Posebnost osredja je za mesta relativno nizka gradnja; ne presega višine nekaj nadstropij. Zato je problematično v mesto, katerega pečat je bil izoblikovan do sredine dvajsetega stoletja, siliti metropolitanske forme. Ljubljana v svojem zgodovinskem jedru ne sme doživeti razdevičenja z modernimi falusi. Mestu ne primanjkuje prostora za udejanjanje sodobnih ambicij. A zavedajmo se, da ima vsak mestni predel svoj značaj in svoj način presnavljanja; sebi lastno evolucijo. Absolutna premena – revolucija arhitekturne forme – le redko uspe novo smiselno umestiti v prostor. Manj je več.

Jerica Živa Puterle

absolventka na Fakulteti za arhitekturo

Vsekakor pozdravljam posamične intervencije v Ljubljani, predvsem tiste, ki podpirajo oživiljanje središča; na primer zaprtje mestnih ulic za avtomobilski promet in preureditev Wolfove.

Upam, da je Mesto prepoznalo potrebe mlajših generacij. Ciljam predvsem na primer Roga. Želim si, da bi ljudje videli, kaj so napravili fantje s skateparkom. Rogovci so dokazali, da je samoiniciativa lahko učinkovitejša od institucionalnosti, če se ji le odmeri kos prostora.

Prav tako upam, da bo mestno jedro sčasoma postalo protitež obrobnim nakupovalnim središčem, to pa predvsem s kulturnimi in družabnimi vsebinami. Včasih se mi zdi, kot da je Ljubljana v toku tranzicije speča lepota, ki se počasi drami iz spanca. Menim, da je prebivalce mesta treba konstantno izobraževati, jim predočiti, da so spremembe nujno potreben del razvoja. Sama si želim več dialoga med stroko in birokracijo, med institucijami. Arhitekti stremimo k izboljšanju ne le oblikovne plati arhitekture, temveč tudi javnega prostora. Očitno potrebna, a hektična gradnja spalnih naselij na te prostore prerada pozablja. Sodobna gradnja za trg na račun večjih zaslužkov siromaši izoblikovanost odprtega prostora. Ljubljana je vselej slovela kot zelo zeleno mesto. Takšno podobo moramo ohranjati.

Mislím, da je želja nas vseh postopoma zmanjšati dotok medkrajevnega prometa v ožje središče. Ljubljana je pešcem in kolesarjem s svojo majhnostjo zelo prijazno mesto, a si moramo velikokrat svoj prostor izboriti. Podpiram ureditev večjih parkov ob Žalah, na Špiči. Upam tudi, da mesto ne bo pozabilo na opustele in pozabljene prostore. Sama zelo pogrešam Makalongo.

Andreja Rančigaj

absolventka Pedagoške fakultete – smer socialna pedagogika

Ko opazujem proces spreminjanja Ljubljane, me zmoti neskladnost. Nove zgradbe s svojo pojavnostjo nekako teptajo značaj zgrajenega mesta. Razbiram jih kot odraz individualizirane družbe. Nasprotno pa občudujem način, kako se mestno jedro iz prometno hrupnega spreminja v pestre prostore za ljudi, za varno gibanje, srečevanje in druženje. Z domišljeno ulično opremo Ljubljana postaja vse privlačnejša. Navidez.

Ker je mesto prostor za ljudi, je tisto, kar se dogaja za prenovljenimi fasadami, treba vsaj tu in tam postaviti v prvi plan. Živimo vse hitreje, delovni urnik se razteza prek celega dneva, otroci izgubljajo dom; v smislu prisotnosti in topline staršev, v smislu aktivnega sobivanja. Popoldanske dejavnosti niso več zastoj, vse več je otrok, ki jim ostane le cesta. Četudi v nasprotju s tržnimi zakonitostmi, ki obvladujejo življenje družbe, mesta in države, je te otroke treba presteči. Treba je začeti

Foto: osebni arhiv

Aleksandra D. Rettinger

vlagati vanje. Povsem obrabljeno je omeniti, da naša prihodnost temelji na otrocih. Pa vendar: če že ne zaradi otrok samih, pa zaradi utrditve – zavarovanja naše skupne prihodnosti.

Na tem mestu vznikne vprašanje, kako »vlagati«. Mislim, da je pomembno, celo nujno, da se prostovoljci pomešajo med otroke in ugotovijo, kako se vedejo v normalnem življenju, kaj jih zanima, kaj potrebujejo. Nekakšna »etnološka raziskava«. Uspešni programi bodo tisti, ki izhajajo iz njihovih predstav in potreb, in ne naših zamisli, kot je, na primer, zamisel o uspešnosti posameznika v kapitalistični družbi.

Prenovljeni trgi in ulice v navezi s kakšnim prostorom v mestni lasti prav lahko postanejo tudi »otroški svet« kvaliteten programov. Zrela družba, ki se temnejših plati stvarnosti zaveda, jih je brez dvoma voljna zagotoviti. Saj gre le za socialni marketing, nekaj prostorčkov, nekaj učiteljev ...

Aleksandra D. Rettinger

absolventka Fakultete za družbene vede - smer sociologija: kadrovski menedžment

Ljubljana. Ko so me prosili, naj napišem lastno mnenje o Ljubljani in o njenem preporedu, sem se kar malo začudila. Ljubljana ni niti moje rodno mesto niti ne mesto, ki bi ga imela najraje. Vendar sem ugotovila, da so moja opažanja morda tudi opažanja drugih vozačev. Kot skoraj vsakodnevna obiskovalka Ljubljane težko govorim o preporedu, ker ga niti ne čutim niti ne vidim. Sem namreč mnenja, da se mesta, tako kot ljudje, prej razvijajo, kot pa prerajajo. V Ljubljani se je v zadnjih letih nekaj malenkosti res spremenilo, na primer: ureditev con za pešce, postavitev smetnjakov za ločevanje odpadkov, prenova nekaterih hiš in morda najbolj opazno: veliko število novogradenj. Pa ne smem pozabiti po mnenju prijateljev najpomembnejše stvari, izuma stoletja, izuma pice-bureka.

Vendar se ob vseh pozitivnih kažejo tudi negativni učinki, ki pa niso vsi novi: večni prometni zamaški, sivina povsod (pa ne mislim samo na jesensko meglo), neprijaznost sotrpinov na avtobusih, prenapihnjene cene pijač in hrane, izrinjanje klošarjev na obrobje mesta, premalo zelenih površin, neobvladano širjenje grafitov, reklamnih panojev in novogradenj, izpraznjen stari del mesta zunaj sezone in obupno pomanjkanje

Foto: Stane Jeršič

Tjaša Pogačar

parkirnih prostorov. Kar pa Ljubljani predvsem manjka, je tisto, kar ima večina prestolnic na svetu: *flair*.

Ob navalu stanovanjskih gradenj se sprašujem, komu so stanovanja namenjena, kajti nikjer ne vidim sofinanciranih stanovanj za mlade in ogrožene družine, temveč povsod le prestižna stanovanja. Sprašujem se, ali se investitorji zavedajo, da je v Sloveniji število ljudi, ki zaslužijo dovolj, da bi si jih lahko privoščili, kljub vsemu omejenju. (Če pa se neprofitna stanovanja zgradijo, so le redko naseljena. Zakaj?)

Naj se dotaknem še zadnje pereče teme v tem članku: mošeje. Edino, kar lahko rečem, je, da jo imajo že tudi v Zagrebu. Čemu je nimamo v Ljubljani?

Za nekatere od naštetih težav je težko najti rešitve, imam pa nekaj predlogov. Z zaprtjem mestnega jedra imajo v tujini boljše prakse; za zgled bi postavila mesto Beljak, ki ni niti sto kilometrov oddaljeno od Ljubljane. Za rešitev pomanjkanja parkirnih površin predlagam gradnjo parkirnih hiš z dostopnimi cenami za vse. Da ne bi bilo potrebno večno prekrivati grafitov, predlagam, da se grafitarjem dodeli prostor, kjer bi lahko nenadzorovano in nekaznovano izražali svoje umetniške ambicije. Za problem z mošejo pa je rešitev na dlani: postavite jo!

Marin Ribač

diplomirani ekonomist in študent prvega letnika bolonjskega magistrskega študija na Ekonomski fakulteti

Izjava izpred nekaj let, da bo župan vodil mesto kot podjetje, je ponekod naletela na grobe očitke. Najpogostejši je bil pomislek, češ da to ni v skladu z logiko upravljanja javne ustanove; s tem se ne morem strinjati. Opazka, da župan ne bi smel prihajati iz gospodarstva, se mi prav tako zdi zaletava, ozkogleda in posledično brezpredmetna. Ne vidim razloga, da bi toliko uspešnih let na čelu največjega slovenskega podjetja nekomu pripisali kot negativni atribut. Postavitev jasne vizije *Ljubljana 2025* je bil lep signal, da župan z izjavo misli resno. Pravzaprav lahko med občino in podjetjem potegnemo veliko vzporednic. Dobro zastavljena vizija, trdna slika organizacije v prihodnosti je prvi korak in temeljni postulat učinkovitega vodenja podjetja; kar lahko enostavno preslikamo na primer občine. Gospodarski subjekti se

Foto: Sara Tušar

Sinan Mihelčič, Jure Grohar

usmerjajo k zadovoljevanju kupcev; tudi občina obstaja zaradi prebivalcev mesta, obstaja zato, da deluje v splošno dobro vseh in vsakogar. Župan vsak prvi torek v mesecu prisluhne ljudem; z njim se lahko srečate na štiri oči in mu predstavite svoje predloge. Z novitetami na področju prometne infrastrukture se prilagaja tudi drugim porabnikom mesta, kot so turisti in dnevni migranti. Na ravni tako podjetja kot občine se zahteva preudarnost, ko gre za naložbene odločitve. Eklatanten primer ekonomsko napačno ovrednotenega projekta pomeni zloglasna vzpenjača; doba vračanja naložbe utegne trajati še naslednjih deset mandatov. Ker gre za investicije, ki vključujejo velike oportunitetne stroške, bi od vodstva mesta pričakoval racionalnejše postopke odločanja o porabi občinskih sredstev. Znanje in predhodne menedžerske izkušnje župana pridejo tu najbolj do izraza in se izkažejo za neprecenljive. Oboje je vidno tudi pri reševanju problematike stanovanj, ki se je loteva z osnovno logiko povpraševanja in ponudbe, ko s spodbujanjem slednje odpravlja nesorazmerje na trgu nepremičnin.

Za konec bi rad še prikimal dejstvu, da ekonomska ali pravna logika pogosto ostaneta prezrti (ko gre za razmerje: individualni interesi nasproti skupnemu dobremu). Sledijo civilne iniciative ali pa kar stari dobri fizični upor; zoperstavljanje potezam pregona vrtičkarjev, rušenja črnih gradenj ter izgradnje garažne hiše pod tržnico. Ob 300.000 prebivalcih je pač nemogoče vleči poteze, ki bi ugodile prav vsem. Vodstvo mesta si lahko v procesu izpolnjevanja obljub mimogrede nakoplje sovražnike, vendar je ta cena z vidika uresničevanja ciljev sprejemljiva. Marin Ribac kot meščan: Ljubljana se po precej letih sivine in otopelosti, če že ne atrofije, končno razvija v neki premišljeni in začrtani smeri. Vendar ima tudi mesto na začetku svoje nove poti še nekaj rezerv.

Ljubljana naj postane v prvi vrsti pešču in kolesarju prijazno mesto, lahko tudi na račun jeklenih konjičkov, kar je v strogem centru že opravljeno. Pozitivno je podaljševanje mestnih avtobusnih linij v zaledje, preusmerjanje prog mimo mestnega jedra ter uvedba hitrih *buss-only* linij skozi center. S prenovitvo voznega parka se je dvignila tudi raven kvalitete vožnje, edini problem

je počasna pretočnost ob vstopu in izstopu. Tu se kot dobra alternativa ponuja tramvaj (ob ustreznih *cost-benefit* analizi), zmotno pa se je slepiti, da živimo v metropoli, ki ji pritiče rudarjenje po kleteh mesta in uvedba podzemne železnice. Vlak na direktni liniji Ljubljana – Brnik bo v veliki meri prispeval k nadaljnjemu razvoju turizma. Število prenočitev v Mestni občini Ljubljana narašča, predvsem me veseli porast mladinskega turizma, ker prinaša mestu značilen utrip. Ljubljana naj še krepki organizacijo kulturnih prireditev za vse starostne skupine, izpostaviti pa gre še načrtovane projekte, povezane s športom, ki si jih Ljubljana in Slovenija glede na pretekla športna udejstvovanja ter renome definitivno zaslužita. Pričakujem, da se bo res energično ukrepalo na področjih ureditve glavne postaje, vključno s poglobitvijo železnice, Koližeja in Metelkove, katere kultura ni razvila tako močne lokalitete, da se ne bi mogla enostavno preseliti drugam.

Vizija *Ljubljana 2025* zajema tako imenovane »mehke dejavnike« socialne kohezije, kulturnega razvoja in bivalnih užitek, ki jim koherentno sledi zelena prostorska ureditev mesta. Ne govorimo le o seznamu konkretiziranih, do datuma določenih projektov, temveč gre za veliko širši, dobro zastavljen, strokoven in premišljen družbeni koncept. Morali bi mu slediti ter ga uresničevati, ne glede na to, kdo bo v prihodnje sedel na županskem stolčku.

Lucija Smerdel

teologinja in generalna sekretarka ŠOU v Ljubljani

Izhajam iz podeželja, iz vasi. Zato so začetke mojega bivanja v Ljubljani, v glavnem mestu Slovenije, pretresale bistvene različnosti, ki spreminjajo načine bivanja. Na vasi ljudi povezujejo skupni interesi, sosedji res »sosedje«, ob večerih, ob nedeljah. V mestu pa so predvsem posamezniki, ki žive vsak zase, v velikih stolpnih in blokkih. V stanovanjskih soseskah, ki jih je za nekaj naših vasi, se ljudje bolj malo poznajo. Pri nas hodimo v nedeljo k maši, po maši se družimo, pa ne zato, ker je obvezno, ker je pač v navadi in nam je v veselje. Tovrstnega medgeneracijskega sobivanja v Ljubljani ni videti. Res pa je, da Ljubljana nudi neprimerno več izbir, da ponuja pestro paleto odločanja. Ponudba je nepregledna in vendar na

Foto: Emi Vega

Teja Oblak, Petra Klepac

dosegu roke. Morda je preobsežna. Mladi imajo obilje izbir in pogosto nikogar, ki bi predstavil vse te možnosti in tudi posledice. Tako se odločajo sami, bodisi po lastni mladostni presoji bodisi po presoji prijateljev, včasih po zakonih ulice. Pri odločitvah so bolj ali manj uspešni, naključnost pa vpliva na njihov nadaljnji razvoj. Ljubljana je mesto hitrega tempa življenja in hitro se v vrvežu lahko izgubiš.

V toku presnavljanja mesta me motijo nove oblike zgradb in moderne fasade. Podoba Stare Ljubljane mi je blizu in ljuba. Pretlakovanja in dodane ureditve pripeljejo nov čar. Vse to pa nekako blede ob neotipljivi, a vendarle prisotni »sili in moči« novogradenj. Da bi se deloma izognili posledicam neke druge oblike »sile in moči«, ki se je poveznila nad naša življenja, predlagam čim več brezplačnih dejavnosti za mlade. Naj bodo zabavne, a hkrati poučne. Še moj moto: imejte se radi in spoštujte se, ne glede na veroizpoved. Če vas slednja ne spremlja, nič ne de, vsak ima pravico do svojega načina življenja. Glavno je, da ne izgubi čuta za sočloveka.

Rok Snoj

diplomirani ekonomist, študent prvega letnika bolonjskega magistrskega študija na Ekonomski fakulteti

Kot ekonomist, podjetnik in športni navdušenec pričakujem, da se bo naša Ljubljana še naprej razvijala v kulturnem, športnem ter gospodarskem smislu. To pa s kontinuiteto zagotavljanja sredstev za tiste infrastrukture, ki prispevajo k uspehu ter zadovoljstvu slehernega meščana, Ljubljano pa po vsebini in videzu razvijajo v ugledno evropsko prestolnico.

Kot podjetnik na začetku svoje poti vidim Ljubljano v prihodnosti kot mesto priložnosti z velikim potencialom v storitvenem sektorju. Videti pa je, da se mestna uprava premalo zaveda dejstva, da ekonomija mesta in države temelji na malih in srednjih podjetjih. Ta končno prispevajo velik delež k slovenskemu BDP-ju in h gospodarski rasti. Glede na potencial mladih inovativnih podjetij bi ta delež v prihodnosti utegnil biti še večji. Zato me preseneča, da je Mesto Centru za razvoj malega gospodarstva odtegnilo sredstva. Poteza, ki kaže na nezadostno podporo razvoju podjetništva. Argument, da so se za finančna sredstva, ki jih je CRMG namenjal za razvoj mladih podjetij,

potegovala slaba podjetja in podjetja v težavah, ne prepriča povsem. Boljša rešitev bi bila preusmeritev teh sredstev v izobraževalne in svetovalne programe za podjetnike, ki bi z učinkovitim vodenjem in pomočjo lahko ta »slaba« podjetja spremenili v podjetja z vizijo in potencialom. Z delom odtegnjenih sredstev pa bi Mesto lahko oblikovalo investicijski sklad, ki bi reševal problem financiranja tako, da bi v zameno za lastniške deleže in kapitalne dobičke sistematično vlagal v hitro rastoča podjetja. Ne težka industrija in velike tovarne – malo podjetništvo, inovativne rešitve in storitve so prihodnost mesta Ljubljane. Zato se mi zdi nadvse smiselno, da Mesto naredi več za tiste, ki si želijo doseči svoje podjetniške sanje.

Jernej Stritar

univerzitetni diplomirani inženir vizualnih komunikacij, solastnik studia IlovacStritar, soustanovitelj dmagazin.si

»Pa kdo v tem mestu sploh zna narediti dober dizajn?« me je zadnjič vprašal kolega, ki živi in dela v Londonu, zgrozen nad obupno oblikovanimi reklamnimi panoji, ki se vrstijo vzdolž vpadnice iz gorenjske smeri tako, da jih opazi vsak tujec, ki se pelje z letališča. Imel je prav. Če človek ravno ne lista po katalogu bienala Vidnih sporočil Brumen, je prepričan, da se je znašel v nekoliko drugačni kulturi, ki ima drugačne estetske standarde kot preostala Evropa. Reklamni panoji, oziroma mesta, na katerih so vizualne komunikacije največkrat opažene, so večinoma prepuščeni kreativcem oglaševalskih agencij, ki pa so navadno zelo slabo plačani, pod nenehnim pritiskom nerazumnih rokov, strokovno podhranjeni ter temu primerno motivirani. Oblikovanje, ki bi z inovativnim, strastnim in inteligentnim pristopom v uporabi sinteze likovnih elementov in sporočila kreiralo odličnost v vidnem sporočilu, je večinoma izginilo iz agencijskih timov. Laže in ceneje je namreč na džambo postaviti golo telo ali pa plastično svečo. Slabo vidno sporočilo ima širše razsežnosti kot samo to, ali je opaženo ali spregledano. Nosi namreč tudi del informacije o okolju, v kakršnem živimo, ter o kvaliteti bivanja v urbanem prostoru. Poplava slabih plakatov in panojev krepki neobčutljivost in ignoranco ob pojavih zanemarjenosti, pa ne le na

Foto: Sara Tušar

Simona Muršec, Anela Bešo

področju vizualnih komunikacij. Mesto bi moralo del oglaševalskih panojev nameniti mladim, še neuveljavljenim oblikovalcem ter oblikovalskim timom, ki jim ni tuja odličnost pri kreiranju vidnega sporočila. Najbrž ne bi bilo odveč uvesti način, ki bi z nižanjem cene najemnega prostora spodbujal naročnike k naročanju kvalitetnejših izdelkov. Če so na gospodarskem področju uspehi takšnih regulativ manj verjetni, bi utegnili uspeti na področju kulture, kjer, denimo, mestni kulturni festival že nekaj časa onesnažuje urbano okolje z vidnimi sporočili, ki so daleč od odličnosti.

Na področju izveskov, tabel in svetlobnih napisov bi se dalo povedati marsikaj. Uvedba osnovnih smernic, ki bi predpisovala ne le velikost table, temveč tudi likovno ustreznost table glede na lokacijo, bi bila dobrodošel dokument pri načrtovanju videza ulic in trgov. Kreiranje in upoštevanje standardov naj ne bo domena urbanistov ter arhitektov, temveč tudi oblikovalcev. Omejite proti čezmernemu razbohotenju tabel in svetlobnih napisov bi morale najbolj delovati na pomembnejših ulicah, kot je, denimo, Slovenska cesta. Namesto, da bi bila omenjena cesta nekakšen ljubljanski Regent Street, torej ulica odličnih butikov, trgovin in kavarn, se je tam, iz kdove katerega razloga, naselil ceh potovalnih agencij, lepotnih studiov ter precej zanikrnih izložb. Načeloma ni nič narobe, če se na ulici takšnega pomena, kot ga ima Slovenska cesta, znajde kakšen fitness studio, vendar mora biti njegova pojavnost kraju in priložnosti primerna. Če želimo nekemu nekaj povedati, lahko to storimo tako, da z umirjenim glasom ter izborom ustreznih besed prenesemo sporočilo ali pa nanj kričimo. V primeru kričanja bomo trenutno dosegli določen uspeh, ki je večinoma rezultat šoka, vendar dolgoročno takšen način komuniciranja ni uspešen. Tako je tudi z vizualnimi komunikacijami. Vizualna sporočila pretežno turističnih agencij južno od Bavarskega dvora tako kričijo, da jim bo kmalu pošla sapa. Z izborom debelih, mastnih črkopisov in barv, ki so v naravi lastne strupenim insektom, slabih ilustracij palm ter sončkov, vam povedo, da vas spravijo na konec sveta že za ... Najbrž lahko razumemo, da je takšen način nagovora kupca utečena praksa turističnih agencij. Razumemo tudi lahko, da si zaradi hude

konkurence in slabih časov ponudniki turističnih potovanj ne morejo privoščiti kvalitetnega oblikovanja. Se pa ob vsem tem postavlja vprašanje, ali mesto nemara ne potrebuje regulativne službe, ki bi omejevala vizualno onesnaževanje na vsaj pomembnejših ter bolj izpostavljenih delih mesta. Snaga je podjetje, ki skrbi za odvoz smetnjake v centru mesta pospravili pod zemljo in tako skrili vse onesnaževanje razen vizualnega: z nedomišljenim ter nepreglednim pristopom pri oblikovanju označevalnega sistema, izboru črkopisa, ilustracijami »luštnih« zmajčkov, bananinih olupkov in nekakšnih krac ne prispevajo k lepšemu ter funkcionalnemu dojetanju vidnih sporočil. Če imamo v tem mestu kvalitetno oblikovanje, ga začnimo uporabljati.

Sara Šober

absolventka na Teološki fakulteti

Neki šaljivec je Emoniko preimenoval v Betoniko; hvala, se strinjam. Novejša arhitektura v mestu kriči, da moramo postati podobni »velikim«. Kajti vse, kar je uvoženo, je dobro. Ob tem še hitreje pozabljamo, da je narava tista, ki nas ohranja. V Ljubljani pogrešam več narave, več večjih parkov. Sicer pa so v mojem fokusu predvsem ljudje. Rada posedam in opazujem. Hodijo, kot bi imeli plašnice na očeh, gazijo in teptajo. Ne ustavljajo se, da bi pogledali: hiše, stvari, ljudi in drevesa. Res se je razpaslo žicanje. Kdor obstane, je obkoljen. Zato ne zavrejo, ko kdo sprašuje za pot; ali pač, če tisti nekdo »sed« v intimni prostor. Otroci opazujejo in posnemajo. Zgled so starši, zgled smo mi vsi. Opazujem otroke. Po šoli ne stečejo na dvorišče, v družbo, s kolesom na igrišče; skrivnice, gunitvist, ristanc – pozabljeno. Obsedijo znotraj, za računalniki, pred teveji, ob elektronskih igracih. Kdor še ohranja otroško igrivost, je kaznovan s posmehom. Nov vzorec izhaja iz sveta odraslih. Vrednote od prej pojemajo, v ospredju je materialno. Otroštvo skrajšujemo z devedletko in krnimo z dodatnimi vsebinami za boljše možnosti kasneje. A tisti »kasneje« je za malčke s »kufr« na ramenih ob petih popoldne še brezpredmeten. Opazujem mlade. Se vajo brezperspektivnost. Občutek varnosti pojema, rastejo oblike bega od

Foto: Emi Vega

Svizec

tega, kar je; v odvisnosti in v izmišljene svetove, v tolpe in kriminal, v samomor; pri slednjem prednjačimo. Zakaj tako? Zamenjali smo sisteme vrednot za uvoženo. Zdaj velja tekmovalnost, treba je izstopati, imeti več, ne glede na ceno, na žrtve; postajamo tank, ki drobi in melje. Zato vsakdo toliko bolj potrebuje nekaj, česar se lahko oprime, kar poganja naprej. Ob starših, ki nimajo časa, je trdnosti vse manj. Zavest o trajnejši opori je nekako izbrisana. Kljub temu se v najtežjih trenutkih zatekamo po pomoč k »nevidnemu«. Šele skrajna sila odstre, kar je človeštvu imanentno – vero v neko višjo moč. Sprašujem se, zakaj šele v skrajni sili. Ta opora je ves čas. Spet se lahko naučimo živeti s tem. Mesto so hiše, so ceste in parki in so ljudje. Veseli me, da se Ljubljana v fizičnem smislu preraja. A v mojem fokusu smo kritični člen ljudje. Zato se usmerjam v delo z mladimi. Upam, da se Mesto stanja zaveda in bo pomoč v ustreznem obsegu omogočilo.

Jure Štajnbaher

študent na Fakulteti za družbene vede

Ko govorimo o razvoju ali prerajanju Ljubljane, najprej pomislimo na vidno – na mesto kot fizično strukturo. Razveseljujejo nas odprti mestni prostori v prenovljeni podobi, spet namenjeni ljudem. Številne novogradnje dajejo občutek, da se nekaj premika. Tovrstne dinamike je od menjave oblasti res vedno več. Toda stanje se spreminja tudi na drugih področjih. Manj ljudi ve, da je bilo v zadnjih letih narejenega veliko na mladinskem področju. Vsako leto se odpre kakšen nov četrtni mladinski center, ki namesto predajanja zakonom ulice mladostnicam in mladostnikom omogoča alternativo za aktivno in kvalitetno preživljanje prostega časa. Vsako leto je za delovanje mladine in mladinskih organizacij v mestu namenjenih več sredstev in možnosti delovanja. V prihodnje si želim, da bi Mestna občina Ljubljana več pozornosti namenila učinkovitejšemu urejanju prometa ter javnega prevoza tako, da bi se uporaba slednjega bistveno povečala, in da bi odločno podprla okoljske projekte na vseh ravneh, vključno z dosledno ločenim zbiranjem odpadkov, vključno s temeljito predelavo. Vendarle: če so za razmestitev novih smetnjakov, ki marsikje še manjkajo, odgovorne mestne službe, smo za pravilno ločevanje

Foto: Emi Vega

Sara Šober

odpadkov odgovorni kar mi. Mi vsi, prebivalci Ljubljane. Za polnokrvno pišmeuhovstvo, kakšnega izkaže naključni pogled v – recimo zabojnik za bioodpadke v okolici poljanskega šolskega centra, mestnega vodstva res ne gre kriviti. In želim si, da bi ne bili ... kakšni smo postali. Pri vsej zgodbi razvoja našega glavnega mesta pa se mi zdi najbolj pomembno to, da se izvajanje vseh projektov poveže v skupno, dosledno in transparentno razvojno politiko, ki ne bo zanemarjala nobenega elementa v pestri sestavljaniki družbenih razmerij in odnosov, ki bogatijo prelepo prestolnico na sončni strani Alp.

Ana Tarman

absolventka na Pedagoški fakulteti – smer socialna pedagogika

Opazujem hiše starega mesta, v oči bode svojevrsten fenomen. Fasade pritličij so urejene, izložbe trgovin in lokalov se bleščijo, zgoraj je omet pogosto izpran, tu in tam oluščen. Gre torej za vidno polje. Predvsem pa za vsebino vidnih polj. Vsebinska se gosti na mestnih obrobjih. Vse več je nakupovalnih središč, vanje se seli socialno življenje. Videti so kot tovarne za izpolnjevanje želja, ki jih prej še nismo zaznali: nakupovanje, friziranje, manikiranje in umetni nohti, pedikura, solarij in wellness, pa kavica, pica in pivo nekatere vmes in še bazeni in savne ... Vse to gre – ob otroškem varstvu, ki ga tudi ponujajo: nekaj igranja, ki hitro preide v delavnice za produkcijo novih potrošnikov. Nakupovalni centri so privlačne izletniške točke in so cilji za konec tedna. Vse to namesto sprostitve v naravi. V vse to so vpeti otroci. Vendar obstaja alternativa. Imamo Sezamove delavnice, videli smo živo knjižnico, predstavila se je Knjižnica pod krošnjami. S takšnimi programi je mogoče oživiti mesto. Tudi vplivati na sistem vrednot. Nekaj pomembno je, da starši tistega nekaj prostega časa preživijo skupaj z otroki. O tem, ali bodo projekti eksperimentalni ali stalnice, bo odločilo Mesto. Koliko umestno je govoriti o dodatnih programih ob vseh službah, ki se tako ali drugače ukvarjajo z otroki, pokaže posnetek iz drugega zornega kota. V sodobnem načinu življenja obstajajo zmagovalci in poraženci. Otroke sitiranih staršev na popoldanske dejavnosti razvažajo varuške. To pa

Foto: Emi Vega

Anja Pirc, Aleš Paradiž, Anita Marovt

zato, da bodo konkurenčnejši na trgu delovne sile. Ni videti, da gre za razvijanje potencialov, gre za primerjalne prednosti. Ti otroci imajo tudi dostop do informacijskih virov vseh vrst in v startu boljše pozicije za doseganje ciljev – zaposlitve. Njihov svet je svet z veliko denarja in malo časa, ki jim ga uspejo posvetiti starši. Pri poražencih je obratno. Imajo starše, ki nimajo denarja, imajo pa čas. In imajo starše, ki nimajo obojega. Slednji so prepuščeni ulici. Kadar je v enačbi še alkoholizem, starši otroke zaposlujejo na različne načine. Otroci, ki želijo napisati domače naloge, se zatekajo v knjižnice. Premišlujem o prostorih, ki bi bili odprti štiriindvajset ur na dan, in o pedagogih, ki bi tem otrokom pomagali pri nalogah. Premišlujem, kako kapital v smislu znanja ponuditi poražencem. To pa v območjih, kjer živijo. Veselilo bi me, če bi Mestna občina prisluhnila. In zagotovila kak prostor v Fužinah, v Polju ... Pedagogi bi lahko bili prostovoljci obvezne prakse na Pedagoški fakulteti, tudi brezposelni v okviru javnih del. Vse to zato, da slika za sliko stvari – za bleščečimi fasadami ne bo kar temnela ...

Andraž Tarman

absolvent Akademije za likovno umetnost in oblikovanje – smer industrijsko oblikovanje

Prerajanje Ljubljane vidim kot spreminjanje ljudi pod vplivom (okolja) mesta s sebi lastno infrastrukturo in politiko. Zato se mi zdi pomembno, da mesto daje pozitivne zglede. Izjemno vesel sem povečane dejavnosti nove mestne oblasti, ki celotnemu mestu daje občutek življenja. Veliko je dobrih in dobronamernih rešitev, bojim se edino, da bi se za doseganje kratkoročnih ciljev posegalo po bližnjicah, ki bi se v prihodnosti izkazale za katastrofalne (predvsem za družbo in njeno kulturo). Kot izjemno pomembno ocenjujem, da Ljubljana gradi na lastni identiteti in kulturi, torej na nečem, kar nas Ljubljancane povezuje in navdaja s ponosom. Kot posledica globalizacije je namreč tudi Ljubljana mesto na trgu, kjer se poteguje za vlagatelje, študente, kvalitetno delovno silo, turiste ... Ker ne moremo premagati velikih mest na njihovem terenu, je razlikovanje nujno. Zato me še toliko bolj presenečajo zrcalne fasade ter stekleni prizidki, povzeti po svetovnih prestolnicah, a klavrno zmanjšani in osiromašeni na

Ljubljanske gabarite. Generični izdelki svetovnega stavbarstva tipa Emonike nas ne postavljajo vstric z razvitim svetom. So le eden od izkazov ne fizične, predvsem duhovne majhnosti, ki tovrstne občutke potencira do kompleksov. Verjamem, da imajo kolegi arhitekti dovolj znanja in Ljubljana dovolj dediščine, iz katere bi bilo mogoče črpati sodobno avtohtono arhitekturo. Industrijski oblikovalci pa lahko prispevamo svoj delež z izvirnim urbanim pohištvo, ki ni zgolj začasno, generično ali zastarelo. Manjka namreč klopi, igral, parkirišč za kolesa, dobrodošla bi bila tudi kakšna pipa s pitno vodo, ki je Ljubljani v ponos ... Upam edino, da so se odgovorni od avtobusnih postaj dovolj naučili, da ulične opreme ne bodo naročali pri oglaševalcih, ki jim je uporabnik zadnja skrb, bebec ali celo sovražnik, ki se mu po pločnikih postavlja barikade. Pohvalil bi še: vlaganja v čistejšo Ljubljano, novoletno okrasje slikarja Modica, Hostel Celico in Metelkovo mesto, obnavljanje mestnega jedra in zapiranje mestnih prostorov za promet, parkirno hišo pred kliničnim centrom, veliko kulturnih in drugih dogodkov po mestnih ulicah, zagnanost ljubljanskega vodstva in trenutno razstavo o ekologiji v Mestni hiši.

Grajal pa bi: podivjano oglaševanje in označevanje, avtobusna oglašališča in razpečevalce brezplačnika Žurnal 24, projekte Emonike, Nuk 2 in prizidek k Operi, gost promet in neučinkovit javni prevoz ter pretepaške varnostnike.

Eva Tušar Suhadolc

absolventka Akademije za glasbo in študentka prvega letnika podiplomskega študija na The Buchmann-Mehta School of Music v Tel Avivu

Zdi se mi, da se Ljubljana spreminja tako rekoč pred našimi očmi. Na ulicah in trgih starega mesta utrip življenja postaja vse živahnejši. Vse več je poletnih kavarn, vse več lepo urejenih vrtnih restavracij. Ljudje pridejo, ko se umaknejo avtomobili. Šele takrat se mestni prostori lahko polepšajo z novimi uličnimi opremami. Pa vendarle: ko se neki mestni prostor izprazni, je čas za nove vsebine. Če se bodo množile samo kavarne in trgovine, bo družba le še bolj potrošniška. Stara Ljubljana ponuja presežne ambience za presežne možnosti kar sama. Opažam, da se število raznih uličnih dogodkov iz leta v leto viša in mestno jedro ob tem postaja

Foto: osebni arhiv

Nino Lovrek

vse privlačnejše. Opažam pa tudi, da bi veljalo temeljito razmisliti o tem, katere zvrsti umetnosti, predvsem ko gre za glasbo, so primerne za posamična območja. Sama si želim, da bi Mesto v programsko shemo vključilo več klasične glasbe. Zvrst bi tako približali širšemu krogu ljudi, mestu pa dali drugo dimenzijo. Morda ne toliko veseljaško, pa vendar veselo na povzdignjen način. Klasična glasba daje mestu dušo in pozivlja tako dnevno kot nočno dogajanje. Kot mlada glasbenica si zamišljam izvajanje klasične muzike na ulicah in trgih kot izziv in hkrati kot priložnost za nastopanje. Komornih zasedb imamo veliko, tudi mestnih ambientov, primernih za muziciranje, je dovolj. Priložnosti za nas, da pokažemo, kaj znamo, kaj lahko damo, pa je v zdajšnjih okvirih odločno premalo. Če bi nas Mesto vključilo, bi ta segment umetnosti postal dostopen tudi ljudem, ki si vstopnic za koncerte ne morejo privoščiti.

Luka Umek

študent magistrskega študija na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje – smer oblikovanje vizualnih komunikacij

Svetlobni panoji

Z razvojem novih tehnologij se je oglaševanje iz klasičnega papirnega medija preneslo tudi na elektronske nosilce. Glavna predstavnica, televizija, je omejena le na območje doma, medtem ko so veliki ekrani postali del urbane opreme. Postavitev ekranov naj bi se ne omejila zgolj na slepe fasade, kot je videti pri nas, na pročelju gostilne Šestica in ob Šubičevi gimnaziji. V metropolah postajajo ekrani sestavni del arhitekture in omogočajo nenehno spreminjanje podobe stavb. Dober primer je Nasaq Building. (Times Square v New Yorku). Hibrid fasade in ekrana je tudi stavba Aurora Building v Šanghaju, ki z 38.000 m² površine predstavlja največji LED-ekran na svetu. Oglaševanje na nebotičnikih je mogoče tudi v Ljubljani, to pa prek 42 m² velikega evropskega očesa na TR3, ki je s premočno svetilnostjo v prvih dneh obratovanja sprožilo val ogorčenja meščanov. Prednost svetlobnih panojev je vsekakor visoka opaznost gibljivih sporočil, hitra odzivnost na spremembe in raznolikost ter dinamičnost oglasnih vsebin. Zelo kočljiva pa je postavitve v prostor. Dinamično menjavanje svetlobe je

Foto: Emi Vega

Klemen Filipčič

moteče za voznike, močna svetilnost je nadležna stanovalcem ponoči, oddajanje svetlobe pa pomeni precejšen del svetlobnega onesnaževanja, ki ga že sicer ustvarja mesto.

Uporaba svetlobnih panojev izkazuje tehnološko razvitost družbe, v kateri živimo. Navsezadnje so v pripravi tudi predvajalniki za oglaševanje na javnih avtobusih, v marsikateri prestolnici na podzemnih vlakih srečamo takšne rešitve že lep čas. Vsekakor pa umestitev panojev v prostor zahteva temeljit razmislek o sami izvedbi, o primerni lokaciji – kar so predvsem poslovni deli mesta, o ciljni publikli, o možnosti izklapljanja med eno in šesto uro ponoči ...

Na Oddelku za oblikovanje ALUO smo v nalogi *Čista Slovenska cesta* kot ustrezen prostor za svetlobni pano predvideli streho stavbe na Slovenski cesti nasproti Konzorcija. Potencialna ciljna publika so vsi mimoidoči, predvsem pa čakajoči na avtobusni postaji Konzorcij. Postavitev je predvidena tako, da bi pano ne motil voznikov in stanovalcev.

Nina Vliđič

absolventka arhitekture na Fakulteti za arhitekturo

Zaradi visokih cen stanovanj se prebivalci Ljubljane selijo na obrobje. Za obvoznico se širijo območja enodružinskih hiš, katerih stanovalci so vezani na delo v mestu. Ob njej pa se nadaljuje trend gradnje trgovskih središč. Center se polni z dragimi trgovinami in lokali, kar pa ni sorazmerno s kvaliteto stanovanj. Hkrati se v njem odvije največ kulturnih dogodkov. Samo v enem obdobju so v teku kar trije festivali – Mesto žensk, Prostor rož in Muzej na prostem, ki pa so teže dostopni ljudem, razseljenim v obrobja. Tako Stara Ljubljana vse bolj postaja turistična atrakcija in mesto študentov; vendar ob večerih zunaj sezone mimoidoče prešteješ na prste ene roke. Kvaliteto Ljubljane vidim v pestri ponudbi na majhnem območju ter v merilu, primernem za pešce in kolesarje. Pri tem pa je stanje takšno, da se v centru ne da kupiti žebnja, v BTC-ju pa najeti stanovanja, si v Šiški ogledati filma ... Zdi se, da se Ljubljana deli na cone: kulturno-poslovni center, trgovska območja ob obvoznici ter spalno-bivalna naselja. Sama menim, da je pomembno, da se funkcije med seboj prepletajo. S

Foto: Emi Vega

Marko Ogorevc, Marin Ribač, Rok Snoj

tem se zmanjša čas potovanja ter ustvarja pestrost. Izgubljene priložnosti so stanovanjske soseske iz šestdesetih let v Šiški, Mostah, za Bežigradom ... S sebi lastnimi odprtimi prostori nudijo idealno možnost za nadgradnjo iz spalnih naselij v aktivne centre dogajanja, kar je bilo sprva načrtovano. Po prvotni zasnovi bi se morale zglede tudi novogradnje. Ob dobičkonosnem izkoristku zemljišč za maksimum stanovanj bo vendarle treba razmišljati tudi o oskrbnih vlogi sosesk, tudi o zelenju.

Darjan Vojin

študent tretjega letnika Fakultete za šport

Ko hodim po mestu, imam občutek, da sem v tujini: tu skupina Kitajcev, tam gruča Italijanov, še vrsta Hrvatov ... V centru je skorajda videti več turistov kot prebivalcev. Včasih jih ni bilo toliko. Očitno je, da Ljubljana postaja vse privlačnejša za tujce. Morda zato, ker smo v EU in nič več za »železno zaveso«. Morda pa predvsem zato, ker je Ljubljana lepo mesto. Za nas, ki tu živimo, postaja vse, kar je, preveč samoumevno. A tujci opazijo.

Na šoli Vide Pregarc treniram roket. Tako se soočam z bolj ali manj uspešnimi oblikami organizacije v športu. V moji ekipi je osem otrok. Sicer so na ljubljanskih šolah skupine po štiri ali pet, kar je absolutno premalo. Tako se ne da trenirati. Problem je v razpršenosti. V Ljubljani namreč več klubov pokriva po nekaj šol; tako je težko sestaviti močno ekipo. V manjših mestih - v Domžalah in v Grosupljem s selekcijo povežejo otroke v en klub, ki je že v startu močan. Že v malem se pokaže, kako je uspeh neke športne ekipe odvisen od organizacije. Poznamo primer ženskega rokometnega kluba Krim, ki je posegal po najvišjih mestih v Evropi in v svetu; ko ga je vodil uspešen menedžer. Problem zagotavljanja financ, ki je vseslovenski, je tudi v domeni dobrega ali slabega »šefa«. Splošna situacija v športu zbujajo skrb. Klubi so odvisni od podjetij, ki jih sponzorirajo. Podmladek morajo vse bolj financirati starši, kar vodi v segregacijo, pa tudi v manjši nabor za prihodnje. Še stranski učinek je; preveč otrok tako prevzame - cesta. A ne glede na takšno sliko se ne kaže slepiti. Za doseganje rezultatov je odločilnega pomena dobra organizacija; uspešen menedžer. Pa tudi strog nadzor nad porabo sredstev.

Teja Zakrajšek

univerzitetna diplomirana inženirka arhitekture

Ljubljana je kot prestolnica v žarišču ponudbe slovenskih in tujih prireditev. V starem mestnem jedru ima nešteto majhnih prostorov, ki vitalizirajo mesto z obtokom dejavnosti in ljudi. Navdušuje me izvirnost ambientalnih postavitev in bogatenje mesta z idejami, ki jih na primer letno izpostavi skupina Prostorož. Z njimi širijo naša obzorja in kažejo na potencialne možnosti, ki v mestu ostajajo neodkrita. Majhno mesto nas sili k rešitvam majhnega merila in velike prilagodljivosti. Večnamenski scenariji odpirajo paleto izkoriščanja mestnega prostora in njegove interpretacije. Fleksibilno mesto zna ujeti tok časa in prevzeti novo vlogo v spreminjajoči se družbi prihodnosti. Opažam, da se zgostitev programa dogaja predvsem v središču mesta, medtem ko prostor zunaj Fabianijevega ringa ostaja brez lastnih središč in dogajanja. Za dejavnostmi in inovacijo nasičen strogi center bi prekrivanje programa lahko rešil z razpršitvijo dejavnosti navzven in s tem reaktiviral preostale dele mesta. V mislih imam ureditev tržnic v Šiški in v Mostah. Tudi omejevanje motornega prometa ne le v centru mesta, pač pa tudi v drugih mestnih žariščih z zgoščeno dejavnostjo, kot so območje Roga, Tivolija in Eiprove. Prometa osvobojen prostor bo z novim značajem privabil ljudi, dejavnost in mestni utrip. V celoti oživelo mesto bi z decentralizacijo programa povečalo privlačnost mestnega življenja tudi za tiste meščane, ki živijo zunaj strogega centra.

Gaja Zornada

absolventka kiparstva na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje

V zadnjem letu, morda celo po sprostitvi trnovske vpadnice, dobiva prepil v Ljubljani vedno več veljave. Z meglo zapolnjena kotlina se odziva na prevetrivne in prebivalci dogajanje čutimo kot prag sprememb. Mesto z majhnimi koraki vztrajno pridobiva značajske poteze evropske prestolnice; majhne, a šarmantne, nepoznane, a odločne. Življenjski slog meščanov končno postaja vsaj soroden sodobnemu urbanemu utripu, katerega pogonska sila odprtega trga se čuti tudi na področju urbanistične kreativnosti. Novogradnje spreminjajo

Foto: Matevž Paternoster

Avtorski skupini Asobi in ProstoRož sta v okviru letošnjega projekta Slovenska cesta za udobje mimoidočih postavili večje število urbanih stolov.

pomene predmestij, Dunajska cesta stremi k steklenim sanjam *La Défense*, ulice kultiviramo, jih odevamo v zelene otoke in center zavzema svojo pozicijo v primerjavi z drugimi četrtmi. Sodobno mesto si bodisi zgradi programsko zastavljeno vizualno prepoznavno identiteto bodisi dopusti, da se stavbe, ki ga tvorijo, umaknejo v ozadje funkcionalne infrastrukture asfalta, smerokazov in oglaševalskih sporočil. S tovrstnim zapostavljanjem bivalnega in življenjskega prostora se rodi kriza identitete tako mesta kot meščana. Odgovor nanjo je vedno iskala umetnost, ki je kot dušna hrana polnila praznine javnega vsakdana. Nastajali so umetnosti posvečeni urbani prostori, javna umetnost si je lastila trge in parke. V sodobnem urbanem okolju pa smo prišli do točke, ko jo je mesto odločno preglasilo. Pojavil se je odziv v obliki grafitov in *street arta*, a želja po ponovnem ponotranjenju urbanega organizma s strani prebivalcev ostaja nepotešena. Umetnosti se ponuja izjemna priložnost, da ponovno zavzame svojo vlogo, jo razvije v skladu s potrebami duha časa in mesto osvobodi rigidne funkcionalnosti. Pročelja hiš, njihovi zbledeli obrisi in druge odskočne deske, ki jih je zanemarila arhitektura pretekega časa, se same ponujajo kot novi prostori javne umetnosti. Prostori, s preobrazbo katerih lahko mestu vrnemo obraz. Če smo ljubljancani v preteklih letih kot osvežujoč poseg v podobo mestnih ikon zaznali z lučmi potreseni decembrski grajski grič, lahko v duhu odziva na poskuse nevsebinske stalne svetlobne dekoracije Pivovarne Union zaznamo vrzel, ki se je moramo sistematično in temeljito lotiti. Možnosti, ki nam jih ponujata na eni strani sodobna tehnologija medijskih fasad in na drugi strani nova igrivost sodobnih vizualnih ustvarjalcev, kliče po novih mestnih vrtnarjih, ki bodo poskrbeli za »novi mestni park«.

Diskutiranje z mladimi ob rob: Svižčev e-mail, četrtek, 30. oktobra 2008, in sklepna misel.

Oj, Sara Šele zdej sm se prebila do računalnika, tok je blo stvari za urejat, da niti do morja še nism pršla. Študentski dom je katastrofa: k da bi se zateku u en brlog med drugo svetovno vojno. Edin omaro mam pa ful veliko, pa spoznala sm cimri

iz sosednje sobe v apartmaju in sta ful u redu, hvalabogu. Pa še ena dobra stvar: do akademije mam peš par minut. Probala si bom čim bolj uredit plac, pa dost novih stvari kupit za ogaben brlog; od posode do stola - tud tega ni v sobi! Guy mi je neki stvari posodu, ful je prjazn. Učeri sm skor živčni zlom dožvela, ker mi ključ ni hotu vrat odpret, pa tok utrujena sm bla in vse je šlo narobe. Dans je že ful bolj, sam prvadt se morm. Vsi napisi so v hebrejščini, tko da mi še ni čist jasn, kako se bom znašla. Avdicijo so mi prestavl na nedeljo :) Zdej sm na akademiji, k majo k sreč računalnike, kmal grem vadt za avdicijo. Vreme je blo bedno: deževno, pa za kakih 6 stopinj toplejše. Pa nej še muti prebere mail, k se mi ne da še enkrat isto pisat. Aja, hrana je kr dost dražja, tko da se bo zgleda nenamerno hušjal. Pa učeri smo mel kuhno poplavljenjo, ker je deževal in seveda gnila luknja ni prenesla take količine dežja. No, upam, da bom kmal mela več pozitivnih stvari za napisat,

Svizo, far away from Alps

Slovarček: Sara = sestra, Guy = profesor, muti = mama, Svizo = Eva T. S., zdaj študentka tretje stopnje na Akademiji za glasbo v Tel-Avivu

Hmmm ... Skoraj stoodstotno sem prepričana, da v Ljubljani ni enega samega samcatega študentskega doma, v katerem kuhinje ob malo večjem naluvi preplavi voda. Se pa sprašujem, ali Ljubljana premore profesorja, ki bi do kraja obupani študentki, ko iz tujine pritorovi neki tuj, zdaj tudi naš (slovenski) paket vrednostnega sistema, izražen v štiriindvajsetih kilogramih oblačil in desetih kilogramih čevljev, priskočil na pomoč nemudoma in v trenutku. Sprašujem se tudi, kaj na tehnicni pretehta: prvo, ali drugo ... Ah, ne, prav nič se ne sprašujem. Takole bom odpisala: Pojdi, Svizo! Pogumno v lekcijo. Čas je za temeljito prevetritev sistema vrednot!

S študenti in svežimi diplomanti je ure in ure diskutirala in pridobila fotografije, izjave in upanje, da bo Ljubljana dobila pokončne razumnike in prodorne umetnike, znanstvenike, gospodarstvenike, učitelje, politike ... arhitekta, pisateljica, slikarka in mama dveh nadarjenih umetnic Emi Vega

Izziv za povečanje kakovosti vzgoje in

Marija Fabčič

načelnica Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje

Ob strategiji vzgoje in izobraževanja v Ljubljani

Foto: Stane Jeršič

Otroci na dvorišču vrtca Galjevica.

Že več let se je kazala potreba po pripravi strategije razvoja obeh temeljnih področij Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje. Pred dvema letoma je bila sicer pripravljena prva različica za šole, ki pa je zaradi nenaklonjenosti šolam nismo uporabili, pač pa smo zasnovali povsem nov pristop, ki temelji na sodobnih raziskavah smeri družbenega razvoja in upošteva daljšo življenjsko dobo ljudi, katere kvaliteta temelji na neformalnem vseživljenjskem izobraževanju. Na področju predšolske vzgoje smo izhajali iz pred dvema letoma pripravljenega osnutka razvojne strategije in razmišljanja vgradili v skupen razvojni strateški koncept. Ob tem pa smo v dokumentu opravili razmislek tudi o kakovostnem preživljanju prostega časa in o pomenu izobraževanja. Zakaj smo strategijo naslovlili do leta 2019? Ker želimo zajeti celotno generacijo otrok, ki bo začela z osnovnim šolanjem, oziroma bo vključena v osnovno šolo z naslednjim šolskim letom.

Besedilo strategije je pripravljala širša ekipa vrhunskih strokovnjakov pod strokovnim vodstvom dr. Mojce Kovač Šebart

Avtorji dokumenta smo pedagogi, ravnatelji, metodiki, poznavalci predšolskih in šolskih sistemov, financ in javnega upravljanja, delo pa je potekalo pod vodstvom dr. Mojce Kovač Šebart z Oddelka za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani. Strategijo razvoja je sprejel Mestni svet Mestne občine Ljubljana 24. novembra 2008 po zaključeni široki strokovni in splošni javni razpravi, v mestni upravi pa se trenutno aktivno pripravljamo na njeno izvajanje.

Skrb za kakovostno predšolsko vzgojo vseh otrok v Mestni občini Ljubljana

Temeljni cilj, ki mu bomo sledili v strategiji na predšolskem področju, je skrb za kakovostno predšolsko vzgojo vseh otrok v Mestni občini Ljubljana ter pomoč njihovim družinam pri vzgoji in varstvu. Razvijali in ohranjali bomo kakovostno mrežo javnih vrtcev, sledili pa bomo tudi načelom pravice do izbire in drugačnosti. Zagotavljali bomo kakovostno, pestro in raznovrstno ponudbo programov in dejavnosti predšolske vzgoje. Ob tem bomo spodbujali dodatno ponudbo dejavnosti, ki odgovarja na različne potrebe otrok in staršev (dopolnilne dejavnosti na področju varovanja predšolskih in mlajših šolskih otrok, stalna in občasna varstva na domu otrok, odprta in pokrita igrišča z organiziranim varstvom in/ali vzgojno-izobraževalno dejavnostjo, kakovostne kulturno-vzgojne programe).

Vsakemu otroku enake možnosti, da razvije svoje darove in osebnost

Na področju osnovnošolskega izobraževanja bomo zagotavljali možnosti, da bodo lahko vsi državljani, ne glede na spol, socialno in kulturno poreklo, veroizpoved, narodno pripadnost ali telesno in duševno konstitucijo, optimalno razvijali svoje dispozicije in nadarjenosti ter se celovito osebno razvijali v skladu s svojimi sposobnostmi in razvojnimi zakonitostmi. Pomembno je, da vsem zagotovimo enake možnosti za vzgojo in izobraževanje, še zlasti pa to velja za otroke iz socialno manj spodbudnih okolij ter za otroke, mladostnike in odrasle s posebnimi potrebami. Razumemo namreč, da lahko demokratične družbe zmanjšajo družbeno neenakost (s prerazporeditvijo dobrin in pravic),

samo če obstaja v družbi občutek medsebojne povezanosti in solidarnosti med ljudmi, k čemur se Mestna občina Ljubljana zavezuje s svojo aktivno politiko. K temu lahko danes precej prispeva tudi sodobna in kakovostna vzgoja za ustvarjalnost, dialog in strpnost.

Dobra splošna izobrazba, mednarodno primerljivo, pa tudi uporabno znanje in sposobnost kritičnega mišljenja in razvoja pismenosti

Z zagotavljanjem boljših pogojev in možnosti ter s (so)financiranjem nadstandardnih dejavnosti in storitev si bomo prizadevali, da bi učencem in učenkam zagotovili čim bolj optimalne razmere za doseganje kakovostne splošne izobrazbe, ki vodi k doseganju mednarodno primerljivih standardov znanja ter k pridobivanju splošnih in uporabnih znanj, ki omogočajo samostojno in učinkovito soustvarjanje družbenega in naravnega okolja ter razvijanje kritične moči razsojanja, ustvarjalnosti, strpnosti ter empatije do drugih in drugačnih. K temu sodijo tudi prizadevanja za razvoj pismenosti ter razvoj zmožnosti razumevanja in izražanja v slovenskem jeziku ter v svojem maternem jeziku, če ta ni slovenščina.

Vzgoja svetovljanov in domoljubov s privzganjanjem občin kulturnih in civilizacijskih vrednot

Če želimo, da sta vrtec in šola avtonomna kraja širjenja vednosti, socialne integracije, moralnega oblikovanja in formiranja avtonomnega, emancipiranega, kritičnega, moralnega državljana, in če želimo, da v tem smislu pomembno prispevata tudi k oblikovanju spoznavnih, socialnih in osebnostnih zmožnosti, kot so ustvarjalnost, samostojnost, empatija, socialna zavest, strpnost, kritičnost in odgovornost, ju je treba podpreti tudi v njihovih vzgojnih prizadevanjih. Pri tem je ključnega pomena privzganjanje občin kulturnih in civilizacijskih vrednot, ki izvirajo iz evropske tradicije, še zlasti za medsebojno strpnost, spoštovanje drugačnosti in sodelovanje z drugimi ter spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, s čimer šele postane mogoče življenje in sobivanje v demokratični družbi. V tem smislu mora prostor šole postati tudi prostor soočanja in sobivanja različnih kultur ter to sobivanje s svojo medkulturno naravnostjo tudi spodbujati. K temu gotovo sodi tudi razvijanje zavesti o državni pripadnosti in narodni identiteti, pa tudi pripadnosti evropskemu

izobraževanja otrok, mladine in odraslih za obdobje 2009 – 2019

kulturnemu prostoru: prizadevati si velja za vzgojo kozmopolitov in patriotov, ki so odprti za univerzalno solidarnost.

Šole, odprte v okolje

Ključno je, da se šola čim bolj uspešno odpre v okolje: ponuditi mora kakovostne možnosti izbire različnih dejavnosti tudi zunaj pouka ter se s pestro in široko ponudbo uveljaviti kot pomemben kulturni in socialni dejavnik v svojem okolju, tudi tako, da se v večji meri udeležuje programov, ki jih izvajajo javni zavodi s področja kulture ter izvajalci javnih kulturnih programov in kulturnih projektov v Mestni občini Ljubljana.

Podpora zasebnim vrtcem in glasbenim šolam

Četudi Mestna občina Ljubljana svoja prizadevanja usmerja zlasti v zagotavljanje kakovostne javne mreže vrtcev in šol, hkrati kot dopolnilo javni mreži podpira tudi delovanje zasebnih vrtcev in šol ter glasbenih šol, saj tako omogoča izvajanje pravice do izbire ne glede na socialni status staršev. Starši morajo imeti možnost, da svojim otrokom nudijo vzgojo in izobraževanje tudi po posebnih pedagoških načelih, v skladu z lastnimi svetovnonazorskimi oz. verskimi in drugimi prepričanji ter na glasbenem področju.

Več avtonomije šolam in njihovim strokovnim ter svetovalnim delavcem

Eden od pomembnih dejavnikov kakovostne vzgoje in izobraževanja je avtonomija strokovnih delavcev (učiteljev in učiteljic, vzgojiteljev in vzgojiteljic, svetovalnih delavk in delavcev, ravnateljic in ravnateljev). Tudi v evropskem prostoru, kjer je bila tradicija drugačna, vse več držav svoje sisteme decentralizira in odpira poti za večjo avtonomijo šol in njihovih strokovnih ter svetovalnih delavcev. Toda ob tem ne gre spregledati, da večja avtonomija pomeni zlasti večjo strokovno, moralno in politično odgovornost. Predšolska in šolska politika – ne le na nacionalni, pač pa prav zaradi procesov decentralizacije tudi na lokalni in regionalni ravni – je odgovorna za vzpostavljanje primernih sistemskih rešitev in regulative, pa tudi ustreznega financiranja programov, strokovna in moralna (so)odgovornost pa je na strani vrtcev, šol in v njih zaposlenih strokovnih delavcev.

Skrb za varnost in zdravje otrok in mladostnikov

Pomembna sta varnost in zdravje otrok in mladostnikov, zato mora šola s svojimi dejavnostmi oblikovati in spodbujati zdrav način življenja in odgovoren odnos do lastnega zdravja, naravnega okolja, pa tudi do lastnih dejanj in do dejanj drugih oseb, ob tem pa tudi odgovornost drugih oseb za zagotavljanje varnosti in integritete otrok.

Postopno sistematično zviševanje standardov mestnih prostorov za vzgojo, izobraževanje in preživljanje prostega časa vseh generacij

Zagotavljanje domišljenih, celovitih prostorskih rešitev in postopno sistematično zviševanje infrastrukturnega nadstandarda – ne le na ravni posameznega vrtca oz. posamezne šole, pač pa na ravni mesta kot celote – je pomemben dejavnik kakovosti tako vzgoje in izobraževanja kot tudi preživljanja prostega časa otrok in mladih. Razmislek o namembnosti šolskih in vrtčevskih prostorov (učilnic, igralnic, telovadnic, igrišč, večnamenskih prostorov ipd.), zlasti v času, ko v njih ne poteka izvajanje rednih programov (predšolske vzgoje, osnovnošolskega pouka), bo sledil zlasti potrebam na treh področjih:

- po širjenju in dvigu kakovosti dejavnosti na predšolskem, osnovnošolskem področju in splošnem izobraževanju odraslih,
- prostorskim potrebam kulturnih in športnih dejavnosti ter
- prostočasnim dejavnostim mladine in starejših občanov.

Večja kakovost preživljanja prostega časa otrok in mladih

Z ustrezno urejenimi prostori in programi si bo Mestna občina Ljubljana prizadevala tudi za večjo kakovost preživljanja prostega časa otrok in mladih – tudi s pomočjo kakovostnih zunajšolskih dejavnosti ter z zagotavljanjem primernih pogojev za udeleževanje otrok v prostočasnih dejavnostih po lastni izbiri (zagotavljanje ustreznih opremljenih igrišč za otroke in mlade, igral za najmlajše, pokritih športnih objektov, financiranje kulturnih in umetniških

dejavnosti ter njihovo večje vključevanje v izobraževalni proces in v prostočasne dejavnosti ipd.).

Ključna vloga izobraževanja odraslih

V današnjem času ni mogoče spregledati ključne vloge izobraževanja odraslih, torej široke palete možnosti, da posamezniki svoje znanje in spretnosti kontinuirano razvijajo in nadgrajujejo tudi po času svojega obveznega in formalnega izobraževanja. Izobraževanje odraslih je komplementarni del sistema izobraževanja otrok in mladine in omogoča uresničevanje pravice do izobraževanja kot temeljne človekove pravice. Ta pravica predpostavlja obstoj možnosti za vključevanje v organizirano učenje vse življenje (vseživljenjsko, /ne/formalno učenje), zagotavljanje le-te pa je naloga tako države kot lokalne skupnosti.

Spoznavanje vrednot prestolničnega mestnega okolja

Ob tem velja poudariti, da je strategija namenjena razvoju izobraževanja v Ljubljani, torej v konkretnem urbanem okolju mesta ter njegovih mestnih četrti kot lokalnih okolij, vzgoja in izobraževanje pa imata med drugim tudi cilj, da otroci in mladi spoznavajo svoje mesto, lokalno okolje in njegovo zgodovinsko dediščino ter te vrednote začutijo, jih ponotranjijo, se jih naučijo spoštovati in jih varujejo kot svoje kulturno bogastvo.

Otroški slikanici, ki ju je mesto podarilo najmlajšim za spodbudo k branju: prvošolčki so ob vstopu v šolo prejeli Klobuk gospoda Konstantina, 3-letni malčki pa na sistematskem zdravstvenem pregledu Sto ugank. Ob tej pobudi župana sta poznavalsko in zavzeto sodelovala področna načelnika za kulturo ter predšolsko vzgojo in izobraževanje.

Povabilo k sodelovanju

Strategija je namenjena tako mestni upravi kot vrtcem, šolam, nevladnim organizacijam. Poseben poudarek pa je namenjen staršem in vlogi predstavnikov mesta v svetih javnih vrtcev in šol, saj je kakovostni preboj mogoč le s sodelovanjem nas vseh. Eden izmed naših ciljev je, da se strategija čimbolj vtke v državno strategijo, da država prevzame pomembnejše cilje in ukrepe ljubljanske strategije in da tudi tako mesto in državne ustanove boljše živijo skupaj. Priprave na izvajanje, podrobnejše letne cilje in akcijske načrte ter prepotrebne strateške razmisleke bo nadaljevala ekspertna skupina, ki bo sestavljena iz strokovnjakov z različnih področij.

Vsem, ki so nam poslali pripombe in razmišljanja že v času priprave strategije razvoja se iskreno zahvaljujemo, prav tako pa vas ponovno vabimo, da z nami sodelujete tudi pri izvajanju in vrednotenju strategije. Celotno besedilo strategije je dosegljivo na spletnem naslovu <http://www.ljubljana.si>, vaša razmišljanja in pobude pa lahko posredujete tako oddelku za predšolsko vzgojo in izobraževanje kot članom ekspertne skupine na naslov izobrazevanje2019@ljubljana.si.

Stoji učilna zidana

Literarni tabor v letu medkulturnega dialoga: Ljubljana – Šentjanž 2008

Mag. Francesca Žumer

Zelo pomembno je, da se zavedamo različnosti med posameznimi narodi, državami in njihovimi kulturami. O sprejemanju drugačnosti načina življenja ljudi, njihove kulture, jezika, verske pripadnosti, običajev in navad drugih smo posebej poudarjeno govorili v letošnjem letu, ki je znotraj držav Evropske unije razglašeno za leto medkulturnega dialoga.

Osnovna šola Poljane je že trinajsto leto organizirala literarni tabor v Šentjanžu na Koroškem skupaj z učiteljicami in učenci Glavne šole Borovlje

Področje vzgoje in izobraževanja ima v procesu spodbujanja odprtega in celostnega sodelovanja med različnimi državami in njihovimi prebivalci še posebno pomembno vlogo, saj vzgaja mlade ljudi za strpnost in kvalitetnejšo prihodnost. Pomena vzgoje za strpnost, razvijanja zavesti o enakopravnosti spolov, spoštovanja drugačnosti za sodelovanje z drugimi, spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, še posebej otrokovih, razvijanja enakih možnosti obeh spolov ter s tem razvijanja sposobnosti za življenje v demokratični družbi, razvijanja jezikovnih možnosti in spoštovanja enakih pogojev za poučevanje različnih jezikov se zavedamo tudi na Osnovni šoli Poljane v Ljubljani. Ob tem s ponosom zrem v preteklost, saj letos že trinajsto leto zapovrstjo organiziramo literarne taborne v kraju Šentjanž na Koroškem skupaj z učiteljicami in učenci Glavne šole Vetrinj in Glavne šole Borovlje. Tabora se udeležujejo učenci, ki se poleg nemškega učijo tudi slovenskega jezika.

Začetki sodelovanja segajo v leto 1994

Začetki segajo v leto 1994, ko so kratkorni Zavod za šolstvo in šport Republike Slovenije oz. njegova svetovalka za medkulturno sodelovanje **Dragica Motik** na slovenski strani ter **Ursula Schwendenwein** in **Rudiger Tentsch** iz Medkulturnega centra na Dunaju organizirali tridnevni seminar o medkulturni vzgoji. Kvalitetno organizirano izobraževanje je rodilo sodelovanje z učiteljico **Nado Malle**

iz Glavne šole Vetrinj, ki me je povabila k sodelovanju. Pridružili sta se tudi učiteljici slovenskega jezika iz Glavne šole Borovlje, **Tatjana Kupper** in **Matilda Borochnik**. Prvič so avstrijski učenci prišli k nam v Ljubljano junija 1995. Od tedaj dalje se vsako leto srečujemo dvakrat, in sicer enkrat na avstrijski in drugič slovenski strani oz. na severni in južni strani Alp. Srečanja so obogatena s poprejšnjim branjem del izbranega slovenskega ali koroškega literarnega ustvarjalca in z ustvarjalnim pisanjem v mešanih slovensko-avstrijskih skupinah v slovenskem jeziku. Iztočnica za literarno ustvarjanje so prebrana dela. Tako je letos potekalo že naše 22. srečanje.

Letošnji literarni tabor je potekal v znamenju prebiranja mladinskih del pisatelja Slavka Pregla in pisanja domišljajskih spisov o odnosu do okolja

Pisatelj Slavko Pregl bil do letošnjega marca tudi predsednik Društva Bralna značka Slovenije, od decembra lani pa je predsednik Društva slovenskih pisateljev. Izhodišče za letošnje literarno ustvarjanje je bilo Preglovo delo *Odprava zelenega zmaja*. Od izida prve knjižne izdaje leta 1976 sta minili že več kot dve desetletji, a njegova humorna vsebina še vedno privlači mlade bralce. Učenci so prislunhili duhoviti pisateljevi pripovedi o njegovih življenjskih izkušnjah in njegovim najnovejšim basnim, ki so izšle v knjigi *Petelin na gnoju* (Didakta, 2008).

Sledilo je pisanje v mešanih avstrijsko-slovenskih skupinah. Ker je bil literarni tabor na dan Zemlje, 22. aprila, smo tudi literarno ustvarjanje prilagodili razmišljanju o okolju. Nastale so zanimive futuristično obarvane domišljajske pripovedi. V njih so učenci izrazili bojazen o neizbežni katastrofi na Zemlji, če se ne bomo začeli obnašati do nje prijazneje, in napovedali nekaj izumov varčnejših in ekoavtomobilov za njeno rešitev. Popoldanski del je bil bolj sproščen in družabno naravnat, namenjen druženju slovenskih in avstrijskih učencev. Odpeljali smo se v Celovec, kjer smo se sprehodili po njihovih paviljonih na osrednjem mestnem trgu, ki je bil ravno tisti dan namenjen kulturnim, glasbenim in gledališkim predstavitvam različnih skupin iz drugih držav Evropske unije ob letu medkulturnega dialoga. Prislunhili smo nastopajočim in si izmenjali različne poglede, izkušnje in opažanja.

Foto: osebni arhiv

Učenci in učiteljice na letošnjem literarnem taboru v Šentjanžu na Koroškem, ki je že 13. leto potekal v sodelovanju med Glavno šolo Borovlje in Osnovno šolo Poljane, letos v znamenju medkulturnega dialoga.

Tako učencem kot organizatorkam literarni tabori pomenijo širitev obzorja, spoznavanje in sprejemanje drugih navad, razmišljanj in načina življenja

V štirinajstih letih poznanstva so prerasli stroge okvire vzgojno-izobraževalnega dela, tako da so to vedno bolj prijateljska srečanja, ne samo učiteljic, ampak tudi učencev, ki se jih udeležijo več let zaporedoma. Vsi skupaj že nestrno pričakujemo naslednje literarno srečanje junija na slovenski strani in prihod avstrijskih slovensko govorečih učencev k nam v Slovenijo. Tudi njim spoznavanje slovenskih naravnih in kulturnih znamenitosti, običajev, naš način življenja in slovenska govorica pomenijo dopolnitev in bogatitev šolskega vsakdana.

Od rokopisa do računalnika

Meta Verbič

Sicer tradicionalne prireditve, ki jih Svet ČS Center v sodelovanju z društvi, šolami in vrtci, pripravlja vsako leto ob Dnevu ČS v začetku oktobra, so bile letos bogatejše za literarno-likovni natečaj za učence osnovnih šol v ČS Center na temo *Od rokopisa do računalnika - ob 500 letnici rojstva Primoža Trubarja, za okroglo mizo o zgodovini Slovencev od II. svetovne vojne do danes za učence tretje triade osnovnih šol in za dan odprtih vrat na Srednji ekonomski šoli Ljubljana – šoli sodobnega podjetništva*.

Literarno likovni natečaj za osnovnošolce

Literarno-likovni natečaj je Svet ČS Center razpisal že januarja letos. Odziv

osnovnih šol je bil velik. Učenci vseh treh triad so, ob pomoči mentorjev, v številnih literarnih, likovnih in literarno-likovnih delih izrazili pomen Primoža Trubarja za Slovence, za našo zgodovino in prihodnost. Žirija, ki so jo sestavljali dr. Matjaž Kmecl, novinar in publicist Janez Čuček, pisatelj Miha Mazzini, slikar Zmago Modic in diplomanta Akademije lepih umetnosti v Benetkah Gaja Möderndorfer in Dorian Španzel, je ocenila, da so se učenci ustvarjanja lotili resno, včasih malo hudomušno in zazrti v računalniško prihodnost. Pa vseeno niso pozabili na pisano besedo in na knjigo.

Naj to oceno ponazorim s kratkima odlomkoma dveh zmagovalcev na literarnem delu natečaja. Še lani učenec šestega razreda OŠ Ledina **Max Kuhelj Bugarič** se je ob pogledu na evrski kovanec s podobo Primoža Trubarja preselil v čase, ko so nastale prve slovenske knjige in vse to povezal z računalniško sedanostjo. Goreč uporabljal računalnika in knjižni molj obenem je svoje razmišljanje končal takole: »Včeraj sem na računalnik napisal pismo prijatelju in ga poslal z elektronsko pošto. Moj oče pa je med tem v sosednji sobi bral 'znancu' Primožu Trubarju, mi tega prav gotovo ne bi verjel. Tako kot sem potoval v preteklost, bi rad odpotoval v prihodnost. Zanima me, kakšen bo razvoj tehnologije in kako bodo videti moje knjige. Mogoče jih bodo imeli v vitrinah, ker bodo neprecenljive vrednosti, saj bodo knjige iz papirja prava redkost. Če bo to pomagalo pri tem, da se bomo ljudje začeli obnašati bolj v skladu z naravo in da bomo s tem naredili nekaj zase in za svoj planet Zemljo, potem bo to tudi dobro dejanje.«

Lanska devetošolka OŠ Poljane **Meagan Jackson** je, čeprav njen materni jezik ni slovenščina, v

Foto: Miha Fras

Četrtna skupnost je letos povabila k ustvarjanju osnovnošolce v literarno-likovnem natečaju Od rokopisa do računalnika – ob 500-letnici rojstva Primoža Trubarja. Podelitve nagrad se je udeležil tudi župan.

domišljjskem spisu Primoža Trubarja pripeljala na obisk v današnje šolo. Zapisala je, da ga je pozdravila učiteljica slovenščine, kako so veseli, da se je odločil obiskati njihovo šolo in nadaljevala: »Mislim, da Vam bo zelo všeč in da Vas bodo učenci z navdušenjem poslušali ob koncu dneva.« Vendar Primoža Trubarja prav nič ni zanimala računalniška učilnica in podobne stvari, ki so bile otrokom bolj všeč kot branje. Trubar je po vsem, kar je videl in slišal, povedal: »Dragi Slovenci! Vasha shola me je zelo presenetila. Zhelel sem vam povedati, da je lepa in dobra shola, vendar ne morem. Edino stvar, kar

bom povedal, je to, da prevezh skrbite za modernizacijo, premalo pa sa odnos do shole in branja. Ze shelite imeti dobro sholo, morate ostati pri temeljih. Bres shelje po knjigi sploh ni shole.« Po teh njegovih besedah je v telovadnici zavladala popolna tišina. Primož Trubar je zdaj nas presenetil. Tega res nismo pričakovali. Po nekaj minutah smrtne tišine je začela majhna prvošolka ploskati. In takoj so že vsi ploskali in žvižgali. »Znamenitemu slovenskemu pisatelju smo se zahvalili,« je svoj domišljjski spis zaključila Meagan. S tem je po mnenju žirije zelo jasno izrazila svoje zavedanje o pomenu pisane besede in

Dobitniki priznanj in pohval na literarno-likovnem natečaju Od rokopisa do računalnika, ob 500 letnici rojstva Primoža Trubarja

Nagrajenci likovnega dela natečaja

● *Prva triada:* 1. mesto sta si razdelila učenca 2. b razreda OŠ Toneta Čufarja Taja Bedene in Olin Zalar, drugi je bil Mark Kralj, učenec 3. b razreda OŠ Toneta Čufarja, tretja pa je bila Bianca Pregarc, učenka 2. a razreda OŠ Vodmat.

● *Druga triada:* prvo mesto sta osvojila učenca 4. b razreda OŠ Ledina Val Fürst in Tschimy A. Obenga. 2. mesto je pripadlo prav tako učenkama 4. b razreda OŠ Ledina Kristini Vretenar in Alešji Šajna. 3. mesto pa sta si delili učenka 5. b razreda OŠ Toneta Čufarja Tina Klinc in učenka 5. d razreda OŠ Majde Vrhovnik Petra Doles.

● *Tretja triada:* prva je bila učenka 7. b razreda OŠ Vodmat Jerneja Sotlar, 2. mesto je pripadlo učenci 9. a razreda OŠ Majde Vrhovnik Zali Kogej, 3. pa je bila učenka 7. b razreda OŠ Vodmat Eva Pavlič

Nagrajenci literarnega dela natečaja

● *Prva triada:* Na natečaju so sodelovali učenka 1. a razreda OŠ Poljane Liza Adamič in učenci 3. b razreda OŠ Toneta Čufarja s kolektivnim opisom osebe na sliki – Primoža Trubarja. Žirija se je odločila za obe deli podeliti posebno pohvalo.

● *Druga triada:* sodelovali so samo učenci OŠ Ledina: 1. mesto je zasedel Max Kuhelj Bugarič, učenec 6. b razreda, 2. je bila Marjeta Merjasec, učenka 6. a razreda. 3. je pa bila Eva Sikošek, učenka 6. a razreda.

● *Tretja triada:* 1. mesto je osvojila učenka 9. a razreda OŠ Poljane Meagan Jackson, 2. je bila učenka 9. a razreda OŠ Majde Vrhovnik Zala Kogej, 3. mesto pa je pripadlo učenci 9. c razreda Maši Mekina.

Nagrajenci literarno – likovnega natečaja

S kombinacijo literarno-likovnih del pa so sodelovali učenci 1. a, 1. b in 5. b razreda OŠ Toneta Čufarja in učenci 2. a ter učenki 6. b razreda Lena Milčević in Laura Prijatelj iz OŠ Poljane. Žirija je menila, da si vsi zaslužijo posebno pohvalo.

Foto: Miha Fras

Posebno slavlje so doživeli varovanci Vrtca Viški gaj, ko so dobili nove prostore v enoti Bonifacija. Vzgojiteljica Helena Sprager je navzoče navdušila s svojim upesnjem vezilom temu pomembnemu darilu meščančkam in meščančkom.

knjige za obstoj slehernega naroda. Rezultate natečaja smo razkrili na tradicionalni prireditvi *Pozdrav jeseni* na OŠ Poljane, v ponedeljek, 13. oktobra, na Dan ČS Center. Pozdrav jeseni in podelitev priznanj in pohval najboljšim na natečaju so popestrili učenci OŠ Majde Vrhovnik, Poljane in Toneta Čufarja ter otroci iz vrtcev France Prešeren, Pod gradom in Ledina.

Ob otvoritvi novih prostorov vrtca Viški gaj, enote Bonifacija

Helena Sprager, vzgojiteljica

Vloga vrtca ima dandanes posebno mesto v življenju staršev in otrok. Vrtec kot vzgojno-izobraževalna ustanova stremi k temu, da bi otroci prek igre pridobili kar največ socialnih znanj in spretnosti, se socializirali, pridobili nova znanja in izkušnje, ki jih potrebujejo v vsakdanjem življenju na poti odrasčanja. Zato smo v vrtcu Viški gaj še toliko bolj veseli novih prostorov, ki so zasijali v živahnih barvah ter tako obarvali naše življenje in delo. Vloga vrtca se je namreč skozi leta spreminjala in danes igra močno vlogo pri razvoju slehernega otroka. Brez sodelovanja staršev, okolja, inštitucij, s katerimi vrtec sodeluje, ne bi bilo takih uspehov, kot jih dosegamo. Zato s strokovnostjo kadra, dobro voljo ter uspešnim vodstvom, ki deluje z vizijo, lahko s ponosom rečem, da je vrtec Viški gaj res svojevrsten gaj v Ljubljani. Z željo, da bi se vsi v njem počutili kar najbolje in da bi lahko odprli vrata še mnogim naslednjim generacijam otrok, se v imenu vrtca Viški gaj zahvaljujem naši ustanoviteljici Mestni občini Ljubljana ter vsem, ki so dali vse od sebe, da smo z velikim zadovoljstvom in ponosom v nove prostore sprejeli toliko otrok in njihovih staršev.

Otvoritev Bonifacije

Helena Sprager

Z vstopom v vrtec se nov svet odpre, življenjska pot se spremeni za vse: za majhne otroke in njihove mame, za ateje in dedke in stare mame.

V vrtcu otroški živ žav je doma, tu se crklja, poje in igra.

Veliko se raziskuje, bere in pogovarja, in vsak se lahko s svojim znanjem postavlja.

Za otroke skrbimo in z njimi živimo tovarišice,

ki nam danes pravijo vzgojiteljice.

Izmišljamo si vzgojne vragolije, da se vsak otrok lahko usestransko razvije.

Lekcije vrtca so tudi s področja vzgoje, varne hoje, kulturne prehrane in kako vsak posameznik znotraj skupine obstane.

Pisan in pester je ta naš svet, v nove prostore vrtca ujet.

Kar štiri igralnice smo za malčke pridobili,

ter jih tako pod svoje okrilje skrili.

V isti hiši je tudi prvi razred šole doma, tako se mali in malo večji svet srečujeta.

V slogi sodelovanja in vzgoje rastemo vsi,

vsak nov dan nas z izkušnjami bogati.

Svet generacij pri nas se prepleta, kar je popotnica za prihodnja življenjska leta.

Najlepše je, da »mularija« k nam se na obiske vrača,

kar je najlepši pokazatelj, da biti vzgojitelj s srcem se res spleča!

Želimo si, da z vrtcem povezane ljudi to sožitje preplavi

in da se s tem občutkom vsem skupaj prihodnost prijazno smeji.

60 let Akademske *France Marolt*

Darja K. Korenčan

Foto: Miha Krivic

Ljudski ples članov ASF France Marolt v dvorani Palacij na Gradu.

Starejše generacije se še dobro spominjajo Franceta in Tončke Marolt, ki sta bila z dušo in srcem predana zbiranju ljudskega izročila in terenskemu raziskovanju, kar je pozneje postavilo temelje folkloristike pri nas. Tako je pred šestimi desetletji, po drugi svetovni vojni, utemeljitelj slovenske etnomuzikologije in ustanovitelj Glasbenonarodopisnega inštituta France Marolt pogumno ustanovil Akademsko folklorno skupino z eno samo željo: poustvarjati in širiti slovensko ljudsko izročilo. Njegova namera je padla na plodna tla, saj se je okrog njega kmalu začelo zbirati nekaj največjih zanesenjakov, ki so pridobili plesalce in godbenike.

Največja kulturna ambasadorica nekdanje Jugoslavije in pozneje samostojne Slovenije

France Marolt je bil idejni vodja skupine, glasbeno vodstvo je zaupal soprogi Tončki Marolt, plesno pa etnokoreologinji Mariji Šuštar. Leta 1965 jo Šuštarjevo zamenjal Mirko Ramovš, ki je izpopolnil in nekoliko preoblikoval program skupine, ne da bi pri tem bistveno zašel z načrtane poti. Ta folklorna skupina je bila poleg APZ Tone Tomšič in Slovenskega okteta gotovo največja kulturna ambasadorica nekdanje Jugoslavije in pozneje samostojne Slovenije. Slovenski izseljenci v Kanadi, Avstraliji, Argentini in drugod ohranjajo v spominu nepozabna srečanja z našimi folklopnimi plesalci, ki so s slovenskimi narodnimi nošami segli do srca marsikateremu rojaku in mu privabili solze na lica. Za mnoge je bil to najbolj pristen stik z rodno grudo, kajti ti plesi iz različnih slovenskih regij so temeljili na avtentičnih koreografijah, nad katerimi je strokovno bdel in jih usmerjal Mirko Ramovš, pravi naslednik Franceta Marolta. Ob njem se je strokovno izpopolnjeval, saj je sprva kot študent aktivno sodeloval pri tej skupini, najprej kot plesalec, potem kot pomočnik koreografa, sčasoma pa je postal umetniški vodja skupine, kar je še danes. Kot strokovni sodelavec Glasbenonarodopisnega inštituta SAZU Mirko Ramovš že vrsto let raziskuje zgodovino in razvoj plesnega izročila na Slovenskem. Ukvarja se z rekonstrukcijo plesov in je v študentskih vrstah AFS France Marolt nadvse cenjen. Z maroltovci je pripravil okrog šestdeset odrskih postavitev

slovenskih ljudskih plesov, mnogi od njih so obogatili tudi arhiv RTV Slovenija.

Sodelovanje z ljudskimi pevci in godci

Čeprav se je v posameznih regijah vsa ta leta rojevalo veliko novih folklopnih skupin, ki jim je pomagal na noge prav Mirko Ramovš, je AFS France Marolt ostala nenadkriljiva. Njen repertoar je izjemno raznolik, saj ne vsebuje le plesov, ampak pogosto predstavlja tudi običaje, ki so po vaseh že skoraj izumrli. Gre za splet plesa, pesmi in godčevstva, zato je skupina neločljivo povezana tudi z ljudskimi pevci in godci oz. njihovimi nasledniki. Vsako območje slovenskega narodnostnega prostora izraža določene posebnosti tako v nošah kot koreografiji, petju in glasbilih, ki spremljajo določen ples. Šele ob celovitem spletu plesa, glasbe in petja lahko spoznamo navade in običaje, ki so zaznamovali posamezne pokrajine. Prav to bogastvo in pestrost izročila je mogoče spoznati tudi v seriji *Slovenski ljudski plesi*, ki jo je Mirko Ramovš pripravil za TV Slovenija. V Beli krajini so najbolj znani plesi Poljanske doline, plesi ob kresovanju ter plesi in pesmi iz Starega trga ob Kolpi. Gorenjski plesi in običaji so doma predvsem v Zgornji Savski dolini, Koroška se lahko ponaša s spletom pesmi in plesov Ziljske doline in Roža. V Prekmurju prednjačijo svatbeni plesi, plesi slovenskega Porabja in Ravenskega. Na Primorskem so doma plesi slovenske Istre in Zgornje Soške doline, na Štajerskem vzhodnoštajerski plesi, pa plesi iz Razkrižja in Zgornje Savinjske doline. Zelo pogosto

pa srečamo na repertoarju AFS France Marolt ples iz Rezije, ki so povezani tudi z značilnim petjem.

Pristno ljudsko izročilo kot nepogrešljiv del nacionalne identitete

Danes vdira komercializacija v vse pore našega življenja, mladina posluša dokaj hrupno glasbo, po vseh radijskih postajah je poplava različne *turbo folk* glasbe – ob vsem tem je folklor po krivici omalovaževana kot nekaj, kar ne sodi v ta čas, kar je zastarelo in preživeto. Kako zmotno! Prav ljudsko izročilo je tisto, ki naš narod drži pokonci skozi stoletja kot sestavni del naše identitete, seveda pa je treba to izročilo zanamcem in tujcem pravilno, v nepotvorjeni obliki predstaviti. Na marsikateri predstavitvi Slovenije v tujini srečamo skupine, ki z avtentično slovensko ljudsko glasbo in plesi žal nimajo nič skupnega. Kaj nam pomaga poznavanje svetovne glasbene zakladnice v osnovnih in srednjih šolah, ko pa o naši ljudski glasbi in plesih učenci ne zvedo skoraj ničesar. Na srečo pa v študentskih vrstah še vlada zanimanje za folklorne plesne, ki ponujajo odlično preživljanje prostega časa, obenem pa mlade seznanjajo s stoletno tradicijo naših prednikov.

Stroga merila za vstop v folklorno skupino

Čeprav je med mladimi, ki se prijavijo na avdicijo, najbrž še vedno nekaj takšnih, ki se poskušajo včlaniti predvsem zaradi druženja, zabave in turnej, pa je večina med njimi gotovo dojela bistvo folklorne sporočilnosti. Konec koncev ima skupina stroga merila glede nastopanja, saj mora posameznik

folklorne skupine

svoje pevsko in plesno znanje izpopolnjevati več let, da lahko napreduje v zahtevnejšo skupino. Prav to je bistvo piramidalnega načina vzgoje mladih folkloristov, ki se začnejo kaliti tako, da najprej opravijo avdicijo, ki jo AFS France Marolt razpiše vsako leto. Gre za dokaj strogo selekcijo, ko morajo posamezniki pokazati svoje plesno-glasbene dispozicije.

AFS France Marolt je nepogrešljiva na folklornih festivalih

Ob svojem visokem jubileju, 60-letnici, je letos skupina nastopila tudi na mariborskem Lentu, kjer se je predstavila s pestrim programom v okviru mednarodnega folklornega festivala Folkart. Sicer pa je imela skupina svoj jubilejni koncert letos aprila v Cankarjevem domu v Ljubljani, kamor je prišla večina nekdanjih plesalcev in godcev, pa seveda številni privrženci in občudovalci te skupine, ki so bili ganjeni ob tako celovitem programu. Njihove odzive smo lahko prebrali tudi na spletu, ko so se kar vrstile pohvale, čestitke in navdušena mnenja obiskovalcev. Vsakdo, ki je kdajkoli plesal v takšni skupini, ve, da to prinaša veselje, obenem pa tudi veliko odrekanja, saj morajo biti vsak korak, vsak gib telesa in mimika izpiljeni do potankosti, kar terja veliko ur potrpežljivih vaj, ki potekajo v prostorih ljubljanske Kazine. Ta stavba z bogato zgodovino je bila v zadnjem času predmet različnih polemik v zvezi z namembnostjo prostorov. Ob vsem tem je treba zapisati, da Mesto Ljubljana podpira Kazino kot center družabnega življenja v Ljubljani in zato bosta v njej najbrž še naprej domovali Plesna šola Kazina in AFS France Marolt, ki ponujata mladim v centru mesta možnosti za vaje in priprave na vrhunске plesne in folklorne nastope.

Zmagoslavni jubilejni koncert

Poskočni plesi AFS France Marolt marsikoga navdušijo že ob letnih koncertih v Cankarjevem domu, ob letošnjem jubilejnem koncertu pa so plesalci naravnost triumfirali: pokazali so, kaj zmorejo s svojo *Razkrito govornico plesa*, kot so poimenovali slavnostni koncert. Mirko Ramovš si je ta dogodek, katerega častni pokrovitelj je bil predsednik republike dr. Danilo Türk, zamislil kot antologijo slovenskega ljudskega plesa in tako obiskovalce popeljal skozi zgodovino ljudske plesne kulture na Slovenskem.

Plesni, pevski in glasbeni program je znova pokazal, da je ples neločljivo povezan z običaji, najpogostejše svatbenimi, pa tudi z različnimi kmečkimi opravili, plesali so še v pustnih dneh in ob cerkvenih praznikih, med postom in adventom pa je veljala prepoved plesa. Slovenski plesi so bili namenjeni parom in skupinam, nekatere so izvajali ob petju in glasbeni spremljavi tamburaških orkestrorov. Zanimiv je t. i. »puštertanc«, ki je bil obvezen del svatb, tisti, ki izbira, pred soplesalca vrže blazino, nato oba poklekmeta nanjo, se poljubita in skupaj zaplešeta. Za mlade pare, ki se odločajo za snubitev, je primeren štajeriš; ta se včasih izvaja tudi s premetom, prekmurski ples čindara pa prebudi zaspane svate. Pri gorenjskem svatbenem plesu v troje mora fant z majoliko na glavi, napolnjeno z vinom, plesati z dvema dekletoma, pri čemer je potrebna precejšnja spretnost in koncentracija. T. i. ples tkalečka terja od

Foto: Miha Krivic

Razkošna ljudska noša plesalcev terja tudi veliko spretnosti pri gibanju, a nosi v naše stoletje posebno lep pozdrav iz starih dobrih časov.

plesalcev, da iz ene roke v drugo preložijo robec pod dvignjenimi koleno, s čimer posnemajo tkanje. To je le nekaj plesov, ki kažejo na raznolikost običajev po posameznih pokrajinah, seveda pa brez polke in valčka ne gre nikjer. Posebej zanimiva je gotovo brcpolka, pri kateri morajo plesalci v zraku skupaj udariti s petami. Čeprav so kola najbolj značilna za balkanske narode, pa se vpliv ljudske kulture Hrvatov in Uskokov pozna tudi pri nas v Beli krajini. Najbolj znana kola so: *Lepa Anka*, *Hruške*, *jabuke*, *slive*, *Pobeledo pole* in druge. Pri zasnovi jubilejnega koncerta so sodelovali umetniški vodja Mirko Ramovš, ki je bil med drugim tudi koreograf plesnih priredb, glasbene priredbe pa so ustvarili Tončka Marolt, Uroš Krek (oba že pokojna), Julijan Strajnar, Drago Kunej in Domen Marinčič, ki ga sicer bolj poznamo kot edinega slovenskega gambista. Sodobne kostume sta zasnovali Špela Pogačnik in Barbara Hvala, scenografa pa sta bila Nanja Bertok Dragič in Vasja Semolič.

Skupina ima danes 125 članov, med njimi je 93 plesalcev in 32 godbenikov

V vseh teh letih je gostovala na vseh celinah in prejela vrsto priznanj in nagrad, med drugim zlati častni znak Republike Slovenije. Gotovo pa mladim

plesalcem in godcem veliko pomenijo tudi odzivi občinstva na koncertih, saj je vsak aplavz nagrada za njihov trud, ki ga marsikdaj spremljajo tudi kaplje znoja. V spletni klepetalnici smo lahko po jubilejnem koncertu med drugim prebrali: »Bravo vsem nastopajočim in vsem, ki ste pripomogli k temu koncertu. Težko pričakovani vikend je minil in za sabo pustil navdušenje, smeh, solze, vedra lica. Ponosna sem na to, da sem na odru doživela tako visoko obletnico. Bilo je enkratno in neponovljivo, toliko pozitivne energije je redkokdaj mogoče videti.« K temu lahko dodamo le to, da želimo vodilni folklorni skupini pri nas še veliko ustvarjalnih let, ki bodo minila v duhu prenašanja bogate dediščine na mlade rodove, kar je resnično plemenito poslanstvo. Naj čar oblačenja narodnih noš, priprav in zakulisju in treme na odru prevzame čim več študentov in jim obogati študentska leta, ki jim bodo zaradi te dejavnosti gotovo ostala v lepem spominu.

Vsem kolegicam in kolegom, ki jih zanima ljudsko izročilo, velja toplo povabilo k sodelovanju. Vse informacije najdete na spletni strani www.marolt.si, lahko pa pokličete tudi Klavdijo na telefon 031/ 285 420.

Srečno, Ljubljana!

Petra Stušek

Zavod za turizem Ljubljana

Foto: Dunja Wedam

Vsako leto otroški zborčki ljubljanskih osnovnih šol pred Mestno hišo radostijo Dedka Mraza, Dobro vilo, pa tudi in male in velike otroke.

Najbolj prešeren mesec se v prestolnici tradicionalno pričinja na Prešernov rojstni dan na Prešernovem trgu ob Prešernovem spomeniku z ljubko prireditvijo Ljudje, prižgimo luč. Že ime prireditve, ki nosi ime po Ježkovi pesmi, pove, da se zaključí s hkratnim prižigom praznične osvetlitve Ljubljane. Čarobna svetlobna okrasitev ne bo ugasnila vse do prvih dni januarja 2009. Vesela novica je tudi, da bo ves december mogoče brezplačno parkirati na območju Tržnice od 18. ure do polnoči.

Tudi letos vse tradicionalne prireditve

Pravljčno osvetljena Ljubljana, praznična sejma, Miklavžev sprevod, pet sprevodov dedka Mraza s spremstvom, Dobra vila, predstave uličnih gledališč na Čevljarskem mostu, otroški program v Pravljičnem mestu v parku Zvezda, glasbeni program na Prešernovem trgu in silvestrovanja na prostem z ognjemtom so zvezde stalnice decembrskega programa.

Novosti letošnjega decembrskega dogajanja

Pravljčno mesto v parku Zvezda že od 19. decembra. Praznični sejem v novih, povsem lesenih prazničnih hiškah je letos razširjen na nova prizorišča in dopolnjen z novo ponudbo, saj je število ponudnikov nekoliko večje kot lani. Praznični sejem bo prvič v parku Zvezda, ki je sicer tudi tradicionalno prizorišče *Pravljičnega mesta* in bo letos svoje pravljčne duri odprlo prej kot lani, že 19. decembra. Novo prizorišče decembrskih dogajanj v Ljubljani bo tudi Gornji trg

Tradicionalnim prizoriščem silvestrovanj na prostem se bo letos pridružilo še novo prizorišče, **oder na Trgu francoske revolucije**, namenjen ljubiteljem rock glasbe. 28. decembra bodo v popoldanskih urah prišli na svoj račun tudi ljubitelji narodnozabavne glasbe, ko bo na odru na Prešernovem trgu nastopil hišni ansambel Avseniki.

Prireditve za odrasle

Praznični sejem

3. 12. do 2. 1., od 10.00 - 22.00, 31. 12. od 10 - 14.00, Cankarjevo nabrežje, Prešernov trg, Petkovškovo nabrežje, Park Zvezda

Na praznično okrašenih stojnicah bo naprodaj ponudba izbranih izdelkov, primernih za praznična darila. Praznični sejem je seveda tudi družaben dogodek, zato bodo delovale tudi stojnice z gostinsko ponudbo, kjer bo dišalo po aromatičnem čaju, kuhanem vinu, hrani in drugih dobrotah, ki sodijo v decembrski čas.

»Gornji trg živi« - prireditve na prostem in Novoletni Art sejem

9.12. do 31.12.2008, Gornji trg
Dogajanje na Gornjem trgu bo posebej zaznamoval Novoletni Art sejem med 15. in 24. decembrom. Praznični kulturni festival, ki bo s svojim utripom oživil ta del starega mestnega jedra, pripravljajo gostinci s področja Gornjega trga v sodelovanju z ljubljanskimi umetniki. Festival bo spremljala izvirna okrasitev Levstikovega trga. Ustvarjalke iz skupine ProstoRož bodo tamkajšnja drevesa spremenile v pravljčni sneženi gozd.

Božični koncert

24.12.2008, ob 17.00, Mestni trg

Vsakoletni brezplačni božični koncert ponuja priložnost, da doživimo nastope vrhunskih izvajalcev vokalne glasbe sredi vzdušja praznično okrašene Ljubljane.

Nastopajo: Perpetum Jazzile, Nuša Derenda in Tomaž Kozlevčar, Xplozion.

Prireditve na Čevljarskem mostu

26. do 30. 12., 19.00 - 21.00, Čevljarski most
Čevljarski most bo prizorišče živahnega in pisanega programa uličnih dogodkov. Vrstili se bodo nastopi uličnih gledališčnikov, artistov in cirkusantov, zanimivi tako za otroke kot tudi za odrasle.

Program

26. 12.: Fratelli Probankini, Šugla: Bogomoljka, Šugla: Kolofon, Mefisto in Flames: Ognjeni ples, Gledališče Ane Monroe: Zlati osel

27. 12.: Cia. Circo Vaiven: Sreča na 2x2, Šugla: Kolofon, Katjuša Kovačič - Iskanje ravnotežja, Petrova & Onofrio: Piro - mima, Štefka in Poldka gresta smučat

28.12.: Onofrio: Spalec, Šugla: Vox populi, Jurij Konjar: Uho mesta, Onofrio: Spalec, Katjuša Kovačič - Iskanje ravnotežja, Cia. Circo Vaiven: Sreča na 2 x 2

29.12.: Društvo lutkovnih ustvarjalcev: Simpl I, Šugla: Dve metli, Društvo lutkovnih ustvarjalcev: Simpl II, Hram: Ognjeni tango, Društvo lutkovnih ustvarjalcev: Simpl III, Društvo lutkovnih ustvarjalcev: Simpl IV, Društvo lutkovnih ustvarjalcev: Simpl V, Mana: Debeluhi

30.12.: Šugla: Bogomoljka, Hram: Ognjeni tango, Šugla: Dve metli, Zoran Vukić: Klaun Ludek, Šugla: Vox populi, Tomaž Lapajne: Milena Zupančič v tej predstavi ne igra

Prireditve na odru na Prešernovem trgu - glasbeni program

26.-30. 12. in 1. - 2. 1. 2009 od 20.00, Prešernov trg

Praznični program na Prešernovem trgu tradicionalno zaznamujejo nastopi pevcev in skupin zabavne glasbe. Za vse, ki si večerov ne želite preživljati doma, je to dobra priložnost, da se srečate s prijatelji in znanci ter obenem uživate ob zabavnem programu.

Program

26. 12.: Andrej Šifrer in zbor IDMC (ZDA) - gospel

27. 12.: Čuki - pop

28. 12.: ob 15.00 Hišni ansambel Avsenik - narodnozabavna glasba

ob 20.00 koncert presenečenja

29. 12.: Monika Pučelj, Bohem - pop
 30. 12.: Alenka Godec (Slovenija), Petar Grašo (Hrvaška) - pop
 1. 1.: Terrafolk - glasbe sveta
 2. 1.: Željko Joksimović (Srbija) - pop

Prireditve za otroke

Ljudje, prižgimo luč

3. 12., 17.00, Prešernov trg

Kulturna prireditev *Ljudje, prižgimo luč* je posvečena spominu na Franceta Prešerna, največjega slovenskega pesnika, ki se je na ta dan rodil, in Frana Milčinskega - Ježka, najbolj priljubljenega slovenskega humorista vseh časov. Ježek je bil tudi avtor pesmi, po kateri je prireditev dobila svoje ime. Pomen tega imena je simboličen. Prireditev namreč vsako leto zaznamuje uvod v praznično decembrsko vzdušje na ljubljanskih ulicah. Ob njenem zaključku se bodo hkrati prižgale vse lučke praznične osvetlitve mesta. Začetek osvetlitve bo s slovesnim nagovorom pospremil župan Mestne občine Ljubljana Zoran Jankovič.

Miklavžev sejem

3. do 6. 12., 10.00 - 20.00, Prešernov trg

Na praznično okrašenih stojnicah bodo naprodaj različna darila, primerna za tradicionalno obdarovanje ob miklavževanju. Tradicija sv. Miklavža oziroma Nikolaja, ki na večer pred svojim godom 6. decembra prinaša otrokom darove, je priljubljen del slovenskega ljudskega izročila in je bila v pisnih virih prvič omenjena leta 1839.

Miklavžev sprevod

5. 12., 17.00, Krekov trg - Ciril Metodov trg - Stritarjeva ulica - Prešernov trg

Miklavža bodo spremljali parklji, vrage in zbor angelčkov, ki bodo otrokom delili pecivo, sadje in bombone. Sprevod bo svojo pot končal na Prešernovem trgu. V skladu s tradicijo angelčki obdarujejo pridne otroke, parklji in vrage pa strašijo poredne. Miklavž bo, preden bo s spremstvom izginil v notranjosti Frančiškanske cerkve, nagovoril obiskovalce prireditve.

Osnovnošolski pevski zbori

17. do 23.12. ob 17.00, Mestni trg

Otroški pevski zbori bodo s kratkimi nastopi prispevali k prazničnemu vzdušju v starem delu mesta.

Program:

17. 12. ob 17.00 OŠ Bičevje
 18. 12. ob 17.00 OŠ Riharda Jakopiča
 19. 12. ob 17.00 OŠ Danile Kumar; ob 18.30, OŠ Valentina Vodnika
 20. 12. ob 17.00, OŠ Sostro; ob 18.00, dekliški zbor Mozartine (Hrvaška)
 21. 12. ob 17.00 OŠ Sostro

22. 12. ob 17.00, OŠ Vižmarje Brod; ob 18.00, OŠ Mirana Jarca

23. 12. ob 17.00, OŠ Ketteja in Murna

Dobra vila

17. do 23. 12., 26. do 30. 12., ob 17.00, Mestni trg

Pred Mestno hišo bo mimoidoče pričakovala Dobra vila in izpolnjevala želje vsakomur, ki jo bo obiskal: pridnim in porednim, velikim in malim, mladim in starejšim ... Dobra vila je avtorski projekt slikarja Zmaga Modica.

Pravljичno mesto

19. do 23. 12. 2008 od 11.00 - 19.00, 25. 12. 2008 ob 15.00, 26. do 30. 12. 2008 od 11.00 - 19.00, park Zvezda

Park Zvezda je tradicionalno prizorišče pravljичnih doživetij. Dogajanje bo zaznamoval program lutkovnih predstav, koncertov in drugih prireditev, namenjenih otrokom. Pet večerov bo otroke obiskal tudi Dedek Mraz. Drevesa v Pravljičnem mestu vsako leto krasijo lampijoni ter podobe pravljичnih bitij, ki jih izdelajo učenke in učenci ljubljanskih osnovnih šol.

Program:

19. do 23. 12.

11.00-15.00: otroška ustvarjalnica

16.00-19.00: šole pantomime ali žongliranja, otroške predstave, nastopi čarodejev, otroške modne revije Vulcano Models, nastopi plesnih šol

25.12 ob 15.00: Mini teater: Osel Nazarenski - lutkovna predstava

26. do 30. 12.:

11.00-15.00: otroška ustvarjalnica

16.00: lutkovne predstave

17.00: nastopi Plesne šole Kazina

17.30: Dedek Mraz, plesne točke, nastopi Lada Leskovarja z otroškim zborom, glasbeni nastopi

18.30: nastopi čarodejev, eksperimenti iz Hiše eksperimentov, glasbeni nastopi

Božično darilo za otroke

S. Makarovič: **Mali kakadu**, predstava za otroke, režiser: Andrej Jus.

Predstava, ki bo 18. 12. ob 16. uri v dvorani Mercurius BTC, je božično darilo Gustav filma najmlajšim gledalcem. **Vstop na otroško predstavo je prost**, vendar je potrebna vnaprejšnja rezervacija, da ne ostanete brez sedišča.

Rezervacije na tel: 031/ 455 573.

Več informacij na info@gustavfilm.si ali na tel. 041/ 455 573.

Sprevodi Dedka Mraza

26. do 30. 12., 17.00, Krekov trg - Ciril Metodov trg - Stritarjeva ulica - Prešernov trg - Wolfova cesta - park Zvezda

V zadnjih dneh pred novim letom se bo s severa v Ljubljano v svoji kočiji pripeljal tudi Dedek

Mraz. V sprevodu, ki se vsak večer poda proti Pravljičnemu mestu, ga spremljajo konjeniki na lipicancih, snežaki, medvedje, zajci, ljubljanski zmajček ter druga bitja iz ljudskih pripovedk in pravljic.

Silvestrovanja

Silvestrovanje na Mestnem trgu

31. 12., 21.00 - 2.00, Mestni trg

Silvestrovanje na Mestnem trgu je tradicionalno namenjeno nekoliko zahtevnejšemu občinstvu.

Nastopajo:

Stari mački

Big Band Dom,

Lado Leskovar, Nina Strnad

Silvestrovanje na Prešernovem trgu

31. 12., 21.00 - 2.00, Prešernov trg

Program silvestrovanja na Prešernovem trgu je namenjen najširšemu krogu obiskovalcev in je zasnovan tako, da se bodo zabavale vse generacije. S Prešernovega trga se ponuja tudi najboljši pogled na ognjemet, ki bo ob polnoči z Gradu razsvetlil nebo nad Ljubljano in oznanil vstop v novo leto.

Nastopajo:

Helena Blagne

Kingstoni

in drugi

Silvestrovanje na Kongresnem trgu

31. 12., 21.00 - 2.00, Kongresni trg

Program silvestrovanja na Kongresnem trgu je namenjen predvsem mladim. Na odru se bodo vrstili popularni izvajalci zabavne glasbe.

Nastopajo:

Rock'n'Band

Big Foot Mama

Dan D

Silvestrovanje na Trgu francoske revolucije

31. 12., 21.00 - 2.00, Trg francoske revolucije

Silvestrovanje na Trgu francoske revolucije je novost, ki jo prinaša letošnji program novoletnih prireditev. Nastopile bodo slovenske rock skupine.

Nastopajo:

Nikki Louder

Dance Mamblita

Sphericube

Srečna mladina

Peter Lovšin

Noctiferia

Ognjemet

1. 1., 00.01-00.11, z Grajskega griča

Ognjemet po minuto po polnoči z Gradu razsvetlil nebo nad Ljubljano in oznanil vstop v novo leto. Želimo vam čudovit december v pravljичno okrašeni in s prireditvami bogati Ljubljani ter vse lepo v 2009!

Izbor kakovosti v Ljubljani

Najboljši lokali in trgovine v mestnem središču

Petra Stušek

Zavod za turizem Ljubljana

Ljubljanski znak kakovosti se dodeljuje gostinskim lokalom in trgovinam od leta 2001. Znak se podeljuje za dobo enega leta, prejemniki pa poleg priznanja prejmejo pravico do uporabe logotipa v svojih promocijskih aktivnostih.

Komisija za kakovost v turizmu je strokovno telo, ki ga sestavljajo strokovnjaki različnih strok: prehranske, gostinske, hotelirske, turistične, oblikovalske, arhitekturne, trženjske itd. Komisija je predložila seznam, na katerem je bilo med več kot 150 gostinskimi obrati na območju Mestne občine Ljubljana izbranih 67 nominirancev v različnih kategorijah. Ocenjevanje je bilo izvedeno od septembra do novembra 2008; v vsaki kategoriji so jih ocenili usposobljeni strokovnjaki (skupaj več kot 40 ocenjevalcev) po načelu skritega gosta, in sicer z dvakratnim obiskom posameznega gostinskega lokala. Ugotovili so, da gostinci spremljajo cene konkurence, da trg dobro uravnava cene, zato je razmerje cena/kakovost v večini primerov zelo dobro. Komisija je priporočila manj obširne jedilne liste, manjše porcije, še bolj raznovrstna živila in večjo ponudbo vin na kozarec. V nekaterih lokalih še ni dovolj poskrbljeno za tuje obiskovalce, drugim lokalom pa priporoča izbor naravnije dekoracije ali še bolj motivirano osebje.

Ocena vključuje prikaz kakovosti gostinskih prehravnih lokalov v štirih osnovnih skupinah: hrana, storitev, ambient in razmerje cena/kakovost. Dobitniki vseh priznanj za doseganje visokih standardov ponudbe, kakovosti storitev in urejenosti za leto 2008 so po kategorijah naslednji:

Fotografije: Branko Piliš

Vrhunske restavracije

Znak kakovosti: Restavracija Maxim nudi vrhunsko pogostitev, ki jo dopolnijo s širokim izborom najkakovostnejših vin iz slovenskih in tujih vinorodnih okolišev. Značilnost njihove kuhinje se odraža v naravnih, polnih okusih in v preprostem ter prvovrstnem in ustvarjalnem načinu priprave.

Priznanja: Valvas'or, Restavracija JB, Restavracija Cubo, Restavracija Smrekarjev hram

Gostilne s slovensko hrano

Znak kakovosti: Restavracija pri Vodniku ponuja tipične slovenske kulinarčne specialitete in raznovrstne slovenske jedi iz današnjih časov.

Priznanji: Gostilna Šestica, Penzion Kmečki hram

Restavracije z nacionalnimi kuhinjami

Znak kakovosti: Argentino - argentinska kuhinja ponuja argentinske specialitete. Ponašajo se z jedmi, ki so pripravljene z govedino visoke kakovosti.

Priznanji: Sofra - balkanska kuhinja, **Joe Penas Cantina & Bar** - mehiška kuhinja

Restavracije z mednarodno kuhinjo

Znak kakovosti: Restavracija in lounge Slon postrežejo z vrhunskimi jedmi mednarodne kulinarike, poudarek je na zdravi mediteranski in italijanski kuhinji. Dnevno nudijo jedilnike različnih okusov.

Priznanji: Most, Pri Kovaču

Slaščičarne

Znak kakovosti: Slaščičarna Grad je ocenjevalce prepričala z velikim izborom zelo okusnih in ustvarjalno pripravljenih domačih slaščic ter prijaznim in ustrežljivim osebjem.

Samopostrežne restavracije

Znak kakovosti: Restavracija Polna skleda ponuja sveže pripravljene jedi, ki jih lahko sami prosto kombiniramo.

Restavracije hitro prehrano

Priznanje: Paninoteka

Izbor kakovosti v Ljubljani 2008 (Ljubljana Quality Selection) je blagovna znamka, ki označuje najbolj kakovostno ponudbo gostinskih lokalov Ljubljane in prodajal v ožjem območju mesta. Cilj uvajanja znaka je predvsem povečanje prepoznavnosti, povpraševanja in prodaje nadstandardno kakovostnih storitev in izdelkov na področju gostinstva in trgovine ter s tem dvig kakovosti turističnih storitev v mestu in povečanje privlačnosti, obiska in prepoznavnosti prestolnice. Ponudbo ocenjuje strokovna komisija, ki najbolje ocenjenim podeli nagrado Ljubljanski znak kakovosti in priznanja.

Letos smo v okviru akcije *Izbor kakovosti 2008* ocenili kar 372 malih trgovin v mestnem središču in po izboru komisije za kakovost 67 gostinskih lokalov v Ljubljani. Ocenjevanje gostinskih lokalov in prodajal je potekalo v več sklopih. Poleg osnovnih tehničnih kriterijev imajo največji pomen pri ocenjevanju kriteriji funkcionalne kakovosti, torej kakovosti, ki se nanaša na izvajanje storitev.

Fotografije: Branko Pilih

Chicco na Wolfovi ulici 10 je prikupna prodajalna za najmlajše z odličnim barvnim pozicioniranjem blaga in prisrčnim osebjem, ki zna odlično svetovati. Imajo izdelano darilno embalažo, igralni koticček za otroke ter izbrano dodatno ponudbo.

Nova na Levstikovem trgu 7 je več kot cvetličarna, je tudi trgovina za opremo doma. Je galerijska prodajalna za izbran okus, izvorna v svoji ponudbi in razvijanju kupca.

Optika Zajec na Puharjevi 3 ima enkratno strokovno odnoš do kupca, ki mu znajo ponuditi prav tisto, kar potrebuje in želi.

Monarda na Slovenski c. 30 izpolnjuje vse zahteve, ki ustvarjajo dobro razpoloženje v prodajalni: odlično razsvetlavo, primerno glasbeno spremljavo, razkošje vonjav ter strokovno, prijazno in urejeno osebje.

Mladinska knjiga v Nebotičniku je papirnica in knjigarna, v kateri zaposleni ustvarjajo intimen in prijeten odnos s kupcem. Je ena izmed redkih ljubljanskih prodajal, kjer se zavedajo, kako pomembna je strokovno aranžirana izložba.

L'Occitane na Mestnem trgu 7 je prodajalna, ki že več let dobiva najvišja priznanja v svoji kategoriji. Ima specifično blagovno znamko, ki je dobro prepoznavna. Z odlično usposobljenimi prodajalkami kupca prepriča in ga pridobi.

Malalan na Mestnem trgu je prestižna zlatarna in urarna z izjemno ponudbo. Enkratno odnoš do kupca, ki se mu osebje posveti z vso pozornostjo in znanjem, je posebnost, ki jo kupci in obiskovalci cenijo.

Rogaška na Mestnem trgu 22 je prodajalna z dognano strategijo. Izjemno oblikovan ambient, ki steklene izdelke povzdigne na piedestal, odlično usposobljeno osebje, ustrezna glasbena podlaga in razsvetljava so elementi, ki kupca pritegnejo.

Cukrček na Mestnem trgu 11 je ena izmed redkih prodajal s prisrčnim slovenskim imenom, prav takimi prodajalkami in odlično ponudbo izdelkov iz lastne proizvodnje ter drugih blagovnih znamk. Posebnost pa so čokoladni spominki.

Najboljše prodajalne v Ljubljani: Komisija šestih članov je od junija do oktobra 2008 ocenila 372 majhnih prodajal v ožjem mestnem središču Ljubljane po metodi skrivnostnega nakupovanja. Ocenjevala je podobo prodajal, ponudbo blaga in kakovost storitev. Prodajalne, ki so dosegle največ točk in so najvišje ocenjene prodajalne v letu 2008, izstopajo predvsem po svojem odnosu do kupcev, ki jim nudijo več, kot je običajno, po prijetnem vzdušju, ki ga ustvarjajo v prodajalnah, odličnem poznavanju izdelkov in strokovnem svetovanju, široki ponudbi blaga in dodatnih storitev ter urejenosti prodajal.

Ugotovitve komisije obsegajo tudi priporočila, kako dvigniti raven storitve, spremeniti podobo prodajal ali izboljšati ponudbo blaga: nekatere prodajalne so težko dostopne invalidom, slabo označene, neprimerno osvetljene ali ne dovolj urejene. Komisija je priporočila tudi ponudbi primerno glasbeno spremljavo ali prijetne vonjave, privlačnejšo urejenost izložb, dodatno izvirnost pri ponudbi blaga ter živahnejši odnos do kupca s pridihom še večje strokovnosti.

Z ločevanjem odpadkov do nagrad

Nagradna igra Ločuj & zmaguj

Tako je, prav ste prebrali. V Ljubljani bomo odgovorno ravnanje z odpadki, torej njihovo ločeno zbiranje, nagrajevali. V nagradni igri Ločuj & zmaguj, ki se je začela v drugi polovici novembra, boste z nekaj sreče lahko izbrani tudi vi! Če se bo to zgodilo, bo kakovost ločevanja odpadkov preverila posebna komisija, tisti, ki kakovostno ločujejo, pa bodo prejeli denarne nagrade.

Nagradno igro skupaj s partnerji organizira podjetje Snaga, ki je zadnja leta močno investiralo v izgradnjo sistema ločenega zbiranja odpadkov po vsej Ljubljani. Ker pa zgolj infrastruktura ni dovolj, saj jo je treba tudi pravilno uporabljati, bodo za dodaten elan meščanov in meščank pri ločenem zbiranju odpadkov poskrbeli tudi z nagradno igro Ločuj & zmaguj. Nagradna igra, ki bo potekala eno leto, bo pravilno ločevanje odpadkov nagrajevala z lepimi denarnimi nagradami. V nagradni igri bodo sodelovala vsa odjemna mesta podjetja Snaga, ki imajo posodo ali zabojnik za mešane komunalne odpadke. Ta mesta bodo glede na njihovo prostornino razdeljena v tri skupine – do 240, 241-1.500 litrov in več kot 1.501 liter. Vsaka dva tedna bo v prostorih podjetja Snaga potekalo žrebanje številke odjemnih mest, in sicer bodo izmenično izžrebali en teden tri mesta s prostornino do 240 litrov, naslednji teden (14 dni) pa tri odjemna mesta z večjo prostornino (in sicer dve odjemni mesti prostornine 241-1.500 litrov in eno večje odjemno mesto). Skupno se bo v enem letu zvrstilo 26 žrebanj.

Zabojnike za mešane komunalne odpadke iz izžrebanih lokacij bodo odpeljali na pregled vsebine in uporabnike tega odjemnega mesta zaprosili za dovoljenje za sodelovanje v nagradni igri. Posebna komisija bo s pregledom vsebine zabojnika določila, ali se nagrada podeli ali ne, ter morebitnih prejemnikom nagrade sporočila tudi njeno višino. Osnovne nagrade znašajo 200, 450 ali 1.000 evrov, odvisno od vrste odjemnega mesta, vendar se nepodeljene nagrade prenašajo v naslednji krog, tako da so lahko podeljene nagrade mnogo višje od izhodiščnih.

Če katera od nagrad ne bo podeljena, se v celoti prenese v naslednji krog, v katerem so nagrade za pravilno ločevanje odpadkov tako višje. O višini nagrad se bo mogoče pozanimati na spletni strani www.snaga.si in v objavah medijskega partnerja nagradne igre.

Kako dobro Ljubljančani ločujemo?

Eden od povodov za oblikovanje nagradne igre je zavedanje, da lahko pri ločenem zbiranju odpadkov dosežemo mnogo boljše rezultate od trenutnih. Po analizah, ki jih opravlja Snaga, je v zabojnikih oziroma posodah za ostale odpadke odvrženih kar tri četrtine odpadkov, ki sicer sodijo v zabojnike za ločeno zbiranje odpadkov. Če vemo, da se Ljubljana tudi s takim rezultatom uvršča med slovenska mesta, ki najbolj dosledno ločujejo odpadke, smo lahko gotovi, da je

prostora za izboljšave še veliko. Količina ločeno zbranih odpadkov v Ljubljani sicer pridno narašča. Iz 5,3-odstotnega deleža ločenih odpadkov v skupni količini zbranih odpadkov leta 2003 smo lani prišli na 18,9 odstotka. Če se malo poigramo s številkami, to pomeni, da danes na prebivalca letno zberemo 70 kilogramov ločenih odpadkov, to številko pa bi radi v naslednjih letih še krepko povečali, pri čemer jemljemo za zgled tudi druge države.

Na Danskem letno zberejo kar 195 kilogramov ločenih odpadkov na prebivalca. V Ljubljani je ta številka trenutno 70 kilogramov.

Odgovorno ravnanje je ločevanje

V Ljubljani Mestna občina Ljubljana in podjetje Snaga skrbita za zagotavljanje pogojev, ki omogočajo ločeno zbiranje odpadkov, njihovo nadaljnjo predelavo in tudi ustrezno končno odlaganje, prav tako pa tudi za izobraževanje občanov o pomenu odgovornega ravnanja z odpadki. Najnovejša pridobitev prestolnice so podzemne zbiralnice odpadkov, ki jih lahko vidite v ožjem mestnem središču, in ki omogočajo ne le lažje oddajanje ločeno zbranih odpadkov, temveč tudi lepšajo videz mesta. Med

prednosti tovrstnih zbiralnic sodijo na primer pridobitev uporabnih javnih površin (ki jih ne zasedajo več zabojniki), večja prostornina zbiralnic in čistejša okolica zbiralnic odpadkov, te zbiralnice pa so zasnovane tudi tako, da spodbujajo ločeno zbiranje odpadkov, saj za odlaganje ločenih odpadkov ne potrebujete kartice, s katero lahko odprete zbiralnico ostalih odpadkov.

Pri nas doma ločujemo

Ob vpeljavi podzemnih zbiralnic je podjetje Snaga poskrbelo tudi za izobraževalno akcijo, v kateri so predstavljali pravilno ločevanje odpadkov in na posebnih letakih in z drugimi promocijskimi dejavnostmi skušali doseči cilj, da bi vsako ljubljansko gospodinjstvo lahko dejalo »Pri nas doma ločujemo!« Podobno upanje spremlja nagradno igro, ki naj bi spodbujala ločeno zbiranje odpadkov in tako omogočila celo vrsto stvari: nagrajevanje tistih, ki so odgovorni, zagotavljanje nadaljnje predelave ločeno zbranih odpadkov in varčevanje s prostorom na ljubljanski deponiji na Barju, ki se sicer kaj kmalu lahko začne soočati z resno prostorsko stisko. Če ločujemo, torej zmagujemo vsi.

In kaj šteje za pravilno ločevanje?

Pravila nagradne igre Ločuj & zmaguj določajo, da je pravilno (in nagrajeno) ločevanje tako, pri katerem je v pregledanem zabojniku za mešane komunalne odpadke manj kot 50 odstotkov teže odpadkov takih, ki sicer sodijo v druge zabojnike. Torej mora biti v zabojniku za preostale odpadke manj kot polovica papirja, embalaže, stekla in/ali bioloških odpadkov.

Če je zabojnik, ki bo pregledan, odprt, prepoln ali če so poleg njega odloženi odpadki v nepravilnih vrečkah (vrečkah, ki niso opremljene z napisom Snaga), se šteje, da je ravnanje z odpadki nepravilno in se nagrade ne podeli.

Ljubljana v znamenju romantične mavrice

Nagrajena fotografija Matica Goloba

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

Foto: Matic Golob

Nagrajena fotografija Matica Goloba.

Za tokratno fotografsko nagrado so se potegovali predvsem štirje avtorji, ki so izkazali dovolj tehničnih in izpovednih sposobnosti. **Darko Brenko** skoraj pri vseh posnetkih opozori na svojo nadarjenost za opažanje in beleženje naravne motivike, pri kateri vedno doseže primerno kompozicijsko in barvno harmonijo. Vse fotografije tudi spretno podnaslovi. Nabolj izstopajo naslednji motivi: *Glasbeni odsev* z malce šaljivim podtonom, medtem ko *Odsev tržnice* in *Time machine* ponujata romantično-nostalgichen odziv. Zelo drzna in barvito živa je kompozicija kanujev na obrežju reke Ljubljanice, ki bi jo bilo mogoče dobro uporabiti za grafično oblikovanje športne prireditve. - V tem kontekstu bi veljalo razmisliti, da bi najlepše fotografije, prispele na nagradni razpis glasila Ljubljana, uporabili za pošne razglednice.

Vladka Kobal, sicer priznana fotografka in organizatorica imenitnih razstav, je žal poslala samo en posnetek in še ta v miniaturnem formatu, ki je verjetno vezan na eno od ljubljanskih izložb. Posnetek prikazuje Trubarjev plakat z njegovo znano grafično podobo za Tehniški muzej v Bistri. Poster je naslonjen na

temnozeleno zaveso, izpod katere se vijuga umetna oranžna roža, ki na svojevrsten način počasti 500-letnico reformatorjevega rojstva. Popartistično obarvan motiv je odlično komponiran in ima v svojem sporočilu najbrž določen pomen, ki bi ga najbolje razložila avtorica sama.

Polonca Kramberger prav nič ne zaostaja v svojem zapažanju in dokumentiranju ljubljanske realnosti in na treh posnetkih predstavi kontrastno osvetljeno arhitekturo ljubljanske Univerze, in to po dežju, ko se na močno temnem nebu zariše komaj razvidna mavrica, ki na tretjem motivu polepša dodano zgradbo Filharmonije ter Ljubljanski grad. Tudi **Matic Golob**, ki prihaja iz Javornika na Koroškem, se je imenitno ujel v ljubljansko motiviko in poslal umetniško zaznamovani fotografiji. Prva prikazuje zvedavega otroka pred umetnim dežjem na Prešernovem trgu in druga vrhunsko fotopanoramno ljubljanskega starega jedra in moderne arhitekture tako imenovanega Ferantovega vrta v trenutku po nevihti. Nad močno ožarjenim Gradom, na katerem plapolata zastava, lebdi temen oblak, ki ga v polkrogu veličastno zaokroža mavrica. Gre za svetlobni pojav na

dežnem oblaku, ki ga ostro obseva zahajajoče sonce. Pri tem naravnem pojavu gre za lomljenje in odsevanje žarkov, ki pri glavni mavrici na motivu od zgoraj navzdol tvorijo spekter barv od rdeče, oranžne, rumene, zelene, modre in vijoličaste; pri svetlobno šibkejši mavrici (somavrici), ki je le nalahno nakazana na desni strani zgoraj, pa so barve razporejene v nasprotni smeri. Ko celoten motiv premotrimo diagonalno, je zgornja polovica v smeri proti levi zelo svetla-optimistična, medtem ko je spodnja polovica precej zatemnjena, kar kot celota pričara alegorično vzdušje. Naravni nebesni pojav v obliki polkrožnega prosojnega zvona na levi strani prekriva stara ožarjena ostrejša s številnimi dimniki, na desni moderno strešno ploščad in na sredini v ozadju grajsko vzpetino, ki veličastno dominira

nad mestom. Maticu Golobu se je posrečilo posneti enkratno podobo, ki jo nudi vremenski atmosferski pojav. V slikarstvu je podobne pojave zasledoval angleški slikar William Turner (1775-1851), vendar s sproščeno slikarsko potezo, ki je bila bolj impresionistična kot realistična. Nagrajena fotografija v formalnem, tehničnem postopku spominja na klasično realistično oljno slikarstvo. Fotografijo, ki vsebuje metafizično svetlobo, toplo harmonično barvitost in že kar božansko simboliko, bodo s simpatijami sprejeli romantično razpoloženi in duhovno poglobljeni bralci-gledalci in tako potrdili upravičenost nagrajenega dela. Lepa fotografija napeljuje tudi preostale meščane, da bi se v njihovih srcih naselila podobna harmonija, ki prinaša pristen odnos do lepote okolja in prijateljsko sožitje med ljudmi.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Ujemite podobo svojega priljubljenega pogleda na Ljubljano in njene lepe prostore v grajenem ali naravnem okolju s fotografskim aparatom in pošljite fotografije na nagradni natečaj glasila Ljubljana. Najboljšo fotografijo bo izbral slikar in publicist Stane Jagodič, avtor pa bo zanjo prejel 125 evrov. Fotografije (v fizični obliki, na CD-ju ali po e-pošti) pošljite do do 5. januarja 2009 na naslov: Glasilo Ljubljana, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, ali na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si.

Ljubljanske novice

Dovolilnice za parkiranje stanovalcev ožjega mestnega središča

Stanovalce ožjega mestnega središča Ljubljane - imetnike dovolilnic za parkiranje obveščamo, da lahko dovolilnice za parkiranje na javnih parkirnih površinah *belih conah* z oznako C1 do C13 za leto 2009 pridobijo od ponedeljka do petka po 8. decembru 2008 na Mačkovi ulici 1 v Ljubljani med 8. in 16. uro, dodatne informacije lahko dobite na tel. št. 01/ 300 12 71 ali 01/ 300 12 72. Imetniki dovolilnic z oznako S - rezervirane parkirne površine za stanovalce z območja za pešce, pa lahko dovolilnice pridobijo na Trgu MDB 7 (soba 414), Ljubljana, po 15. decembru 2008, in sicer ob ponedeljkih med 8. in 12. ter med 13. in 15. uro, ob sredah med 8. in 12. uro ter med 13. in 16. uro in ob petkih med 8. in 12. uro, dodatne informacije na tel št. 01/ 306 17 06, 01/306 17 58 ali 01/ 306 17 08.

Center za psihološko svetovanje Posvet:

Kako se prilagajamo spremembam v partnerskem odnosu?

Da je življenje v dvoje lahko lepo in izpolnjeno ali pa prazno in prežeto z nezadovoljstvom, vedo mnogi med nami. Partnerski odnos je za večino ljudi eden najpomembnejših odnosov. V njem se počutimo varne, se čustveno odpremo, partnerju pokažemo najbolj skrite misli, želje in čustva. Zato je partnerski odnos, odnos, v katerem smo tudi najbolj ranljivi in najteže prebolimo razočaranja. Vsi si želimo razumevajočih odnosov brez težav in konfliktov. Ko prisluhujemo parom, pa pogosto slišimo drugačne zgodbe.

»Na začetku je bilo tako lepo, v vsem sva se razumela, nisva potrebovala besed, bil je nežen in pozoren, potem pa se je kar naenkrat začel spreminjati. Kot da je to drug človek, sploh ga ne poznam več.«

»Najine težave so se začele, ko sva se preselila v skupno stanovanje. Prej sem imel občutek, da me spoštuje in ceni, zdaj pa me neprestano kritizira. Pravi, da je sploh ne razumem, da ji nisem pripravljen pomagati, vse naredim narobe.«

»Ne vem, kaj naj naredim. Imam občutek, da je moja žena pozabila name. Bila sva srečen par. Tudi, ko je zanosila, sva se oba veselila otroka, skupaj sva prebirala literaturo, hodila na tečaje, vse sva delala skupaj. Zdaj pa se mi zdi, da me je izključila iz svojega življenja. Ne zanima se več zame, ne zanima je, kaj počnem v službi. Vse njeno življenje se vrti le okoli najinega sina. Počutim se izločenega.«

»Najin odnos je bil dober, vedno sva se pogovorila. Odkar so se pojavile težave z otroki, pa se v ničemer več ne strinjava. Vsak pogovor vodi v prepir. Ne vem več, kaj naj naredim.«

»Najin zakon je dober zakon. Drugi bi rekli, da sva idealen par. Vse težave v življenju, ki pa jih ni bilo malo, sva reševala skupaj. Odkar pa je zdravnik možu povedal za njegovo bolezen, se je vse postavilo na glavo. Odmaknil se je od mene. Veliko je odsoten, ukvarja se s športom, pazi na prehrano. Shušjal je, začel si je kupovati obleke. Z mano se pogovarja le še o praktičnih vsakdanjih stvareh, nič pa ne pove o sebi in svojih težavah.« Tako kot se spreminja posameznik zaradi različnih zahtev okolja ali svojih lastnih odločitev, se spreminja tudi partnerski odnos. Vsak par doživlja različne faze v svojem razvoju. Te faze lahko skoraj neopazno prehajajo ena iz druge, lahko pa so prehodi zaznamovani s stresom in bolečini. Spremembe, ki vplivajo na razvoj odnosa, lahko prihajajo od zunaj, lahko so posledica odločitev obeh partnerjev, ali spremembe enega izmed partnerjev. Ob teh spremembah pride do težav in konfliktov med partnerjema, ki lahko omajajo odnos ali v skrajnem primeru

privedejo celo do prekinitve odnosa. Lahko pa so ravno spremembe tiste, ki partnerski odnos še poglobijo.

Prva sprememba, s katero se sooča par, nastopi že kmalu na začetku odnosa. Ko se dva zaljubita, imata občutek, da se razumeta brez besed, da bereta misli in želje drugega. Vsak od njiju se čuti sprejet in pomemben za partnerja. Prepričana sta, da sta našla pravega partnerja in da bosta sreča trajala vse življenje.

Sčasoma zaljubljenost mine, čustva niso več tako močna, opažati začneta, da partner ni idealen, da ima tudi napake. To je obdobje, ko se iluzija romantične ljubezni razbline in se začneta spraševati, kaj je ljubezen. Predstav o ljubezni pa je neskončno veliko. Svojo in partnerjevo predstavo o ljubezni zmoreta prepoznati, razumeti in sprejeti šele, ko so meje med njima jasne, ko prepoznata razlike med njima, ko se soočita tako z vrlinami kot z napakami partnerja. Tedaj se začneta učiti ljubezni in partnerstva. Nekateri pari skoraj neopazno preidejo iz stanja zaljubljenosti v obdobje zrele ljubezni, za druge pa je prehod boleč ali pa se mu celo izogonejo, tako da prekinejo odnos in poiščejo novo romantično ljubezen.

Druga velika sprememba je skupno življenje, osamosvajanje od primarne družine in ustvarjanje svoje družine. Sledi sprejemanje starševstva, ki v odnos prinaša nove vloge in odgovornosti. Marsikateri par, ki te spremembe ne zmore sprejeti, ostane še vedno skupaj (zaradi otrok), a njun odnos je osiromašen, se ne razvija in običajno ovira osebni razvoj obeh. Ko otroci zrastejo se partnerski odnos ponovno preoblikuje. Soočiti se morata z odhodom otrok, hiša je kar naenkrat prazna, ostala sta sama. To je priložnost za ponovno odkrivanje odnosa. Včasih pa je stres tako velik, da povzroči tudi odtujevanje zakoncev. Poznejša obdobja prinašajo spremembe in izgube: upokožitev, pešanje fizičnih in psihičnih moči,

izguba zdravja. Vse to bosta partnerja laže prebrodila, če sta se že v preteklih življenjskih obdobjih naučila skupaj prilagajati spremembam. Poleg naštetih, predvidenih sprememb se v življenju vsak dan dogajajo majhne in večje spremembe (zamenjava službe, izguba službe, bolezni, preselitev, bolezen ali smrt staršev in drugih bližnjih...). Kadar te spremembe prihajajo postopoma in sta zakonca ali partnerja pri spopadanju z njimi pripravljena sodelovati ter podpirati drug drugega, se bo njun odnos razvijal in se krepil. Kadar pa je sprememba preveč ali pa ne zmoreta več pomagati drug drugemu, pride do krize v odnosu. Kriza je nevarnost, ki pa v sebi nosi tudi priložnost, priložnost za nov pogled nase, na partnerja, na življenje, priložnost, da razvijemo še boljši partnerski odnos.

Spremembe laže obvladujejo pari, ki so vzpostavili dobro komunikacijo, ki zanjo in zmorejo izmenjati misli in čustva. S tem se krepki občutek varnosti v partnerskem odnosu, partnerja vesta, da imata nekoga, ki ju bo poslušal, razumel in pomagal, tudi ko bosta doživljala najtežje trenutke v svojem življenju. Kadar se v krizi ne najdemo več, ker so zahteve prevelike ali ker komuniciranje v odnosu ne poteka več tako kot nekoč, lahko poiščemo strokovno pomoč. Strokovnjak bo z osvetljevanjem različnih vidikov problema in z ustvarjanjem razumevajočega varnega ozračja paru pomagal, da se bosta partnerja ponovno začela poslušati in iskati poti iz svoje stiske.

V Centru za psihološko svetovanje Posvet bomo v januarju 2009 oblikovali skupino za pare, ki se soočajo z različnimi problemi. Če bi se radi pridružili skupini, pokličite po telefonu 01/ 251 29 50 ali se oglasite osebno na Mestnem trgu 8 v Ljubljani. Delovanje Centra za psihološko svetovanje Posvet omogoča Mestna občina Ljubljana, sofinancira pa ga

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Alenka Klemenčič

Spoštovani nekdanji učenci osnovne šole Majde Vrhovnik!

Ob bližajoči se petdesetletnici ustanovitve naše šole želimo učenci 4. b razreda v svoji projektni nalogi zbrati utrinke na spomine iz šolskih dni vseh nekdanjih učencev šole, ki so s svojim delom v življenju na katerem koli področju vplivali na napredek naše družbe in želijo sodelovati z nami. Prosimo, obiščite nas ali nam pišite in podelite spomine z nami. Elektronski naslov za stik z nami je os.majdevrhovnik@guest.arnes.si. Predmet: Projektna naloga 4. b.

Povabilo župana Zorana Jankovića na dneve odprtih vrat v Mestno hišo

Župan Zoran Janković ostaja odprt za predloge, pobude in morebitne težave Ljubljančank in Ljubljančanov. Tako ste vsi, ki vam ni vseeno za naše mesto, vsak prvi torek v mesecu dobrodošli na dnevu odprtih vrat, ko je župan na voljo med 14. in 17. uro v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1. Župan je dosegljiv tudi na elektronskem naslovu zoran.jankovic@ljubljana.si. Pisma z vprašanji županu ali Mestni upravi lahko naslovite tudi na **Glasilu Ljubljana, Mestna občina Ljubljana, Dalmatinova 1, Ljubljana in Službo za pobude in pritožbe občanov, Adamič-Lundrovo nabrežje 2, Ljubljana.**

Najem poslovnih prostorov

Mestna občina Ljubljana oddaja več poslovnih prostorov v najem. Vse informacije so objavljene na spletni strani <http://www.ljubljana.si/>, dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 01/306-12-17.

Mestna občina Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana, na podlagi 218 c. člena in 218 č. člena Zakona o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 102/04 - UPB1, 14/05 - popr. in 126/07) in 12. ter 15. člena Odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča (Ur. list RS, št. 130/03, 120/05, 4/06 - popr., 57/06 in 122/07), objavlja

JAVNO NAZNANILO

o razgrnitvi podatkov za odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča in poziv k priglasitvi sprememb podatkov v zvezi z odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča na območju Mestne občine Ljubljana za leto 2009.

I.

Javni poziv je namenjen vsem zavezancem za plačilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča v Mestni občini Ljubljana za leto 2009.

Podatki, pomembni za odmero nadomestila za uporabo zazidanega stavbnega zemljišča in nezazidanega stavbnega zemljišča, ter podatki o zavezancih, bodo razgrnjeni (na vpogled zavezancem) v prostorih Mestne občine Ljubljana, Mestne uprave, Oddelka za ravnanje z nepremičninami, na naslovu Adamič - Lundrovo nabrežje 2, 1000 Ljubljana, soba 419 v IV. nadstropju. Zavezanci za plačilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča lahko pregledujejo podatke in nanje podajo pripombe v času od 05. 01. 2009 do 30. 01. 2009, in sicer vsak ponedeljek od 08.00 do 12.00 ure in vsako sredo od 13.00 do 15.30 ure. Pripombe je mogoče poslati tudi s priporočeno pošto na naslov Oddelka za ravnanje z nepremičninami Mestne občine Ljubljana.

II.

Zavezanci so Mestni občini Ljubljana dolžni do vključno 09.02.2009 sporočiti tudi vsako spremembo zavezanca in spremembe ostalih podatkov, pomembnih za odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za leto 2009.

Spremembe in obvestila, ki so pomembna za odmero nadomestila, so:

sprememba zavezanca, sprememba vrste dejavnosti ali namembnosti prostora, objekta ali zemljišča, sprememba poslovne ali stanovanjske površine, sprememba stalnega prebivališča oziroma naslova zavezanca, kjer sprejema poštno pošiljke, podatki potrebni za oprostitev plačila nadomestila in podobno.

Zavezanci so tudi med letom dolžni na navedeni naslov sporočiti vse spremembe, ki vplivajo na določitev višine nadomestila in spremembo statusa zavezanca najpozneje v 30 dneh od nastanka spremembe.

Če zavezanec nastalih sprememb ne sporoči, se za odmero uporabijo podatki, s katerimi razpolaga občina, ali se lahko pridobijo brez sodelovanja zavezanca.

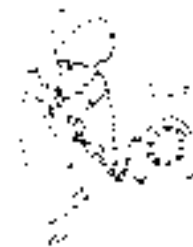
III.

Zavezanci spremembe sporočajo Mestni občini Ljubljana s pisno in podpisano vlogo. Vlogi je potrebno priložiti dokazila. Vloga se lahko vložita na način:

- s priporočeno pošto pošiljko na naslov: Mestna občina Ljubljana, Mestna uprava, Oddelek za ravnanje z nepremičninami, Adamič - Lundrovo nabrežje 2, 1000 Ljubljana ali
- osebno, z vložitvijo v vložišču pri Oddelku za ravnanje z nepremičninami, Mačkova 1, 1000 Ljubljana.

Vloga je lahko prosto napisana, obrazec vloge pa je na voljo v vložišču pri Oddelku za ravnanje z nepremičninami in na internetnih straneh občine: <http://www.ljubljana.si/si/mol/obrazci>

Številka: 422-3114/2008-1

● **Zdravstvo in socialno varstvo: Ambulanta za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 20 10; **Socialna delavka v Ambulanti za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 91 82; Klinični center: tel.: 01/ 522 50 50; **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** tel.: 080 12 34; **telefonski klic v duševni stiski** (od 19. do 7. ure): tel.: (01) 520 99 00; **telefon za starše pri Mladinskem domu Jarše** (tor. in čet. od 16. do 18. ure): tel.: (01) 543 43 23 ali e-naslov: stan-skupina.hisa@guest.arnes.si; **Klepetalnica za starše pri Dijaškem domu Poljane** (pon., tor. in čet. od 14. do 15. ure): tel.: (01) 300 31 34 ali e-naslov: lidija.vranesic@guest.arnes.si; **Pravnoinformacijska pisarna Sveta za varstvo pravic najemnikov stanovanj MOL**, Tavčarjeva 3 (tor. in čet. od 18. do 19.30 ure): tel.: (01) 431 23 24; **SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja:** 080 11 55 ● **SOS telefon** je namenjen ženskam in otrokom, ki so doživljali ali še vedno doživljajo nasilje v družini in drugih medosebnih odnosih ter potrebujejo pogovor. SOS telefon je namenjen tudi ženskam in njihovim otrokom, ki potrebujejo umik pred nasiljem v družini v Zatočišče za ženske in otroke - žrtve nasilja v Ljubljani. Prek SOS telefona se ženske lahko vključijo tudi v skupino za samopomoč za ženske, ki so doživljale ali še vedno doživljajo nasilje. Na SOS telefon lahko pokličete ob delavnikih od 12. do 22., ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 18. do 22. Telefonska številka 01 / 524 19 93 pa je telefaks, namenjen gluhih - žrtvam nasilja. ● **Krizni center Ženske svetovalnice** lahko pokličete 24 ur na dan na telefonski številki: 040/ 260 656 in 031/ 233 211. ● **Svetovalnica Fužine: Svetovanje in informiranje posameznikom, parom, družinam, ki so se znašli v psihosocialnih stiskah in težavah;** Preglov trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net, www.csd.ljmstepolje.si ● **Program Korak: svetovanje, informiranje in pomoč uporabnikom nelegalnih drog in njihovim svojcem;** Preglov trg 15, tel.: 5206-447, vsak dan od 9. do 17. ure svetovalnica.fuzine@siol.net; www.csd.ljmstepolje.si ● **Center za psihološko svetovanje POSVET**, Mestni trg 8, 1000 Ljubljana, uradne ure: vsak delovni dan od 12. do 19. ure, tel.: 01/251 29 50, faks: 01/421 77 95, e-naslov: posvet@posvet.org in info@posvet.org, spletna stran: www.posvet.org ● **Društvo Al-anon** za družine, v katerih je problem alkohol. Naslov: Lepi pot 6, Mirje, e-naslov: alanon@email.si; dežurni telefon: 041/ 590 789. ● **Anonimni alkoholiki** Vas zanimajo naše izkušnje? Pišite, telefonirajte, pridite! Naslov: P. p. 3512, 1001 Ljubljana, tel.: 01/ 433 82 25, e-naslov: aa.slo@amis.net, spletni naslov: <http://www.aa-drustvo.si> ● **Društvo socialni forum za zasvojenosti in omame**, Resljeva 11, Ljubljana: najava po tel.: 01/ 438 68 00, 01/ 438 68 05 ali na e-naslovu tomazic.katja@siol.net; odprto od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro, v ponedeljek in četrtek tudi od 17. do 19. ure. ● **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet:** tel.: (01) 306 17 14; številka za zapuščena vozila: tel.: (01) 306 16 25; Redarstvo: tel.: (01) 306 16 32; AMZS, pomoč, vlečna služba, informacije: tel.: 19 87 ● **Služba za pobude meščanov:** tel.: (01) 306 12 82 ● **Okolje: JP Snaga, reklamacije, informacije in naročila:** tel.: (01) 477 96 40 ali (01) 477 96 67; JP Energetika, Center za pomoč uporabnikom: tel.: 080 28 82; dežurna številka Inšpektorata MU MOL, informacije o divjih odlagališčih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnostih onesnaževanja okolja: tel.: (01) 306 16 04 ● **Varuh človekovih pravic**, brezplačni klic in informacije: tel.: 080 15 30 ● **Policija:** tel.: 113 ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** tel.: 112 ● **Dnevni center za starejše:** Povšetova, tel.: 01/430 51 520 ● **Zavetišče za živali Gmajnice 30**, tel.: 01/256 02 79. Uradne ure za obiskovalce - delavniki: od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sobote, nedelje in prazniki - od 12. do 15. ure. Za oddajo najdenih živali lahko pokličete kadarkoli 24 ur na dan in najdenčka oddaste.

Instalacija Stalna čakalnica / *Permanent Waiting Room*

Foto: Miha Fras

Instalacija Stalne čakalnice na ploščadi pred Ajdovščino, ki je bila od 9. do 19. maja postavljena v okviru projekta Slovenska cesta.

Zavod za umetniško produkcijo in raziskovanje KITCH je v času od 9. do 19. maja 2008 v sklopu projekta Slovenska cesta 2008 na ploščadi Ajdovščina predstavil multimedijško prostorsko instalacijo *Stalna čakalnica / Permanent Waiting Room* v okviru mednarodnega projekta *Življenje na meji / Living on a Border*.

Gre za večletni mednarodni projekt, ki se ukvarja z raziskovanjem sodobnih evropskih migracij, predvsem t. i. »ilegalnih migracij« iz t. i. »tretjih držav«, ki so v javnem diskurzu, kot ga proizvajajo zahodni centri moči, predstavljene kot nekaj slabega in nezaželenega, v resnici pa so njihov glavni produkt. Instalacija *Stalna čakalnica / Permanent Waiting Room*, postavljena v *cargo* zabojniku, je umetniška kontekstualizacija raziskovalnih ugotovitev projekta in simbolično obračunava z neoliberalno situacijo odprtja mej za kapital in blago ter njihovega hkratnega zaprtja za ljudi, kar ustvarja razmere nenehnega čakanja migrantov na mejah boljšega življenja. Video, filmsko, fotografsko in pisno gradivo, ki s kritičnim pristopom obravnava migracijsko problematiko, je prispevalo več kot trideset umetnikov, skupin, teoretikov in političnih aktivistov ter združenj iz Italije, Slovenije, Avstrije in Velike Britanije.

Instalacija je že bila postavljena tudi v Bologni, na Dunaju in v Londonu. Več o projektu, avtorjih in delih najdete na www.livingonaborder.net.

Avtorjem projekta se opravičujemo, ker v prejšnji številki pomotoma niso bili navedeni v predstavitvi projekta Slovenska cesta.

Rastemo tudi v Ljubljani!

Nova poslovalnica
Ljubljana - Bežigrad,
Dunajska cesta 161.

www.bksbank.si

Rastite z nami!

BKS Bank

**Izjemno ugodna
akcijska ponudba!**

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

Rezultati nadzora pitne vode v Ljubljani

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljana in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06) v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji.

Preostale javno dostopne informacije uporabniki prejmejo:

- po elektronski pošti na naslovu voka@vo-ka.si,
- na spletni strani JP Vodovod-Kanalizacija www.vo-ka.si.

Kakovost podzemne vode za obdobje junij 2008

MV - predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi standardih kakovosti podzemne vode (Ur. l. RS, št. 100/05)

- spojine iz skupine lahkihhalogeniranih ogljikovodikov niso bile ugotovljene
- + izmerjene koncentracije merjenih spojin so na ravni meje zaznavanja

() vrednosti so pod mejo zaznavanja uporabljene metode

Mejne vrednosti za podzemne vode od vseh izmerjenih parametrov presega atrazin in njegov razgradni produkt desetilatrazin na merilnem mestu: vodnjak Ia črpališča Hrastje. Vodnjak Hrastje Ia ni vključen v centralni vodovodni sistem za oskrbo meščanov s pitno vodo!

Zrak v Ljubljani oktobra 2008

V preglednici so predstavljeni podatki stalnih meritev OMS na merilnem mestu Figovec za oktober 2008. Letos smo do konca oktobra zabeležili 82 dni s preseženo dovoljeno dnevno vrednostjo delcev PM10 in s tem tudi presegli število dovoljenih preseganj v tekočem letu. Druge izmerjene vrednosti so v okviru dovoljenih meja.

V skladu z Uredbo o ukrepih za ohranjanje in izboljšanje kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 52/02) in Uredbo o ozonu v zunanjem zraku (Ur. l. RS, št. 8/03) veljajo za leto 2008 naslednji normativi:

SO₂: Mejna letna koncentracija SO₂ znaša 20 µg/m³, urna mejna koncentracija znaša 350 µg/m³ in je lahko presežena največ 24-krat v koledarskem letu. Dnevna mejna koncentracija SO₂ znaša 125 µg/m³ in je lahko presežena največ 3-krat v koledarskem letu.

NO₂: Mejna letna koncentracija NO₂ v letu 2008 s sprejemljivim preseganjem znaša 44 µg/m³. Urna mejna koncentracija znaša 200 µg/m³ in je lahko presežena največ 18-krat v koledarskem letu.

O₃: Ciljna vrednost za varovanje zdravja ljudi za O₃ (največja dnevna 8-urna srednja vrednost) znaša 120 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot v 25 dneh v koledarskem letu, izračunano kot povprečje v obdobju treh let.

Benzen: Mejna letna koncentracija benzena s sprejemljivim preseganjem za leto 2008 znaša 6 µg/m³.

PM₁₀: Mejna letna vrednost v koledarskem letu znaša 40 µg/m³, mejna 24-urna vrednost delcev PM₁₀ znaša 50 µg/m³ in je lahko presežena 35-krat v koledarskem letu.

Tabela 1/ Rezultati notranjega nadzora septembra 2008

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE		
			ŠENTVID	KLEČE	JARŠKI PROD
			10. 9. 2008	11. 9. 2008	11. 9. 2008
pH		6,5 -9,5	7,51	7,40	7,37
Elektroprevodnost (pri 20°C)	µS/cm	2500	414	410	455
Celotni organski ogljik (TOC)	mg/l C	brez sprememb	0,40	0,45	0,81
Amonij	mg/l NH ₄	0,5	<0,02	<0,02	<0,02
Nitrat	mg/l NO ₃	50	13	12	11
Nitrit	mg/l NO ₂	0,5	<0,01	<0,01	<0,01
Sulfat	mg/l SO ₄	250	11	13	15
Klorid	mg/l Cl	250	14	8	9
Fluorid	mg/l F	1,5	<0,1	<0,1	<0,1
Bor	mg/l B	1	<0,04	0,04	0,11
Krom	µg/l Cr	50	<2	<2	3
Svinec	µg/l Pb	25	<2	<2	<2
Železo	mg/l Fe	0,2	<0,05	<0,05	<0,05
Atrazin	µg/l	0,1	<0,05	<0,05	<0,05
Desetilatrazin	µg/l	0,1	0,05	<0,05	<0,05
2,6-diklorobenzamid	µg/l	0,1	<0,05	<0,05	<0,05
Pesticidi - vsota	µg/l	0,5	0,05	<0,05	<0,05
Trihalometani in tetrakloroeten - vsota	µg/l	10	<0,5	<0,5	<0,5
Trihalometani - vsota	µg/l	100	<0,5	<0,5	<0,5
<i>Escherichia coli</i>	v 100 ml	0	0	0	0
Koliformne bakterije	v 100 ml	0	0	0	0
OCENA			SKLADEN	SKLADEN	SKLADEN

Vir: JP Vodovod-Kanalizacija d.o.o., november 2008

Tabela 2/ Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih Ljubljanskih vodarn

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče - Villa	6. 10. 2008	(0,03)	(0,03)	-	12	1,3
Hrastje - Ia	6. 10. 2008	0,12	0,11	0,5	23	17
Šentvid -IIa	6. 10. 2008	(0,03)	(0,03)	-	16	<1
Jarški prod - III	6. 10. 2008	(0,03)	(0,03)	-	11	2

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2008, Mestna občina Ljubljana, Oddelek za varstvo okolja

Tabela 3 / Zrak v Ljubljani oktobra 2008

JUNIJ					
Merilno mesto Figovec	SO ₂	O ₃	NO ₂	PM ₁₀	Benzen
Povprečna mesečna vrednost	8 µg/m ³	10 µg/m ³	82 µg/m ³	47 µg/m ³	5 µg/m ³
Maksimalna urna vrednost	47 µg/m ³	58 µg/m ³	161 µg/m ³	153 µg/m ³	8 µg/m ³
Maksimalna dnevna koncentracija	13 µg/m ³	23 µg/m ³	105 µg/m ³	77 µg/m ³	6 µg/m ³
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	0	12	0

Vir: Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana

Foto: Dunja Wedam